

ส่วนที่ 1

ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดเชียงราย

1.1 ความเป็นมา

จากการศึกษาด้านตำนานพื้นเมืองต่าง ๆ นักวิชาการท้องถิ่นของเชียงรายกล่าวว่าเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องการสร้างอาณาจักรต่าง ๆ ที่เป็นดินแดนของจังหวัดเชียงรายในปัจจุบันนั้นได้ปรากฏในพงศาวดารเหนือ เป็นหนังสือคัมภีร์โบราณ ตัวหนังสืออักษรธรรมล้านนา ตำนานเมืองโยนกนครไชยบุรีศรีช้างแสน บางแห่งเรียกว่า ตำนานโยนกนครราชธานี ไชยบุรีศรีช้างแสน เช่น ตำนานสิงหนวัติ เป็นต้น แต่ละเล่มเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเมืองโยนกทั้งสิ้น จึงถูกเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าพงสาวดารโยนก อีกประการหนึ่งจะเกี่ยวพันกับอาณาจักรโบราณต่าง ๆ อันเป็นที่ตั้งของจังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน

เมื่อพญามังรายได้ทรงรวบรวมหัวเมืองฝ่ายเหนือในอาณาจักรรอบ ๆ ได้แล้ว จึงทรงกรีธาทัพไปแสดงฝีมือในการยุทธต่อหัวเมืองฝ่ายใต้ลงมา จึงได้ไปรวมพล ณ เมืองลาวกู่แก้ว และหมอบถวายได้นำช้างมงคลของพญามังรายไปทอด (ผูก) ไว้ในป่าห้วยดอยทิศตะวันออกพลัดหายไปพญามังรายจึงได้เสด็จติดตามรอยช้างไปจนถึงดอยทองริมแม่น้ำกกนที ได้ทัศนากการเห็นภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มอุดมสมบูรณ์เป็นชัยภูมิที่ดี จึงได้สร้างเมืองใหม่ ขึ้นในที่นั้น ให้ก่อปราการโอบเอาดอยจอมทองไว้ในท่ามกลางเมือง ขนานนามเมืองว่า “เวียงเชียงราย” ตามพระนามของพญามังรายผู้สร้าง เมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 1805 ดังนั้น จึงได้นำรูปช้างสีขาวได้เมฆแห่งความรุ่งเรือง และอยู่เย็นเป็นสุขบนพื้นสีม่วงของวันเสาร์ ซึ่งตรงกับวันประสูติของพญามังรายเป็นสีประจำจังหวัด

1.2 ลักษณะทางกายภาพ

1.2.1 ที่ตั้ง

จังหวัดเชียงรายตั้งอยู่เหนือสุดของประเทศไทย อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 19 องศาเหนือ ถึง 20 องศา 30 ลิปดาเหนือและเส้นแวงที่ 99 องศา 15 ลิปดา ถึง 100 องศา 45 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 829 กิโลเมตร

1.2.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดพะเยาและลำปาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ประเทศสหภาพเมียนมาและจังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 1 แผนที่จังหวัดเชียงราย

แนวเขตชายแดนติดต่อกับประเทศเมียนมา ด้านอำเภอแม่จัน แม่สาย แม่ฟ้าหลวง และ เชียงแสน รวม 153 กิโลเมตร แนวชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีระยะทาง 155 กิโลเมตร

1.2.3 สภาพภูมิประเทศ

มีภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงในทวีปตอนเหนือ (North Continental Highland) มีพื้นที่ราบสูงเป็นหย่อม ๆ ในเขตอำเภอแม่สรวย เวียงป่าเป้า และเชียงของ บริเวณเทือกเขาจะมีความสูงประมาณ 1,500–2,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล บริเวณส่วนที่ราบตามลุ่มแม่น้ำสำคัญในตอนกลางของพื้นที่ ได้แก่อำเภอพาน เมือง แม่จัน แม่สาย เชียงแสน และเชียงของ มีความสูงประมาณ 410–580 เมตร จากระดับน้ำทะเล

1.2.4 สภาพภูมิอากาศ

ฤดูร้อน ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์-กลางเดือนพฤษภาคม มีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 30.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 35.4 องศาเซลเซียส

ฤดูฝน ประมาณกลางเดือนพฤษภาคม-กลางเดือนตุลาคม มีฝนตกทั้งปี 145 วัน ปริมาณฝนรวมตลอดทั้งปี 2,042.6 มิลลิเมตร

ฤดูหนาว อยู่ในช่วงกลางเดือนตุลาคม-กลางเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 15.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 10.2 องศาเซลเซียส

1.3 ข้อมูลการปกครอง/ประชากร

1.3.2 ประชากร

ประชากร ณ เดือน กันยายน 2559 รวมทั้งสิ้น 1,311,100 คน เป็นชาย 618,050 คน หญิง 693,050 คน สำหรับอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองเชียงราย มีจำนวน 292,332 คน รองลงมาได้แก่ อำเภอฟาน มีจำนวน 123,453 คน และอำเภอแม่จัน มีจำนวน 101,692 คน สำหรับอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ อำเภอแม่สาย 411.61 คน/ตร.กม. รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองเชียงราย 206.52 คน/ตร.กม. และอำเภอแม่จัน 184.56 คน/ตร.กม.

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรของจังหวัดเชียงราย

ที่	อำเภอ	ชาย	หญิง	รวมประชากร	ความหนาแน่นของประชากร (ต่อ ตร.กม.)
1	เมืองเชียงราย	116,265	176,067	292,332	206.52
2	เวียงชัย	21,952	22,975	44,927	140.99
3	เชียงของ	31,762	32,390	64,152	76.65
4	เทิง	42,495	42,865	85,360	107.30
5	พาน	60,289	63,164	123,453	120.68
6	ป่าแดด	13,075	13,235	26,310	79.01
7	แม่จัน	48,943	52,749	101,692	184.56
8	เชียงแสน	26,143	27,324	53,467	126.70
9	แม่สาย	55,031	62,277	117,308	411.61
10	แม่สรวย	42,329	38,425	80,754	56.53
11	เวียงป่าเป้า	34,095	34,639	68,734	56.48
12	พญาเม็งราย	15,757	15,896	31,653	51.05
13	เวียงแก่น	17,680	17,148	34,828	66.21
14	ขุนตาล	15,602	16,242	31,844	124.63
15	แม่ฟ้าหลวง	38,041	38,352	76,393	119.10
16	แม่ลาว	15,102	15,920	31,022	91.78
17	เวียงเชียงรุ้ง	13,783	13,902	27,685	133.87
18	ดอยหลวง	9,706	9,480	19,186	61.69
รวม		618,050	693,050	1,311,100	113.76

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงราย, 2559.

1.4 ข้อมูลเศรษฐกิจ

1.4.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงราย (GPP)

ตารางที่ 3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงราย ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต

พ.ศ. 2553 - 2557 (หน่วย : ล้านบาท)

สาขาการผลิต	2553	2554	2555	2556	2557	สัดส่วน ปี 2557
ภาคเกษตร	25,165	24,989	30,862	35,252	37,202	38.75
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	24,400	24,170	30,034	34,284	36,130	37.64
การประมง	765	819	828	968	1,072	1.29
ภาคนอกเกษตร	44,607	47,760	52,419	58,276	58,793	61.25
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	440	450	663	783	749	0.78
การผลิตอุตสาหกรรม	5,297	5,183	5,568	5,726	5,028	5.24
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	969	1,036	1,163	1,320	1,424	1.48
การก่อสร้าง	1,989	2,377	2,301	3,406	3,510	3.66
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ใน ครัวเรือน	9,403	9,714	11,342	12,256	13,270	13.82
โรงแรมและภัตตาคาร	1,687	1,996	2,205	2,498	2,385	2.48
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	2,917	2,969	3,410	4,030	3,779	3.94
ตัวกลางทางการเงิน	3,878	4,130	4,743	5,640	6,530	6.80
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และ บริการทางธุรกิจ	3,801	4,240	4,243	5,119	3,820	3.98
การบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกัน ประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	4,303	4,813	4,464	4,062	3,720	3.88
การศึกษา	6,537	7,236	8,518	9,040	10,202	10.63
การบริการด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	2,244	2,385	2,576	2,718	2,851	2.97
การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วน บุคคลอื่นๆ	780	879	935	1,125	1,129	1.18
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	359	352	288	553	396	0.41
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	69,772	72,750	83,281	93,528	95,995	100.00
มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน (บาท)	59,534	62,229	71,438	80,477	82,899	-
ประชากร (1,000 คน)	1,172	1,169	1,166	1,162	1,158	-

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559.

ปี 2557 (ข้อมูล ณ กันยายน 2559) จังหวัดเชียงรายมีรายได้เฉลี่ยต่อคน 82,899 บาท/คน/ปี อยู่ลำดับที่ 12 ของภาคเหนือ และอยู่ลำดับที่ 50 ของประเทศ

1.4.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงราย (GPP) 16 สาขา ณ ราคาคงที่

ตารางที่ 4 ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงราย (GPP) 16 สาขา (ณ ราคาคงที่) จำแนกตามสาขา
การผลิต พ.ศ. 2553 - 2557 (หน่วย : ล้านบาท)

ประเภทผลิตภัณฑ์	มูลค่า พ.ศ. 2553	มูลค่า พ.ศ. 2554	มูลค่า พ.ศ. 2555	มูลค่า พ.ศ. 2556	มูลค่า พ.ศ. 2557	การเติบโต			
						54/53	55/54	56/55	57/56
ภาคการเกษตร	10,498	10,908	11,040	11,656	12,592	3.91	1.21	5.58	8.03
1. สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	9,784	10,164	10,263	10,842	11,864	3.88	0.97	5.64	9.43
2. สาขาประมง	730	744	777	877	584	1.92	4.44	12.87	-33.41
ภาคนอกการเกษตร	33,047	34,878	37,006	40,354	39,903	5.54	6.10	9.05	-1.12
3. สาขาการทำเหมืองแร่ และ ย่อยหิน	314	330	480	524	488	5.10	45.45	9.17	-6.87
4. สาขาอุตสาหกรรม (การผลิต)	2,425	2,482	2,612	2,753	2,672	2.35	5.24	5.40	-2.94
5. สาขาไฟฟ้า ก๊าซและการประปา	934	1,022	1,168	1,164	1,232	9.42	14.29	-0.34	5.84
6. สาขาการก่อสร้าง	1,492	1,679	1,573	2,294	2,325	12.53	-6.31	45.84	1.35
7. สาขาขายส่ง ขายปลีก การ ซ่อมแซมรถยนต์ จักรยานยนต์ ของ ใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	6,864	6,831	7,655	8,112	8,429	-0.48	12.06	5.97	3.91
8. สาขาโรงแรมและภัตตาคาร	1,612	1,914	2,062	2,230	2,073	18.73	7.73	8.15	-7.04
9. สาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	2,664	2,692	3,022	3,560	3,323	1.05	12.26	17.80	-6.66
10. สาขาตัวกลางทางการเงิน	2,664	2,782	3,259	3,750	4,257	4.43	17.15	15.07	13.52
11. สาขาบริการด้านอสังหา ริมทรัพย์ การใช้เช่าและบริการฯ	3,955	4,373	4,361	5,178	3,887	10.57	-0.27	18.73	-24.93
12. สาขาการบริหารราชการ และ การป้องกันประเทศ รวมทั้ง การประกันสังคมภาคบังคับ	3,066	3,350	2,972	2,643	2,317	9.26	-11.28	-11.07	-12.33
13. สาขาการศึกษา	4,420	4,584	4,961	5,308	5,712	3.71	8.22	6.99	7.61
14. สาขาบริการด้านสุขภาพ และ งานสังคมสงเคราะห์	1,761	1,854	1,951	2,012	2,053	5.28	5.23	3.13	2.04
15. สาขาให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	611	664	686	808	795	8.67	3.31	17.78	-1.61
16. สาขาถูกจ้างในครัวเรือนส่วน บุคคล	354	321	244	421	271	-9.32	-23.99	72.54	-35.63
รวม	43,368	45,786	48,046	52,476	52,281	5.58	4.94	9.22	-0.37

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559.

1.5 ลักษณะทางสังคม

1.5.1 จำนวนศาสนสถาน

- 1) สำนักสงฆ์ 309 แห่ง
- 2) วัด 702 แห่ง
- 3) ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ 80 แห่ง
- 4) โบสถ์คริสต์ นิกายคาทอลิก 141 แห่ง นิกายโปรเตสแตนต์ 133 แห่ง
- 5) มัสยิด (จดทะเบียน) 7 แห่ง

1.5.2 จำนวนศาสนบุคคล

- 1) มหานิกาย : พระภิกษุ 3,324 รูป สามเณร 3,212 รูป
- 2) ธรรมยุต : พระภิกษุ 333 รูป สามเณร 24 รูป
- 3) นิกายคาทอลิก 10 องค์
- 4) นิกายโปรเตสแตนต์ (ศิษยาภิบาล – รับผิดชอบ) 141 องค์
- 5) อิหม่าม 7 คน

1.5.3 จำนวนศาสนิกชน

- 1) พุทธ 1,146,166 คน (ร้อยละ 93.388)
- 2) คริสต์ 29,404 คน (ร้อยละ 2.396)
- 3) อิสลาม 2,362 คน (ร้อยละ 0.248)
- 4) พราหมณ์ – ฮินดู 130 คน (ร้อยละ 0.014)
- 5) ซิกข์ 130 คน (ร้อยละ 0.001)

1.5.4 ประเพณีที่สำคัญของจังหวัดเชียงราย ได้แก่

1) ประเพณีสงกรานต์ : กำหนดให้วันที่ 13 เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยในสมัยก่อน
ปีใหม่เมืองของชาวล้านนา ยังคงสืบทอดกันมา ดังนี้

13 เมษายน เป็นวันสังขารล่อง จะมีการยิงปืนจุดประทัดช่วงเช้าเพื่อเป็นการ ขับไล่
เสนียด จัญไร ปัญหาอุปสรรค เคาระห์กรรมต่าง

14 เมษายน เป็นวันเนา หรือวันเนา คือเป็นวันเตรียมอาหาร ขนมเพื่อนำไปถวาย
วัด โดยช่วงบ่ายจะมีการขนทรายเข้าวัด เพื่อก่อเจดีย์ทราย วันนี้ไม่ควรประกอบกรรมมงคลใด ๆ และไม่
ควรพูดหยาบหรือโกหก

15 เมษายน เป็นวันพญาวัน ช่วงเช้าจะมีการทำบุญตักบาตร ตานขันข้าว สรงน้ำ
พระพุทธรูป ดำหัวพระสงฆ์ แล้วจึงไปดำหัวญาติผู้ใหญ่

16 เมษายน เป็นวันปากปีคือวันเริ่มต้นปีใหม่จะมีการประกอบพิธี สะเดาะเคราะห์
ส่งเคราะห์ ส่งสวดง สืบชะตา บางแห่งมีการสู่ขวัญเพื่อความเป็นสิริมงคล

2) ประเพณีสืบทอด : ประเพณีสืบทอด โดยทั่วไปมี 3 ประเภท ได้แก่

2.2 การสืบทอดบุคคล กระทำได้ทุกโอกาส (วันเกิด หรือ เจ็บป่วย ได้รับอุบัติเหตุ)

2.2 การสืบทอดบ้าน ทำได้ปีละครั้ง คือตอนสงกรานต์ หรือเมื่อมีภยันตรายที่เกิดขึ้น

2.3 การสืบทอดเมือง จะทำเมื่อถึงโอกาสครบรอบสร้างเมือง

3) ประเพณีตานก๋วยสลาก : การตานก๋วยสลาก (สลากภัตต์) จะเริ่มในราววันเพ็ญเดือน 12 เหนือและสิ้นสุดในเดือนเกี๋ยงดับ (เดือนตุลาคม) จะมีการเตรียมอาหาร ข้าวของเครื่องใช้ บรรจุใส่พานชนะ แล้วนำ “ ยอด ” คือ ธนบัตรผูกติดไม้เรียวเสียบไว้ เข้าวันรุ่งขึ้นจะนำ “ ก๋วยสลาก ” ไปวัดที่จัดงาน เพื่อถวายพระภิกษุสามเณร มีการเขียนคำอุทิศส่วนกุศลไปให้ญาติคนที่เสียชีวิตไปแล้วและเทวดาทั้งหลาย

4) ประเพณียี่เป็ง (ลอยกระทง) : ในวันเพ็ญเดือนยี่ (เดือนสอง) ของทุกปี คือ วันลอยกระทง ชาวล้านนามีพิธีสำคัญนอกเหนือจากการลอยกระทง คือ พิธีกรรมตั้งธรรมหลวงหรือฟังเทศน์มหาชาติ

5) ประเพณีนมัสการพระมหาชินธาตุเจ้าดอยตุง : พระมหาชินธาตุเจ้าดอยตุง นับเป็นโบราณสถานอันเก่าแก่แห่งหนึ่งในภาคเหนือและเป็นปฐมเจดีย์ในดินแดนล้านนา ทุกๆ ปีจะมีนักท่องเที่ยวขึ้นไปนมัสการพระมหาชินธาตุเจ้าดอยตุงอันศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้งชมทิวทัศน์และทัศนียภาพบนดอยตุง เมื่อถึงกำหนดวันเพ็ญเดือน 6 เหนือ (ราวมีนาคม) จะมีประเพณีนมัสการที่ยิ่งใหญ่ของจังหวัด ศาสนิกชนผู้เลื่อมใสศรัทธา ทั้งชาวเชียงรายเอง ชาวจังหวัดใกล้เคียง ชาวเชียงตุงจากรัฐฉาน ประเทศพม่า ชาวหลวงพระบาง จากประเทศลาว ตลอดจนชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดน ก็จะหลั่งไหลขึ้นไปนมัสการ ในวันสำคัญนี้อย่างเนืองแน่น

6) ประเพณีเป็งพุท : เป็นประเพณีเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาอย่างหนึ่งของชาวเชียงราย ถือเอาวันเพ็ญที่ตรงกับวันพุทในรอบปี (เป็ง คือ คั่นวันเพ็ญ) เป็นวันที่จะทำบุญตักบาตร เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง ซึ่งชาวบ้านจะจัดเตรียมอาหารหรือข้าวสาร อาหารแห้งไว้รอใส่บาตรเวลากลางคืน พอใกล้จะถึงเที่ยงคืน ก็จะพากันออกมาเรียงรายตามท้องถนนในหมู่บ้าน หรือในเมืองพอหลังเที่ยงคืนผ่านไป (ย่างเข้าวันพุท) พระจากหลายวัดในตัวเมือง และวัดตามท้องถื่นก็จะออกมาบิณฑบาตกัน ปัจจุบันมักทำเป็นประจำสม่ำเสมอ

7) ประเพณีตานหาแม่ฟ้าหลวง : กำหนดจัดในวันที่ 18 กรกฎาคมของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันสวรรคตของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี องค์แม่ฟ้าหลวงของปวงชนชาวไทย ซึ่งพระองค์ท่านเคยเสด็จมาพำนักที่พระตำหนักดอยตุง จังหวัดเชียงรายจึงจัดพิธีถวายพานพุ่มสักการะที่ไร่แม่ฟ้าหลวงในช่วงเช้า และพิธีทำบุญอุทิศถวายแด่องค์สมเด็จพระย่า ในช่วงบ่ายที่ พระตำหนักดอยตุง ข้าราชการ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชน เข้าร่วมพิธีอย่างเนืองแน่น เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์มีต่อประชาชนชาวเชียงราย

1.5.5 แหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

1) อำเภอเมืองเชียงราย

อนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งรายมหาราช อยู่ที่ห้าแยกพ่อขุน พ่อขุนเม็งรายเป็นกษัตริย์องค์ที่ 25 แห่งราชวงศ์ลัวะจิงคราช

กู่พระเจ้าเม็งราย ตั้งอยู่หน้าวัดจำเมือง บนดอยจำเมือง กู่นี้เป็นอนุสาวรีย์สำคัญแห่งหนึ่ง เพราะเป็นที่บรรจุอัฐิของพ่อขุนเม็งรายมหาราช

วัดพระสิงห์ ถนนท่าหลวง ใกล้ศาลากลางจังหวัด เดิมเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปองค์ที่ประดิษฐานอยู่ ณ วิหารลายคำ วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบัน

วัดพระแก้ว ถนนไตรรัตน์ ตำบลเวียง เป็นวัดที่ค้นพบพระแก้วมรกต หรือพระพุทธรูปมณีรัตนปฏิมากรที่ประดิษฐานอยู่ ณ วัดพระแก้ว กรุงเทพฯ ในปัจจุบัน

วัดพระธาตุคุดยทอง ถนนอาจอำนวย หลังศาลากลางจังหวัด บนดอยจอมทองริมฝั่งแม่น้ำกก

วัดร่องขุน ตำบลป่าอ้อดอนชัย ห่างจากตัวเมืองเชียงราย 12 กิโลเมตร บนเส้นทางไปจังหวัดพะเยา เลี้ยวขวาที่สามแยกทางไปน้ำตกขุนกรณ์ ประมาณ 100 เมตร วัดอยู่ซ้ายมือ ออกแบบและก่อสร้าง โดยอาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์

ศาลารอยพระบาท รัชกาลที่ 9 ประดิษฐานอยู่บนดอยโหยด ในค่ายเม็งรายมหาราช นอกจากเป็นสถานที่ประดิษฐานรอยพระบาท และศาลาทรงงานเฉลิมพระเกียรติที่สง่างามและสมพระเกียรติแล้วยังเป็นสถานที่สำหรับผู้สนใจทั่วไปได้เข้ามาเยี่ยมชมและศึกษาประวัติศาสตร์

สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ เชียงราย อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงรายประมาณ 8 กิโลเมตร บนเส้นทางเชียงราย-แม่จัน เข้าไปทางด้านหลังมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ภายในสวนมีทัศนียภาพสวยงามบรรยากาศร่มรื่น มีหนองบัวกว้างถึง 223 ไร่ เป็นสถานที่น่าพักผ่อนหย่อนใจ เพราะน้ำในหนองบัวใสเย็นและเต็มเปี่ยมตลอดปี

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร ภายในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนและมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เพื่อเป็นที่ระลึกในโอกาสครบรอบ 100 ปี แห่งวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีให้เป็นเครื่องหมายแห่งมิตรภาพระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ

2) อำเภอแม่ลาว

พระธาตุจอมหมอกแก้ว บ้านดงมะเฟือง ตำบลจอมหมอกแก้ว สร้างขึ้นในสมัยใดยังไม่ปรากฏหลักฐาน ชาวบ้านเชื่อว่าจอมปลวกนั้นเป็นที่บรรจุอัฐิของเชื้อพระวงศ์สมัยโบราณ

3) อำเภอแม่จัน

น้ำพุร้อนป่าตึง หรือ น้ำพุร้อนห้วยหินฝน (จันทน์ผาอบน้ำแร่) จากสามแยกแม่จันไปตามถนนหมายเลข 1089 แม่จัน-ท่าตอน ประมาณ 7 กิโลเมตร ในเขตตำบลป่าตึง บนเนื้อที่เกือบ 10 ไร่

พิพิธภัณฑสถาน ตั้งอยู่ซ้ายมือบนถนนแม่จัน-เชียงแสน 6 กิโลเมตร เป็นพิพิธภัณฑสถานรวบรวมสุดยอดพระพุทธรูปโบราณ และพระเครื่องทุกยุคสมัย

วัดหมื่นพุทธ บ้านป่าไร่ ตำบลท่าข้าวเปลือก เป็นที่ประดิษฐานพระสังขยาที่ใหญ่ที่สุดในโลก หน้าตักกว้าง 15 x 19 เมตร สร้างที่เมืองน่านกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

พระธาตุจอมจันท์ ตำบลสันทราย ครูบาทิพย์ เป็นผู้สร้างขึ้นเมื่อพ.ศ. 2458 การเดินทางออกจากอำเภอเชียงแสนโดยทางหลวงหมายเลข 1016 สายเชียงราย-เชียงแสนมุ่งสู่อำเภอแม่จัน ผ่านเทศบาลจันจว้า ตำบลจอมสวรรค์ และตำบลสันทราย ถึงปากทางเข้าพระธาตุจอมจันท์

สำนักปฏิบัติธรรมถ้ำป่าอาชาทอง รู้จักกันในนาม “พระขี้ม้าบินทาบต” ตั้งอยู่ตำบลศรีคำ บนดอยสูงที่อยู่ห่างไกล พระครูบาเหนือชัยเจ้าอาวาสของสำนักสงฆ์ ซึ่งเป็นอดีตนายทหารม้าเก่า จึงให้เณรขี่ม้าเป็นพาหนะในการออกบิณฑบาตไปยังหมู่บ้านสี่หมื่นไร่ วัฏระยะทางรวม 5 กิโลเมตร

4) อำเภอแม่ฟ้าหลวง

ดอยแม่สลอง เป็นที่ตั้งของหมู่บ้านสันติคีรี เดิมชื่อบ้านแม่สลองนอกเป็นชุมชนผู้อพยพจากกองพล 93 ซึ่งอพยพจากสหภาพพม่าเข้ามาในประเทศไทย จำนวนสองกองพันคือ กองพันที่ 3 เข้ามาอยู่ที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และกองพันที่ 5 อยู่ที่บ้านแม่สลองนอก

บ้านเทอดไทย เดิมเรียกว่า “บ้านหินแตก” อยู่ห่างจากเชียงราย 66 กิโลเมตร ใน พ.ศ. 2511 ขุนสาเคยเข้ามาใช้เป็นฐานที่มั่นในฐานะผู้นำกองทัพกู้ชาติไท “ขุน” เป็นคำที่ประชาชนรัฐฉานเรียกบุคคลที่ให้ความเคารพนับถือ แต่ชาวโลกรู้จักขุนสาดีในชื่อ “ราชาเฮโรอิน”

ดอยหัวแม่คำ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 1,850 เมตร จากเชียงรายใช้เส้นทางเดียวกับทางขึ้นดอยแม่สลองสายเก่า ทางหลวงหมายเลข 1130 แล้วเลี้ยวขวาที่สามแยกอีโก้ ผ่านบ้านเทอดไทย ไปจนถึงบ้านแม่คำ ห่างจากตัวเมืองเชียงราย 100 กิโลเมตร บ้านหัวแม่คำอยู่เกือบสุดชายแดน เส้นทางเป็นทางลูกรังคดโค้งไปตามทิวเขา ใช้เวลาเดินทางราว 3 ชั่วโมง ดอยหัวแม่คำเป็นที่ตั้งหมู่บ้านชาวเขาขนาดใหญ่ ประกอบด้วยเผ่าลีซอ เป็นกลุ่มชนส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีอีโก้ ม้งและมูเซอ

พระตำหนักดอยตุง เคยเป็นที่ประทับแปรพระราชฐานเพื่อทรงงานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีรูปทรงผสมผสานระหว่างศิลปะล้านนากับชาเลย์ของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ มีการแกะสลักไม้ตามกาแล เชิงชายและขอบหน้าต่างเป็นลวดลายต่าง ๆ โดยฝีมือช่างชาวเหนือ รอบ ๆ พระตำหนักมีสวนดอกไม้หลากพันธุ์ หลายสี ให้ความสวยงามสดชื่น โดยเฉพาะในฤดูหนาวจะเห็นหมอกจาง ๆ บริเวณยอดเขารอบ ๆ พระตำหนัก มีเจ้าหน้าที่นำชมเป็นรอบ ๆ ละ 20 นาที เปิดให้เข้าชมทุกวัน

สถูปดอยช้างมูบและสวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง บนดอยช้างมูบ ริมถนนสายพระธาตุ ดอยตุง บ้านผาหมี ห่างจากทางแยกวัดน้อยดอยตุงประมาณ 4 กิโลเมตร เป็นจุดชมวิวที่สูงที่สุดของดอยตุง มีพระสถูปช้างมูบ เป็นเจดีย์ขนาดเล็ก ตั้งอยู่บนก้อนหินขนาดใหญ่ มีลักษณะเหมือนช้างหมอบ

5) อำเภอแม่สาย

อำเภอแม่สาย อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงราย 61 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 110 เป็นอำเภอเหนือสุดของประเทศไทย ติดกับจังหวัดท่าขี้เหล็ก สหภาพพม่า โดยมีแม่น้ำแม่สายเป็นพรมแดน มีสะพานเชื่อมเมืองทั้งสองเข้าด้วยกัน ทั้งชาวไทยและชาวพม่าเดินทางไปมาหาสู่ค้าขายกันได้โดยเสรี

พระธาตุดอยตุง ตั้งอยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 17.5 บนทางหลวงหมายเลข 1149 เป็นที่บรรจุพระรากขวัญเบื้องซ้าย (กระดูกไหปลาร้า) ของพระพุทธเจ้า นำมาจากมณฑลประเทศ นับเป็นครั้งแรกที่พระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ ได้มาประดิษฐานที่ล้านนาไทย เมื่อก่อสร้างพระสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ นี้ ได้ทำธงตะขาบ (ภาษาพื้นเมืองเรียกว่า ตุง) ใหญ่ยาวถึงพันวา ปักไว้บนยอดดอย ถ้าหากปลายธงปลิวไปไกลถึงเมืองไหน ก็จะกำหนดเป็นฐานพระสถูป

พระธาตุดอยเวา หมู่ที่ 1 ตำบลแม่สาย บนดอยริมฝั่งแม่น้ำแม่สาย ตามประวัติกล่าวว่า พระองค์เวาหรือเว้าผู้ครองนครนาคพันธียก เป็นผู้สร้างเพื่อบรรจุพระเกศาธาตุองค์หนึ่งเมื่อ พ.ศ. 364 นับเป็นพระบรมธาตุที่เก่าแก่องค์หนึ่งรองมาจากพระบรมธาตุดอยตุง

ถ้ำผาจอม หมู่ที่ 1 ตำบลแม่สาย อยู่ห่างจากอำเภอแม่สายไปทางทิศเหนือประมาณ 1.5 กิโลเมตร ถ้ำผาจอมตั้งอยู่บนดอยอีกลูกหนึ่ง ทางทิศตะวันตกของดอยเวา ติดกับแม่น้ำสาย เคยเป็นสถานที่ซึ่งพระภิกษุสงฆ์นั่งบำเพ็ญเพียรภาวนา เช่น พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต

ถ้ำปุม ถ้ำปลา ถ้ำเสาหินพญานาค ตั้งอยู่ที่ดอยจ้อง หมู่ที่ 11 ตำบลโป่งผา ห่างจากอำเภอแม่สายไปทางทิศใต้ตามทางหลวงหมายเลข 110 ประมาณ 12 กิโลเมตร มีทางแยกเข้าไปอีกประมาณ 2 กิโลเมตร ดอยจ้องเป็นภูเขาหินปูน จึงประกอบด้วย ถ้ำหินงอก หินย้อย และทางน้ำไหลมากมาย

ถ้ำปุม อยู่สูงขึ้นไปบนยอดเขา ต้องปีนขึ้นไป ภายในถ้ำมืดมาก ต้องมีผู้นำทาง

ถ้ำปลา เป็นถ้ำหนึ่งที่มีน้ำไหลภายในถ้ำ เคยมีปลาชนิดต่าง ๆ ทั้งใหญ่น้อยว่ายออกมาให้เห็นเป็นประจำ ภายในถ้ำยังมีพระพุทธรูปศิลปะพม่า สร้างขึ้นโดยพระภิกษุชาวพม่า ประชาชนทั่วไปเรียกว่า “พระทรงเครื่อง” เป็นที่เลื่อมใสของประชาชนในแถบนี้

ถ้ำเสาหินพญานาค อยู่ในบริเวณเดียวกัน เดิมต้องพายเรือข้ามน้ำเข้าไปชม ภายหลังได้สร้างทางเดินเชื่อมกับถ้ำปลา ระยะทาง 150 เมตร ภายในถ้ำมีหินงอก หินย้อย และยังเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมด้วย

6) อำเภอเชียงแสน

อำเภอเชียงแสน เป็นอำเภอเล็ก ๆ ริมฝั่งแม่น้ำโขง ห่างจากตัวเมืองเชียงรายประมาณ 60 กิโลเมตร เชียงแสนเป็นเมืองเก่าแก่มาแต่แห่งหนึ่งในภาคเหนือ เดิมชื่อ “เวียงหิรัญนครเงินยาง” ปัจจุบันยังมีซากกำแพงเมืองโบราณ 2 ชั้น และโบราณสถานหลายแห่งปรากฏอยู่ทั้งในและนอกตัวเมือง

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงแสน เป็นแหล่งรวบรวมโบราณวัตถุที่ได้จากบริเวณเมืองโบราณเชียงแสนและพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ลวดลายปูนปั้นฝีมือล้านนา พระพุทธรูปและศิลปากรีกจากเชียงแสนและจากจังหวัดพะเยา พร้อมทั้งให้ข้อมูลทางด้านวิชาการเกี่ยวกับแหล่งโบราณคดี การตั้งถิ่นฐานของชุมชน และประวัติการสร้างเมืองเชียงแสน

พระธาตุเจดีย์หลวง ตั้งอยู่ติดกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงแสน สร้างโดยพระเจ้าแสนภูเมื่อประมาณกลางพุทธศตวรรษที่ 19 โบราณสถานประกอบด้วยเจดีย์ประธานทรงระฆังแบบล้านนา เป็นเจดีย์ใหญ่ที่สุดในเชียงแสน

วัดพระเจ้าล้านทอง วัดนี้ตั้งอยู่ในเขตกำแพงเมือง เจ้าทองจั่ว ราชโอรสพระเจ้าติโลกราชเป็นผู้สร้างเมื่อ พ.ศ. 2032 ได้ทรงหล่อพระพุทธรูปองค์หนึ่งหนักล้านทอง (1,200 กิโลกรัม)

ขนานนามว่าพระเจ้าล้านทอง เป็นพระประธาน ในวัดนี้ยังมีพระพุทธรูปอีกองค์หนึ่งได้มาจากวัดทองทิพย์ เรียกกันว่าพระเจ้าทองทิพย์ เป็นพระพุทธรูปทองเหลือง พระพักตร์งดงามมากศิลปะสุโขทัย

โบราณสถานวัดป่าสัก อยู่ห่างจากอำเภอเชียงแสนประมาณ 1 กิโลเมตร เขตตำบลเวียง พระเจ้าแสนภูทรงสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1838 และให้ปลูกต้นสักล้อมกำแพงจำนวน 300 ต้น จึงได้ชื่อว่า “วัดป่าสัก” ทรงตั้งพระพุทธรูปโฆษาจารย์เป็นสังฆราชจำพรรษา ณ อารามแห่งนี้

วัดพระธาตุผาเงา อยู่ห่างจากอำเภอเชียงแสนไปตามเส้นทางเชียงแสน-เชียงของ ประมาณ 4 กิโลเมตร อยู่ตรงข้ามโรงเรียนสบคำ เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม มีเจดีย์ทรงระฆังขนาดเล็กตั้งอยู่บนหินก้อนใหญ่ วิหารปัจจุบันสร้างทับซากวิหารเดิม บนยอดเขาข้างหลังวัดเป็นที่ตั้งพระบรมพุทธรูปนิมิตเจดีย์

พระธาตุจอมกิตติ ตั้งอยู่บนถนนเลียบบแม่น้ำเชียงแสน-เชียงของ ตามพงศาวดารกล่าว ว่า พระเจ้าฟ้างคราช โปรดเกล้าฯ ให้สร้าง เมื่อ พ.ศ. 1483 พร้อมกับพระธาตุจอมทอง เพื่อบรรจุพระบรม-สารีริกธาตุ เป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองสมัยเชียงแสน

ทะเลสาบเชียงแสน หรือ หอนงบงกาย อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงแสนตามทางหลวงหมายเลข 1016 สายเชียงแสน-แม่จัน ไปประมาณ 5 กิโลเมตร ในฤดูหนาวมีฝูงนกน้ำอพยพมาอาศัยที่ทะเลสาบแห่งนี้ และยังมีทิวทัศน์สวยงามมากเวลาพระอาทิตย์ตก

สบรวก หรือ ดินแดนแห่งสามเหลี่ยมทองคำ อยู่ห่างจากเชียงแสนไปทางทิศเหนือ 9 กิโลเมตร ตามถนนเลียบบริมน้ำโขง สบรวกเป็นบริเวณที่แม่น้ำโขงซึ่งกั้นดินแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศลาว มาพบกับแม่น้ำรวกซึ่งกั้นดินแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศพม่า จากจุดนี้นักท่องเที่ยวจะมองเห็นดินแดนที่เรียกกันว่า สามเหลี่ยมทองคำ

พระพุทธรูปล้านตื้อ ประดิษฐาน ณ บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ เป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่ น้ำหนักกว่า 69 ตัน สร้างด้วยทองสัมฤทธิ์ หน้าตักกว้าง 9.99 เมตร สูง 15.99 เมตร ประทับนั่งบนเรือแก้วกุศลธรรมขนาดใหญ่ และมีตุ๊กตอลิมพระเกียรติองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมราชินีนาถฯ อยู่ข้างพระพุทธรูป

หอฝิ่นอุทยานสามเหลี่ยมทองคำ ห่างจากอำเภอเชียงแสน 9 กิโลเมตร เป็นสถานที่จัดแสดงถึงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของฝิ่นในสามเหลี่ยมทองคำ ต้นกำเนิดฝิ่น สงครามฝิ่น ผู้นำฝิ่นเข้ามาในเอเชีย ผลกระทบของฝิ่น การยุติการค้าเสรีชีวิตที่ต้องพึ่งพิงกับการปลูกฝิ่นและเสพฝิ่น การฟื้นฟูสภาพชีวิตประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใจกลางสามเหลี่ยมทองคำของประเทศไทย

พิพิธภัณฑ์บ้านฝิ่น เป็นของเอกชน เปิดให้เข้าชมทุกวัน มีการจัดทัวร์เกวียน “ฟาร์ม คัมเจ้าเมือง” โดยเกษตรกรเลี้ยงวัวเทียมเกวียน บ้านสบรวก สามเหลี่ยมทองคำ โดยจัดนำเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 3 เส้นทาง คือ รอบบ่อปลา (ระยะสั้นประมาณ 15-20 นาที) เริ่มต้นจากจุดรับ ผ่านเข้าไปในแปลงทำนาวนรอบบ่อปลาในนาข้าว ชมวิธีการทำนาในแปลงนาสาธิตและธรรมชาติรอบ ๆ รอบพื้นที่ชายป่าและเนินเขา (ใช้เวลาประมาณ 40 นาที)

พระธาตุปูเข้า ตามเส้นทางเชียงแสน-สบรวก แยกซ้ายก่อนถึงสามเหลี่ยมทองคำ เล็กน้อย รถยนต์สามารถขึ้นไปถึงยอดเขา หรือจะเดินขึ้นบันไดก็ได้ พระธาตุปูเข้านี้เป็นโบราณสถานอยู่บนดอยเชียงเมียง ริมปากน้ำรวก

7) อำเภอเชียงของ

อำเภอเชียงของ อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงรายประมาณ 114 กิโลเมตร ตามเส้นทางสายอำเภอเชียงแสน-เชียงของ ทางหลวงหมายเลข 1129 เป็นทางเลียบริมฝั่งโขง ห่างจากเชียงแสนประมาณ 55 กิโลเมตร

ท่าเรือบั้งไฟ จุดผ่านแดนถาวรระหว่างไทย-ลาว ริมฝั่งแม่น้ำโขง มองเห็นทิวทัศน์ของเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นักท่องเที่ยวชาวไทยสามารถข้ามไปฝั่งลาวได้โดยติดต่อที่ว่าการอำเภอเชียงของ

บ้านหาดบ้าย ตั้งอยู่ระหว่างเส้นทางเชียงแสน-เชียงของ ถนนเลียบริมแม่น้ำโขง เป็นหมู่บ้านของชาวไทยลื้อมีขนบธรรมเนียมประเพณีงดงามน่าสนใจ โดยเฉพาะฝีมือการทอผ้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงจากอำเภอเชียงของ นักท่องเที่ยวสามารถนั่งเรือหางยาวไปยังบ้านหาดบ้าย

8) อำเภอเวียงแก่น

ดอยผาตั้ง เป็นจุดชมวิวไทย-ลาว และเที่ยวชมทะเลหมอกได้ตลอดปี ในเดือนธันวาคมถึงมกราคม มีดอกซากุระและดอกเสี้ยวบานสะพรั่งงดงาม เป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวจีนฮ่อ ม้ง และเย้า โดยเฉพาะจีนฮ่อนั้น อดีตเคยเป็นส่วนหนึ่งของกองพล 93 ซึ่งอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ดอยผาตั้งนี้ ปัจจุบันประกอบอาชีพทางการเกษตร ปลูกพืชเมืองหนาว เช่น บ๊วย ท้อ สาลี่ แอปเปิ้ล และชา

หาดผาไค อยู่ห่างจากเทศบาลเวียงแก่น 12 กิโลเมตร เป็นจุดชมวิวเหมาะสำหรับฤดูหนาว เกาะแก่งและแนวหาดทรายในลำน้ำโขงปรากฏเป็นบริเวณกว้างดูสวยงามมาก

9) อำเภอเทิง

ภูชี้ฟ้า เป็นจุดชมวิวทะเลหมอกและพระอาทิตย์ขึ้น อยู่ห่างจากดอยผาตั้ง 25 กม. มีลักษณะเป็นยอดเขาที่แหลมชี้ขึ้นไปบนท้องฟ้า อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,628 เมตร โดยมีหน้าผาเป็นแนวยาวยื่นไปทางฝั่งประเทศลาว บนยอดภูชี้ฟ้าเป็นทุ่งหญ้ากว้าง

วัดพระธาตุจอมจ้อ ตำบลเวียง ห่างจากตัวเมืองเชียงราย 65 กิโลเมตร พระธาตุจอมจ้อเป็นพระธาตุศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองเทิงมาแต่โบราณ เป็นพระธาตุที่บรรจุพระเกศาธาตุของพระพุทธเจ้า

10) อำเภอขุนตาล

ดอยพญาพิภักดิ์ หรือ ภูหลวงถึง อยู่ห่างจากถนนเทิง-ขุนตาล-เชียงของเพียง 6 กิโลเมตร มีลักษณะเป็นยอดเนินสูงสามารถชมทิวทัศน์ได้ถึง 4 อำเภอ คือ อำเภอพญาเม็งราย อำเภอขุนตาล อำเภอเวียงแก่น และอำเภอเทิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถมองเห็นยอดภูชี้ฟ้าได้อย่างชัดเจน เนื่องจากอยู่ห่างจากภูชี้ฟ้าประมาณ 18 กิโลเมตร อดีตเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการสู้รบระหว่างรัฐบาลกับขบวนการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

11) อำเภอพาน

วัดพระธาตุจอมแว่ หมู่ที่ 2 ตำบลเมืองพาน ถนนจอมแว่ (สายเก่า) ตำบลเมืองพาน เป็นพระธาตุที่มีประชาชนชาวอำเภอพานและอำเภอใกล้เคียงนับถือกันว่าเป็นพระธาตุอันศักดิ์สิทธิ์

อุทยานแห่งชาติดอยหลวง มีพื้นที่ครอบคลุมอำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง และอำเภอแม่ใจ อำเภอเมืองพะเยา มีเนื้อที่

731,250 ไร่ สภาพภูมิประเทศเป็นเขาสูง มีดอยหลวงเป็นยอดเขาที่สูงที่สุด ประกอบด้วยป่าเบญจพรรณ ป่าดิบชื้นและป่าเต็งรัง มีสัตว์ป่าและนกหลายชนิด

12) อำเภอแม่สรวย

วัดพระเจ้าทองทิพย์ อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงรายตามถนนสายเชียงราย-เชียงใหม่ เลี้ยวขวากิโลเมตรที่ 121 ที่บ้านห้วยส้ม ผ่านตำบลศรีถ้อย เข้าไปประมาณ 6 กิโลเมตร

วัดพระธาตุจอมแจ้ง ตำบลแม่สรวย เป็นวัดเก่าแก่มาแต่โบราณ ในพ.ศ. 2482 หลวงพ่ออดุลย์สีหวัตร (สิงห์คำ) ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอแม่สรวย และเป็นเจ้าอาวาสวัดพระธาตุจอมแจ้ง ได้เทศนาอบรมประชาชนให้มีความเชื่อถือเลื่อมใสในองค์พระธาตุแน่นแฟ้น

ดอยวาวี อยู่ห่างจากตัวเมือง 85 กิโลเมตร/2 ชั่วโมง จากทางหลวงหมายเลข 118 ถนนสายเชียงราย-เชียงใหม่ แยกขวาไปตามถนนสายบ้านตีนดอย-บ้านใหม่หมอกจ้าม ผ่านเขื่อนแม่สรวย เส้นทางมีสภาพค่อนข้างคดเคี้ยว เป็นถนนลาดยางตลอดเส้นทาง เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและเชิงเกษตร วิถีชีวิตชาวจีน ชมไร่ชา สวนส้ม **ดอยกาดผี** หรือภูนมสาว เป็นจุดชมวิวยะลอมอกที่สวยงามที่สุดอีกแห่งหนึ่ง สูงจากระดับน้ำทะเล 1,650 เมตร

13) อำเภอเวียงป่าเป้า

วัดอรัญญวิเวกคีรี หรือ พระธาตุจอมผ่อ ตั้งอยู่ที่ บ้านดง-หล่ายหน้า หมู่ 7 ตำบลเวียง จากหลักฐานทำเนียบการสร้างวัดจังหวัดเชียงราย ระบุว่าสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.2263 ต่อมาใน พ.ศ. 2520 ระหว่างการรื้อเจดีย์ได้พบวัตถุสิ่งของมากมายพร้อมแผ่นเงินจารึกประวัติการสร้างเจดีย์งานเป็นภาษาล้านนา จึงได้มีการบูรณะเรื่อยมา จนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ในวันที่ 5 พฤษภาคม 2546 และได้จัดให้มีประเพณีสงฆ์พระธาตุจอมผ่อ ทุกวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4

บ่อน้ำร้อนธรรมชาติ อยู่ที่ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ ถนนสายเชียงราย-เชียงใหม่ กม. ที่ 64-65 มีบ่อน้ำร้อนธรรมชาติ 3 บ่อ บริเวณบ่อน้ำร้อนมีชาวบ้านนำไข่มาขายเพื่อให้นักท่องเที่ยวทดสอบต้มในบ่อน้ำร้อน เป็นจุดแวะพักระหว่างการเดินทางจากเชียงใหม่-เชียงราย

หมู่บ้านเวียงกาหลง (ดินแดนแห่งวัฒนธรรม) ตั้งอยู่ที่บ้านป่าล้าน หมู่ที่ 5 ตำบลเวียงกาหลง ห่างจากเส้นทางหลักสายเชียงราย-เชียงใหม่ แยกเข้าทางหลวงหมายเลข 120 ไปทางอำเภอวังเหนือ ประมาณ 3 กิโลเมตร จะเลี้ยวซ้ายเข้าสู่วัดเวียงกาหลงซึ่งเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านขวามือเป็นโรงงานเครื่องปั้นดินเผา ขึ้นชื่อในเรื่องเครื่องเคลือบดินเผาแบบเวียงกาหลง

อุทยานแห่งชาติขุนแจ เดินทางไปตามเส้นทางสายเชียงราย-เชียงใหม่ บนทางหลวงหมายเลข 118 จะถึงที่ทำการอุทยาน ซึ่งอยู่ริมทางหลวงบริเวณ กิโลเมตรที่ 55-56 เป็นอุทยานที่มีความร่มรื่นสมบูรณ์ของป่า มีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย มีสัตว์ป่าหลายชนิด ได้แก่ ชะมด หมูป่า เก้ง แม่น หมीलิงลม นกต่าง

น้ำตกแม่โถ เป็นน้ำตกที่มีน้ำไหลตลอดปี มีทั้งหมด 7 ชั้น สูง 40 เมตร สามารถเดินทาง โดยรถยนต์จากที่ทำการอุทยานถึงทางขึ้นน้ำตก (บ้านแม่โถ)

น้ำตกขุนแจ เป็นน้ำตกที่สวยงาม มี 6 ชั้น บริเวณน้ำตกมีพื้นที่สำหรับปิกนิกและกางเต็นท์ ใช้เวลาเดินทางโดยรถยนต์จากที่ทำการอุทยานฯ 2 ชั่วโมง

ดอยมด มีความหนาแน่นของป่าดิบชื้นระหว่างทางเดินขึ้นสู่ยอดดอยมด มีพืชขึ้นหลายชนิด เช่น กล้วยไม้ดิน เฟิร์น มอส และพืชอื่น ๆ ร่มรื่นและชุ่มชื้นอยู่ตลอดเวลา

ดอยลังกา มีความสูง 2,000 เมตร สูงเป็นอันดับ 5 ของประเทศไทย ทำให้มองเห็นทิวทัศน์อันงดงามของอุทยานแห่งชาติ มีเส้นทางเดินป่าใช้เวลาเดินป่า 4 วัน 3 คืน

การเดินป่าในอุทยานแห่งชาติขุนแจต้องมีเจ้าหน้าที่นำทาง และต้องเตรียมอุปกรณ์ค้างแรมมาเอง เดือนพฤศจิกายน-มีนาคมเป็นช่วงที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว

14) อำเภอป่าแดด

พระธาตุจอมคีรี ตั้งอยู่ หมู่ที่ 11 ตำบลป่าแดด ทางเข้าติดกับโรงเรียนป่าแดดวิทยาคม มีอายุประมาณ 1,800 ปี เพราะจากลักษณะของพระพุทธรูปหินทรายและลักษณะองค์พระธาตุ (องค์เดิม) เป็นหินทราย และจะต้องมีการเคลื่อนย้ายมาจากเมืองพะเยาและ/หรือ เวียงลอ เพราะในพื้นที่ของอำเภอป่าแดดไม่มีหินทราย สันนิษฐานได้ว่า พื้นที่ของอำเภอป่าแดดทั้งหมด เป็นเมืองหน้าด่านหรือหัวเมืองของเมืองพะเยา และ/หรือเวียงลอในสมัยนั้น

15) อำเภอเวียงชัย

โบราณสถานพระเจ้ากือนา ตั้งอยู่ที่บ้านไทรแก้ว หมู่ที่ 8 ตำบลเวียงเหนือ ตามประวัติกล่าวว่า พระเจ้ากือนาธรรมิกราช กษัตริย์ราชวงศ์โยนก ทรงเป็นพระโอรสของพระเจ้าผายู ซึ่งมีต้นราชวงศ์คือ “พญามังราย”

วัดโบราณเวียงเดิม ตั้งอยู่บ้านเวียงเดิม หมู่ที่ 2 ตำบลเวียงเหนือ เดิมชาวบ้านเรียกว่า วัดพระโบราณ อดีตเป็นวัดร้างมาก่อน ประมาณ พ.ศ. 2497 มีชาวบ้านอพยพมาจากจังหวัดลำปาง มาตั้งรกรากที่ทำกิน ตั้งชื่อว่าบ้านสันผักอี ต่อมาได้มีชาวบ้านอพยพเข้ามามากขึ้น จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นบ้านเวียงเดิมในปี พ.ศ.2515 ได้มีการพัฒนาถนนหนทางโดยชนอิฐจากกุวัดร้างไปซ่อมแซมถนน บังเอิญได้ขุดพบพระพุทธรูปองค์ใหญ่ มีความสวยงามสมบูรณ์ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย

16) อำเภอพญาเม็งราย

คุ้มพญาเม็งราย ตั้งอยู่บ้านสันป่าสัก หมู่ที่ 3 ตำบลเม็งราย อยู่ห่างจากอำเภอพญาเม็งราย ประมาณ 4 กิโลเมตร เป็นสถานที่สักการบูชา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไป ในวันที่ 18 เมษายน ของทุกปี จะมีการจัดงานไหว้สาพญาเม็งราย เพื่อประกอบพิธีบวงสรวงและถวายเครื่อง

วนอุทยานน้ำตกตาดควัน อยู่ในเขตบ้านแม่ต๋ำน้ำตก หมู่ที่ 6 ตำบลตาดควัน อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงราย ประมาณ 74.5 กิโลเมตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ น้ำตกตาดควันเป็นน้ำตก ชั้นเดียวขนาดกลาง สูงประมาณ 20 เมตร เกิดจากลำห้วยที่ไหลมาจากอำเภอเวียงเชียงรุ้ง ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกผ่านบ้านเข้าตาดควัน มาสิ้นสุดบริเวณหน้าผาของน้ำตกลงสู่อ่างเก็บน้ำตาดควัน

17) อำเภอดอยหลวง

พระมหาธาตุเจดีย์เก้ามงคลเหนือสุดสยาม ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขา วัดอรุณญวิเวก บ้านป่าล้าน ตำบลปงน้อย ถูกสร้างขึ้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2549 เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี แด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติ และให้ไว้เป็นสิริมงคลแก่ปวงชนชาวไทยในพระพุทธศาสนาของพระองค์

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

1. ศักยภาพด้านการเชื่อมโยงในภูมิภาค สถานที่ตั้งของจังหวัดเชียงรายมีข้อได้เปรียบกว่าจังหวัดอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นจังหวัดเหนือสุดของประเทศ ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 2 ประเทศ ได้แก่ สหภาพพม่า และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปัจจุบันได้มีการเปิดจุดผ่านแดนกับทั้ง 2 ประเทศ ที่ด่านอำเภอแม่สาย ที่ใช้ติดต่อกับประเทศพม่า และด่านที่อำเภอเชียงของ สำหรับการติดต่อกับประเทศลาว นอกจากการมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศพม่าและลาว

2. ศักยภาพด้านสภาพภูมิอากาศ จังหวัดเชียงรายมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 24 องศาเซลเซียส ฤดูร้อน เริ่มจากกลางเดือน(กุมภาพันธ์-กลางเดือนพฤษภาคม) มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 32 องศาเซลเซียส ฤดูฝน เริ่มจากกลางเดือน(พฤษภาคม-กลางเดือนตุลาคม) มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 27 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปีละ 1,768 มิลลิเมตร มากที่สุดในปี 2544 จำนวน 2,287.60 มิลลิเมตรน้อยที่สุดในปี 2546 จำนวน 1,404.10 มิลลิเมตร จำนวนวันที่มีฝนตกเฉลี่ย 143 วันต่อปี ฤดูหนาว (พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์) จังหวัดเชียงรายมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 15.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 7.0 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2556 สภาพอากาศของจังหวัดเชียงราย ถือว่าหนาวจัดในพื้นที่ราบ อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ที่ 8-9 องศาเซลเซียส ส่วนบนยอดดอย อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ที่ 0-5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิ -1.5 องศาที่ภูชี้ฟ้า ปลายปี 2556 จึงทำให้อากาศที่เชียงรายในช่วงฤดูหนาวเป็นพื้นที่ๆ นักท่องเที่ยวอยากมาเป็นอย่างยิ่ง

3. ศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว การคมนาคมทางอากาศ การคมนาคมทางบก การคมนาคมทางน้ำ ซึ่งพบว่า การคมนาคมทางอากาศจังหวัดเชียงรายมีท่าอากาศยานนานาชาติจังหวัดเชียงราย ซึ่งสามารถรองรับผู้โดยสารได้ 600 คน ต่อชั่วโมง ส่วนใหญ่ให้บริการสำหรับประชาชนที่เดินทางทางอากาศเป็นหลัก การคมนาคมทางน้ำเป็นการขนส่งและเดินทางโดยใช้แม่น้ำโขง ซึ่งเป็นแม่น้ำนานาชาติที่สำคัญ ในจังหวัดเชียงรายมีท่าเทียบเรือที่อำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ ส่วนใหญ่เป็นการขนส่งระหว่างประเทศและมีความสำคัญมากขึ้น การคมนาคมทางบกจังหวัดเชียงรายสามารถเชื่อมโยงโครงข่ายทางหลวงภาคเหนือตอนบน ซึ่งปัจจุบันมีโครงข่ายที่ค่อนข้างสมบูรณ์ สามารถเชื่อมโยงการเดินทางไปยังจังหวัดเชียงใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวหลักของภาคเหนือ และสามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน ได้แก่ ประเทศพม่า ลาว และจีนตอนใต้ ได้ถึง 2 เส้นทาง คือ เส้นทาง R3A ไทย ลาว จีน และเส้นทาง R3B ไทย พม่า จีน

4. ศักยภาพด้านความสะดวกในการเดินทาง ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ด้านบริการข้อมูลข่าวสาร ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ด้านสถานที่พัก ด้านการอำนวยความสะดวกในการเข้าออกเมือง และด้านร้านอาหารและภัตตาคาร โดยเฉพาะในด้านความเป็นมิตรไมตรีของชาวเชียงราย นักท่องเที่ยวต่างชาติสัมผัสได้ถึง การช่วยเหลือเกื้อกูล ความมีน้ำใจโอบอ้อมอารี และการเป็นมิตรที่ดีของชาวเชียงราย ส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประทับใจอยากกลับมาเที่ยวซ้ำอีกตลอดจนได้มีการให้ข้อมูล และแนะนำญาติมิตรให้มาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายอีกด้วย

5. ศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดเชียงรายมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ จำนวน 121 แห่ง โดยจำแนกเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 58 แห่ง ด้านประวัติศาสตร์ จำนวน 46 แห่ง ด้านศิลปวัฒนธรรม 17 แห่ง และยังเป็นแหล่งอารยธรรมชนแห่งชนชาติ มากกว่า 30 ชนเผ่า แหล่งรวมศิลปินมากกว่า 100 ชีวิต เป็นเมืองประวัติศาสตร์แห่งอาณาจักรล้านนา ถือว่าเป็นต้นกำเนิดอาณาจักรล้านนา ซึ่งมีอายุมากกว่า 700 ปี

6. ศักยภาพด้านที่พัก จังหวัดเชียงายมีห้องพักในจังหวัดเชียงรายมีจำนวนมากถึงประมาณ 5,500 ห้อง โดยแบ่งประเภทออกเป็น B&Bsและเกสต์เฮาส์ กระโจมและบังกะโล คอนโด อพาร์ทเมนต์และแมนชั่น ที่พักระยะยาว บ้านพักเยาวชน บูติกรีสอร์ท พื้นที่กางเต็นท์และแคมป์ปิ้ง ฟาร์มสเตย์ รีสอร์ทและสปา วิลล่า เซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ โรงแรม และโฮมสเตย์

7. ศักยภาพด้านอาหารและภัตตาคารจังหวัดเชียงรายมีร้านอาหารจำนวนมากหารับประทานได้ง่าย นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการได้ตามต้องการทั้งอาหารไทยและอาหารนานาชาติ ผู้ประกอบการ ร้านอาหาร/ภัตตาคารตั้งราคาไม่แพงจนเกินไป โดยระดับราคาจะสอดคล้องกับวัตถุดิบ วัสดุ ทรัพยากร ความสะอาดและการบริการ

1.5.6 ปุชนียสถาน

เชียงรายมีปุชนียสถานที่สำคัญเป็นที่เคารพสักการะ และเป็นแหล่งศิลปกรรม โบราณสถานสูงค่าต่อการศึกษาและท่องเที่ยว คือ

1) **อนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งรายมหาราช** ก่อนเข้าตัวเมืองเชียงรายพ่อขุนเม็งรายมหาราช ได้ทรงสร้างเมืองเชียงราย

2) **วัดพระแก้ว** ตั้งอยู่ใจกลางเมืองเชียงราย เป็นวัดที่ค้นพบพระแก้วมรกตหรือพระพุทธรูปมหามณีรัตนปฏิมากรได้รับการบูรณะใหม่และเพื่อเป็นอนุสรณ์ว่าวัดพระแก้วแห่งนี้เป็นอนุสรณ์ว่าวัดพระแก้วจึงได้มีการสร้าง “พระหยกเชียงราย”

3) **วัดพระสิงห์** เดิมเคยเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสี่หังค์ ภายในวัดนี้มีรอยพระพุทธรูปบาทจำลองบนแผ่นศิลา มีอักษรขอมโบราณจารึกว่า “กุศลธมมา”

4) **กู่พระเจ้าเม็งราย** ตั้งอยู่หน้าวัด บนดอยจำเมือง เป็นบรรจุอัฐิของพระขุนเม็งรายมหาราช

5) **พระธาตุจอมทอง** อยู่บนดอยริมฝั่งแม่น้ำกก เป็นพระธาตุเก่าแก่ที่มีก่อนที่พ่อขุนเม็งรายมหาราชจะทรงสร้างเมืองเชียงราย สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 1483

6) **พระธาตุดอยตุง** เป็นที่บรรจุพระรากขวัญเบื้องซ้าย (กระดูกไหปลาร้า) ของพระพุทธเจ้าซึ่งนำมาจากมัยมประเทศเมื่อก่อนสร้างพระสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุนี้ได้ทำทรงตะขาบ(พื้นเมืองเรียกว่า ตุง)

7) **พระธาตุดอยเวา** พระองค์เวาหรือเว้าผู้ปกครองนครนาคพันธ์โยนกเป็นผู้สร้างเพื่อบรรจุพระเกศาธาตุองค์หนึ่ง

8) **วัดป่าสักพระเจ้าแสนภู**โปรดให้สร้างขึ้นประมาณ พ.ศ. 193เป็นที่ประดิษฐานพระธาตุโคปะ

9) วัดพระธาตุจอมกิตติ อยู่ในท้องที่อำเภอเชียงแสน ตั้งอยู่บนเนินเขานอกกำแพงมีทางแยกซ้ายมือ เข้าไปประมาณ 1.7 กิโลเมตร ตามพงศาวดาร

10) วัดพระธาตุผาเงา จากหลักฐานที่ปรากฏอยู่ เช่น พระธาตุเจดีย์ยอด พระธาตุจอมจัน พระธาตุผาเงา 2 ซาก โบราณสถานอื่นๆ ในบริเวณเดียวกัน ทำให้กรมศิลปากรเชื่อว่าสถานที่นี้เคยรุ่งเรืองมากและมีอายุราว 1,000 กว่าปีมาแล้ว

1.6 โครงสร้างพื้นฐาน

1.6.1 ระบบขนส่งทางถนน

1) โครงข่ายถนนเส้นทาง R3 คือเส้นทางเชื่อมโยงตามระเบียบเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ จากกรุงเทพมหานครสู่จีนตอนใต้ ผ่านพม่าและลาว ประกอบด้วย 2 เส้นทางย่อยดังนี้

- เส้นทาง R3A หรือ R3E: เชื่อมโยงระหว่าง ไทย-ลาว-จีน จากประเทศไทย (เชียงราย-เชียงของ) ข้ามแม่น้ำโขงไปยังประเทศลาว (บ่อแก้ว-เวียงภูคา-หลวงน้ำทา-บ่อเต็น) และเข้าสู่ประเทศจีน (บ่อหาน-เชียงรุ่ง-คุนหมิง) รวมระยะทาง 1200 กิโลเมตร (ภาพ 4)

- เส้นทาง R3B หรือ R3W: เชื่อมโยงระหว่าง ไทย-พม่า-จีน จากประเทศไทย (เชียงราย-แม่แม่อาย) ผ่านประเทศพม่า (ท่าขี้เหล็ก-เชียงตุง) และเข้าสู่ประเทศจีนที่ด้าลี่ ก่อนเชื่อมโยงกับเส้นทาง R3A ที่เชียงรุ่งและคุนหมิง รวมระยะทางจากแม่สายถึงเชียงรุ่ง 380 กิโลเมตร

ตารางที่ 5 จุดเด่นและข้อจำกัดของเส้นทาง R3A และ R3B

เส้นทาง	จุดเด่น	ข้อจำกัด
R3A	ใช้ระยะเวลาในการขนส่งสั้นกว่า การขนส่งทางเรือ เหมาะแก่การขนส่งสินค้าเกษตรที่มีอายุการเก็บรักษาสั้น	1. ด้านภัยพิบัติ (ลาว) ที่หยุดพักกลางวัน ตั้งแต่เวลา 12.00-14.00 น. และหยุดทุกวันอาทิตย์ 2. ที่เรือเชียงของ มีความแออัดทุกวันจันทร์ เนื่องจากแพขนานยนต์ปิดทำการทุกวันอาทิตย์ ส่งผลให้เกิดสะสมต่อเนื่องของรถบรรทุก 3. เส้นทางหลวงน้ำทา-บ่อเต็น ที่คดเคี้ยวและชำรุดในบางเส้นทาง ทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง 4. ปัญหาการขนถ่ายสินค้าที่ด่านบ่อเต็น ที่คับคั่งและใช้เวลานานในการขนถ่ายสินค้าและน้ำมัน
R3B	ได้รับความนิยมในด้านการเป็นเส้นทางท่องเที่ยว เส้นทาง เชียงราย-แม่สาย-เชียงตุง-เมืองลา-เชียงรุ่ง	1. ปัญหาทางการเมืองในพม่าที่มีผลต่อการเปิด-ปิดด่านพรมแดนไทย-จีน 2. ข้อจำกัดการใช้พาหนะเข้าออกชายแดนพม่าที่ไม่อนุญาตให้รถบรรทุกสินค้าแบบตู้คอนเทนเนอร์เข้าประเทศ ต้องใช้รถกระบะคลุมผ้าใบซึ่งอาจทำให้สินค้าเสียหายต่อสินค้าได้ 3. ค่าใช้จ่ายด้านภาษีที่สูง และการเรียกเก็บเบี้ยบำนาญทางจากกลุ่มผู้มีอิทธิพล 4. ข้อจำกัดของอำนาจการบริหารของพม่าที่มีผลต่อการดำเนินการของชนกลุ่มน้อยที่ด่านด้าลี่

ที่มา : กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงราย, 2559.

ภาพที่ 2 แผนที่แสดงเส้นทางเชื่อมต่อ R3A และ R3B

ที่มา : คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2559.

2) สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 ตั้งอยู่ ข้ามแม่น้ำจากฝั่งไทย (เชียงของ) ไปยังลาว (บ่อแก้ว) เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่าง เชียงรายกับคูนหมิง ผ่านประเทศลาวตามแนวเส้นทาง R3 ด้วยระยะทาง 430 กิโลเมตร เพื่อส่งเสริมการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม การค้าการลงทุน การเกษตร และภาคบริการ ถือเป็นจุดที่ทำให้เส้นทาง R3A มีการเชื่อมโยงใน 3 ประเทศ (ไทย-ลาว-จีน) อย่างสมบูรณ์

3) ทางหลวงแผ่นดิน จังหวัดเชียงรายมีทางหลวงแผ่นดินสายสำคัญดังต่อไปนี้

3.1 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 หรือถนนพหลโยธิน เป็นถนนสายประธานในพื้นที่ซึ่งเป็นเส้นทางเดียวกับถนน AH 2 เป็นถนนที่สามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศอื่นๆ ในทวีปเอเชียได้ โดยเป็นถนนที่ยาวที่สุดในเครือข่ายทางหลวงสายเอเชีย มีระยะทางทั้งสิ้น 20,557 กิโลเมตร ผ่านประเทศญี่ปุ่น เกาหลี จีน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อินเดีย ปากีสถาน อัฟกานิสถาน และอิหร่าน สิ้นสุดที่ประเทศตุรกี โดยเชื่อมต่อกับทางหลวงยุโรป E80 มีระยะทางผ่านประเทศไทยรวม 703 กิโลเมตร ส่วนที่พาดผ่านจังหวัดเชียงรายทำหน้าที่เชื่อมโยงพื้นที่เข้ากับจังหวัดเชียงใหม่ที่ด้านทิศใต้ และเชื่อมโยงไปยังจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศเมียนมาร์ได้ที่อำเภอแม่สาย กิจกรรมการใช้ที่ดินโดยรอบเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างเปล่า ส่วนที่เป็นเขตเมืองจะมีกิจกรรมการใช้ที่ดินหนาแน่น เป็นย่านพาณิชยกรรม ลักษณะของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์มีขนาด 6 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง) และมีไหล่ทาง ส่วนบริเวณใกล้ทางแยก และใกล้ทางเข้าเมืองมีขนาด 8 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง)

3.2 ทางหลวงสายเอเชีย 3 (Asian Highway 3 : AH 3)

ทางหลวง AH 3 เป็นถนนสายประธานในพื้นที่ เป็นทางหลวงสายหนึ่งในโครงการเครือข่ายทางหลวงเอเชีย มีความยาว 7,331 กิโลเมตร (4,555 ไมล์) โดยเริ่มต้นจากเมืองอุลาน-อูเด รัสเซีย ผ่าน จีน เมียนมาร์ สปป.ลาว ผ่านพรมแดน สปป.ลาว ที่อำเภอเชียงของ และสิ้นสุดที่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 หรือถนนพหลโยธิน (AH2) ที่แยกแม่กรณ์ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ระยะทางที่ผ่านในประเทศไทย 116.5 กิโลเมตร ส่วนที่พาดผ่านจังหวัดเชียงรายทำหน้าที่เชื่อมโยงพื้นที่เข้ากับอำเภอเชียงของ ที่ด้านทิศเหนือ กิจกรรมการใช้ที่ดินโดยรอบเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างเปล่า ส่วนที่เป็นเขตเมืองจะมีกิจกรรมการใช้ที่ดินหนาแน่น เป็นย่านพาณิชยกรรม ลักษณะของทางหลวง AH 3 เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์มีขนาด 4-6 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง) และมีไหล่ทาง ส่วนบริเวณใกล้ทางแยก และใกล้ทางเข้าเมืองมีขนาด 8 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง)

3.3 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 118

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 118 เป็นถนนสายหลักในพื้นที่ ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดเชียงรายไปยังจังหวัดเชียงใหม่ที่ด้านทิศใต้ กิจกรรมการใช้ที่ดินโดยรอบเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างเปล่า ส่วนที่เป็นเขตเมืองจะมีกิจกรรมการใช้ที่ดินหนาแน่น เป็นย่านพาณิชยกรรม ลักษณะของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 118 เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ มีขนาด 2 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง) และมีไหล่ทาง ส่วนบริเวณใกล้ทางแยก และใกล้ทางเข้าเมืองมีขนาด 4 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง)

3.4 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1016

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1016 เป็นถนนสายรองในพื้นที่ ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างอำเภอแม่จันไปยังอำเภอเชียงแสน ซึ่งเป็นพื้นที่ตั้งของท่าเรือเชียงแสน นับเป็นเส้นทางโลจิสติกส์เส้นทางหนึ่ง กิจกรรมการใช้ที่ดินโดยรอบเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างเปล่า ส่วนที่เป็นเขตเมืองจะมีกิจกรรมการใช้ที่ดินหนาแน่น เป็นย่านพาณิชยกรรม ลักษณะของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1016 เป็น

ถนนลาดยางแอสฟัลท์ มีขนาด 2 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง) และมีไหล่ทาง ส่วนบริเวณใกล้ทางแยก และใกล้ทางเข้าเมืองมีขนาด 4 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง)

3.5 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1020

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1020 เป็นทางหลวงสายรองในพื้นที่ ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่าง อำเภอเมืองเชียงรายเข้ากับอำเภอเทิง และอำเภอเชียงของ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถนน AH 3 มีลักษณะเป็น เส้นทางโลจิสติกส์ กิจกรรมการใช้ที่ดินโดยรอบเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างเปล่า ส่วนที่เป็นเขต เมืองจะมีกิจกรรมการใช้ที่ดินหนาแน่น เป็นย่านพาณิชยกรรม ลักษณะของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1020 เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ มีขนาด 2 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง) และมีไหล่ทาง ส่วนบริเวณใกล้ ทางแยก และใกล้ทางเข้าเมืองมีขนาด 4 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง)

3.6 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1041

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1041 เป็นทางหลวงสายรองในพื้นที่ ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่าง อำเภอแม่สายเข้ากับอำเภอเชียงแสน มีลักษณะเป็นเส้นทางโลจิสติกส์ที่ใช้ขนส่งระหว่างเมืองการค้า ชายแดน กิจกรรมการใช้ที่ดินโดยรอบเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างเปล่า ส่วนที่เป็นเขตเมืองจะมี กิจกรรมการใช้ที่ดินหนาแน่น เป็นย่านพาณิชยกรรม ลักษณะของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1041 เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ มีขนาด 2 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง) และมีไหล่ทาง ส่วนบริเวณ ใกล้ทางแยก และใกล้ทางเข้าเมืองมีขนาด 4 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง)

3.7 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1089

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1089 เป็นถนนสายหลักในพื้นที่ ทำหน้าที่เชื่อมโยงพื้นที่อำเภอ แม่จัน จังหวัดเชียงราย เข้ากับอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่ด้านทิศตะวันตก กิจกรรมการใช้ที่ดิน โดยรอบเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างเปล่า ส่วนที่เป็นเขตเมืองจะมีกิจกรรมการใช้ที่ดินหนาแน่น เป็นย่านพาณิชยกรรม ลักษณะของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1089 เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ มีขนาด 2 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง) และมีไหล่ทาง ส่วนบริเวณใกล้ทางแยก และใกล้ทางเข้าเมืองมีขนาด 4 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง)

3.8 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1129

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1129 เป็นทางหลวงสายรองในพื้นที่ ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่าง อำเภอเชียงแสนเข้ากับอำเภอเชียงของ เป็นเส้นทางโลจิสติกส์ที่ใช้ขนส่งเชื่อมโยงระหว่างทางน้ำ ของท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ 2 เข้ากับการคมนาคมขนส่งทางบก ซึ่งมีเส้นทางต่อไปยังอำเภอเชียงของที่เป็น เมืองการค้าชายแดนของจังหวัดเชียงราย กิจกรรมการใช้ที่ดินโดยรอบเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ ว่างเปล่า ส่วนที่เป็นเขตเมืองจะมีกิจกรรมการใช้ที่ดินหนาแน่น เป็นย่านพาณิชยกรรม ลักษณะของ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1129 เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ มีขนาด 2 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง) และมีไหล่ทาง ส่วนบริเวณใกล้ทางแยก และใกล้ทางเข้าเมืองมีขนาด 4 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง)

3.9 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1290

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1290 เป็นทางหลวงสายรองในพื้นที่ ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่าง อำเภอแม่สายเข้ากับอำเภอเชียงแสน มีลักษณะเป็นเส้นทางโลจิสติกส์ที่ใช้ขนส่งระหว่างเมืองการค้า

ชายแดน ใช้เป็นเส้นทางขนส่งหลักอีกเส้นทางหนึ่งระหว่างขนส่งสินค้าของท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ 2 เข้ากับการคมนาคมขนส่งทางบก กิจกรรมการใช้ที่ดินโดยรอบเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างเปล่า ส่วนที่เป็นเขตเมืองจะมีกิจกรรมการใช้ที่ดินหนาแน่น เป็นย่านพาณิชยกรรม ลักษณะของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1290 เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ มีขนาด 2 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง) และมีไหล่ทางส่วนบริเวณใกล้ทางแยก และใกล้ทางเข้าเมืองมีขนาด 4 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง)

3.70 ถนนสายรองและถนนสายย่อยอื่นๆ

ถนนสายรองและถนนสายย่อยอื่นๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่บริเวณอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ เป็นเส้นทางที่สามารถใช้เดินทางเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่อยู่อาศัยเข้ากับพื้นที่กิจกรรมอื่นๆ ทั้งในและนอกเมืองได้ นอกจากนั้นยังมีถนนสายย่อยต่างๆ ในพื้นที่เมืองที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงพื้นที่กิจกรรมภายในเมือง โดยเฉพาะกิจกรรมด้านการค้าชายแดน ที่มียานพาหนะเข้า-ออก ตลอดช่วงเวลาเปิดทำการ โดยลักษณะของถนนสายรองและถนนสายย่อยเส้นอื่นๆ มีทั้งเป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ และถนนคอนกรีต มีจำนวน 2 ช่องจราจรเป็นส่วนใหญ่ (รวม 2 ทิศทาง)

4) ทางหลวงชนบท

ทางหลวงชนบทในจังหวัดเชียงรายอยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบท (ทช.) มีหน้าที่ในการเชื่อมโยงพื้นที่ระหว่างอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านที่อยู่ในจังหวัดเชียงราย และพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน นอกจากนั้นยังทำหน้าที่เป็นเสมือนทางลัดที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้มีความคล่องตัวในการสัญจร ซึ่งโครงข่ายทางหลวงชนบทนับเป็นโครงข่ายที่สนับสนุนการเดินทางที่สามารถเชื่อมโยงเข้าได้ในพื้นที่ระดับย่อยที่ทางหลวงแผ่นดินไม่สามารถเข้าถึงได้ การวางตัวของโครงข่ายทางหลวงชนบทอยู่รอบนอกของย่านพื้นที่กิจกรรมทางธุรกิจ แต่มีการวางตัวบริเวณพื้นที่ชานเมือง หรือพื้นที่ชุมชนชนบทเพื่อเชื่อมโยงย่านกิจกรรมการอยู่อาศัยของชุมชนดังกล่าวเข้ากับโครงข่ายทางหลวงแผ่นดิน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าพื้นที่กิจกรรมทางธุรกิจในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดเชียงรายได้อย่างสะดวก ลักษณะของทางหลวงชนบทที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนมีพื้นผิวลาดยางแอสฟัลท์ มีจำนวนช่องจราจร 2 ช่องจราจร (รวม 2 ทิศทาง) เนื่องจากความต้องการการเดินทางภายในพื้นที่ที่ทางหลวงชนบทพาดผ่านมีจำนวนน้อย ทำให้จำนวนช่องจราจรสามารถรองรับปริมาณการเดินทางได้อย่างเพียงพอ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาการจราจร

ตารางที่ 6 โครงข่ายทางหลวงชนบทจังหวัดเชียงราย

หมายเลขทางหลวง	ชื่อสายทาง	อำเภอ	ระยะทาง (กม.)
ชร.4001	แยกทางหลวงหมายเลข 1016 (กม.ที่ 12+200) - บ้านแม่มะ	แม่จัน เชียงแสน	19.640
ชร.4004	แยกทางหลวงหมายเลข 1016 (กม.ที่ 28+650) - บ้านท่าข้าวเปลือก	เชียงแสน แม่จัน	17.853
ชร.4007	แยกทางหลวงหมายเลข 1129 (กม.ที่ 14+000) - บ้านแซว	เชียงของ เชียงแสน	38.121
ชร.1009	แยกทางหลวงหมายเลข 1 (กม.ที่ 867+100) - บ้านสันถนนใต้	แม่จัน แม่สาย	23.574
ชร.4011	แยกทางหลวงหมายเลข 1020 (กม.ที่ 118+070) - บ้านม่วงเจ็ดต้น	เชียงของ	10.150
ชร.4014	แยกทางหลวงหมายเลข 1020 (กม.ที่ 104+600) - บ้านแก่นใต้	เชียงของ	8.254

หมายเลข ทางหลวง	ชื่อสายทาง	อำเภอ	ระยะทาง (กม.)
ชร.4027	แยกทางหลวงหมายเลข 1020 (กม.ที่ 109+200) - บ้านเกี๋ยงเหนือ	เขื่องของ	10.125
ชร.5031	แยกทางหลวงชนบทหมายเลข ชร.4014 (กม.ที่ 0+700) - บ้านซ้อใต้	เขื่องของ	7.250
ชร.5033	แยกทางหลวงชนบทหมายเลข ชร.4001(กม.ที่ 3+230) - พระธาตุจอมกิตติ	เขื่องแสน	8.700
ชร.1038	แยกทางหลวงหมายเลข 1 (กม.ที่ 876+000) - บ้านด้าย	แม่สาย	9.650
ชร.1041	แยกทางหลวงหมายเลข 1 (กม.ที่ 890+450) - บ้านสันผักอี	แม่สาย	1.160
ชร.1042	แยกทางหลวงหมายเลข 1 (กม.ที่ 882+000) - บ้านด้าย	แม่สาย	10.828
ชร.4049	แยกทางหลวงหมายเลข 1098 (กม.ที่ 38+500) - บ้านป่าดิ่ง	ดอยหลวง เขื่องแสน	20.444
ชร.5054	แยกทางหลวงชนบทหมายเลข ชร.3059 (กม.ที่ 1+740) - บ้านสันนา	แม่สาย	11.400
ชร.5055	แยกทางหลวงชนบทหมายเลข ชร.3059 (กม.ที่ 4+240) - บ้านปางห้า	แม่สาย	7.700
ชร.3059	แยกทางหลวงหมายเลข 123 (กม.ที่ 8+242) - บ้านทุ่งเกลี้ยง	แม่สาย	16.509
ชร.4060	แยกทางหลวงหมายเลข 1016 (กม.ที่ 22+500) - บ้านศรีดอนมูล	เขื่องแสน	4.950

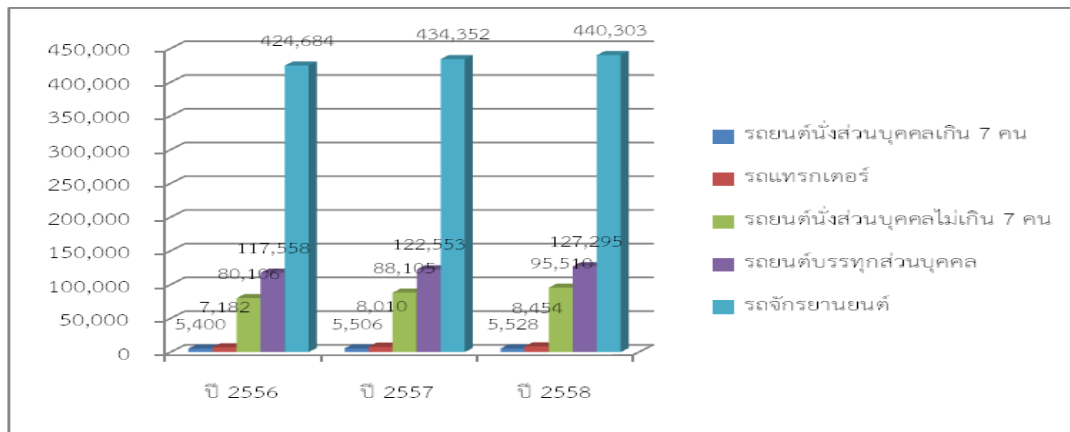
ที่มา: กรมทางหลวงชนบท, 2559.

ตารางที่ 7 รถที่จดทะเบียนตาม พรบ.รถยนต์ พ.ศ. 2522 จำแนกตามประเภทรถ พ.ศ. 2556 - 2558

ประเภทรถ	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน	80,106	88,105	95,510
รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน 7 คน	5,400	5,506	5,528
รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล	117,558	122,553	127,295
รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล	3	4	5
รถยนต์รับจ้างบรรทุกทุกคนโดยสารไม่เกิน 7 คน	143	197	222
รถยนต์รับจ้างสามล้อ	186	186	186
รถยนต์บริการธุรกิจ	59	59	59
รถจักรยานยนต์	424,684	434,352	440,303
รถแทรกเตอร์	7,182	8,010	8,454
รถบดถนน	213	220	231
รถใช้งานเกษตรกรรม	920	920	920
รถพ่วง	10	12	12
รถจักรยานยนต์สาธารณะ	640	644	617
รวม	637,104	660,768	679,342

ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัดเขื่องราย, 2559.

แผนภูมิที่ 1 รถที่จดทะเบียนตาม พรบ.รถยนต์ 5 อันดับ จำแนกตามประเภทรถ พ.ศ. 2556 – 2558

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดเชียงราย, 2559.

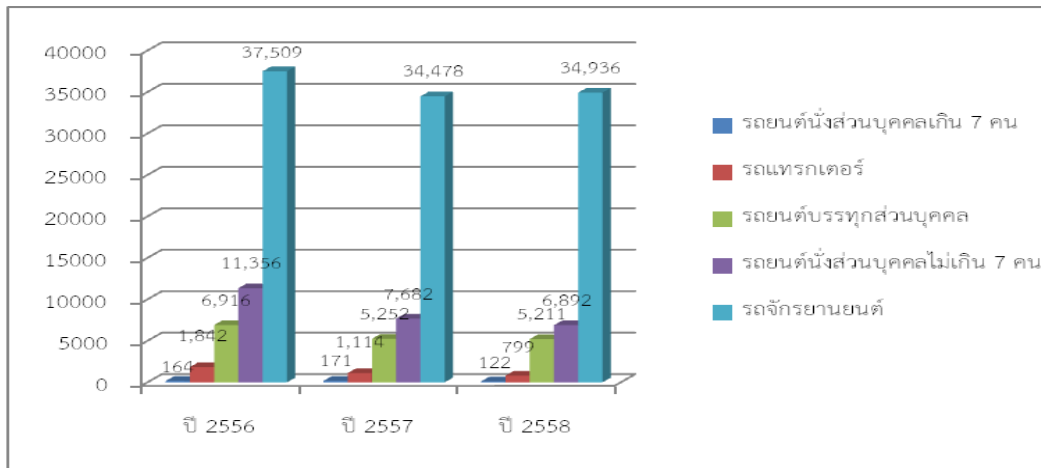
การวิเคราะห์รถที่จดทะเบียนตาม พรบ.รถยนต์ 5 อันดับ จำแนกตามประเภทรถ พ.ศ. 2556 – 2558 ในภาพรวมมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 มีจำนวนรถจักรยานยนต์มากที่สุด 440,303 คัน รองลงมาคือ รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล 127,295 คัน รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน 95,510 คัน และรถแทรกเตอร์ 8,454 คัน ตามลำดับ

ตารางที่ 8 รถใหม่ที่จดทะเบียนตาม พรบ.รถยนต์ พ.ศ. 2522 จำแนกตามประเภทรถ พ.ศ. 2556 - 2558

ประเภทรถใหม่	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน	11,356	7,682	6,892
รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน 7 คน	164	171	122
รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล	6,916	5,252	5,211
รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล	-	1	1
รถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารไม่เกิน 7 คน	74	50	23
รถยนต์รับจ้างสามล้อ	-	-	-
รถยนต์บริการธุรกิจ	7	1	3
รถจักรยานยนต์	37,509	34,478	34,936
รถแทรกเตอร์	1,842	1,114	799
รถบดถนน	12	7	13
รถใช้งานเกษตรกรรม	-	-	-
รถพ่วง	1	3	-
รถจักรยานยนต์สาธารณะ	23	20	26
รวม	57,904	48,779	48,027

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 2 รถใหม่ที่จดทะเบียนตาม พรบ.รถยนต์ 5 อันดับ จำแนกตามประเภทรถ พ.ศ. 2556 - 2558

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์รถใหม่ที่จดทะเบียนตาม พรบ.รถยนต์ 5 อันดับ จำแนกตามประเภทรถพ.ศ. 2555 - 2557 ในภาพรวมมีปริมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 มีจำนวนรถจักรยานยนต์เหลือ 34,936 คัน รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน 6,892 คัน รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล 5,211 คัน และรถแทรกเตอร์ 799 คัน ตามลำดับ

ตารางที่ 9 รถที่จดทะเบียนตาม พรบ.การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 จำแนกตามประเภทรถ พ.ศ. 2556 - 2558

ประเภทรถ	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
รถโดยสาร	1,575	1,665	1,779
รถบรรทุก	12,930	13,623	13,665
รถขนาดเล็ก	8	8	8
รวม	14,513	15,296	15,452

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย, 2559.

ตารางที่ 10 รถใหม่ที่จดทะเบียนตาม พรบ.การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 จำแนกตามประเภทรถ พ.ศ. 2556 - 2558

ประเภทรถใหม่	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
รถโดยสาร	42	42	204
รถบรรทุก	1,226	728	741
รวม	1,268	770	945

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย, 2559.

1.6.2 ระบบขนส่งทางน้ำ

จังหวัดเชียงรายมีท่าเรือเพื่อการขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ 2 แห่ง คือ (1) ท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ 2 และ (2) ท่าเรือเชียงของ ซึ่งให้บริการขนส่งสินค้าทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ดำเนินการโดยการท่าเรือแห่งประเทศไทย (กทท.) โดยท่าเรือแต่ละแห่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ 2

ท่าเรือพาณิชย์เชียงแสน เป็นประตูการค้าระหว่างประเทศไทย กับประเทศลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน เพื่อส่งเสริมการขนส่ง การค้าระหว่างประเทศ ตามข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือเพื่อการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง ระหว่าง 4 ประเทศ คือ จีน เวียดนาม สปป.ลาว และไทย รวมถึงเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการลงทุน ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2550 เห็นชอบและอนุมัติในหลักการให้กรมเจ้าท่า ดำเนินการก่อสร้างเพื่อใช้ทดแทนท่าเรือเชียงแสนแห่งแรก ซึ่งตั้งอยู่ในตัวเมืองประวัติศาสตร์เชียงแสน ทำให้ไม่สามารถขยายศักยภาพได้ ทั้งนี้ได้เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2552 ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2554 ให้การท่าเรือแห่งประเทศไทย (กทท.) เป็นผู้บริหารท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ 2

1.1 ศักยภาพ

ศักยภาพของท่าเรือเชียงแสน 2 ประกอบด้วย ท่าเทียบเรือแบบทางลาด 2 ระดับ จำนวน 2 ท่า ใช้สำหรับขนถ่ายสินค้าทั่วไป และท่าเทียบเรือแนวตั้ง 1 ท่า สำหรับขนถ่ายสินค้าทั่วไป และคอนเทนเนอร์ ท่าเทียบเรือทางลาดด้านทิศเหนือ ความยาวท่าเทียบเรือ 300 เมตร มีเนื้อที่ 9,600 ตารางเมตร จำนวน 6 ท่า สามารถรับเรือขนาดยาว 50 เมตร ได้พร้อมกัน 3 ลำ ท่าเทียบเรือทางลาดด้านทิศใต้ ความยาวท่าเทียบเรือ 300 เมตร มีเนื้อที่ 9,600 ตารางเมตร จำนวน 6 ท่า สามารถรับเรือขนาดยาว 50 เมตร ได้พร้อมกัน 3 ลำ ท่าเทียบเรือแนวตั้ง ความยาวท่าเทียบเรือ 200 เมตร สามารถรับเรือขนาดความยาว 50 เมตร ได้ พร้อมกัน 4 ลำ ในอาณาบริเวณท่าเรือ ได้เตรียมที่จอดเรือ ขนาด 200x800 เมตร พร้อมด้วยโรงพักสินค้า ขนาด 30x30 เมตร จำนวน 2 หลัง และ ลานวางพักสินค้า ไว้บริการ

1.2 โครงข่ายการขนส่ง

โครงข่ายการขนส่งของท่าเรือเชียงแสน 2 สามารถเชื่อมโยงการขนส่งเข้ากับประเทศจีนที่ท่าเรือกวานเหลย ใช้เส้นทางเดินเรือระยะทาง 265 กิโลเมตร ระดับน้ำลึก 1.5 – 7.0 เมตร แตกต่างตามช่วงฤดูกาล โดยประเทศจีนได้ปรับปรุงร่องน้ำทางเดินเรือ รวมถึงก่อสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า และควบคุมระดับน้ำให้สามารถบรรทุกสินค้าได้ตลอดทั้งปี ในส่วนโครงข่ายการขนส่งภายในประเทศ ใช้การเชื่อมโยงท่าเรือเข้ากับโครงข่ายการขนส่งทางถนน สามารถเดินทางได้ 3 เส้นทาง ได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1290 อำเภอแม่สาย - อำเภอเชียงแสน
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1016 อำเภอแม่จัน - อำเภอเชียงแสน
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1129 อำเภอเชียงแสน - อำเภอเชียงของ

1.3 สถิติการนำเข้า – ส่งออก ที่ด่านศุลกากรเชียงใหม่

สถิติการขนส่งนำเข้า และส่งออกที่บริเวณด่านศุลกากรเชียงใหม่ เป็นที่ตั้งของท่าเรือเชียงใหม่ พบว่า ในช่วง 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ.2554 - 2558) ด่านศุลกากรเชียงใหม่มีการนำเข้าสินค้าจากประเทศจีนมากกว่าประเทศอื่นๆ โดยในปี พ.ศ.2557 มีมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 682.93 ล้านบาท ในส่วนของการส่งออก พบว่า ที่บริเวณด่านศุลกากรเชียงใหม่มีมูลค่าการส่งออกไปยัง สปป.ลาว มากที่สุด โดยในปี พ.ศ.2557 มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 5,614.89 ล้านบาท และเมื่อพิจารณาที่ภาพรวมของการนำเข้าสินค้าแยกรายประเทศ พบว่า

การค้ากับประเทศจีนที่ด่านศุลกากรเชียงใหม่ของการนำเข้าสินค้าจากประเทศจีนเพิ่มขึ้น สลับลดลงตลอด 5 ปี โดยในปี พ.ศ.2554 มีมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 1,069.97 ล้านบาท และลดลงในปี พ.ศ.2557 เท่ากับ 682.93 ล้านบาท และเมื่อพิจารณาแนวโน้มในปี พ.ศ.2558 ในช่วง 8 เดือน (ต.ค.57 - พ.ค.58) พบว่ามีมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 447.27 ล้านบาท คิดเป็นประมาณ 65% ของมูลค่าการนำเข้าในปี พ.ศ.2557 ซึ่งคาดว่าจะมีมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าปี พ.ศ.2557 เมื่อหมดปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ในส่วนของการส่งออกไปยังประเทศจีน พบว่า ที่ด่านศุลกากรเชียงใหม่ของมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นสลับลดลง โดยในปี พ.ศ.2554 มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 3,872.04 ล้านบาท และลดลงในปี พ.ศ.2557 เท่ากับ 3,352.72 ล้านบาท

การค้ากับ สปป.ลาว ที่ด่านศุลกากรเชียงใหม่ มีการนำเข้าสินค้าจาก สปป.ลาว ลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วง 5 ปี โดยในปี พ.ศ.2554 มีมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 29.88 ล้านบาท มีมูลค่าลดลงจนถึงปี พ.ศ.2557 เท่ากับ 19.62 ล้านบาท ในส่วนของการส่งออกมีการเพิ่มขึ้นในช่วง 5 ปี โดยในปี พ.ศ. 2554 มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 2,869.68 ล้านบาท เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.2557 เท่ากับ 6,894.71 ล้านบาท

การค้ากับเมียนมาที่ด่านศุลกากรเชียงใหม่ มีการนำเข้าสินค้าจากเมียนมาเพียงปีเดียว คือ ในปี พ.ศ.2555 มีมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 3.23 ล้านบาท แต่มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอด 5 ปี ที่ผ่านมา โดยในปี พ.ศ.2554 มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 2,250.93 ล้านบาท เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2557 เป็น 3,285.99 ล้านบาท

ตารางที่ 11 มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสินค้าแยกประเทศด่านศุลกากรเชียงใหม่

ปีงบประมาณ (ตุลาคม – กันยายน)	มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสินค้า (ล้านบาท)					
	ประเทศจีน		สปป.ลาว		เมียนมาร์	
	นำเข้า	ส่งออก	นำเข้า	ส่งออก	นำเข้า	ส่งออก
2554	1,069.97	3,872.04	29.88	2,869.68	0.00	2,250.93
2555	485.94	4,210.54	26.06	4,288.99	3.23	2,637.97
2556	631.10	3,508.99	23.25	6,099.97	0.38	2,716.61
2557	682.93	3,352.72	19.62	6,894.71	0.00	3,285.99
2558 (ต.ค.57 – พ.ค.58)	447.27	2,331.48	11.45	5,614.89	0.00	2,165.76

ที่มา: ด่านศุลกากรเชียงใหม่, 2559.

2. ท่าเรือเชียงของ

ท่าเรือเชียงของ (ท่าเรือน้ำลึก) เป็นท่าเรือขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ ดังรูปที่ 3.4-19 โดยเป็นเรือสัญชาติจีนที่ลำเลียงสินค้าผ่านท่าเรือเชียงแสนไปขึ้นสินค้าที่ท่าเรือเชียงของ สินค้าจะเป็นของใช้อุปโภคบริโภคทั่วไปและผลไม้ เรือขนาดกลางจะเป็นเรือของ สปป.ลาว สินค้าเกษตร เช่น กระเทียม และเรือขนาดเล็กเป็นของสปป.ลาว และไทยเป็นเรือรับส่งนักท่องเที่ยวข้ามฝากไปยัง สปป.ลาว ขนสินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป และเป็นท่าเรือแพขนานยนต์(โป๊ะ) เพื่อขนถ่ายรถยนต์และรถบรรทุกสินค้าสินค้าไปยัง สปป.ลาว และไปยังประเทศจีนตอนใต้ (เมืองจิ่นหนิง) โดยจะใช้เส้นทาง R3A สามารถใช้การได้ระยะทาง 493 กิโลเมตรใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 12 ชั่วโมงจะถึงด่านพรมแดนของประเทศจีนตอนใต้ (เมืองจิ่นหนิง) สินค้าที่ส่งออกไป สปป.ลาว จะเป็นรถบรรทุกน้ำมัน วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง เครื่องอุปโภคบริโภค ยานพาหนะ เครื่องจักร อุปกรณ์ไฟฟ้า เหล็กเส้นและของใช้ต่างๆ ทั่วไป สินค้าหลักที่ส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนได้แก่ น้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว ยางพารา ผลไม้ ดอกกล้วยไม้ เครื่องอุปโภค-บริโภค อุปกรณ์สำหรับบรรจุภัณฑ์ สินค้านำเข้าจาก สปป.ลาว ได้แก่ ถ่านหินลิกไนต์และสินค้าทางการเกษตร สินค้านำเข้าจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แก่ พืชผัก ดอกไม้สด ผลไม้ เป็นต้น สำหรับสินค้าสัตว์น้ำส่งออกไป สปป.ลาว คือ ปลาน้ำจืด และส่งออกไปประเทศจีนคือ ปลาทะเลแช่แข็ง จระเข้ น้ำจืด และลูกปลาสวยงาม

2.1 ศักยภาพ

ศักยภาพของท่าเรือเชียงของประกอบไปด้วย

- ท่าเทียบเรือโครงสร้างแบบล็อกคอนกรีตกว้าง 24 เมตร ยาว 108 เมตร สามารถให้บริการเรือจอดเทียบท่าขนาดบรรทุก 80 - 150 ตัน พร้อมกัน 3 - 5 ลำ
- การให้บริการพื้นที่จอดรถบรรทุกสินค้าภายในเขตท่าเรือเชียงของ รถบรรทุก 10 ล้อสามารถจอดได้พร้อมกัน จำนวน 5 - 10 คัน
- มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้บริการที่ทำเรือเชียงของในลักษณะให้บริการในพื้นที่เดียวกัน (One Stop Service) คือ กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ด่านตรวจคนเข้าเมือง ด่านสาธารณสุข ด่านกักสัตว์และพืช เป็นต้น
- เปิดให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง เนื่องจากมีอุปกรณ์ทำความสะอาดอย่างเพียงพอ และมีเจ้าหน้าที่ให้บริการ 24 ชั่วโมง

2.2 โครงข่ายการขนส่ง

โครงข่ายการขนส่งของท่าเรือเชียงของ มีทั้งการขนส่งระหว่างประเทศ และการขนส่งภายในประเทศ โดยการขนส่งระหว่างประเทศได้แก่ ประเทศจีน สปป.ลาว และเมียนมา โดยการขนส่งทางน้ำจะเป็นขนส่งจากท่าเรือเชียงของผ่านไปยังท่าเรือเชียงแสน และเข้าไปยังเมืองเชียงรุ่ง

สำหรับโครงข่ายการขนส่งเชื่อมโยงกับทางบกใช้เส้นทางถนน R3A เป็นเส้นทางหลักในการขนส่ง เชื่อมโยงระหว่างประเทศ และใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1020 และหมายเลข 1129 เป็นการขนส่งเชื่อมโยงภายในประเทศไทย

2.3 สถิติการนำเข้า – ส่งออก ที่ด้านศุลกากรเชียงของ

สถิติการขนส่งนำเข้า และส่งออกที่บริเวณด้านศุลกากรเชียงของซึ่งเป็นที่ตั้งของท่าเรือเชียงของ พบว่า ในช่วง 5 ปี ย้อนหลัง (พ.ศ. 2554 - 2558) ด้านศุลกากรเชียงของมีการนำเข้าสินค้าจากประเทศจีนมากกว่าประเทศอื่น ๆ โดยในปี พ.ศ. 2557 มีมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 3,070.30 ล้านบาท ในส่วนของการส่งออก พบว่า ที่บริเวณด้านศุลกากรเชียงของมีมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศจีนมากที่สุดเช่นกัน โดยในปี พ.ศ. 2557 มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 7,325.26 ล้านบาท และเมื่อพิจารณาที่ภาพรวมของการนำเข้าสินค้าแยกประเทศ

การค้ากับประเทศจีนที่ด้านศุลกากรเชียงของมีการนำเข้าสินค้าจากประเทศจีนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอด 5 ปี โดยในปี พ.ศ.2554 มีมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 1,648.54 ล้านบาท และเพิ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ.2557 เท่ากับ 3,070.30 ล้านบาท และเมื่อพิจารณาแนวโน้มในปี พ.ศ.2558 ในช่วง 5 เดือน (ต.ค.57 - มี.ค.58) พบว่ามีมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 1,325.38 ล้านบาท คิดเป็นประมาณ 43% ของมูลค่าการนำเข้าในปี พ.ศ. 2557 ซึ่งคาดว่าจะมีมูลค่าการนำเข้าสูงขึ้นเมื่อหมดปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ในส่วนของการส่งออกไปยังประเทศจีน พบว่า ที่ด้านศุลกากรเชียงของมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดยในปี พ.ศ.2554 มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 2,845.63 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2557 เท่ากับ 7,325.26 ล้านบาท

การค้ากับ สปป.ลาว ที่ด้านศุลกากรเชียงของมีการนำเข้าสินค้าจาก สปป.ลาว เพิ่มขึ้นสลับลดลงในช่วง 5 ปี โดยในปี พ.ศ.2554 มีมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 462.55 ล้านบาท มีมูลค่าเพิ่มขึ้นจนถึงปี พ.ศ.2556 เท่ากับ 613.66 ล้านบาท และลดลงในปี พ.ศ.2557 เท่ากับ 215.43 ล้านบาท ในส่วนของการส่งออกมีการเพิ่มขึ้นสลับลดลงในช่วง 5 ปี เช่นกัน โดยในปี พ.ศ.2554 มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 3,064.03 ล้านบาท เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.2557 เท่ากับ 4,220.29 ล้านบาท

การค้ากับเมียนมา ที่ด้านศุลกากรเชียงของไม่มีการนำเข้าสินค้าจากเมียนมาในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา แต่มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นสลับลดลงตลอด 5 ปี ที่ผ่านมา โดยในปี พ.ศ.2554 มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 21.49 ล้านบาท เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2557 เป็น 444.38 ล้านบาท

ตารางที่ 12 มูลค่าการนำเข้า-ส่งออกสินค้าแยกประเทศด้านศุลกากรเชียงของ

ปีงบประมาณ (ตุลาคม – กันยายน)	มูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสินค้า (ล้านบาท)					
	ประเทศจีน		สปป.ลาว		เมียนมาร์	
	นำเข้า	ส่งออก	นำเข้า	ส่งออก	นำเข้า	ส่งออก
2554	1648.54	2845.63	462.55	3064.03	0.00	21.49
2555	2215.79	4796.93	565.59	4069.57	0.00	587.19
2556	2730.32	5924.14	613.66	3970.46	0.00	404.28
2557	3070.30	7325.26	215.43	4220.29	0.00	444.38
2558 (ต.ค.57 – มี.ค.58)	1325.38	2622.49	68.16	2865.85	0.00	205.33

ที่มา : ด้านศุลกากรเชียงของ, 2559.

1.6.3 ระบบขนส่งทางอากาศ

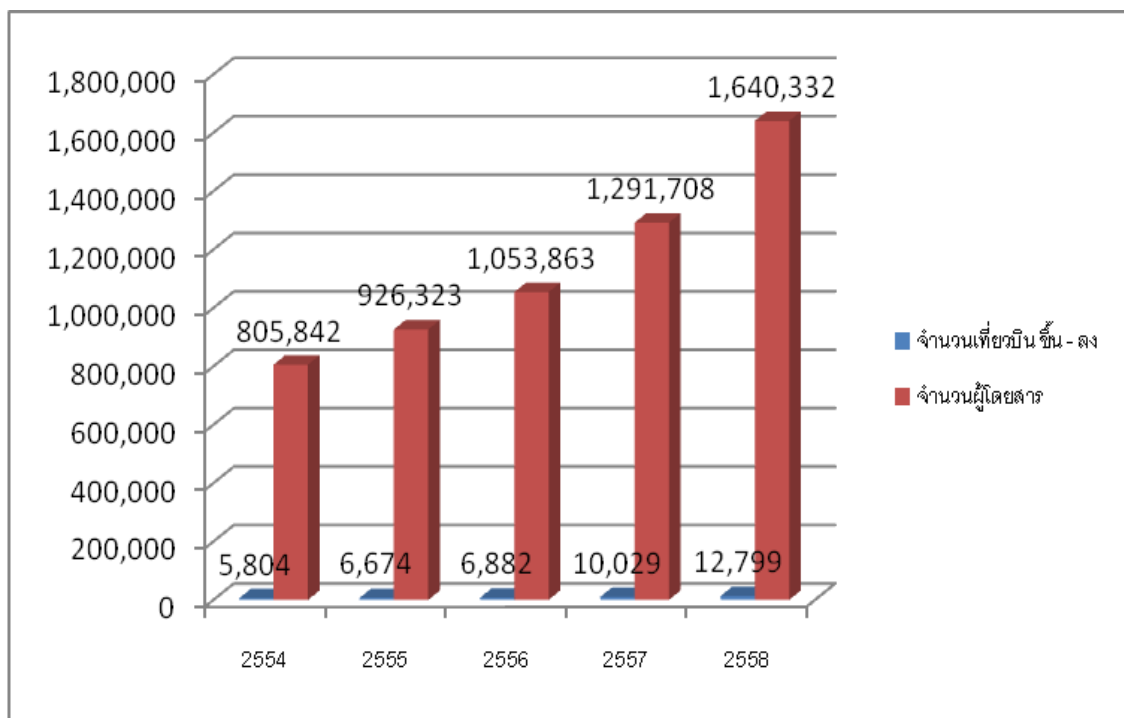
ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง เชียงราย อยู่ภายใต้การดูแลของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) มีจำนวนหลุมจอดเครื่องบิน 4 หลุมจอด มีจำนวนเที่ยวบินเฉลี่ย 36 เที่ยวบิน/วัน มีพื้นที่ในส่วนผู้โดยสาร 16,665 ตร.ม. พื้นที่อาคารคลังสินค้า 412 ตร.ม. สามารถรองรับการขนส่งสินค้าได้ปีละ 3,400 ตัน เป็นท่าอากาศยานที่สามารถรองรับทั้งในส่วนของผู้โดยสาร และการขนส่งสินค้าทางอากาศได้ โดยได้มีการวางแผนการพัฒนาให้เป็น Land Journey สำหรับการเดินทางไปยังพม่า จีน และเวียดนาม

ตารางที่ 13 สถิติการขนส่งทางอากาศ พ.ศ. 2554 – 2558

ปี	จำนวนเที่ยวบิน ขึ้น - ลง	จำนวนผู้โดยสาร				การขนส่งสินค้า (ตัน)			
		เข้า	ออก	ผ่าน	รวม	เข้า	ออก	ผ่าน	รวม
2554	5,804	410,548	395,285	9	805,842	1,268	2,507	-	3,775
2555	6,674	471,734	454,462	127	926,323	1,486	3,407	-	4,893
2556	6,882	535,330	518,299	234	1,053,863	1,176	3,389	-	4,565
2557	10,029	653,275	638,108	325	1,291,708	1,034	2,674	-	3,708
2558	12,799	830,102	809,727	503	1,640,332	976	3,078	-	4,054

ที่มา : กรมการบินพลเรือน กระทรวงคมนาคม, 2559.

แผนภูมิที่ 3 จำนวนเที่ยวบิน ขึ้น - ลง และจำนวนผู้โดยสารการขนส่งทางอากาศ พ.ศ. 2554 – 2558

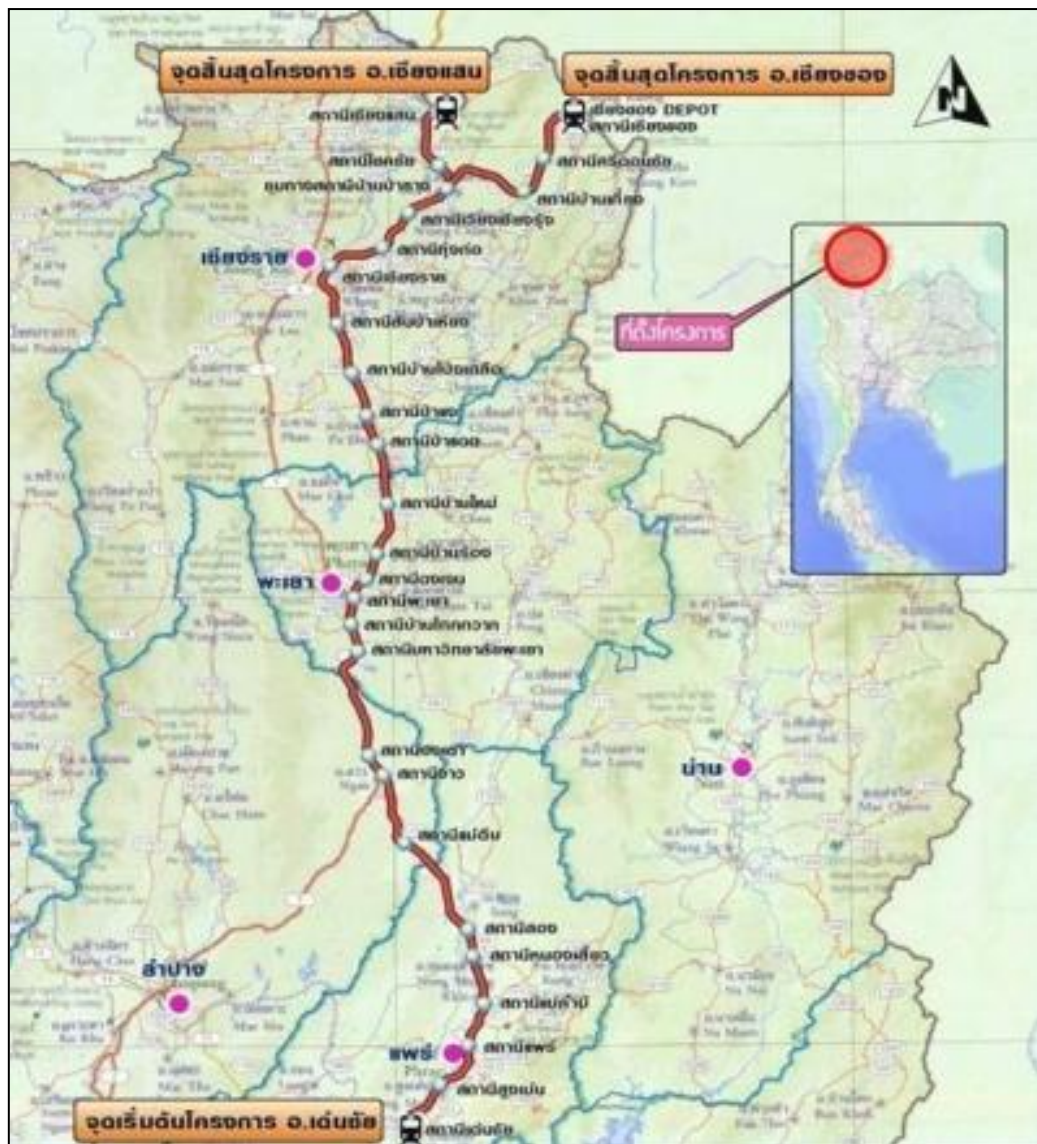

ที่มา : ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง, 2559.

การวิเคราะห์จำนวนเที่ยวบิน ขึ้น – ลง และจำนวนผู้โดยสารการขนส่งทางอากาศ พ.ศ. 2554 – 2558 ในภาพรวมมีจำนวนปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 มีจำนวนเที่ยวบิน ขึ้น – ลง 12,799 ครั้ง และมีจำนวนผู้โดยสาร 1,640,332 คน

1.6.4 ระบบขนส่งทางราง

โครงการรถไฟสายใหม่สาย เด่นชัย-เชียงใหม่-เชียงใหม่ คือ โครงการพัฒนาโครงข่ายทางรถไฟ ภายใต้การดูแลโครงการของการรถไฟแห่งประเทศไทยร่วมกับภาคเอกชน ที่มีวัตถุประสงค์ในการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการขนส่งระหว่างประเทศในภูมิภาค เนื่องจากผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อโครงการนี้แล้วเสร็จคือ การลดต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์ของประเทศ ลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานในการขนส่งสินค้า อีกทั้งยังอำนวยความสะดวกในด้านการคมนาคมของประชาชน ซึ่งในปัจจุบัน โครงการนี้อยู่ระหว่างเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณา

ภาพที่ 3 โครงการรถไฟสายใหม่สาย เด่นชัย-เชียงใหม่-เชียงใหม่

1.6.5 ระบบไฟฟ้า

ตารางที่ 14 ผู้ใช้ไฟฟ้า และการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า จำแนกตามประเภทผู้ใช้ เป็นรายอำเภอ ปี 2558

อำเภอ	จำนวนผู้ ใช้ไฟฟ้า	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง) (Gwh.)				
		ที่อยู่อาศัย	สถานธุรกิจ/ อุตสาหกรรม	สถานที่ราชการ /สาธารณะ	อื่นๆ	รวม
เมืองเชียงราย	85,592	3.94	18.72	0.04	0.53	25.30
เวียงชัย	16,188	1.29	1.50	0.01	0.03	2.83
เชียงของ	21,357	16.99	14.26	41.03	36.76	72.12
เทิง	25,194	19.91	15.96	2.89	2.34	41.10
พาน	43,059	2.85	3.38	-	0.08	6.24
ป่าแดด	9,829	0.63	1.34	-	0.05	2.02
แม่จัน	32,601	33.06	31.92	3.59	0.35	68.92
เชียงแสน	20,270	21.25	72.70	2.52	0.97	97.45
แม่สาย	33,301	48.34	117.63	2.00	1.44	169.41
แม่สรวย	20,930	1.20	1.47	-	0.01	2.69
เวียงป่าเป้า	21,503	1.38	1.77	-	0.01	3.16
พญาเม็งราย	12,227	9.61	4.83	0.90	0.35	15.69
เวียงแก่น	8,391	6.01	14.26	4.10	4.10	10.35
ขุนตาล	10,230	7.52	3.37	0.81	0.58	12.28
แม่ฟ้าหลวง	14,196	16.25	9.21	2.47	0.21	28.15
แม่ลาว	19,324	1.72	2.22	0.01	0.03	3.97
เวียงเชียงรุ้ง	8,532	0.52	0.36	-	0.00	0.88
ดอยหลวง	8,005	6.53	2.68	0.23	0.14	9.58
รวม	410,959	198.99	317.58	60.62	48.00	572.15

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเชียงราย, 2559.

1.6.6 การประปา

ตารางที่ 15 สถิติการประปา จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2558

อำเภอ	กำลังการผลิต (ลบ.ม.)	น้ำที่ผลิตได้ (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่ จำหน่าย แก่ผู้ใช้น้ำ (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่จ่าย เพื่อสาธารณะ ประโยชน์และ รั้วไหล (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำ ที่ใช้ใน ระบบ(ลบ.ม.)	จำนวน ผู้ใช้น้ำ (ราย)
เมืองเชียงราย	17,520,000	8,919,896	6,723,091	1,747,661	449,144	26,250
เวียงชัย	-	-	-	-	-	-
เชียงของ	1,752,000	862,147	675,916	154,086	32,145	3,332
เทิง	876,000	452,979	359,337	82,417	11,025	1,652
พาน	1,226,400	1,178,435	750,079	267,240	161,116	4,260
ป่าแดด	-	-	-	-	-	-
แม่จัน	1,389,600	1,170,570	611,086	444,078	115,406	2,522

อำเภอ	กำลังการผลิต (ลบ.ม.)	น้ำที่ผลิตได้ (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่ จำหน่าย แก่ผู้ใช้น้ำ (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่จ่าย เพื่อสาธารณะ ประโยชน์และ รั้วไหล (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำ ที่ใช้ใน ระบบ(ลบ.ม.)	จำนวน ผู้ใช้น้ำ (ราย)
เชียงแสน	876,000	803,265	396,061	387,799	19,405	2,188
แม่สาย	5,694,00	3,764,891	2,646,724	674,783	443,384	13,009
แม่สรวย	-	-	-	-	-	-
เวียงป่าเป้า	1,752,000	548,351	439,218	93,033	16,100	2,389
พญาเม็งราย	438,000	104,042	102,178	372	1,492	492
เวียงแก่น	-	-	-	-	-	-
ขุนตาล	-	-	-	-	-	-
แม่ฟ้าหลวง	-	-	-	-	-	-
แม่ลาว	-	-	-	-	-	-
เวียงเชียงรุ้ง	-	-	-	-	-	-
ดอยหลวง	-	-	-	-	-	-
รวม	31,524,000	17,804,576	12,703,690	3,851,469	1,249,217	56,094

ที่มา : สำนักงานการประปาเขต 9 จังหวัดเชียงใหม่, 2559.

1.6.7 ระบบโทรศัพท์

ตารางที่ 16 บริการโทรศัพท์ พ.ศ. 2555 – 2558

รายการ	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
เลขหมายโทรศัพท์ที่มี	123,223	123,304	123,708	123,618
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	71,009	71,180	71,584	71,494
บริษัท สัมปทาน	52,124	52,124	52,124	52,124
เลขหมายโทรศัพท์ที่มีผู้เช่า	63,245	58,414	53,398	72,202
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	41,211	39,679	37,935	36,101
ธุรกิจ	3,942	4,005	4,012	3,965
บ้านพัก	30,955	29,137	27,509	25,791
ราชการ	2,851	2,841	2,802	2,799
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	601	601	600	600
โทรศัพท์สาธารณะ	2,862	3,006	2,942	2,888
บริษัท สัมปทาน	-	89	70	58

ที่มา : บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน), 2559.

1.6.8 ไปรษณีย์

ตารางที่ 17 บริการไปรษณีย์ เป็นรายอำเภอ ปีงบประมาณ 2557 - 2558

อำเภอ	ที่ทำการไปรษณีย์	ปี 2557			ปี 2558		
		ไปรษณีย์ภัณฑ์ ธรรมดา	พัสดุ ไปรษณีย์	บริการ พิเศษ	ไปรษณีย์ภัณฑ์ ธรรมดา	พัสดุ ไปรษณีย์	บริการ พิเศษ
เมืองเชียงราย	4	4,115,113	45,175	903,016	3,494,000	54,000	941,000
เวียงชัย	1	286,921	6,688	56,550	89,000	9,000	49,000
เชียงของ	1	246,447	4,320	54,029	91,000	4,000	62,000
เทิง	2	261,274	3,915	73,723	248,000	5,000	91,000
พาน	2	140,513	3,952	47,167	207,000	5,000	84,000
ป่าแดด	1	49,965	2,020	23,939	39,000	1,000	24,000
แม่จัน	3	179,746	19,276	100,658	136,000	14,000	119,000
เชียงแสน	1	142,033	4,178	52,331	177,000	6,000	82,000
แม่สาย	2	193,406	33,604	228,749	154,000	68,000	313,000
แม่สรวย	1	47,414	4,576	42,069	40,000	4,000	47,000
เวียงป่าเป้า	2	169,147	6,853	86,453	113,000	7,000	95,000
พญาเม็งราย	1	96,618	1,902	24,619	88,000	3,000	29,000
เวียงแก่น	1	100,772	1,490	16,995	110,000	1,000	20,000
ขุนตาล	1	30,020	634	14,726	30,000	1,000	18,000
แม่ลาว	1	69,163	2,890	29,899	69,000	3,000	37,000
รวม	24	6,128,552	141,473	1,754,923	5,085,000	185,000	2,011,000

หมายเหตุ : ไม่รวมที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต

ที่มา : บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด, 2559.

1.6.9 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 18 ประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
พ.ศ. 2556 – 2558

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร	จำนวน			ร้อยละ		
	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
การใช้คอมพิวเตอร์	1,147,667	1,090,400	1,088,384	100	100	100
ใช้	364,183	352,311	278,467	31.7	32.3	25.6
ไม่ใช้	783,484	738,089	809,917	68.3	67.7	74.4
การใช้อินเทอร์เน็ต	1,147,667	1,090,400	1,088,384	100	100	100
ใช้	294,889	296,395	298,101	25.7	27.2	27.4
ไม่ใช้	852,778	794,002	790,283	74.3	72.8	72.6
การมีโทรศัพท์มือถือ	1,147,667	1,090,400	1,088,384	100	100	100
มี	862,325	826,244	831,093	75.1	75.8	76.4
ไม่มี	285,342	264,156	257,291	24.9	24.2	23.6

ที่มา : การสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) ไตรมาส 1 พ.ศ. 2556 – 2558
สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559.

1.7 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.7.1 สภาพภูมิประเทศและสภาพลุ่มน้ำ

จังหวัดเชียงรายแบ่งลุ่มน้ำหลักเป็น 2 ลุ่มน้ำใหญ่ ๆ มีลุ่มน้ำกกและลุ่มน้ำโขง (เหนือ) ซึ่งแต่ละลุ่มน้ำก็มีลุ่มน้ำย่อยสำคัญหลายสาย ซึ่งจะไหลลงแม่น้ำโขงสำหรับแม่น้ำที่เป็นปัจจัยต่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภคของราษฎร ได้แก่

1) ลุ่มน้ำกก

ลักษณะภูมิประเทศของลุ่มน้ำกกส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยเทือกเขาสูงชันทางทิศเหนือคือเทือกเขาแดนลาว ทิศใต้ คือ เทือกเขาขุนตาล ทิศตะวันออก คือ เทือกเขาฝิปันน้ำ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสาขาที่สำคัญ มีที่ราบเชิงเขากระจายอยู่ระหว่างหุบเขาและมีที่ราบลุ่มแม่น้ำตลอดสองข้างฝั่งลำน้ำแม่น้ำกก มีต้นกำเนิดมาจากภูเขาทางเหนือในรัฐเชียงตุง สหภาพเมียนมาร์ ไหลเข้าสู่เขตประเทศไทยที่ช่องน้ำแม่มก อำเภอมะอ่าย จังหวัดเชียงใหม่ แล้วไหลไปทางทิศตะวันออกผ่าน อำเภอมะอ่าย เข้าสู่เขตอำเภอมือง จังหวัดเชียงราย ผ่านตัวเมืองเชียงราย จากนั้นไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เข้าสู่อำเภอยางสัก แล้วไหลไปลงสู่แม่น้ำโขงที่บ้านสบกก ตำบลบ้านแซว อำเภอยางสัก จังหวัดเชียงราย ความยาวของแม่น้ำกกทั้งหมด 285 กิโลเมตร ช่วงแรกประมาณ 128 กิโลเมตร อยู่ในเขตสหภาพเมียนมาร์ ส่วนที่อยู่ในประเทศไทยยาวประมาณ 157 กิโลเมตร

ตารางที่ 19 พื้นที่ลุ่มน้ำกก แบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาออกเป็น 4 ลุ่มน้ำสาขา

ชื่อลุ่มน้ำสาขา	รหัสลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ลุ่มน้ำ		ร้อยละของพื้นที่ลุ่มน้ำกก
		ตร.กม.	ไร่	
1. น้ำแม่ฝาง	0302	2,011.27	1,257,043.75	27.56
2. น้ำแม่ลาว	0303	2,798.43	1,749,018.75	38.33
3. น้ำแม่สรวย	0304	425.57	265,981.25	5.83
4. น้ำแม่กกตอนล่าง	0305	2,065.14	1,290,712.50	28.28
รวมลุ่มน้ำกก		7,300.41	4,562,756.25	100.00

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย. 2559.

1.1) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำฝาง

ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำฝาง (รหัสลุ่มน้ำสาขา 0302) มีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาประมาณ 2,011.27 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,257,043.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.56 ของพื้นที่ลุ่มน้ำกก ความยาวของลำน้ำแม่ฝางประมาณ 122 กิโลเมตร ความลาดชันเฉลี่ยประมาณ 1:750 โดยบริเวณต้นน้ำมีความลาดชันประมาณ 1:200 กลางน้ำประมาณ 1:1,500 และท้ายน้ำประมาณ 1:18,000 ลำน้ำย่อยที่สำคัญ ได้แก่ น้ำแม่ทะลบ น้ำแม่อนน้อย น้ำแม่มาว น้ำแม่นาวาง น้ำแม่สาว และน้ำแม่แหลงหลวง เป็นต้น

น้ำแม่ฝาง มีต้นน้ำอยู่บริเวณดอยขุนห้วยฝางและดอยหัวโท ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอ ไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ไหลไปทางทิศเหนือ ผ่านอำเภอฝาง แล้วไหลไปบรรจบกับแม่น้ำกกที่ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

1.2) ลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่ลาว

ลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่ลาว (รหัสลุ่มน้ำสาขา 0303) มีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาประมาณ 2,798.43 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,749,018.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 38.33 ของพื้นที่ลุ่มน้ำกก ความยาวของลำน้ำแม่ลาว ประมาณ 210 กิโลเมตร ความลาดชันเฉลี่ยประมาณ 1:1,000 โดยบริเวณต้นน้ำ มีความลาดชันประมาณ 1:500 กลางน้ำประมาณ 1:1,000 และท้ายน้ำประมาณ 1:2,000 ลำน้ำย่อย ที่สำคัญ ได้แก่ น้ำแม่โถ น้ำแม่เจดีย์ น้ำแม่ฉางข้าว น้ำแม่ปุนหลวง น้ำแม่ต้า น้ำแม่ยางมัน น้ำตาช้าง น้ำแม่สรวย และน้ำแม่กรณ์น้อย เป็นต้น

น้ำแม่ลาว มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาผีปันน้ำในเขตอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ไหลไปทางทิศเหนือผ่านอำเภอเวียงป่าเป้า เข้าสู่อำเภอแม่สรวย จากนั้นเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างอำเภอกันกับอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย แล้วไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเข้าสู่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จนไปบรรจบกับแม่น้ำกกที่บ้านป่าตอง ตำบลรอบเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

1.3) ลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่สรวย

ลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่สรวย (รหัสลุ่มน้ำสาขา 0304) มีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาประมาณ 425.57 ตารางกิโลเมตร หรือ 265,981.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.83 ของพื้นที่ลุ่มน้ำกก ความยาวของลำน้ำแม่สรวย ประมาณ 60 กิโลเมตร ความลาดชันเฉลี่ยประมาณ 1: 200

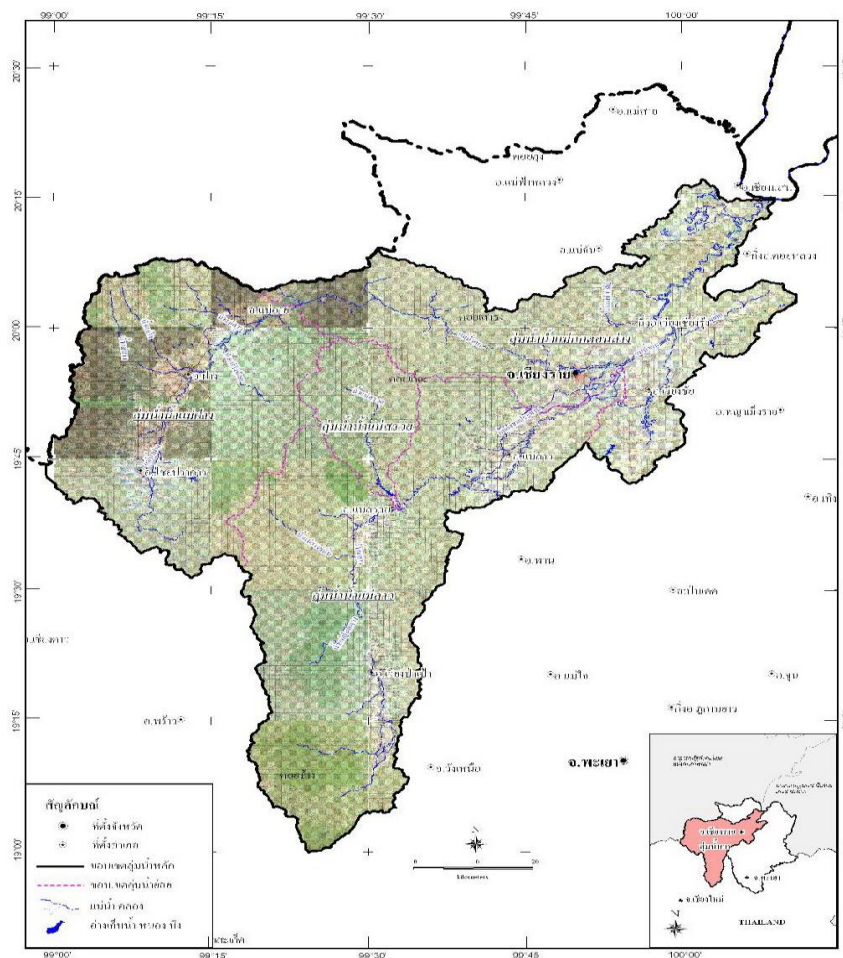
น้ำแม่สรวย มีต้นน้ำอยู่บริเวณดอยแม่วังน้อยและดอยหลุมข้าว ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยน้ำแม่สรวยไหลลงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ แล้วไหลไปบรรจบกับน้ำแม่ลาวที่บ้านกาด ตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

1.4) ลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่กตอนล่าง

ลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่กตอนล่าง (รหัสลุ่มน้ำสาขา 0305) มีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาประมาณ 2,065.14 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,290,712.50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.28 ของพื้นที่ลุ่มน้ำภาค ความยาวของแม่น้ำกเฉพาะส่วนที่อยู่ในเขตประเทศไทยประมาณ 157 กิโลเมตร ความลาดชันเฉลี่ยประมาณ 1 : 1,500 ลำน้ำย่อยที่สำคัญ ได้แก่ น้ำแม่ฝาง น้ำเมืองงาม ห้วยน้ำริน ห้วยลู ห้วยหมากเหลี่ยม น้ำแม่ยาว น้ำแม่กรณ์ น้ำแม่ลาว และห้วยเผือ เป็นต้น

น้ำแม่ก มีต้นกำเนิดมาจากภูเขาทางเหนือในรัฐเชียงตุง สหภาพเมียนมาร์ ไหลมาทางทิศใต้เข้าสู่เขตประเทศไทย ที่ช่องน้ำแม่ก อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ และมีน้ำฝางไหลมารวมที่ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จากนั้นไหลไปทางทิศตะวันออก เข้าสู่เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จากนั้นไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเข้าสู่อำเภอเชียงแสน แล้วไหลไปลงแม่น้ำโขงที่บ้านสบกก ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ภาพที่ 4 แสดงขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาลุ่มน้ำภาค

ที่มา : สำนักทรัพยากรน้ำภาค 1, 2559.

2) กลุ่มน้ำโขง (ภาคเหนือ)

แม่น้ำโขง เป็นแม่น้ำนานาชาติที่มีต้นกำเนิดมาจากที่ราบสูงทิเบต ไหลผ่านตอนใต้ของประเทศจีนผ่านตะวันออกของสหภาพเมียนมาร์ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผ่านประเทศลาว และประเทศกัมพูชา ก่อนที่จะไหลลงสู่ทะเลจีนใต้ในภาคใต้ของเวียดนาม แม่น้ำโขงจัดเป็นแม่น้ำสายที่ยาวที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นแม่น้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดสายหนึ่งของโลก สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของกลุ่มน้ำโขง (เหนือ) ในประเทศไทยล้อมรอบไปด้วยเทือกเขา มีระดับความสูงระหว่าง 300-1,550 ม.รทก. เทือกเขาที่สำคัญ ได้แก่ เทือกเขาดอยภูลังกา ดอยสันปันน้ำ ดอยแม่สูก ดอยขุนแม่คำ และดอยขุนแม่ต๋อม เป็นต้น

ขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาลุ่มน้ำโขง (ภาคเหนือ) แสดงในรูปที่ 4 โดยมีสภาพภูมิประเทศและสภาพลุ่มน้ำแต่ละลุ่มน้ำสาขา ดังนี้

ตารางที่ 20 พื้นที่ลุ่มน้ำโขง (เหนือ) แบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาออกเป็น 8 ลุ่มน้ำสาขา

ชื่อลุ่มน้ำสาขา	รหัสลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ลุ่มน้ำ		ร้อยละของพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (เหนือ)
		ตร.กม.	ไร่	
1. แม่น้ำโขงตอนบน	0202	1,107.51	692,193.75	11.04
2. น้ำแม่จัน (น้ำแม่คำ)	0203	1,193.18	745,737.50	11.90
3. แม่น้ำอิงตอนบน	0204	892.69	557,931.25	8.90
4. แม่น้ำอิงตอนกลาง	0205	2,182.72	1,364,200.00	21.77
5. แม่น้ำพุง	0206	1,117.85	698,656.25	11.15
6. แม่น้ำลาว	0207	1,346.94	841,837.50	13.43
7. แม่น้ำอิงตอนล่าง	0208	1,697.93	1,061,206.25	16.93
8. แม่น้ำโขงส่วนที่ 2	0209	489.11	305,693.75	4.88
รวมลุ่มน้ำโขง (เหนือ)		10,027.93	6,267,456.25	100.00

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย, 2559.

2.1) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงตอนบน

ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงตอนบน (รหัสลุ่มน้ำสาขา 0202) มีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาประมาณ 1,107.52 ตารางกิโลเมตร หรือ 692,193.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.04 ของพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคเหนือ) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงตอนบนถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ด้วยลุ่มน้ำก คือ ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงตอนบนส่วนที่ 1 และลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงตอนบนส่วนที่ 2 โดยลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงตอนบนส่วนที่ 1 ตั้งอยู่ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำก มีพื้นที่ลุ่มน้ำ 429.20 ตารางกิโลเมตร แม่น้ำสายสำคัญในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงตอนบนส่วนที่ 1 คือ น้ำแม่ะ ซึ่งมีต้นกำเนิดจากดอยตุง ในเขตตำบลห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ความยาวของลำน้ำแม่ะ ประมาณ 50 กิโลเมตร ความลาดชันเฉลี่ย 1:500 โดยบริเวณต้นน้ำจะมีความลาดชันประมาณ 1:65 ไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือลงแม่สายที่บ้านเวียงแก้ว

ตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ยังมีห้วยเกียง ซึ่งเป็นลำน้ำสายสั้น ๆ ที่ไหลลงแม่น้ำโขงโดยตรง สำหรับลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงตอนบนส่วนที่ 2 ตั้งอยู่ทางฝั่งขวาของแม่น้ำกก มีพื้นที่ลุ่มน้ำ 678.31 ตารางกิโลเมตร แม่น้ำสายสำคัญในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงตอนบนส่วนที่ 2 คือ น้ำแม่บง มีต้นกำเนิดจากตอยก๊วกในเขตตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ความยาวของลำน้ำแม่บงประมาณ 55 กิโลเมตร ไหลไปทางทิศตะวันตกบรรจบกับห้วยป่าไร่ แล้วไหลขนานมาตามแนวลำน้ำแม่กกบรรจบกับห้วยแอบลวง และไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่บ้านสบกก ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ยังมีลำน้ำสายสั้นๆ ไหลลงสู่แม่น้ำโขงโดยตรง ได้แก่ ห้วยกว๊าน น้ำแม่เงิน ห้วยเม้ง ห้วยน้ำสม เป็นต้น

2.2) ลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่จัน (น้ำแม่คำ)

ลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่จัน (น้ำแม่คำ) (รหัสลุ่มน้ำสาขา 0203) มีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาประมาณ 1,193.18 ตารางกิโลเมตร หรือ 745,737.50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.90 ของพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคเหนือ) มีแม่น้ำสายสำคัญได้แก่ น้ำแม่คำ และน้ำแม่จัน น้ำแม่คำ มีความยาวของลำน้ำประมาณ 131 กิโลเมตร ความลาดชันเฉลี่ยประมาณ 1:500 โดยบริเวณต้นน้ำมีความลาดชันประมาณ 1:200 กลางน้ำประมาณ 1:500 และท้ายน้ำประมาณ 1:1,000 ในส่วนของน้ำแม่จัน มีความยาวประมาณ 51 กิโลเมตร จากการสอบถามจากราษฎรในพื้นที่ทราบว่า ปัจจุบันมีการรुकล้าลำน้ำ ทำให้ลำน้ำแคบและตื้นเขิน ปริมาณน้ำค่อนข้างน้อยในช่วงบริเวณตั้งแต่อำเภอแม่จันจนถึงจุดบรรจบน้ำแม่คำ ดังนั้นปริมาณน้ำที่ไหลลงสู่แม่น้ำโขงส่วนใหญ่จึงเป็นน้ำที่มาจากลำน้ำแม่คำ ลำน้ำย่อยที่สำคัญของลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่จัน ได้แก่ ห้วยแม่เมาะ ห้วยแสลบ น้ำแม่สอง น้ำแม่ป็น เป็นต้น

น้ำแม่คำ มีต้นกำเนิดจากภูเขาตามแนวชายแดนในเขตอำเภอแม่ฟ้าหลวง ไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ผ่านอำเภอแม่ฟ้าหลวง แล้วไหลไปทางทิศตะวันออกเข้าสู่ที่ราบลุ่มบรรจบกับน้ำแม่จันที่บ้านสันมะเค็ด ในเขตอำเภอแม่จัน จากนั้นไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเข้าสู่เขตอำเภอเชียงแสน แล้วไหลไปลงแม่น้ำโขงที่บ้านสบคำ ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

2.3) ลุ่มน้ำสาขาน้ำอิงตอนบน

ลุ่มน้ำสาขาน้ำอิงตอนบน (รหัสลุ่มน้ำสาขา 0204) มีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาประมาณ 892.69 ตารางกิโลเมตร หรือ 577,931.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.90 ของพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (เหนือ) ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ต้นน้ำของแม่น้ำอิงจนถึงกว๊านพะเยา ความยาวของลำน้ำอิงในช่วงนี้ประมาณ 34 กิโลเมตร ความลาดชันเฉลี่ยประมาณ 1:2,500 แม่น้ำอิงมีต้นกำเนิดจากภูเขาตามแนวเขตจังหวัดพะเยากับจังหวัดลำปาง ไหลไปทางทิศตะวันออก ผ่านอำเภอแม่ใจ แล้วไหลไปทางทิศใต้ลงสู่กว๊านพะเยาที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ลำน้ำย่อยที่ไหลลงแม่น้ำอิง ได้แก่ น้ำแม่ปืม และน้ำเหียน นอกจากนี้ยังมีลำน้ำย่อยสายสั้น ๆ ที่ไหลลงสู่กว๊านพะเยาโดยตรง ได้แก่ ห้วยตุ้ม น้ำแม่เรือ ห้วยแม่ต้า เป็นต้น และแหล่งน้ำที่สำคัญ 2 แห่ง ได้แก่ กว๊านพะเยา และหนองเล็งทราย โดยมีรายละเอียดดังนี้

กว๊านพะเยา เป็นแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดในภาคเหนือตอนบน ตั้งอยู่ที่ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยที่ปลายด้านใต้ของแนวภูเขาตอยห้วยน้ำขาวและแนวภูเขาตอยสันกลาง เป็นแหล่งรับน้ำจากแม่น้ำและลำห้วยโดยรอบ ด้านทิศตะวันออกของกว๊านพะเยาเป็นที่ตั้งของ

ชุมชน ส่วนด้านทิศตะวันตกเป็นที่ราบกว้าง ซึ่งมีความลาดเทจากภูเขาลงสู่กว๊าน

หนองเล็งทราย เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ในอดีตเคยมีทางน้ำเชื่อมต่อกับหนองฮ่าง ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอฟาน ปัจจุบันทางน้ำตื้นเขินเป็นส่วนใหญ่ บริเวณตอนใต้ของหนองมีฝายน้ำล้น โดยน้ำที่ล้นจะไหลลงสู่แม่น้ำอิงและไหลลงสู่กว๊านพะเยา นอกจากนี้บริเวณพื้นที่ด้านทิศใต้ตำบลแม่ใจได้มีการขุดสระเพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำสำหรับผลิตน้ำประปาให้แก่ชุมชน

2.4) กลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำอิงตอนกลาง

กลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำอิงตอนกลาง (รหัสกลุ่มน้ำสาขา 0205) มีพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาประมาณ 2,182.72 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,364,200 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.77 ของพื้นที่กลุ่มน้ำโขง (ภาคเหนือ) ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่กว๊านพะเยาจนถึงจุดบรรจบแม่ลาว ความยาวของลำน้ำอิงในช่วงนี้ประมาณ 158 กิโลเมตร ความลาดชันเฉลี่ยประมาณ 1:6,500 ลำน้ำย่อยที่สำคัญ ได้แก่ ร่องขุน ร่องบ่อ ร่องช้าง แม่น้ำพุง น้ำจุน น้ำแม่ลอย แม่ลาว เป็นต้น

แม่น้ำอิง ที่อยู่ในกลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำอิงตอนกลาง เริ่มตั้งแต่จุดออกของกว๊านพะเยา ไหลไปทางทิศเหนือตามเส้นแบ่งขอบเขตอำเภอเมืองกับอำเภอดอกคำใต้จนถึงจุดบรรจบแม่น้ำพุง แล้วไหลไปทางทิศตะวันออกเข้าสู่เขตอำเภอยาง จังหวัดพะเยา จากนั้นไหลไปทางทิศเหนือแล้วไหลเข้าสู่เขตอำเภอเทิง ไปบรรจบแม่ลาวทางฝั่งขวาของลำน้ำบริเวณตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

2.5) กลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำพุง

กลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำพุง (รหัสกลุ่มน้ำสาขา 0206) มีพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาประมาณ 1,117.85 ตารางกิโลเมตร หรือ 698,656.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.15 ของพื้นที่กลุ่มน้ำโขง (ภาคเหนือ) มีแม่น้ำพุงซึ่งเป็นลำน้ำสาขาของแม่น้ำอิง เป็นลำน้ำสายหลัก ความยาวของลำน้ำประมาณ 100 กิโลเมตร ความลาดชันเฉลี่ยประมาณ 1:1,500 โดยบริเวณต้นน้ำมีความลาดชันประมาณ 1:400 กลางน้ำประมาณ 1:20,000 และท้ายน้ำประมาณ 1:1,000 ลำน้ำย่อยที่สำคัญ ได้แก่ ล่องเคียน น้ำแม่แก้ว น้ำแม่ฮ้อ น้ำแม่ฮ่าง ห้วยเอี้ยง เป็นต้น

แม่น้ำพุง มีต้นกำเนิดจากภูเขานในเขตอำเภอฟาน ไหลไปทางทิศตะวันออกผ่านตำบลป่าแะ ตำบลป่าแดด แล้วไหลไปลงแม่น้ำอิงที่บริเวณตำบลสันมะค่า อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา

2.6) กลุ่มน้ำสาขาแม่ลาว

กลุ่มน้ำสาขาแม่ลาว (รหัสกลุ่มน้ำสาขา 0207) มีพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาประมาณ 1,346.94 ตารางกิโลเมตร หรือ 841,837.50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.43 ของพื้นที่กลุ่มน้ำโขง (ภาคเหนือ) ความยาวของลำน้ำแม่ลาวประมาณ 97 กิโลเมตร ความลาดชันเฉลี่ยประมาณ 1:600 โดยบริเวณต้นน้ำมีความลาดชันประมาณ 1:150 กลางน้ำประมาณ 1:4,500 และท้ายน้ำประมาณ 1:5,000 ลำน้ำย่อยที่สำคัญ ได้แก่ น้ำแม่วาน น้ำแม่ญวน น้ำแม่เปือย น้ำแม่หวาง เป็นต้น

น้ำแม่ลาว มีต้นกำเนิดจากแนวเทือกเขาทางตอนใต้ของกลุ่มน้ำในเขตอำเภอเชียงคำไหลจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านอำเภอเชียงคำ แล้วไหลลงสู่ที่ราบลุ่ม จากนั้นไหลไปบรรจบกับน้ำแม่หวาง แล้วไหลลงสู่แม่น้ำอิงในเขตอำเภอเทิง สภาพภูมิประเทศของกลุ่มน้ำ

สาขาแม่ลาวเป็นภูเขาสูงล้อมรอบสลับกับที่ราบลุ่มเชิงเขา มีที่ราบลุ่มอยู่บริเวณตอนกลางของกลุ่มน้ำ

2.7) กลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำอิงตอนล่าง

กลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำอิงตอนล่าง (รหัสกลุ่มน้ำสาขา 0208) มีพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาประมาณ 1,697.93 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,061,206.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.93 ของพื้นที่กลุ่มน้ำโขง (ภาคเหนือ) ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่จุดบรรจบแม่ลาวจนถึงจุดบรรจบแม่น้ำโขง ความยาวของลำน้ำอิงในช่วงนี้ประมาณ 133 กิโลเมตร ความลาดชันเฉลี่ย 1:3,500 ลำน้ำย่อยที่สำคัญ ได้แก่ น้ำแม่ต๋าก น้ำแม่ต้า ห้วยช้าง เป็นต้น

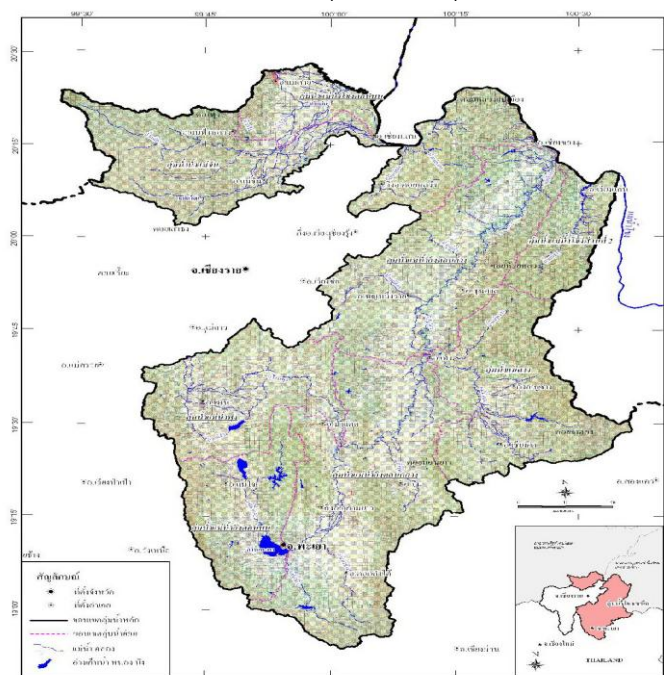
แม่น้ำอิง ที่อยู่ในกลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำอิงตอนล่าง เริ่มตั้งแต่จุดบรรจบแม่ลาวในเขตอำเภอเทิง ไหลจากทิศเหนือไปทางทิศใต้จนถึงเขตรอยต่อระหว่างอำเภอพญาเม็งรายและอำเภอขุนตาล จึงไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเข้าสู่เขตอำเภอเชียงของ แล้วไหลไปลงแม่น้ำโขงที่บริเวณตำบล ศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

2.8) กลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงส่วนที่ 2

กลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงส่วนที่ 2 (รหัสกลุ่มน้ำสาขา 0209) มีพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาประมาณ 489.11 ตารางกิโลเมตร หรือ 305,693.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.88 ของพื้นที่กลุ่มน้ำโขง (ภาคเหนือ) มีน้ำแม่จาว เป็นลำน้ำสายหลัก ความยาวของลำน้ำประมาณ 51 กิโลเมตร ความลาดชันเฉลี่ยประมาณ 1:350 โดยบริเวณต้นน้ำมีความลาดชันประมาณ 1:150 กลางน้ำประมาณ 1:250 และท้ายน้ำประมาณ 1:350 ลำน้ำย่อยที่สำคัญ ได้แก่ ห้วยม่วง ห้วยห่าน ห้วยคุ ห้วยโป่งหลวง ห้วยผาดั้ง ห้วยสาน ห้วยตัว น้ำคำ น้ำวอง เป็นต้น

น้ำแม่จาว ไหลจากบริเวณเทือกเขาทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ไหลลงสู่แม่น้ำโขงทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือโดยประมาณ บริเวณต้นน้ำมีความลาดชันสูง สภาพภูมิประเทศของกลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงส่วนที่ 2 ล้อมรอบด้วยภูเขาสูง มีที่ราบลุ่มอยู่บริเวณตอนปลายของกลุ่มน้ำ

ภาพที่ 5 แสดงขอบเขตพื้นที่กลุ่มน้ำสาขากลุ่มน้ำโขง (ภาคเหนือ)

1.7.2 ทรัพยากรน้ำ

เชียงรายเป็นจุดแรกที่แม่น้ำโขงไหลผ่านเข้าสู่ประเทศไทย เริ่มต้นจากพรมแดนไทย สปป.ลาว และเมียนมาร์บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ผ่านอำเภอเชียงแสนและเชียงของ ก่อนไหลสู่ สปป.ลาว อีกครั้งที่อำเภอเวียงแก่น รวมระยะทางทั้งสิ้น 94 กิโลเมตร แม่น้ำโขงเป็นพรมแดนที่แบ่งกันระหว่างไทย-สปป.ลาว เป็นเส้นทางสัญจรกับประเทศเพื่อนบ้านและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่ได้รับความนิยมเป็นที่รู้จักทั่วโลก นอกจากนี้ยังอุดมไปด้วยปลาน้ำจืดนานาชนิด โดยเฉพาะปลาบึก ปลาน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดที่พบในแม่น้ำโขงเพียงแห่งเดียวในโลก และที่บ้านหาดไคร้ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ก็เป็นแห่งเดียวที่มีการจับปลาชนิดนี้ได้เป็นประจำทุกปี นอกจากนี้แม่น้ำโขง เชียงรายยังมีแม่น้ำกก แม่น้ำอิง แม่น้ำคำ แม่น้ำลาว และแม่น้ำสายไหลหล่อเลี้ยงชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรมในที่ราบ โดยมีแม่น้ำกกที่ไหลผ่านตัวเมืองเชียงราย ก่อนลงสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอเชียงแสน นับเป็นแม่น้ำสายสำคัญ เพราะนอกจากใช้อุปโภคบริโภค ริมฝั่งแม่น้ำกกยังมีธรรมชาติงดงามและเป็นที่ตั้งของชุมชนชาวไทยภูเขา ส่งผลให้กิจกรรมล่องแม่น้ำกกได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยวที่รักการผจญภัยอย่างมาก นอกจากนี้มีแม่น้ำสายสำคัญ 6 สาย ดังได้กล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีหนองน้ำ ร่องน้ำ ลำน้ำเล็กๆ เช่น แม่น้ำจัน แม่น้ำปรง และอ่างเก็บน้ำประมาณว่า ทั้ง 18 อำเภอ มีแหล่งน้ำรวมไม่น้อยกว่า 1,179 แห่ง รวมเป็นพื้นที่ผิวน้ำทั้งสิ้น 167,657.75 ไร่ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ประกอบด้วย บ่อบาดาลส่วนตัว 20,184 บ่อ บ่อบาดาลสาธารณะ 2,215 บ่อ แหล่งน้ำธรรมชาติ มีแม่น้ำ ห้วย ลำธาร คลอง 1,087 สาย หนอง บึง 461 แห่ง น้ำพุ น้ำซับ 38 แห่ง

จังหวัดเชียงราย มีแม่น้ำ ห้วย ลำธาร คลอง 1,593 สาย ซึ่งในจำนวนนี้มีที่ใช้งานได้ในฤดูแล้ง 1,056 สาย มีหนอง บึง 461 แห่ง ที่มีสภาพใช้งานได้ในฤดูแล้ง 422 แห่ง มีน้ำพุ 38 แห่ง ที่มีสภาพใช้งานได้ในฤดูแล้ง 37 แห่ง และอื่น ๆ 51 แห่ง ที่มีสภาพใช้งานในฤดูแล้ง 50 แห่ง แหล่งน้ำธรรมชาติ มีการใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การผลิตน้ำประปา เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น ปลานิล แหล่งน้ำธรรมชาติ สายหลักที่ชาวจังหวัดเชียงรายใช้ประโยชน์คือ แม่น้ำกกและแม่น้ำโขง ในอดีต น้ำในแม่น้ำกก มีระดับสูง เคยล้นท่วมพื้นที่ใกล้เคียงกับลำน้ำ แต่ในปัจจุบันมีระดับน้ำลดลงมาก ซึ่งสาเหตุของอุทกภัยส่วนใหญ่เกิดจากการตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ในฤดูฝนเกิดน้ำหลาก ทำให้กรวด ดินและทรายจำนวนมาก ถูกน้ำพัดพามาทับถมอย่างรวดเร็ว ความตื้นเขินของแม่น้ำกกจึงเกิดขึ้นในอัตราสูง ปัญหาดังกล่าวเกิดในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงเช่นเดียวกัน

แม่น้ำกกมีต้นกำเนิดจากเมียนมาร์ ไหลผ่านอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอแม่จัน อำเภอเมือง อำเภอเวียงชัย อำเภอพญาเม็งราย และไหลลงแม่น้ำโขงที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย แม่น้ำกก เป็นเส้นทางน้ำสายสำคัญ ที่ก่อให้เกิดชุมชนและศิลปวัฒนธรรมสองฝั่งแม่น้ำมากมาย เนื่องจากแม่น้ำกกมีความอุดมสมบูรณ์ของพันธุ์ปลานานาชนิด และเป็นเส้นเลือดที่ใช้หล่อเลี้ยงพื้นที่เกษตรตั้งแต่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ จนถึงอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย รวมระยะทางประมาณ 200 กิโลเมตร มีลำน้ำสาขาที่สำคัญคือ แม่น้ำฝาง สภาพโดยทั่วไปจะอยู่ติดพื้นที่ทางการเกษตร ในช่วงหน้าแล้งน้ำจะมีสีน้ำตาล และจะขุ่นมากในช่วงหน้าฝน

จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่กก จำนวน 4 สถานี ตั้งแต่บริเวณสะพานแม่น้ำกก ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จนถึงบริเวณสะพานแม่ฟ้าหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า คุณภาพน้ำโดยเฉลี่ยในปี 2553 จัดอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถนำน้ำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้โดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคและปรับปรุงคุณภาพน้ำโดยทั่วไปก่อน นอกจากนี้ยังใช้ในการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง การเกษตรและการอุตสาหกรรม ข้อมูลคุณภาพน้ำที่สำคัญ ได้แก่ ออกซิเจนละลายน้ำ มีค่า 7.6 มิลลิกรัมต่อลิตร ความสกปรกในรูปของสารอินทรีย์ มีค่า 0.9 มิลลิกรัมต่อลิตร แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด และแบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์มมีค่า 2,233 MPN/100 ml และ 386 MPN/100 ml ตามลำดับ

แหล่งน้ำที่สำคัญของอำเภอเชียงแสน ได้แก่ แม่น้ำโขง , แม่น้ำกก, แม่น้ำคำ, แม่น้ำรวก พื้นที่ชุ่มน้ำโลก (หนองบงกาย)

แหล่งน้ำที่สำคัญของอำเภอเชียงของ ได้แก่ แม่น้ำโขง แม่น้ำอิง

แหล่งน้ำที่สำคัญของอำเภอแม่สาย ได้แก่ แม่น้ำสาย แม่น้ำรวก อ่างเก็บน้ำห้วยไคร้ อ่างเก็บน้ำถ้ำเสาหินพญานาค

1.7.3 ธรณีวิทยา

จังหวัดเชียงราย เป็นจังหวัดหนึ่งในหลายจังหวัดของประเทศไทยที่เคยมีการผลิตแร่เศรษฐกิจที่สำคัญๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศโดยตรงและเป็นสินค้าส่งออกต่อเนื่องกันมาเป็นเวลายาวนานถึงแม้ว่าปัจจุบันแหล่งแร่ส่วนใหญ่จะมีการผลิตไม่มากนักจนถึงหยุดกิจการไปก็ตาม แต่จังหวัดเชียงรายก็ยังจัดได้ว่ามีสถานภาพศักยภาพของทรัพยากรแร่หลายชนิด กระจายกระจายอยู่ในหลายบริเวณ ทรัพยากรแร่จังหวัดเชียงราย สามารถจำแนกเป็นประเภทตามลักษณะการใช้ประโยชน์ได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ ได้แก่ หินปูน และทรายกลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ได้แก่ ทองคำ ดีบุก ทั้งสแตน พลวง แมงกานีส ฟลูออไรต์ บอแรกซ์ โพโรฟิลไลต์ และแบไรต์

แหล่งธรรมชาติทางธรณีวิทยาจังหวัดเชียงรายมีทั้งสิ้น 39 แหล่ง แบ่งเป็นแหล่งพุร้อน 10 แหล่ง และแหล่งธรณีวิทยาที่มีสัณฐานโดดเด่น 29 แหล่ง (ประกอบด้วย น้ำตก ชายหาด ถ้ำและภูเขา) แหล่งที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนา ได้แก่ ภูชี้ฟ้า ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน น้ำตกขุนกรณ์ และแหล่งพุร้อนแม่จัน

สภาพทั่วไปของแหล่งน้ำใต้ดิน ส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำใต้ดินในชั้นหินร่วน ลักษณะเป็นตะกอนพัดพา ตะกอนดินเหนียว ดินเหนียวปนทราย ทราย และกรวด ระดับความลึกเฉลี่ยของชั้นน้ำประมาณ 30–80 เมตร บางแห่งเป็นแหล่งน้ำใต้ดินในชั้นหินแกรนิตและหินแปร ประกอบด้วย ชั้นหินทรายเชิงควอตซ์ ไซต์ หินดินดาน หินชนวน หินฟิลไลต์ และหินอ่อน ปริมาณน้ำใต้ดินเกิดจากรอยแยกและรอยเลื่อนในเนื้อหิน โดยทั่วไปพบชั้นน้ำ ในระดับประมาณ 15-75 เมตร ปริมาณน้ำใต้ดินไม่มากนัก โดยได้น้ำจากช่องว่างของตะกอนดังกล่าว และพบว่าบ่อบาดาลที่ได้รับการพัฒนาส่วนมากจะเจาะได้น้ำในชั้นกรวดทรายต่างๆ สำหรับคุณภาพน้ำบาดาล ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นน้ำกระด้าง จากการรวบรวมข้อมูล กชช. 2ค. พบว่ามีจำนวนบ่อน้ำใต้ดินกระจายอยู่ตามหมู่บ้านต่างๆ ในพื้นที่ ลุ่มน้ำทั้งหมด 13,421 บ่อ

แบ่งเป็นบ่อน้ำตื้น 13,078 บ่อ บ่อน้ำบาดาล 502 บ่อ รวมทั้งมีบ่อน้ำบาดาลที่เจาะโดยหน่วยงานราชการต่างๆ ได้แก่ กรมทรัพยากรธรณี กรมโยธาธิการ รพช. กรมอนามัย และหน่วยงานอื่น อีกประมาณ 3,029 บ่อ บ่อน้ำบาดาลที่เจาะในพื้นที่ลุ่มน้ำส่วนใหญ่มีปริมาณน้ำประมาณ 2-5 ลูกบาศก์เซนติเมตร ซึ่งเป็นปริมาณที่เพียงพอสำหรับใช้อุปโภคบริโภคเท่านั้น ดังนั้น จึงไม่มีศักยภาพพอที่จะใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

1.7.4 ทรัพยากรดิน

จังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ทั้งหมด 7,298,981 ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร 3,246,329 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 44.48 ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ในเขตชลประทาน 419,800 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.93 ของพื้นที่การเกษตร มีประชากรทั้งหมด จำนวน 1,195,609 คน เป็นเกษตรกร จำนวน 511,551 คน คิดเป็นร้อยละ 42.81 ของประชากรทั้งหมด การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประมาณร้อยละ 61.73 ใช้ทำนา ร้อยละ 26.35 ปลูกพืชไร่ และร้อยละ 11.92 ปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น พืชหลักที่ทำรายได้ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ข้าวเหนียว ข้าวโพดขาว กาแฟ ลิ้นจี่ ลำไย สับปะรด ส้มโอ ส้มเขียวหวาน สัตว์เศรษฐกิจ ได้แก่ โค ไก่พื้นเมือง และสุกร สัตว์น้ำเศรษฐกิจ ได้แก่ ปลานิล ปลาดุก และกุ้งก้ามกราม

ดินในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยดิน 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ บริเวณที่ราบเป็นดิน ที่เกิดบนลานตะพักลำน้ำระดับต่างๆ และบริเวณภูเขาและที่สูงชันเป็นดินเกิดบนภูเขาและที่ลาดชันดินเกิดบนลานตะพักลำน้ำระดับต่างๆ ประกอบด้วย ดินหลายชนิด เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงดีหรือดีปานกลาง เนื้อดินร่วมจนถึงดินเหนียว มีการระบายน้ำดีจนถึงเลวปกติใช้ในการทำนา ดินบนภูเขาและที่ชันมีทั้งดินลึกและดินตื้น บางแห่งมีก้อนกรวดและก้อนหินปะปนในเนื้อดินหรือกระจายไปตามผิวดิน ลักษณะเนื้อดินสีของดินและปฏิกิริยาดิน แตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดโดยทั่วไปมักมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ข้อจำกัดในการใช้ดินที่สำคัญของพื้นที่คือ ความลาดชันและการเสี่ยงต่อการกัดเซาะ (Erosion) ที่จะเกิดขึ้น พื้นที่นี้ยังเป็นป่าอยู่มาก สมควรเก็บไว้เป็นป่ารักษาดินน้ำ ลำธาร การใช้ที่ดินของจังหวัดเชียงรายตามรายงานของสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย ปีการเพาะปลูก 2539 / 2540 ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า 2,494,219 ไร่ ซึ่งประกอบด้วยป่าดงดิบ ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง ปัจจุบันมีการบุกรุกที่ป่าเพื่อการทำไร่มากขึ้น ทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างรวดเร็ว การใช้ที่ดินที่รองลงมาได้แก่ ที่ถือครองทางการเกษตร 2,194,713 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นข้าว 1,381,564 ไร่ พืชไร่ 508,127 ไร่ ไม้ผลและไม้ยืนต้น 136,325 ไร่ ตามลำดับ และพื้นที่ไม่ได้จำแนกอีกประมาณ 2,610,049 ไร่

1.7.5 ระบบนิเวศและป่าไม้

พื้นที่จังหวัดเชียงรายมีทั้งสิ้น 11,678.369 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,298,981 ไร่ มีพื้นที่ป่าไม้จำนวน 3,227,887 ไร่ หรือ 5,164.62 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 44.22 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ป่าไม้แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ (National Park) จำนวน 5 แห่ง และวนอุทยาน (Forest Park) จำนวน 27 แห่ง

ป่าไม้ในเขตลุ่มน้ำกก - ลุ่มน้ำโขงตอนบน ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ผลัดใบ ประเภทป่าเบญจพรรณและป่าแดง มีป่าไม้ผลัดใบประเภทป่าดิบเขา และป่าสน ตามที่สูงที่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ตั้งแต่ 700 เมตรขึ้นไป ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ไม้สัก ตะเคียน เต็ง รัง ประดู่ แดงเหียง ตะแบก กะดุม กะดอง มะค่าโมง ป่าไม้ในบริเวณลุ่มน้ำกกที่มีการประกาศใช้กฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ

ถึงปี พ.ศ.2531 มีจำนวนทั้งสิ้น 15 ป่า มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 3,181,385 ไร่ โดยอยู่ในเขตจังหวัดเชียงราย มีจำนวน 12 ป่าเนื้อที่ 2,169,354 ไร่ พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ของบริเวณลุ่มน้ำกก-ลุ่มน้ำโขงตอนบน ส่วนที่ 1 (แม่จัน) นี้ได้มีการประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง ได้แก่อุทยานแห่งชาติขุนแจ พื้นที่ 168,750 ไร่ และอุทยานแห่งชาติแม่ฝาง พื้นที่ 378,500 ไร่ เขตวนอุทยาน 13 แห่ง เขตห้ามล่าสัตว์ป่า 2 แห่ง และเตรียมประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเพิ่มอีก 2 แห่ง ได้แก่อุทยานแห่งชาติลำน้ำกก และอุทยานแห่งชาติดอยเวียงผา ซึ่งจังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญ ได้แก่ 1.แม่น้ำกก 2.เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงกาย อ.แม่จัน เนื้อที่ 2,712.5 ไร่ 3.แอ่งเชียงแสน เนื้อที่ 62,500.0 ไร่ 4.หนองฮ้าง 5.หนองหลวง เนื้อที่ 4,625.0 ไร่

พื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุ ดังนี้

1) การลักลอบตัดไม้เป็นสาเหตุสำคัญ การลักลอบตัดไม้ไปขายมีทั้งที่ทางตรงจากกลุ่มนายทุน และทางอ้อมจากชาวบ้านที่ยากจนตัดไม้มาขายแก่นายทุน

2) การบุกรุกป่าเพื่อทำการเกษตร การบุกรุกทำลายป่าเพื่อขยายที่ดินทำการเกษตรส่วนใหญ่เกิดจากชาวเขาบนพื้นที่สูง ปัญหานี้พบใน หลายจังหวัด ทั้งที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ และเชียงราย การบุกรุกป่า ทำให้เกิดความเสียหายจากการตัดต้นไม้และการทำให้เกิดไฟป่าจากการเผาไร่

3) ไฟป่า จากข้อมูลของศูนย์ปฏิบัติการควบคุมไฟป่า สำนักควบคุมไฟป่า กรมป่าไม้ รายงานว่าในปี 2545 มีไฟไหม้ป่าเกิดขึ้น 4,644 ครั้ง ทำให้พื้นที่ป่าเสียหาย 34,095 ไร่ จังหวัดเชียงใหม่มีสถิติเกิดไฟป่าสูงที่สุด จำนวน 2,627 ครั้ง มีพื้นที่เสียหาย 16,627 ไร่ รองลงมาคือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เกิดไฟป่า 957 ครั้ง พื้นที่เสียหาย 10,083 ไร่ จังหวัดลำพูน 691 ครั้ง พื้นที่เสียหาย 4,624 ไร่ และจังหวัดเชียงราย 369 ครั้ง พื้นที่เสียหาย 2,759 ไร่

สถานภาพสัตว์ระดับจังหวัดในจังหวัดเชียงรายทั้งหมด จำนวน 287 ชนิด พบว่าอยู่ในขั้นวิกฤติหรือมีโอกาสูญหายจากพื้นที่ศึกษา จำนวน 22 ชนิด พบน้อย 225 ชนิด พบปานกลาง 18 ชนิด พบมาก 22 ชนิด

พื้นที่ชุ่มน้ำแอ่งเชียงแสน อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำระดับนานาชาติมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง บึงที่มีน้ำตลอดทั้งปี และหนองน้ำที่มีน้ำบางฤดู แอ่งเชียงแสนมีเนื้อที่ 62.4 ตารางกิโลเมตร (39,000 ไร่) พื้นที่ชุ่มน้ำแอ่งเชียงแสน ถูกล้อมรอบด้วยเนินเขา และประกอบด้วย แม่น้ำเล็กๆ หลายสาย หนอง บึง ป่าไม้และ พืชหญ้า จึงเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์และพืชหลากหลายชนิด พื้นที่ชุ่มน้ำแอ่งเชียงแสนมีความสำคัญต่อนกอพยพในฤดูหนาวและนกประจำถิ่นบางชนิดซึ่งอยู่ในสถานภาพถูกคุกคาม พบนกอย่างน้อย 121 ชนิด และพันธุ์ปลาพบอย่างน้อย 13 ชนิด เดิมพื้นที่หนองน้ำในแอ่งเชียงแสนมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 40 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันคงเหลือพื้นที่ที่มีหนังสือสำคัญที่หลวง 24 ตารางกิโลเมตร พื้นที่โดยรอบแอ่งเชียงแสนกลายเป็นที่ของเอกชนที่มีเอกสารสิทธิ์ครอบครอง ที่ดินบริเวณรอบๆ หนองบงคายมีแนวโน้มที่ชัดเจนในการสร้างที่พักแรมบ้านพัก สถานที่พักผ่อน บริเวณเนินเขารอบแอ่งเชียงแสนมีการถือครองกรรมสิทธิ์ และเปลี่ยนแปลงพื้นที่เพื่อการทำสวนเกษตรกรรม และจัดสร้างที่พักผ่อน บ้านพัก ส่วนบริเวณเนินเขาเดิมมีชุมชนใกล้เคียงทำการเกษตร ในฤดูแล้ง

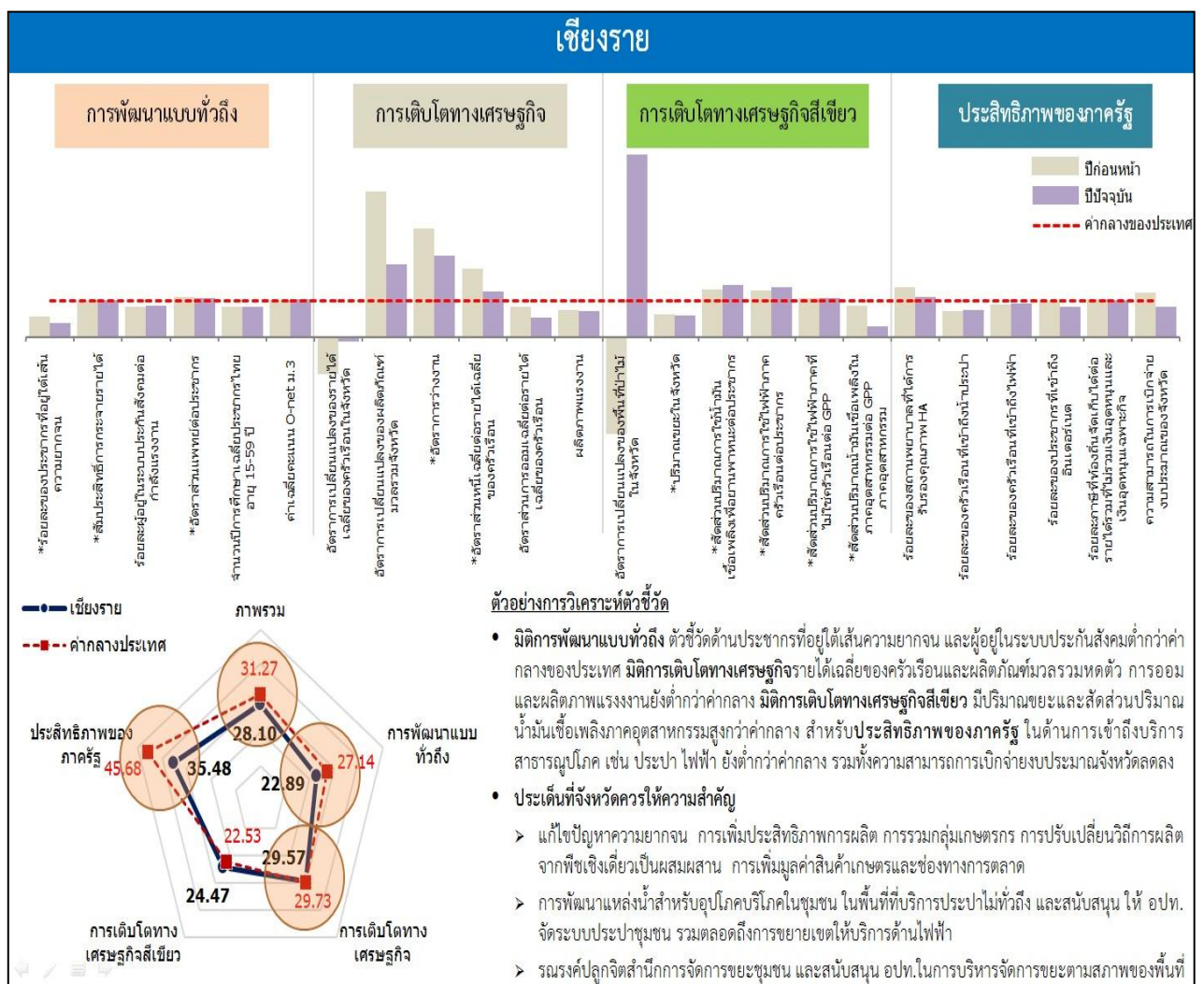
ทุกปีมีการเผาหญ้าและไม้พุ่มริมน้ำเพื่อขยายพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งรบกวนการดำรงชีพของนกหลายชนิด มีการจับปลามากเกินไปทั้งในบริเวณหนองน้ำและริมแม่น้ำ มีการเก็บไขนกและรบกวนการวางไข่ของนก

1.8 ข้อมูลเชิงสถิติที่สำคัญเชิงพื้นที่

1.8.1 ข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาระดับจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำภาพรวมตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และสามารถเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดในภาพรวมของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เพื่อใช้ประกอบการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2561 – 2564 และเป็นการเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

ภาพที่ 6 ตัวชี้วัดการพัฒนาระดับจังหวัด

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559.

ภาพที่ 7 ข้อมูลประกอบกราฟตัวชี้วัดการพัฒนา จังหวัดเชียงราย

จังหวัด	ภาพรวม	การพัฒนาแบบทั่วถึง	การเติบโตทางเศรษฐกิจ	การเติบโตทางเศรษฐกิจสีเขียว	ประสิทธิภาพของภาครัฐ	
ปัจจุบัน	เชียงราย	28.10	22.89	29.57	24.47	35.48
	ค่ากลางของประเทศ	31.27	27.14	29.73	22.53	45.68
ปีก่อนหน้า	เชียงราย	30.37	16.66	27.87	32.27	44.69
	ค่ากลางของประเทศ	31.63	20.85	28.14	33.43	44.08
มิติการพัฒนา	ตัวชี้วัด	ประเทศ		เชียงราย		หน่วย
		ปีก่อนหน้า	ปัจจุบัน	ปีก่อนหน้า	ปัจจุบัน	
การพัฒนาแบบทั่วถึง	ร้อยละของประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน*	12.49	10.43	22.20	26.83	ร้อยละ
	สัมประสิทธิ์การกระจายรายได้*	0.411	0.411	0.405	0.405	-
	ร้อยละที่อยู่ในระบบประกันสังคมต่อกำลังแรงงาน	18.00	18.76	14.73	15.94	ร้อยละ
	อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร*	3,262	2,980	2,962	2,818	คน/แพทย์
	จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยประชากรไทยอายุ 15-59 ปี	8.68	8.90	7.20	7.30	ปี
การเติบโตทางเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ยคะแนน O-net ม.3	32.30	34.95	32.77	36.13	คะแนน
	อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในจังหวัด	4.98	1.75	- 5.07	- 0.05	ร้อยละ
	อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	0.26	- 0.41	3.10	- 0.01	ร้อยละ
	อัตราการว่างงาน*	0.68	0.75	0.23	0.34	ร้อยละ
	อัตราส่วนหนี้เฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน*	6.27	6.67	3.33	5.42	เท่า
การเติบโตทางเศรษฐกิจสีเขียว	อัตราส่วนการออมเฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน	21.84	19.97	18.07	10.54	ร้อยละ
	ผลิตภัณฑ์มวลรวม	95,581	110,895	69,412	76,927	บาท/คน
	อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าในจังหวัด	- 3.32	0.01	- 8.84	0.43	ร้อยละ
	ปริมาณขยะในจังหวัด*	252,449	247,105	413,625	430,700	ตัน
	สัดส่วนปริมาณการใช้น้ำเกินขีดจำกัดต่อประชากร*	266	284	205	199	ลิตร/คน
ประสิทธิภาพของภาครัฐ	สัดส่วนปริมาณการใช้จ่ายภาคครัวเรือนต่อประชากร*	443	464	346	343	กิโลวัตต์-ชั่วโมง/คน
	สัดส่วนปริมาณการใช้จ่ายภาคที่ไม่ใช่ครัวเรือนต่อ GPP*	6,915	7,289	6,462	6,789	กิโลวัตต์-ชั่วโมง/ล้านบาท
	สัดส่วนปริมาณการใช้น้ำเกินขีดจำกัดต่อ GDP ภาคอุตสาหกรรม*	276	178	327	614	ลิตร/ล้านบาท
	ร้อยละของสถานพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพ HA	60.00	74.76	82.35	82.35	ร้อยละ
	ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำประปา	15.57	15.77	10.99	11.45	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของภาครัฐ	ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงไฟฟ้า	88.16	88.41	78.88	79.75	ร้อยละ
	ร้อยละของประชากรที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ต	28.30	32.73	27.18	27.39	ร้อยละ
	ร้อยละภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้ต่อรายได้รวมที่ไม่รวมเงินอุดหนุนและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	12.13	12.19	12.54	12.26	ร้อยละ
	ความสามารถในการเบิกจ่ายงบประมาณของจังหวัด	75.51	92.11	91.50	76.39	ร้อยละ
	หมายเหตุ : ตัวชี้วัดที่มีเครื่องหมาย * คือ ตัวชี้วัดที่มีการผูกกับข้อมูล					

ภาคเหนือ 5

หมายเหตุ : ตัวชี้วัดที่มีเครื่องหมาย * คือ ตัวชี้วัดที่มีการหักกับข้อมูล

ภาคเหนือ 5

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนา จังหวัดเชียงราย

มิติการพัฒนา	การวิเคราะห์ตัวชี้วัด	ประเด็นที่จังหวัดให้ความสำคัญ
1. การพัฒนาแบบทั่วถึง (Growth & Competitiveness)	จังหวัดมีร้อยละประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน ในปีปัจจุบันสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ และสูง กว่าปีก่อนหน้า เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 26.83 แสดงถึงประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดยังคงมีฐานะยากจน ขาดคุณภาพชีวิตที่ดี (Quality of Life)	1. ให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของภาครัฐอย่างเท่าเทียมกัน 2. ส่งเสริมอาชีพให้แก่ครัวเรือนยากจน และสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่ประชาชน
	จังหวัดมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายรายได้ในปีปัจจุบันน้อยกว่าค่ากลางของประเทศ เฉลี่ย 0.405 แสดงให้เห็นว่ามีการกระจายรายได้ยังไม่เป็นธรรม ไม่ทั่วถึงประชากร และเริ่มเกิดช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนมากขึ้น รวมทั้งไม่เท่าเทียมกัน	1. การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม 2. เน้นการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง 3. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายรายได้อย่างสมดุล
	จังหวัดมีคะแนนร้อยละผู้อยู่ในระบบประกันสังคมต่อกำลังแรงงาน ในปีปัจจุบันต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ แต่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย	1. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริการประกันสังคมให้เข้าถึงจำนวนแรงงานที่มีอยู่ของจังหวัดอย่างทั่วถึง

มิติการพัฒนา	การวิเคราะห์ตัวชี้วัด	ประเด็นที่จังหวัดให้ความสำคัญ
	เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 15.94 แสดงถึงการจัดระบบประกันสังคมยังไม่ครอบคลุมและทั่วถึง ยังมีแรงงานที่ยังเข้าไม่ถึงระบบประกันสังคมของภาครัฐ	2. เพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น 3. ประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายได้ทราบถึงสิทธิที่จะได้รับตามพรบ.ประกันสังคมใหม่ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย
	จังหวัดมีอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรในปีปัจจุบันต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ และลดลงจากปีก่อนหน้าเฉลี่ย 2,818 คน/แพทย์ แสดงให้เห็นถึงการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ โดยปัจจุบันมีจำนวนผู้ป่วยมากกว่าจำนวนแพทย์ ทำให้ผู้ป่วยได้รับบริการที่ไม่ทั่วถึง ใช้เวลาในการรอคอยการตรวจรักษานาน และบุคลากรทางการแพทย์ต้องทำงานหนักมากขึ้นกว่าเดิมเพื่อให้บริการรักษาโรคแก่ผู้ป่วย	1. เพิ่มจำนวนอัตราส่วนของบุคลากรทางการแพทย์ให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยให้ทุนสนับสนุนการศึกษาวិชาการแพทย์แก่นักเรียน และนักศึกษา 2. พัฒนาสมรรถนะ ความสามารถของบุคลากรทางการแพทย์ และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์เข้ามาให้บริการแก่ผู้ป่วย เพื่อเพิ่มความสะดวกในการรักษาโรค
	จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยประชากรไทยอายุ 15 – 59 ปี ในปีปัจจุบันต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ แต่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า เฉลี่ย 7.30 ปี แสดงให้เห็นถึงประชากรในประเทศยังไม่มีโอกาสทางการศึกษา โดยมีจำนวนผู้ได้รับการศึกษาที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นผลทำให้ประเทศชาติมีทรัพยากรมนุษย์ที่ขาดความรู้ในระบบการศึกษาที่ต่ำกว่าเกณฑ์	1. จัดระบบการศึกษาเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้สนใจให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน 2. ส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง 3. ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และมีการแนะแนวอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษา
	ค่าเฉลี่ยคะแนน O-net ม.3 ของปีปัจจุบันสูงกว่าค่ากลางของประเทศ และเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า โดยเฉลี่ย 36.13 คะแนน แสดงให้เห็นว่าเด็กมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) มีพัฒนาการด้านการเรียนรู้และให้ความสำคัญกับการศึกษามากขึ้นเพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ	สนับสนุนให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ได้สอบ O-net เพื่อเป็นผลคะแนนในการเข้าสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง

มิติการพัฒนา	การวิเคราะห์ตัวชี้วัด	ประเด็นที่จังหวัดให้ความสำคัญ
2. การเติบโตทางเศรษฐกิจ (Inclusive Growth)	อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในจังหวัด ในปีปัจจุบันต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ แต่มากขึ้นจากปีก่อนหน้า เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ -0.05 แสดงให้เห็นถึงการขาดความมั่นคงด้านรายได้ของแรงงานในจังหวัด โดยมีแรงงานที่ยังมีรายได้น้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้	1. สร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่แรงงาน 2. ส่งเสริมระบบการจ่ายตอบแทนที่เป็นธรรมแก่แรงงาน 3. ส่งเสริมอาชีพเสริมให้แก่แรงงานที่ทำงานประจำ
	อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ในปีปัจจุบันสูงกว่าค่ากลางของประเทศ แต่น้อยลงจากปีก่อนหน้า เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ -0.01 แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดไม่มาก	1. ส่งเสริมกิจกรรมด้านเศรษฐกิจของจังหวัดอย่างต่อเนื่อง 2. ส่งเสริมการค้า การลงทุน ทั้งในจังหวัดและเขตเศรษฐกิจชายแดน 3. ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ
	จังหวัดมีอัตราการว่างงานที่สูงกว่าค่ากลางของประเทศ แต่น้อยกว่าปีก่อนหน้า เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 0.34 แสดงให้เห็นถึงจำนวนแรงงานที่ว่างงานมีปริมาณมาก	1. ส่งเสริมการมีงานทำที่ถูกต้องและไม่ผิดกฎหมายแรงงาน 2. ส่งเสริมและสนับสนุนในการประกอบอาชีพอิสระให้แก่ผู้ว่างงาน
	อัตราส่วนการออมเฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในปีปัจจุบันต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ และลดลงจากปีก่อนหน้า เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 10.54 แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการออมของประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดยังมีน้อยขาดการออมทรัพย์	1. ส่งเสริมกิจกรรมการออมทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ฝากเงิน 2. ส่งเสริมการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้ทราบถึงความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินของประชาชน
	ผลิตภาพแรงงานในปีปัจจุบันต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ แต่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย เฉลี่ย 76,927 บาท/คน แสดงให้เห็นถึงการขาดผลิตภาพแรงงานของจังหวัด	1. ส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน และส่งเสริมทักษะฝีมือแรงงาน 2. ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะของแรงงานให้ได้คุณภาพและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. การเติบโตทางเศรษฐกิจสีเขียว (Green Growth)	อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ในจังหวัดในปีปัจจุบันสูงกว่าค่ากลางของประเทศ และเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 0.43 แสดงให้เห็นถึงจำนวนการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ใน	1. ส่งเสริมการปลูกป่า และเพิ่มจำนวนพันธุ์ไม้และพื้นที่ป่าไม้ให้มากเป็นทวีคูณ 2. ส่งเสริมการสร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านทรัพยากรธรรมชาติ

มิติการพัฒนา	การวิเคราะห์ตัวชี้วัด	ประเด็นที่จังหวัดให้ความสำคัญ
	จังหวัดยังเพิ่มมากขึ้นกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีการส่งเสริมจำนวนการเพิ่มของพื้นที่ป่าไม่มากขึ้นกว่าเดิม	และสิ่งแวดล้อม 3. สร้างพื้นที่สีเขียว และสร้างความสมดุลให้กับระบบนิเวศ
	ปริมาณขยะในจังหวัดในปัจจุบันสูงกว่า ค่ากลางของประเทศ และมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นจากปีก่อนหน้า เฉลี่ย คิดเป็น 430,700 ตัน แสดงให้เห็นถึงในจังหวัดเชียงรายประสบกับปัญหาขยะ มีการจัดการขยะที่ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะปัจจุบันมีการขยายตัวของเมืองใหญ่มากขึ้น และมีประชากรเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อปริมาณการทิ้งขยะที่มากขึ้นตามไปด้วย	1. ส่งเสริมการบริหารจัดการขยะแบบครบวงจรให้ทั่วถึง 2. ลดการใช้ภาชนะและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นขยะของเสียทิ้งอย่างเดียว 3. ส่งเสริมการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ เช่น Reuse และ Recycle เป็นต้น 4. การเปลี่ยนจากขยะมาเป็นพลังงานทดแทน และผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากขยะ 5. ปลุกจิตสำนึกการจัดการขยะ
	สัดส่วนปริมาณการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อยานพาหนะต่อประชากรในปีปัจจุบันต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ และลดลงจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย เฉลี่ย 199 ลิตร/คน แสดงให้เห็นว่าภายในจังหวัดมีการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และประชาชนเห็นความสำคัญของน้ำมันเชื้อเพลิงและให้ความร่วมมือในการประหยัดน้ำมัน	1. สนับสนุนและส่งเสริมการลดใช้น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับพาหนะให้อย่างต่อเนื่อง 2. ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนทุกภาคส่วนประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิง 3. ส่งเสริมการใช้พาหนะที่ประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิง 4. แนะนำวิธีการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ
	สัดส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคครัวเรือนต่อประชากรต่ำกว่าค่ากลางของประเทศและมีสัดส่วนลดลงจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย เฉลี่ย 343 กิโลวัตต์-ชั่วโมง/คน แสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความร่วมมือร่วมใจในการประหยัดไฟฟ้าในภาคครัวเรือนมากขึ้นกว่าเดิม และการดำเนินนโยบายด้านพลังงานประสบผลสำเร็จ	1. ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนอนุรักษ์และประหยัดพลังงานไฟฟ้าในครัวเรือน 2. ส่งเสริมการใช้หลอดไฟฟ้าประเภทประหยัดพลังงานและเครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีฉลากแสดงประสิทธิภาพการประหยัดพลังงานเบอร์ 5
	สัดส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคที่ไม่ใช่ครัวเรือนต่อ GPP ในปีปัจจุบันต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ แต่มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย เฉลี่ย	1. สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานให้แก่สถานประกอบกิจการอย่างต่อเนื่อง 2. ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานใน

มิติการพัฒนา	การวิเคราะห์ตัวชี้วัด	ประเด็นที่จังหวัดให้ความสำคัญ
	6,789 กิโลวัตต์-ชั่วโมง/ล้านบาท แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการมีการใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ	สถานประกอบการกิจการอย่างยั่งยืน
	สัดส่วนปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงในภาคอุตสาหกรรมต่อ GPP ภาคอุตสาหกรรมในปีปัจจุบันสูงกว่าค่ากลางของประเทศ และมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้นจากปีก่อนหน้า เฉลี่ย 614 ลิตร/ล้านบาท แสดงให้เห็นถึงการใช้ น้ำมันเชื้อเพลิงในภาคอุตสาหกรรมที่สูงมากขึ้น โดยใช้น้ำมันเป็นปัจจัยการผลิต และขณะเดียวกันน้ำมันเป็นพลังงานประเภทสิ้นเปลืองที่มีราคาสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่มีปริมาณให้เหลือใช้ลดน้อยลงทุกวัน	1. ลดการใช้ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงให้น้อยลง เป็นการลดต้นทุนซึ่งเป็นปัจจัยการผลิต 2. ส่งเสริมเทคโนโลยีและเครื่องจักรที่ประหยัดน้ำมัน เพื่อให้มีพลังงานเหลือใช้ในอนาคต 3. ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน เพื่อลดการใช้พลังงานสิ้นเปลืองที่นำเข้าจากภายนอกประเทศ 4. ส่งเสริมการประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิงในภาคอุตสาหกรรม
4. ประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency)	จังหวัดมีร้อยละของสถานพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพ HA ในปีปัจจุบันสูงกว่าค่ากลางของประเทศ เฉลี่ยร้อยละ 82.35 แสดงให้เห็นว่าโรงพยาบาลในจังหวัดเชียงรายมีการพัฒนาคุณภาพทั้งองค์กรอย่างมีระบบ โดยมีกิจกรรมหลัก 3 ขั้นตอน คือ การพัฒนาคุณภาพ การประเมินคุณภาพ และการรับรองคุณภาพ	1. สนับสนุนการรับรองคุณภาพสถานพยาบาลและโรงพยาบาล 2. ผลักดันการจัดระบบบริหารและระบบการทำงานในโรงพยาบาลตามแนวทางที่กำหนดไว้ในมาตรฐานโรงพยาบาล 3. ส่งเสริมการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์ในการปรับปรุงระบบงานของโรงพยาบาล
	จังหวัดมีร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำประปาในปีปัจจุบันต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ แต่เพิ่มมากขึ้นจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 11.45 แสดงให้เห็นถึงการขาดน้ำประปาเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทในบางพื้นที่ยังเข้าไม่ถึงระบบประปา	1. ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคในชุมชน 2. ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตน้ำประปาชุมชนและสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการน้ำประปาของภาครัฐอย่างทั่วถึง 3. ส่งเสริมการผลิตน้ำประปาผิวดินในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
	จังหวัดเชียงรายมีคะแนนร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงไฟฟ้าในปีปัจจุบันต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ แต่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 79.75 แสดงให้เห็นถึง การขาดความมั่นคงใน	1. สำรวจพื้นที่ที่มีความต้องการการใช้ไฟฟ้า และชุมชนในพื้นที่ห่างไกลที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ 2. สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน 3. ส่งเสริมการผลิตพลังงานจาก

มิติการพัฒนา	การวิเคราะห์ตัวชี้วัด	ประเด็นที่จังหวัดให้ความสำคัญ
	ด้านพลังงาน โดยเฉพาะไฟฟ้าในบางพื้นที่ที่ไม่มีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึง	ธรรมชาติในพื้นที่ห่างไกล และพื้นที่ที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการไฟฟ้าหลัก
	จังหวัดเชียงรายมีคะแนนร้อยละของประชากรที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตในปีปัจจุบันต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ คิดเป็นร้อยละ 27.39 และเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย แสดงให้เห็นถึงยังมีประชากรที่ยังเข้าไม่ถึงระบบอินเทอร์เน็ตเท่าที่ควร	1. พัฒนาระบบและวางโครงข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ 2. สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตให้แก่ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลความเจริญ
	จังหวัดมีร้อยละภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้ต่อรายได้รวมที่ไม่รวมเงินอุดหนุนและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจในปีปัจจุบันสูงกว่าค่ากลางของประเทศ แต่ลดลงจากปีก่อนหน้าเพียงเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 12.26 แสดงให้เห็นว่าท้องถิ่นสามารถจัดเก็บภาษีได้มากขึ้นกว่าเดิม	1. การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการเสียภาษีและทำหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ 2. พัฒนาระบบงานการจัดเก็บภาษีรายได้ของหน่วยงานท้องถิ่น
	ความสามารถในการเบิกจ่ายงบประมาณของจังหวัดในปีปัจจุบันต่ำกว่าค่ากลางของประเทศและลดลงอย่างเห็นได้ชัดจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 76.39 แสดงให้เห็นว่าจังหวัดเชียงรายมีร้อยละการเบิกจ่ายงบประมาณที่ลดลง และมีการเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	1. เร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณของส่วนราชการ 2. การประชุมชี้แจงการเบิกจ่ายงบประมาณ และการหารือหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเบิกจ่ายและการรายงานผลการเบิกจ่าย 3. ส่งเสริมการวางแผนการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามช่วงเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่มา : กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงราย, 2559.

1.8.2 การส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

จังหวัดเชียงราย มีการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ จำนวน 148 หมู่บ้าน ใน 18 อำเภอ ตามบัญชีที่แนบ และมีประเมินผลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ทุกปี โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ประเมินตามเกณฑ์การ ประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงกระทรวงมหาดไทย จัดระดับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเป็น 3 ระดับ คือ ระดับ “พออยู่ พอกิน” ระดับ “อยู่ดี กินดี” และระดับ “มั่งมี ศรีสุข” จังหวัดเชียงราย ประกาศผล การประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ตามเกณฑ์การประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย ดังนี้

1. ระดับ พออยู่ พอกิน	จำนวน	104 หมู่บ้าน
2. ระดับ อยู่ดี กินดี	จำนวน	46 หมู่บ้าน
3. ระดับ มั่งมี ศรีสุข	จำนวน	19 หมู่บ้าน

1.8.3 โครงการพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ

1) พื้นที่ขยายผลของกระทรวงมหาดไทย

1.1 พื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยสัก อำเภอเมือง เชียงราย บ้านหมู่ที่ 9, 12, 19 และ 29 ดำเนินการทั้ง 8 ขั้นตอน ครบถ้วน อยู่ระหว่างเสนอแผนพัฒนา ฉบับสมบูรณ์ให้คณะกรรมการกลั่นกรองระดับจังหวัดพิจารณา

1.2 พื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยน่าน ตำบลแม่ลอย อำเภอเทิง บ้านหมู่ที่ 13 ตำบลแม่ลอย ดำเนินการทั้ง 8 ขั้นตอน ครบถ้วน อยู่ระหว่างเสนอแผนพัฒนาฉบับสมบูรณ์ให้คณะกรรมการกลั่นกรอง ระดับจังหวัดพิจารณา

1.3 พื้นที่บ้านวังน้อย หมู่ที่ 5 ตำบลสันมะค่า อำเภอป่าแดด

1.4 บ้านห้วยสัก หมู่ที่ 5 ตำบลเวียงห้า อำเภอพาน

2) พื้นที่หมู่บ้านเตรียมการขยายผลของอำเภอต่าง ๆ

2.1 พื้นที่ที่จัดเก็บข้อมูลเศรษฐกิจสังคมเสร็จเรียบร้อยแล้วอยู่ระหว่างการคืนข้อมูลให้ ราษฎรตรวจสอบ อำเภอขุนตาล อำเภอดอยหลวง อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอแม่สาย อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ลาว อำเภอเวียงแก่น

2.2 พื้นที่ที่จัดเก็บข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมเสร็จแล้ว อยู่ระหว่างการบันทึกข้อมูล อำเภอเวียงเชียงรุ้ง อำเภอเวียงชัย อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอเชียงของ อำเภอเชียงแสน อำเภอพญาเม็งราย

2.3 พื้นที่ที่อยู่ระหว่างการจัดเก็บข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม อำเภอแม่สรวย และ อำเภอแม่จัน

1.9 ข้อมูลสรุปผลการดำเนินการตามแผนที่ผ่านมา

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2559 จังหวัดเชียงรายได้ดำเนินกิจกรรมโครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์หลักของจังหวัด 6 ประเด็นยุทธศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

วิสัยทัศน์

“เมืองแห่งการค้า การลงทุน การเกษตร และการท่องเที่ยว รุ่งเรืองด้วยวัฒนธรรมล้านนา ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข”

เป้าประสงค์

1. เพื่อสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน บริการ โลจิสติกส์ การเกษตร การท่องเที่ยว และวัฒนธรรม เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด กลุ่มอาเซียน + 6 และ GMS

2. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหลักในการสร้างภูมิคุ้มกันในการสร้างคน สังคมที่มีคุณภาพ

3. เพื่อสร้างสมดุลของระบบนิเวศและการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ เพื่อให้ประชาชนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีคุณภาพ

4. เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ปกติและแนวชายแดน

ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์หลัก คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าการลงทุน และบริการ โลจิสติกส์ เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด กลุ่มอาเซียน+6 และ GMS

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพ มาตรฐานสากล และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การดำรงฐานวัฒนธรรมล้านนา เพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงนิเวศ และเชิงสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และคุณภาพชีวิตเพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดำรงความสมบูรณ์และยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การรักษาความมั่นคงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าการลงทุน และบริการ โลจิสติกส์ เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด กลุ่มอาเซียน+6 และ GMS

จังหวัดเชียงรายได้กำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์นี้ไว้ 3 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักเพื่ออำนวยความสะดวกทางระบบโลจิสติกส์ รวมทั้งสนับสนุนการลงทุนเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน+6 และ GMS 2) ส่งเสริม

ความร่วมมือการค้าชายแดนในภาพรวม เพื่อให้เกิดการแข่งขันเสรีทางเศรษฐกิจกลุ่มประเทศอาเซียน+6 และ GMS และ 3) พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP และ SMEs เพื่อเพิ่มมูลค่าการแข่งขัน

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จังหวัดเชียงราย ดำเนินกิจกรรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาด้านการค้า การลงทุนเชื่อมโยงสู่อาเซียน งบประมาณ 9,000,000 บาท โครงการความร่วมมือจังหวัดเชียงรายกับประเทศเพื่อนบ้านเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน 2558 งบประมาณ 1,350,000 บาท โครงการรณรงค์และให้ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของประชาชนก้าวสู่ประชาคมอาเซียน งบประมาณ 6,668,000 บาท และโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน งบประมาณ 5,310,000 บาท ส่วนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP ของจังหวัดเชียงราย (OTOP Chiang Rai Center) งบประมาณ 9,848,500 บาท โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย งบประมาณ 10,000,000 บาท โครงการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์จังหวัดเชียงราย งบประมาณ 9,785,010 บาท โครงการส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศอาเซียน +6 และ GMS เพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ งบประมาณ 9,155,000 บาท โครงการพัฒนาศักยภาพกำลังแรงงานจังหวัดเชียงรายรองรับประชาคมอาเซียน งบประมาณ 2,425,400 บาท และโครงการจัดระเบียบการค้าตามแนวชายแดนจุดผ่อนปรนบ้านแจ่มป่อง อำเภอเวียงแก่น งบประมาณ 1,450,000 บาท

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์ ในปี 2558 จังหวัดเชียงรายมีมูลค่าการค้าชายแดน 41,189.15 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.30 ส่วนในปี 2559 มีมูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็น 45,026.70 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.32 ซึ่งยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายตัวชี้วัดตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 20 ทั้งปี 2558 และปี 2559 แต่ก็มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและมีอัตราการการค้าชายแดนที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงมากขึ้นเนื่องจากจังหวัดเชียงรายเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่มีอาณาเขตเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง ได้แก่ เมียนมาร์ สปป.ลาว และเชื่อมโยงไปยังจีน (ตอนใต้) และมีมูลค่าการค้าขายผลิตภัณฑ์ OTOP เพิ่มขึ้นปี โดยในปี 2558 มีมูลค่าการค้าขายผลิตภัณฑ์ OTOP เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 10 และในปี 2559 มีมูลค่าการค้าขายผลิตภัณฑ์ OTOP เพิ่มขึ้นร้อยละ 12 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 10 ตามลำดับ

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปี 2558 มีมูลค่าการค้าชายแดนจังหวัดเชียงราย 28,901.99 ล้านบาท ค่าคะแนนที่ได้ 1.0000 คะแนน ส่วนปี 2559 มีมูลค่าการค้าชายแดน 35,320.67 ล้านบาท จังหวัดได้ประเมินตนเองบรรลุค่าเป้าหมายตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ค่าคะแนนที่ได้ 5.0000

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง และการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของจังหวัดเชียงราย
2. จังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีชายแดน 3 อำเภอ ที่ประกาศเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของรัฐบาล คือ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

1. นโยบายการส่งเสริมการค้า การลงทุน มีการปรับเปลี่ยนเนื่องจากภาวะทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง

2. การจัดสรรงบประมาณล่าช้า และมีการปรับเปลี่ยนบุคลากรภาครัฐ

3. ขาดความร่วมมือหรือความพร้อมของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัด

1. การส่งเสริมด้านการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การค้า การค้าชายแดน การลงทุน และเชื่อมโยงกับประเทศในกลุ่ม GMS และอาเซียน

2. การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs ชายแดน/ท้องถิ่นเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

3. ผลักดันให้มีการเชื่อมโยงระหว่างหอการค้าไทย กับ หอการค้าประเทศเพื่อนบ้าน (กระชับความสัมพันธ์)

4. ภาครัฐ และเอกชน ควรศึกษาความเป็นไปได้ทางยุทธศาสตร์ของประเทศเพื่อนบ้านบริเวณพรมแดนในมุมมองของเพื่อนบ้านด้วย ไม่ควรคิดในบริบทของไทยด้านเดียว

5. ภาครัฐ ควรเร่งเจรจาทางการขนส่งข้ามพรมแดน การค้า และการลงทุน บนเส้นทาง R3A (ไทย – สปป. ลาว – และจีนตอนใต้) เพื่อให้เกิดการอำนวยความสะดวกในจุดเชื่อมต่อต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่าย

6. การเพิ่มมูลค่าสินค้า , การพัฒนา SMEs ชายแดน หอการค้า สมาคมทางการค้า ให้เข้มแข็งเพื่อให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน และการเชื่อมโยงเครือข่ายทางการค้าที่เป็น Two Way มากขึ้น

7. การส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เชิงประวัติศาสตร์เชิงนิเวศ เชิงสุขภาพ และจัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) และกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN)

8. จังหวัดเชียงรายมีที่ตั้งเป็นจุดยุทธศาสตร์ทางการคมนาคมขนส่งสู่กลุ่มประเทศ ASEAN และ GMS เป็นจังหวัดชายแดนที่เป็นประตูสู่การค้า การลงทุนการท่องเที่ยว และ Logistics สู่ประเทศ สปป.ลาว ประเทศพม่า และประเทศจีน (ตอนใต้) และเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงได้จัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมศักยภาพของจังหวัด อาทิ โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย โครงการพัฒนาศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP จังหวัดเชียงราย (OTOP Chiangrai Center) และโครงการสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์จำหน่ายและรับรองสินค้าเกษตรปลอดภัย เป็นต้น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพ มาตรฐานสากล และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

จังหวัดเชียงรายได้กำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์นี้ไว้ 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) พัฒนาศักยภาพเกษตรกร 2) พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตร และความมั่นคงของอาหาร 3) พัฒนาศักยภาพการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพสมดุลและยั่งยืน และ 4) เพิ่มผลผลิตพัฒนาคุณภาพ ลดต้นทุน การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มและการพัฒนาระบบตลาด

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จังหวัดเชียงราย ดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาเชียงรายให้เป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรคุณภาพ งบประมาณ 9,780,000 บาท โครงการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาคุณภาพข้าว งบประมาณ 900,000 บาท และปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ดำเนินกิจกรรมโครงการบริหารจัดการสินค้าเกษตรจังหวัดเชียงราย งบประมาณ 9,320,300 บาท โครงการพัฒนาเพิ่มศักยภาพศูนย์ผลิตเมล็ดข้าวชุมชน งบประมาณ 8,740,900 บาท โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตปลานิลถิ่นล้านนาสู่สากล งบประมาณ 5,644,400 บาท โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อคุณภาพ งบประมาณ 4,744,700 บาท โครงการสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์จำหน่ายและรับรองสินค้าเกษตรปลอดภัย งบประมาณ 9,898,800 บาท โครงการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตร งบประมาณ 7,775,000 บาท

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์ จังหวัดเชียงรายมีร้อยละของจำนวนแปลง/ฟาร์มของสินค้าเกษตรที่สำคัญได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย ต่อจำนวนแปลง/ฟาร์มที่ได้รับการตรวจจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานภายนอก (ข้าว ชา กาแฟ ลำไย ลิ้นจี่ ปลานิล โคเนื้อ) ในปี 2558 ร้อยละ 96.61 ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายไว้ที่ 100 และในปี 2559 บรรลุค่าเป้าหมายได้ร้อยละ 100 โดยกำหนดเป้าหมายที่ร้อยละ 100

ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดการรับรองการปฏิบัติราชการ ในปี 2558 มีมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ลำไย มีมูลค่าผลผลิต 1,291.08 ล้านบาท ลิ้นจี่ มีมูลค่าผลผลิต 86.07 ล้านบาท ชา มีมูลค่าผลผลิต 479.26 ล้านบาท กาแฟ มีมูลค่าผลผลิต 182.23 ล้านบาท และบรรลุค่าเป้าหมายตัวชี้วัดการรับรองการปฏิบัติราชการได้ 5 คะแนนเต็ม ส่วนในปี 2559 มีร้อยละของผลการดำเนินการตามแนวทางการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ ร้อยละ 90 บรรลุค่าเป้าหมายตัวชี้วัดตามการรับรองการปฏิบัติราชการ ได้ 5 คะแนน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ความร่วมมือและความมุ่งมั่นของเกษตรกร และศักยภาพของจังหวัดในด้านการเกษตร
3. ภาครัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรและส่งเสริมอาหารปลอดภัยมากขึ้น

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

1. บุคลากรในการตรวจรับรองมาตรฐานไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ต้องทำการตรวจรับรอง
2. กระบวนการตรวจรับรองสินค้าข้าวต้องดำเนินการเลื่อนปีงบประมาณ
3. การออกใบรับรองมาตรฐาน GAP พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรต้องมีเอกสารสิทธิ์หรือใบรับรองจากหน่วยงานราชการ

ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัด

1. ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา และสร้างความตระหนักให้เกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและปลอดภัย
2. ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัยเพื่อสุขภาพ
3. สร้างการรับรู้ให้ผู้บริโภคตระหนักและให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารปลอดภัย

4. เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรคุณภาพและอาหารปลอดภัยสู่ผู้บริโภค
5. พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน GAP อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
6. การดำเนินงานด้านตลาดเกษตรกรไม่มีความสม่ำเสมอ ทำให้ผู้บริโภคและผู้ประกอบการร้านอาหารที่ตั้งใจจะไปตลาดทุกวันต้องขาดสินค้าและวัตถุดิบในการประกอบอาหาร
7. วางแผนการผลิตสินค้า ผักปลอดสารพิษ และอาหารปลอดภัยเพื่อสุขภาพร่วมกัน เพื่อให้มีการผลิตอาหารในช่วงเวลาที่เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้บริโภค และผู้ประกอบการร้านอาหาร
8. จังหวัดเชียงรายมีพื้นที่การเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ เอื้อต่อการเป็นแหล่งพัฒนาพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ สามารถผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่สำคัญของภาคเหนือ รวมทั้งมีพืชเฉพาะถิ่นที่มีคุณภาพได้มาตรฐานระดับสากลเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคระดับบน จึงได้จัดทำโครงการที่สำคัญ อาทิ โครงการพัฒนาเชียงรายให้เป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรคุณภาพ (ลำไย) และ โครงการพัฒนาพืชเฉพาะถิ่นตามภูมิศาสตร์ (ชา กาแฟ) เป็นต้น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การดำรงฐานวัฒนธรรมล้านนา เพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงนิเวศ และเชิงสุขภาพ

จังหวัดเชียงรายได้กำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์นี้ไว้ 3 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) พัฒนาให้จังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เกิดการเชื่อมโยงวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน GMS 2) ส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวช่วง Low Season พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและเพิ่มศักยภาพบุคลากรสู่สากล และ 3) ส่งเสริมการเรียนรู้ อนุรักษ์ และเผยแพร่ วัฒนธรรม ประเพณี สังคม และค่านิยมล้านนา เชื่อมโยงสู่การเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยว

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จังหวัดเชียงราย ดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานสากลและเชื่อมโยงอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง งบประมาณ 34,310,400 บาท ประกอบด้วย กิจกรรมหลักคือ ก่อสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว กิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว Chiangrai-ASEAN coffee and tea festival 2015 ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยพญาภิรักษ์ และสำรวจเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกลุ่ม GMS และ AEC และปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ดำเนินกิจกรรมโครงการเปิดประตูเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายสู่ GMS และ ASEAN (Chiang Rai Gateway) งบประมาณ 13,843,300 บาท โครงการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภูหลวงถึง งบประมาณ 850,000 บาท โครงการพัฒนาเมืองหน้าด่านเพื่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม อำเภอเชียงของ งบประมาณ 6,695,000 บาท โครงการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสน่ห์มรดกวัฒนธรรมและวิถีล้านนาและเทศกาลวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยววัฒนธรรม งบประมาณ 6,088,000 บาท โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งรับนักท่องเที่ยวศูนย์จำหน่ายสินค้า อาหารปลอดภัย OTOP และจุดพักรถโดยสาร งบประมาณ 4,965,600 บาท โครงการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์พระเจ้าเข้ากาด รูปแบบสถาปัตยกรรมระฆังวัดหลวง งบประมาณ 9,761,000 บาท โครงการสืบสาน สร้างสรรค์ ภูมิปัญญาหัตถกรรม แกะสลักไม้สล่าเชียงราย เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี งบประมาณ 4,425,000 บาท โครงการปรับปรุงถนนทางขึ้นพระธาตุนครจอมเทพ งบประมาณ 2,694,800 บาท

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์ จังหวัดเชียงรายมีร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยวในปี 2558 เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.52 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 10 ต่อปี มีร้อยละที่เพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว ในปี 2558 ร้อยละ 10.36 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 10 ต่อปี มีจำนวนแหล่งวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น ในปี 2558 1 แหล่ง และในปี 2559 2 แหล่ง ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่เพิ่มขึ้นปีละ 1 แห่ง

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดการรับรองการปฏิบัติราชการ ในปี 2558 มีรายได้จากการท่องเที่ยว (น้ำหนักร้อยละ 5) โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยว 28,734.45 ล้านบาท โดยมีผลการประเมินตามการรับรองการปฏิบัติราชการอยู่ที่ระดับคะแนน 5.0000

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. จังหวัดเชียงรายมีวัฒนธรรมประเพณีล้านนา ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่อ่อนช้อย และเป็นเอกลักษณ์
2. จังหวัดเชียงรายมีองค์กรและทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะและประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงสู่ประชาคมอาเซียน
3. จังหวัดเชียงรายมีศักยภาพในการเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมล้านนาที่เป็นเอกลักษณ์
4. ประชาชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและมีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม
5. มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศเพื่อนบ้านซึ่งทำให้ประชาชนมีการปรับตัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

1. ในยุคปัจจุบันเกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่เรียนรู้วัฒนธรรมที่ไม่ดีและไม่เหมาะสม
2. สถานการณ์หมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเป็นปัญหาที่กระทบต่อภาคการท่องเที่ยว ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนน้อยลง และยังเป็นอุปสรรคต่อสภาพการจราจรทางอากาศ

ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัด

1. พัฒนาเมืองหน้าด่านทางวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงราย
2. ส่งเสริมการเชื่อมโยงและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
3. จังหวัดเชียงรายมีที่ตั้ง ภูมิประเทศ และภูมิอากาศที่น่าอยู่ มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียง จึงทำให้จังหวัดเชียงรายต้องส่งเสริมการเป็นเมืองท่องเที่ยว ทั้งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และคุณภาพชีวิตเพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข

จังหวัดเชียงรายได้กำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์นี้ไว้ 3 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) พัฒนาคุณภาพการศึกษาของประชาชนทุกระดับ สนับสนุนการลงทุนด้านการพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ 2) พัฒนาขีดความสามารถของกำลังแรงงานและการคุ้มครองสวัสดิภาพ และ 3) พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน สนับสนุนให้ประชาชนน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันของครอบครัว ชุมชน และสังคม

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จังหวัดเชียงราย ดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาคนและชุมชนให้มีจริยธรรมและวินัยเพื่อสร้างสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน งบประมาณ 2,790,000 บาท โครงการส่งเสริมสุขภาพพัฒนาสาธารณสุขเพื่อคุณภาพชีวิตคนเชียงราย งบประมาณ 900,000 บาท และปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาคนและชุมชนให้มีจริยธรรมและวินัยเพื่อสร้างสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน งบประมาณ 4,842,100 บาท โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนเพื่อสร้างความมั่นคงของมนุษย์ งบประมาณ 2,537,000 บาท โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อสร้างสรรค์สังคมให้เกิดสันติสุขอย่างยั่งยืน งบประมาณ 1,903,000 บาท โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และการศึกษาตลอดชีวิตจังหวัดเชียงราย งบประมาณ 4,275,000 บาท โครงการส่งเสริมและพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตคนเชียงรายสู่วิถีพอเพียงตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง งบประมาณ 4,290,400 บาท และโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพี่น้องชนเผ่าเพื่อสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระเจ้า งบประมาณ 18,620,000 บาท

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์ จังหวัดเชียงรายมีระดับความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาเพื่อลดจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ในปี 2558 และปี 2559 ที่ระดับ 5 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ระดับ 5 มีระดับความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาด้านสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ในปี 2558 และปี 2559 ที่ระดับ 5 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ระดับ 5

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดการรับรองการปฏิบัติราชการ ในปี 2559 มีร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนเป้าหมายที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. คงเหลือ ร้อยละ 17.01 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายระดับ 5 ที่ 35.00 จึงมีผลคะแนนอยู่ที่ระดับ 5.0000

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การได้รับความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่สอดคล้องกับรัฐบาลมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการควบคุมและป้องกันโรค

2. ในการดำเนินงานได้น้อมนำแนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางหลักในการแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้กินดีอยู่ดี มีความพอเพียง พอประมาณ รอบคอบ ระมัดระวัง และมีความรู้ควบคู่คุณธรรม

3. การวางกลยุทธ์และแผนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ บนฐานข้อมูลที่เป็นจริง ใช้ประโยชน์จากทุนและทรัพยากรของชุมชน เพื่อสร้างอัตถประโยชน์สูงสุดให้กับชุมชน

4. ชุมชนมีความสามัคคีเกื้อกูลกัน มีความรักกัน และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ร่วมมือกันช่วยเหลือดูแลครัวเรือนยากจนเป้าหมายทั้งด้านกำลังใจ และการบริจาคสิ่งของ

5. ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมปรับแผนพัฒนาเพื่อช่วยเหลือครัวเรือนยากจน

6. ในชุมชนมีครัวเรือนที่เป็นแบบอย่างในการแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น ครัวเรือนที่ประสบผลสำเร็จจากการใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครัวเรือนที่เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ ปลุกผักสวนครัว และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

7. ครัวเรือนยากจนมีความศรัทธาต่อผู้นำชุมชนมากขึ้น มีปฏิสัมพันธ์กับคนภายในชุมชน มีการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน มีการพึ่งตนเอง และประชาชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาของชุมชน

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

1. งบประมาณในการดำเนินงานมีจำกัด มีกรอบระยะเวลา มีเงื่อนไขการทำงาน ยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของครัวเรือนยากจนเป้าหมาย

2. ขาดความต่อเนื่องในการสนับสนุนครัวเรือนยากจนเป้าหมาย เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีภารกิจของหน่วยงานที่ตนเองทำงานประจำอยู่ ผู้นำชุมชนมีภาระรับผิดชอบมากจนไม่สามารถไปเยี่ยมให้กำลังใจครัวเรือนยากจนอย่างต่อเนื่องได้

ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัด

1. ส่งเสริมการพัฒนาการดำเนินงานด้านอำเภอควบคุมโรคเข้มแข็งแบบยั่งยืนให้ได้คุณภาพมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะอำเภอที่มีพื้นที่ติดต่อยาเสพติดประเทศเพื่อนบ้าน

2. การส่งเสริม สุขภาวะ การป้องกันและควบคุมการเกิดโรคต่าง ๆ ตามแนวชายแดน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายมาสู่ตัวเมืองของจังหวัดเชียงราย

3. ผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จ หากผู้นำมีความขัดแย้งกันที่รุนแรง หรือผู้นำมีผลประโยชน์แอบแฝงจะทำให้โครงการไม่บรรลุตามเป้าหมาย

4. ในการคัดเลือกครัวเรือนต้นแบบ ทำให้เกิดข้อเปรียบเทียบขึ้นในชุมชน และเกิดข้อต่อการดำเนินการดำเนินกิจกรรมของชุมชน ควรกำหนดให้มีการดำเนินงานทั้งชุมชน จะทำให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนมากกว่า ซึ่งจะขัดแย้งกับการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และประเมินความสุขมวลรวม

5. จังหวัดเชียงรายเล็งเห็นการเตรียมความพร้อมของคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว โดยเน้นการพัฒนาคนเป็นสำคัญ

6. การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงโดยสร้างกระบวนการเรียนรู้ เป็นหัวใจสำคัญ การสร้างความเข้าใจ โดยเฉพาะกระบวนการที่นำเข้าไปในแต่ละขั้นตอน ต้องแปลงสู่ปฏิบัติของชุมชน ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน

7. การดำเนินงานด้านหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จ ต้องเป็นการระเบิดจากภายในชุมชน ดังนั้น ต้องมีการส่งเสริมกระบวนการในการกระตุ้น การอำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

8. ควรสร้างแกนนำรุ่นต่อไป เพื่อให้ส่งต่อการทำงานให้กับรุ่นต่อ ๆ ไป และขยายผลให้ชุมชนใกล้เคียงและชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

9. การส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนยากจนที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.

10. ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชน ด้านกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนและครัวเรือนยากจนเรียนรู้การพัฒนาชีวิตร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้เกิดการช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกันภายในชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

11. ประชาสัมพันธ์การขับเคลื่อนงานด้านแก้ไขปัญหาความยากจน การลดจำนวนครัวเรือนยากจนอย่างต่อเนื่อง และกระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือครัวเรือนยากจนร่วมกัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดำรงความสมบูรณ์และยั่งยืน

จังหวัดเชียงรายได้กำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์นี้ไว้ 3 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ดำรงความอุดมสมบูรณ์และยั่งยืน 2) ส่งเสริมการพัฒนาเมืองเพื่อการจัดการ สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน และ 3) ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชน/หมู่บ้าน

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จังหวัดเชียงราย ดำเนินกิจกรรมโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ริมแม่น้ำกก งบประมาณ 18,00,000 บาท โครงการพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ (ปิดทองหลังพระ) งบประมาณ 6,921,700 บาท โครงการเชียงรายเมืองสะอาด งบประมาณ 5,641,100 บาท โครงการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติของจังหวัดเชียงราย งบประมาณ 32,380,000 บาท โครงการบริหารจัดการแหล่งน้ำ งบประมาณ 14,614,000 บาท และปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ดำเนินกิจกรรมโครงการก่อสร้างฝายคอนกรีตเสริมเหล็กแบบมีบานประตูเหล็ก ปิด-เปิดน้ำ พร้อมก่อสร้างคลองส่งน้ำ งบประมาณ 19,500,000 บาท โครงการเสริมคันดินเหมืองส่งน้ำลำห้วยน้ำเหลืองแก้ไขปัญหาน้ำท่วมพื้นที่การเกษตร บ้านดอนขุม หมู่ที่ 21 ตำบลห้วยสัก งบประมาณ 1,026,700 บาท โครงการพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริจังหวัดเชียงราย งบประมาณ 4,290,400 บาท โครงการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำจัน หมู่ 12 ตำบลป่าตึง งบประมาณ 3,220,600 บาท โครงการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำจัน หมู่ 14 ตำบลป่าตึง งบประมาณ 3,430,700 บาท โครงการขุดอ่างเก็บน้ำห้วยตาด บ้านดง หมู่ 2 ตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย งบประมาณ 1,950,000 บาท โครงการฟื้นฟูคันดินโดยการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพัง หมู่ 8 บ้านวังเขียว ตำบลป่าก่อ อำเภอดอยหลวง งบประมาณ 1,948,000 บาท โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำป่าบง หมู่ 8 ตำบลโป่งแพ้ว งบประมาณ 1,542,400 บาท โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำขุนต้า งบประมาณ 1,950,000 บาท โครงการขุดลอกลำห้วยถ้ำ บ้านถ้ำผาตอง หมู่ 6 ตำบลท่าสุด งบประมาณ 657,100 บาท โครงการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำอำเภอแม่จัน งบประมาณ 10,233,700 บาท โครงการขุดลอกลำน้ำห้วยเคียน หมู่ 4 ตำบลท่าสุด อำเภอเมือง งบประมาณ 534,000 บาท โครงการขุดลอกลำห้วยข้าวแตะ หมู่ 5 ตำบลท่าสุด อำเภอเมือง งบประมาณ 374,000 บาท โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร งบประมาณ 4,511,100 บาท โครงการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เป็นพื้นที่สีเขียว งบประมาณ 4,500,000 บาท และโครงการรั้วสีเขียวแนวป่าอนุรักษ์ โดยมีส่วนร่วม งบประมาณ 4,905,500 บาท

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์ จังหวัดเชียงรายมีจำนวนพื้นที่ป่าไม้ที่ยึดคืนได้ ในปี 2558 1,753 ไร่ มีร้อยละที่ลดลงของหมู่บ้านที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งต่อไป ในปี 2558 และปี 2559 ที่ระดับ 5 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่ระดับ 5 มีร้อยละที่เพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ ในปี 2558 ร้อยละ 4 และปี 2559 ร้อยละ 5 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 5 มีร้อยละที่ลดลงของการใช้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ในปี 2558 และปี 2559 ร้อย 5 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้คือร้อยละ 5 มีร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการใช้พลังงานทดแทนต่อปี ในปี 2558 และปี 2559 ร้อยละ 5 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ระดับ 5

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดการรับรองการปฏิบัติราชการ ในปี 2558 มีร้อยละของจำนวนวันที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยรายวันอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ผลการดำเนินงานร้อยละ 84.32 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมาย 76.28 ที่ระดับ 5 จึงได้คะแนนที่ระดับ 5.0000 มีจำนวนการเกิดจุดพิกัดความร้อน (Hotspots) ในจังหวัด ซึ่งมีผลการดำเนินงาน 2,933 ครั้ง ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมาย 3,040 ที่ระดับ 4 ทำให้ได้คะแนน 4.3441 มีระดับความสำเร็จของการเพิ่มจำนวนพื้นที่ป่าไม้ โดยมีผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่ป่าไม้ (สำรวจจากภาพถ่ายดาวเทียม) 3.6745 ไร่ และมีจำนวนพื้นที่ป่าไม้ที่ยึดคืนได้ 1,753.42 ไร่ จังหวัดมีการจัดการขยะมูลฝอยตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยผลการดำเนินงานจัดการได้ 5 เรื่อง ได้คะแนนตามการรับรองการปฏิบัติราชการที่ระดับ 3.0000

ในปี 2559 มีร้อยละของจำนวนวันที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยรายวันอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ผลการดำเนินงานร้อยละ 2.2817 มีจำนวนการเกิดจุดพิกัดความร้อน (Hotspots) ในจังหวัด 3,828 ครั้ง มีการประหยัดน้ำโดยประเมินตนเองที่ค่าคะแนนระดับ 3.0000

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. มีเครือข่ายด้านการส่งเสริมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้ามาร่วมดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและปรากฏผลเป็นรูปธรรม
2. จังหวัดเชียงรายให้ความสำคัญกับการรับมือกับภัยพิบัติในรูปแบบต่างๆ และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งเป็นปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ ทำให้การแก้ไขปัญหาด้านหมอกควันยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัด

1. ส่งเสริม สนับสนุน การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์
2. เพิ่มมาตรการในการป้องกันการบุกรุก และทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. สร้างเครือข่ายในการรับมือ และเฝ้าระวัง แก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. เสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่ประชาชนเพื่อให้เกิดความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
5. ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน
6. การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เกิดความสมดุล

7. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และรับภัยพิบัติ
8. การป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควัน ไฟป่า ในพื้นที่ภาคเหนือ
9. การสร้างระบบนิเวศ และสร้างระบบสมดุลให้กับธรรมชาติ
10. การบริหารจัดการขยะแบบครบวงจร
11. การพัฒนาระบบเตือนภัย และให้ความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย
12. การลดภาวะโลกร้อนและการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
13. เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางธรรมชาติ และรับมือกับเหตุการณ์ภัยทางธรรมชาติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การรักษาความมั่นคงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จังหวัดเชียงรายได้กำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์นี้ไว้ 3 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ผังแผ่นดินโดยใช้กลไกขับเคลื่อน 7 แผนหลัก อย่างมีประสิทธิภาพรองรับประชาคมอาเซียนปี 2558 2) สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยและความมั่นคงของพื้นที่ภายในและตามแนวชายแดน และ 3) พัฒนาระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยและลดอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จังหวัดเชียงราย ดำเนินกิจกรรมโครงการเสริมสร้างศักยภาพและประสิทธิภาพในการรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงในพื้นที่ปกติ งบประมาณ 21,218,400 บาท โดยมีกิจกรรมหลักคือ ฝึกอบรมและทบทวนชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านและคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน การเสริมสร้างความร่วมมือทวิภาคีเพื่อต้านกระบวนการค้ามนุษย์ แผนปฏิบัติการเฝ้าตรวจและป้องกันสกัดกั้นยาเสพติด สร้างความปรองดองสมานฉันท์ กิจกรรมตามรอยเท้าพ่อ สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลและข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี พัฒนาและบูรณาการ บุคลากรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง พัฒนาปรับปรุงจุดเฝ้าตรวจตามแนวชายแดน เสริมสร้างประสิทธิภาพในการรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน รวมทั้งลดความเหลื่อมล้ำแบ่งปันความสุข ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ดำเนินกิจกรรมโครงการหมู่บ้านเข้มแข็งสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่ตอนใน งบประมาณ 986,000 บาท โครงการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ตอนใน งบประมาณ 2,00,000 บาท โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสนับสนุนงานด้านสายตรวจ ด้านการสืบสวนสอบสวน และด้านจราจรตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย งบประมาณ 8,340,500 บาท โครงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน ในการรักษาความมั่นคงและสงบเรียบร้อย โครงการเสริมสร้างศักยภาพด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้านสำหรับผู้ช่วยฝ่ายรักษาความสงบ (พรส.) และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง งบประมาณ 18,465,000 บาท และโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงและแนวชายแดน งบประมาณ 4,773,500 บาท

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานตามชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์ จังหวัดเชียงรายมีระดับความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในปี 2558 ที่ระดับ 5 ซึ่งบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ระดับ 5 ในปี 2559 ได้ร้อยละ 4.75 ซึ่งยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีระดับความสำเร็จในการจับกุมผู้กระทำความผิดคดีอาญา 3 กลุ่ม ทั้งในปี 2558 และปี 2559 ที่ร้อยละ 5 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ระดับ 5 มีระดับความสำเร็จในการป้องกัน

และแก้ไขปัญหาคือข้อขัดแย้งของราษฎรในหมู่บ้านและการกระทำจากภายนอกหมู่บ้านโดยเน้นการลดการก่อเหตุวิวาท คดีอาญาและคดีแพ่ง ทั้งปี 2558 และปี 2559 ที่ร้อยละ 5 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ระดับ 5

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดการรับรองการปฏิบัติราชการ ในปี 2559 การดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามการรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในภาพรวมมีผลการดำเนินงานที่ร้อยละ 4.7673 ได้ค่าคะแนน 4.7673 จากคะแนนเต็ม 5 มีร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนระดับเฝ้าระวังทั่วไป (หมู่บ้านสีขาว) ในการแพร่ระบาดของยาเสพติดต่อจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งหมด ร้อยละ 76.49 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายระดับ 5 ที่กำหนดไว้ 74.95 จึงได้ค่าคะแนนที่ 5.0000 และมีร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน ระดับเฝ้าระวังมาก (หมู่บ้านสีแดง) ในการแพร่ระบาดของยาเสพติดต่อจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งหมด ร้อยละ 7 ได้ค่าคะแนนที่ระดับ 4.5346

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ภาครัฐและประชาชนให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่งผลให้ปริมาณการจับกุมคดียาเสพติดลดลง
2. ทีมงานส่งเสริมสนับสนุนมีสมรรถนะที่เข้มแข็ง บุคลากรต้องมีความรู้ ทักษะ และความเอาใจใส่ต่อการกิจในการขับเคลื่อนกระบวนการอย่างจริงจัง

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

มีการผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศมากขึ้น และมีความต้องการจำหน่ายในประเทศมากขึ้นด้วย โดยมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการลักลอบนำเข้าหลากหลายวิธีการเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจค้นและการจับกุมดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัด

1. จังหวัดเชียงรายให้ความสำคัญกับความมั่นคง การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม การเผื่อแผ่ แบ่งปัน ความรักความสามัคคี จึงได้จัดทำโครงการที่สำคัญ อาทิ เช่น โครงการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ตอนใน โครงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน ในการรักษาความมั่นคง และโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน เป็นต้น
2. การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความปลอดภัย และการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรที่ดำเนินงานด้านยาเสพติดให้มีความรู้เท่าทันต่อสภาพปัญหาและบูรณาการการทำงานทุกภาคส่วนร่วมกับชุมชน/หมู่บ้าน

ส่วนที่ 2

การวิเคราะห์สถานการณ์และศักยภาพของจังหวัดเชียงราย

2.1 ข้อมูลการวิเคราะห์ความต้องการและศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่น

2.1.1 การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนจังหวัดเชียงรายโดย กอ.รมน.จ.เชียงราย

การสำรวจความคิดเห็นประชาชนเพื่อในพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่า ประเด็นปฏิรูปประชาชนในพื้นที่จังหวัดเชียงรายต้องการให้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาในแต่ละประเด็น ได้แก่

1. ด้านข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 19.41% พบว่า ปัญหาที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขคือ (1) ปัญหาของการขาดเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ (อินเทอร์เน็ต) และ (2) ครอบครัวของท่านมีความเข้าใจในการดำเนินงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นอย่างดี

2. ด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ ร้อยละ 17.53 % พบว่า ปัญหาที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขคือ (1) ปัญหาครัวเรือนขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร (2) ปัญหาครัวเรือนขาดที่ดินทำกิน/ไม่มีกรรมสิทธิ์/ไม่เพียงพอต่อการทำกิน (3) ปัญหาที่ครัวเรือนได้รับการขาดการคมนาคมขนส่งที่ดี ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การประกอบอาชีพ (4) ปัญหาสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในภาวะว่างงาน/ไม่มีงานทำ (5) ปัญหาของ จำนวนผลผลิตทางการเกษตรต่อไร่ลดลง (6) ปัญหาของราคาผลผลิตทางการเกษตรต่อไร่ตกต่ำ (7) ปัญหาของครัวเรือนที่ขาดการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ และ (8) ปัญหาของครัวเรือนที่ต้องพึ่งพิงเทคโนโลยีและปัจจัยการผลิตทางการเกษตรจากภายนอก (สารเคมี/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/เงินลงทุน)

3. ด้านพลังงาน ร้อยละ 12.16 % พบว่า ปัญหาที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขคือ (1) ปัญหา ครัวเรือนไม่มีไฟฟ้าใช้และระบบไฟฟ้าไม่มีคุณภาพ และ (2) ปัญหาของครัวเรือนไม่มีระบบพลังงาน ทดแทน (ไบโอดีเซล/พลังงานแสงอาทิตย์)

4. ด้านการศึกษา ร้อยละ 10.37 % พบว่า ปัญหาที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขคือ (1) ปัญหา ของสมาชิกในครัวเรือนขาดทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพ (2) ปัญหาของสมาชิกในครัวเรือนที่ ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาภาคบังคับ (3) ปัญหาของสมาชิกในครัวเรือนขาดโอกาสในการศึกษาต่อ ระดับที่สูงขึ้น และ (4) ปัญหาของครัวเรือนด้านการขาดแคลนทุนการศึกษาสำหรับสมาชิกในวัยเรียน

5. ด้านการทุจริต คอร์รัปชัน ร้อยละ 9.13 % พบว่า ปัญหาที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขคือ ปัญหาทุจริตและคอร์รัปชันของหน่วยงานภาครัฐที่ส่งผลกระทบต่อครัวเรือน

6. ด้านกระบวนการยุติธรรม ร้อยละ 8.98 % พบว่า ปัญหาที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขคือ (1) ปัญหาอาชญากรรมภายในชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อครัวเรือน (2) ปัญหายาเสพติดภายในชุมชนที่ ส่งผลกระทบต่อครัวเรือน และ (3) ปัญหาการขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ณ ปัจจุบัน

7. ความเหลื่อมล้ำทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ร้อยละ 8.48 % พบว่า ปัญหาที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขคือ (1) ปัญหาที่ครัวเรือนได้รับการมีเส้นทางคมนาคมไม่เพียงพอและไม่มีคุณภาพ (2) ปัญหาครัวเรือนขาดน้ำกิน/น้ำใช้ที่เพียงพอและไม่มีคุณภาพ (3) ปัญหาครัวเรือนไม่มีกรรมสิทธิ์/ไม่มีที่พำนักอาศัยเป็นของตนเอง (4) ครัวเรือนประสบกับปัญหาภาวะหนี้สิน (5) ปัญหาของครัวเรือนที่ไม่มีสินทรัพย์/เครดิตสำหรับใช้ค้ำประกันแหล่งเงินกู้ในระบบ (6) ปัญหาของสมาชิกในครัวเรือนที่เกิดความเครียดจากการประกอบอาชีพ (7) ปัญหาของสมาชิกในครัวเรือนที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์บริการทางด้านสุขภาพ (8) ปัญหาของสมาชิกครัวเรือนที่ขาดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม/องค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน (9) ปัญหาของสมาชิกในครัวเรือนขาดโอกาสการเข้าร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ (10) ปัญหาของสมาชิกในครัวเรือนที่ขาดโอกาสการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มสวัสดิการต่างๆ ของคนในชุมชน และ (11) ปัญหาของสมาชิกในครัวเรือนย้ายไปทำงานนอกถิ่นฐาน

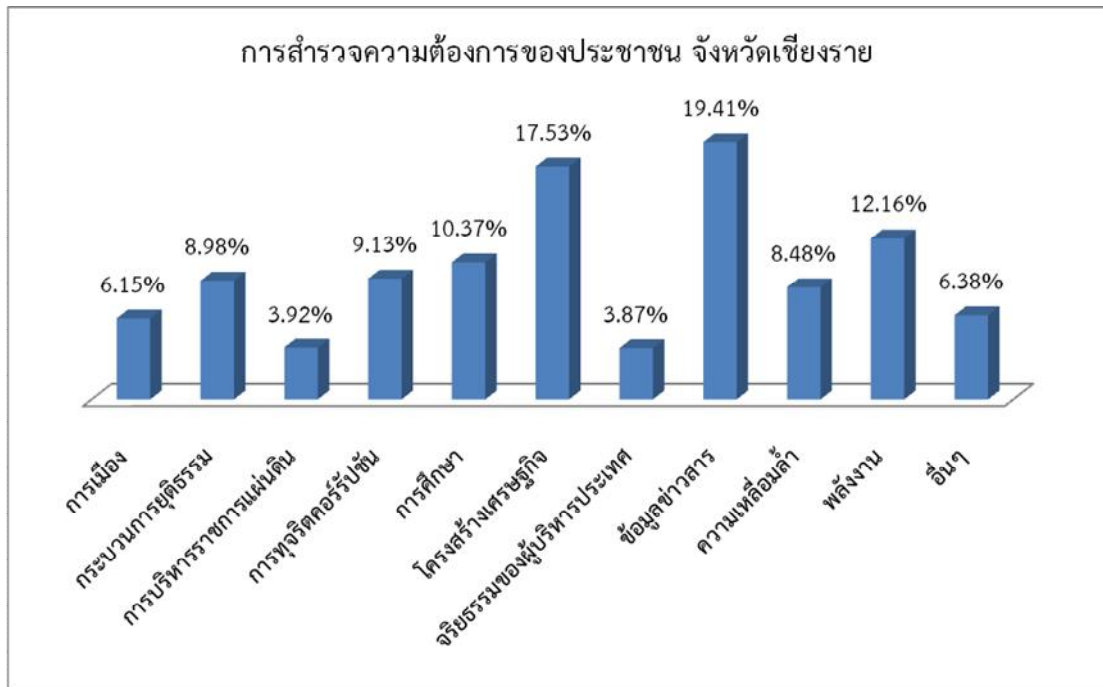
8. ด้านอื่น ๆ ร้อยละ 6.38 % พบว่า ปัญหาที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขคือ (1) ปัญหาของครัวเรือนที่ไม่ได้รับการดูแล/ป้องกันผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ (2) ปัญหาคุณภาพของดินในที่ดินทำกินของครัวเรือนเสื่อมสภาพ (3) ปัญหาครัวเรือนไม่ได้รับสิทธิการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้รอบชุมชน (4) ปัญหาที่ครัวเรือนได้รับผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่ธาตุ (เหมืองแร่/ถ่านหิน) ในพื้นที่ชุมชน (5) ปัญหาขยะที่ส่งผลกระทบต่อครัวเรือน (6) ปัญหาน้ำเสียภายในชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อครัวเรือน และ (7) ปัญหามลภาวะทางอากาศ/ฝุ่นละออง/ควันไฟจากการเผาพื้นที่ทางการเกษตร/สารเคมีทางการเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อครัวเรือน

9. การเมือง ร้อยละ 6.15 % พบว่า ปัญหาที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขคือ (1) ปัญหาของสมาชิกในครัวเรือนที่เกิดความเครียดด้านสุขภาพจิตจากสถานการณ์ทางการเมืองปัญหาของสมาชิกในครัวเรือนขาดความสัมพันธ์ ความเข้าใจ การยอมรับซึ่งกันและกัน (2) ปัญหาของครัวเรือนที่ได้รับจากแรงงานต่างด้าว และ (3) ปัญหาการขาดประสิทธิภาพของระบบการไกล่เกลี่ยความขัดแย้งทางการเมืองของชุมชน

10. การบริหารราชการแผ่นดิน ร้อยละ 3.92 % พบว่า ปัญหาที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขคือ (1) ปัญหาการเข้าถึงการรับบริการและประสิทธิภาพในการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ (สำนักงานอำเภอ/สำนักงานจังหวัด) และ (2) ปัญหาการเข้าถึงการรับบริการและประสิทธิภาพในการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล/อบจ.)

11. การสร้างมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้บริหารประเทศ ร้อยละ 3.87 % พบว่า ปัญหาที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขคือ ปัญหาของครัวเรือนได้รับจากผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น (ส่วย/หนี้ในระบบ/ค่าคุ้มครองดูแล ฯลฯ) ดังแสดงในแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 การสำรวจความต้องการของประชาชนจังหวัดเชียงราย

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงราย

2.1.2 วิเคราะห์สภาพปัญหาของพื้นที่และความต้องการของประชาชน ตามแผนพัฒนา อำเภอ 4 ปี พ.ศ. 2561 – 2564

ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1. ปัญหาด้านคมนาคมขนส่ง ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1020 นอกจากเป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างเมืองแล้วยังเป็นเส้นทางสายหลักภายในชุมชน จึงมีการสัญจรทั้งรถบรรทุกน้ำมัน รถบรรทุกสินค้า รถโดยสาร รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน และขนาดเขตทางค่อนข้างคับแคบในเขตผ่านศูนย์กลางชุมชนและไม่มีบาทวิถี

2. ปัญหาสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าการขาดแคลนแหล่งน้ำที่สะอาดในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนพร้อมระบบการจัดการน้ำอุปโภคบริโภคของหมู่บ้าน/ชุมชนที่อยู่นอกเขตประปาส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งจะพบปัญหามากที่สุด รวมทั้งขาดแหล่งสาธารณูปโภคที่สำคัญ เช่น สถานีรถโดยสารประจำทาง โรงพยาบาล ไปรษณีย์ ตลาดสด ห้องสมุดประชาชน สนามกีฬาากลาง ธนาคาร

3. จำนวนบุคลากรด้านการช่างมีจำนวนไม่เพียงพอ ทำให้การบริการประชาชนได้ไม่ทั่วถึงขาดแคลนในด้านงบประมาณ เทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ตั้งไว้ไม่สามารถทำได้ทุกโครงการจึงต้องเลือกโครงการที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนก่อน

4. การทำงานล่าช้า ถนนบางสายชำรุด เสียหาย เนื่องจากมีรถบรรทุกเกินน้ำหนักวิ่งตลอดเวลา รวมทั้งมีเศษหินและทรายที่ตกลงจากรถบรรทุกสู่ถนน สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้สัญจร โดยไม่มีการดำเนินการตามกฎหมายกับรถเหล่านี้อย่างจริงจัง ทำให้ถนนชำรุดเสียหาย ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการสัญจรไปมา ส่วนในด้านไฟฟ้าและประปาก็มีหน่วยงานรับผิดชอบอยู่แล้ว หากทางอำเภอเข้าไปดำเนินการก็จะเป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อน

ปัญหาด้านเศรษฐกิจและการเกษตร

1. ปัญหาการขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เนื่องจากประชาชนร้อยละ 80 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม น้ำถือเป็นปัจจัยหลักในการเพาะปลูก ยังพบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ยังอยู่นอกเขตชลประทาน อาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติในการทำการเกษตร ซึ่งต้องประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำในการทำเกษตรทั้งในฤดูแล้งและหลังฤดูการปลูก รวมทั้งการบริหารการจัดการน้ำในพื้นที่ไม่สามารถบริหารจัดการน้ำได้เต็มศักยภาพ

2. ปัญหาการเกษตร พบว่าการเกษตรกรรมมีพฤติกรรมการเพาะปลูกที่เปลี่ยนแปลงมีการใช้เครื่องจักรกล สารเคมี ปุ๋ยเคมี เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนในการผลิตที่เพิ่มขึ้น และขาดความรู้การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อีกทั้งการใช้สารเคมี/สารพิษ ในการทำการเกษตรทำให้พื้นที่เกษตรมีสารปนเปื้อน และผลิตผลทางการเกษตรมีสารปนเปื้อนส่งผลต่อสุขภาพของผู้บริโภค

3. ปัญหาหนี้สินภาคการเกษตร เกษตรกรประสบปัญหาหนี้สิน ทั้งในระบบและนอกระบบ

4. ปัญหาด้านการตลาด เกษตรกรยังขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง จึงขาดการต่อรองด้านราคา ผลผลิตกับพ่อค้า

5. ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำและผลผลิตการเกษตรต่อไร่ลดลง และสินค้าการเกษตรขาดการพัฒนาต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าและการตลาด

6. ความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่เป็นโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ ซึ่งส่วนมากเกินศักยภาพของอำเภอที่จะดำเนินการได้ เช่น สถานีรับ-ส่งผู้โดยสาร สนามกีฬากลางธนาคาร และโรงพยาบาล

ปัญหาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

1. ปัญหาที่ดินทำกิน เนื่องจากพื้นที่ทำกินของประชาชนบางส่วนยังอยู่ในเขตป่าสงวนทำให้ไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้ ส่งผลต่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของประชาชน แนวทางแก้ไขควรมีการกำหนดแนวเขตป่าและที่ทำกินของประชาชนให้เกิดความชัดเจน ตลอดจนมีการกำหนดแนวทางในการทำกินในเขตป่าสงวนอย่างชัดเจน เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการที่ดิน

2. ปัญหาสังคม พบว่า ยาเสพติดยังมีการแพร่ระบาดในพื้นที่ ทั้งผู้เสพและผู้ค้าเนื่องจากมีพื้นที่ที่ติดชายแดน ซึ่งพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนเป็นจุดลำเลียงและพักยาเสพติดก่อนนำเข้ามาใน

พื้นที่ชั้นในได้ แนวทางแก้ไขต้องเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่

3. ปัญหาความยากจน ได้แก่ ทุนในการประกอบอาชีพการเกษตรสูง พืชผลเสียหาย รายได้ไม่คุ้มทุน รายได้น้อย/รายจ่ายสูง ไม่มีเงินออม มีหนี้สินมาก การช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีน้อย ไม่มีความรู้และขาดทักษะในการประกอบอาชีพ ไม่จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายครัวเรือน ดำเนินชีวิตแบบสังคมเมืองพึ่งพาทายนอก ดื่มสุราและเล่นการพนัน และเกียจคร้านการทำงาน

4. จำนวนครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการของเด็กเล็ก นอกจากนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐาน ครูยังขาดทักษะประสบการณ์ในการดูแลเด็ก จึงต้องมีการสรรหาครูอัตราจ้างในการดูแลเด็กให้มีจำนวนเพียงพอและต้องพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลเด็กให้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

5. ปัญหาหนี้ของระบบของประชาชน รวมทั้งความทันสมัยและกระแสวัตถุนิยมทำให้ประชาชนในท้องถิ่นให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากเกินไปจนความจำเป็น

6. ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม อันเนื่องมาจากปัญหาครอบครัว

7. การบริหารจัดการและการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน เพื่อรองรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและความพร้อมและมีความล่าช้า รวมทั้งการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันมีน้อยขาดประสิทธิภาพและทรัพยากรมนุษย์ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้นำทุกระดับมีการสับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่งบ่อย ทำให้การพัฒนาขาดความต่อเนื่อง

8. ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของระบบราชการ การติดตามข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างล่าช้า รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน ส่งผลทำให้เสียเปรียบในเรื่องต่างๆ เช่น ภาษา การสื่อสาร และวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ

9. ขาดแคลนบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ ในการให้บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขมูลฐานแก่ประชาชน รวมทั้งการให้บริการยังไม่ทั่วถึง

10. ปัญหาด้านการศึกษา ได้แก่ เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับไม่ได้ศึกษาต่อหรือฝึกอาชีพ เนื่องจากครอบครัวยากจนจึงขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา

ปัญหาด้านสาธารณสุข

1. โรคติดต่อเรื้อรัง เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ ได้แก่ โรคมาเลเรีย โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือด โรคหลอดเลือดสมอง (อัมพฤกษ์และอัมพาต) โรคเบาหวาน ซึ่งโรคกลุ่มนี้มักเกิดจากปัจจัยเสี่ยงหลายประการ เช่น การสูบบุหรี่ การบริโภคอาหารที่มีสัดส่วนที่ไม่เหมาะสม การขาดการออกกำลังกาย และความเครียด โดยมีรากฐานมาจากวิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการมีสุขภาพดี

2. อัตราการติดเชื้อ HIV ในกลุ่มประชากรยังคงอยู่ในระดับสูง และแพร่กระจายไปสู่บุคคลในครอบครัว กลุ่มเยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นทั้งในด้านการดื่มสุรา การสูบบุหรี่ และการมีพฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันควร

3. ปัญหาสุขภาพจิต พบอัตราการฆ่าตัวตายอยู่ในระดับสูง โดยมีสาเหตุมาจากความเครียด ปัญหาครอบครัว ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม

4. โรคติดต่อที่สำคัญที่พบอัตราการป่วยและอัตราการตายอยู่ในระดับสูงประกอบด้วยโรคไข้เลือดออก โรคแลปโตสไปริซิส และวัณโรค รวมทั้งประชาชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรัง เพราะขาดความตระหนักต่อการป้องกันปัจจัยเสี่ยงที่มีต่อสุขภาพ

5. ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังขาดการเอาใจใส่ดูแลจากบุตรหลานและเด็กเล็ก ส่วนใหญ่พ่อแม่ต้องไปทำงานต่างจังหวัด ได้ทิ้งบุตรหลานไว้กับผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุเหล่านี้ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องโภชนาการ ทำให้เด็กเป็นโรคขาดสารอาหาร และบางรายอาจเกิดปัญหาขาดความอบอุ่นในครอบครัว ทำให้เป็นเด็กมีปัญหาในสังคม

6. เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายการรักษาพยาบาลให้กับประชาชนของเพื่อนบ้าน การกลับมาของโรคอุบัติซ้ำ และการควบคุมโรคระบาด ความปลอดภัยด้านอาหารหรือคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์สินค้า

7. ปัญหาด้านการสาธารณสุข ได้แก่ มีโรคติดต่อประจำถิ่นที่สำคัญต้องเฝ้าระวัง เช่น โรคไข้เลือดออก โรคฉี่หนู โรคอุจจาระร่วง และโรคมือเท้าปาก ส่วนโรคอุบัติใหม่ อุบัติซ้ำ เช่น ไข้หวัดใหญ่ ไข้หวัดใหญ่ 2009

ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ปัญหาด้านการปลูกสร้างอาคาร การปลูกสร้างอาคารล่วงล้ำเขตโบราณสถาน โดยเฉพาะคูน้ำ คันดินกำแพงเมือง ถึงแม้โบราณสถานเหล่านี้ จะเสื่อมสลาย และชำรุดทรุดโทรมไปบ้างแล้ว แต่ยังคงคุณค่าและเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ควรที่จะสงวนไว้ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดินมีการปลูกสร้างอาคารรุกล้ำและมีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นบริเวณกว้าง

2. ปัญหาเกี่ยวกับที่ดิน ขาดเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน มีการบุกรุกทำการเกษตรในพื้นที่ดินของรัฐเป็นที่สาธารณะประโยชน์ ป่าสงวนแห่งชาติ และอุทยานแห่งชาติ

3. ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ได้แก่ การเสียคุณภาพและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะป่าไม้ลดลงอย่างรวดเร็วเป็นเหตุให้ปริมาณน้ำในดินและผิวดิน ความชุ่มชื้นในอากาศลดลง หน้าดินถูกชะล้าง สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เกิดภัยธรรมชาติ และการกัดเซาะตลิ่งตามลำน้ำกก

4. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมีถูกทำลาย ได้แก่ ปัญหาหมอกควัน ไฟป่า และการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตร การตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่ การขยายเขตทำกิน และการใช้พื้นที่ไม่ถูกหลักวิชาการ

5. ปัญหาสภาวะโลกร้อน ส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติ รวมถึงมีความเสี่ยงจากแผ่นดินไหว เนื่องจากบางพื้นที่อยู่ในเขตรอยเลื่อนแผ่นดินไหว

6. ปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง ทำให้ผลผลิตของประชาชนไม่ได้มาตรฐาน ประชาชนเกิดความเดือดร้อน ทางอำเภอได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือในด้านการบรรเทาสาธารณภัย แต่อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือต่าง ๆ เหล่านี้ก็ยังไม่ทั่วถึง รวมทั้งปัญหาประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงในอัตราสูง

7. ขาดแคลนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งประชาชนส่วนใหญ่เกิดความมั่งง่าย มองเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ทำให้ขาดจิตสำนึกและความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

8. ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึก ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยวัดได้จากการสร้างมลพิษทางอากาศ มีการเผาทำลายขยะอย่างไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่มีความเข้าใจ ในการคัดแยกขยะ รวมถึงการทิ้งขยะตามไหล่ทาง ถนน พื้นที่สาธารณะ และเผาป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย โดยไม่มีการปลูกทดแทน

ปัญหาด้านความมั่นคงและความปลอดภัย

1. จังหวัดชายแดนมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ประเทศพม่า ลาว และเชื่อมต่อไปยังจีนตอนใต้ ประชาชนจึงอาจได้รับผลกระทบในด้านการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ โรคอุบัติใหม่ อุบัติซ้ำ ที่เกิดขึ้นและมาจากพื้นที่ชายแดน รวมถึงการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ ทั้งอาหาร เครื่องดื่ม เครื่องสำอาง ที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพ

2. ประชาชนขาดจิตสำนึกและมีพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้รถใช้ถนน ทำให้สถิติอุบัติเหตุมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

3. ปัญหาด้านสังคมและความมั่นคงที่เกิดจากประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหายาเสพติด การเล่นการพนันตามแนวชายแดน การเกิดอุบัติเหตุตามเส้นทางการคมนาคมขนส่ง การค้ามนุษย์ แรงงานต่างด้าว รวมทั้งอาชญากรรมข้ามชาติ

2.1.3 การวิเคราะห์แผนชุมชน

แผนชุมชนแสดงให้เห็นว่า ประเด็นปัญหาและความต้องการของประชาชนเชิงพื้นที่ที่มีความสำคัญมากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ ประเด็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ สร้างและพัฒนาคุณภาพถนน ร้อยละ 59 รองลงมา ด้านการท่องเที่ยวและกีฬา ได้แก่ จัดงานประเพณี และงานเทศกาล ร้อยละ 57 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัญหามลพิษและหมอกควัน ร้อยละ 57 และระดับสุดท้ายด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ได้แก่ แก้ปัญหายาเสพติด ร้อยละ 36 และด้านความมั่นคงและความปลอดภัย ได้แก่ ป้องกันอุบัติเหตุบนท้องถนน ร้อยละ 36

ทั้งนี้ ได้มีการวิเคราะห์ความต้องการการพัฒนาภายใต้แต่ละประเด็น โดยได้จัดลำดับการพัฒนาที่ประชาชนมีความต้องการสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้

ตารางที่ 22 ประเด็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ประเด็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน		ร้อยละ
1	สร้างและพัฒนาคุณภาพถนน	59.0
2	สร้างและพัฒนาคุณภาพคลอง, ประปา	29.0
3	พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สะพาน ไฟถนน	6.0

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 23 ประเด็นด้านเกษตรกรรม

ประเด็นด้านเกษตรกรรม		ร้อยละ
1	ปลูกพืชอินทรีย์และการใช้ปุ๋ยชีวภาพ	29.0
2	พัฒนาคุณภาพเมล็ดพันธุ์	20.0
3	พัฒนาผลผลิตภาพและคุณภาพข้าว	16.0

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 24 ประเด็นด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

ประเด็นด้านสังคมและคุณภาพชีวิต		ร้อยละ
1	แก้ปัญหายาเสพติด	36.0
2	สร้างเยาวชนที่ดี	28.0
3	สร้างอาชีพแก่ประชาชน	19.0

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 25 ประเด็นด้านอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ OTOP

ประเด็นด้านอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ OTOP		ร้อยละ
1	เพิ่มคุณภาพและมาตรฐานการผลิต OTOP	33.0
2	พัฒนาการตลาดสินค้า	29.0
3	พัฒนาการประชาสัมพันธ์	24.0

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 26 ประเด็นด้านการท่องเที่ยวและกีฬา

ประเด็นด้านการท่องเที่ยวและกีฬา		ร้อยละ
1	จัดงานประเพณีและงานเทศกาล	57.0
2	ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว	15.0
3	เพิ่มศักยภาพกีฬา	14.0

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 27 ประเด็นด้านความมั่นคงและความปลอดภัย

ประเด็นด้านความมั่นคงและความปลอดภัย		ร้อยละ
1	ป้องกันอุบัติเหตุบนท้องถนน	36.0
2	ส่งเสริมการแพทย์และดูแลสุขภาพ	29.0
3	ส่งเสริมประชาธิปไตย	18.0

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 28 ประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		ร้อยละ
1	ปัญหามลพิษและหมอกควัน	57.0
2	กำจัดขยะ และการรีไซเคิล	15.0
3	อนุรักษ์แหล่งน้ำ	14.0

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงราย

2.1.4 การวิเคราะห์กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (สภาคนฮักเจียงฮาย)

จากการก้าวออกไปอย่างช้า ๆ ของคนเจียงฮาย สู่ จังหวัดจัดการตนเอง เริ่มเป็นที่ให้ความสนใจของใครหลาย ๆ ที่ ขยายวงออกไปจากชุดก่อการดีของสภาคนฮักเจียงฮาย ซึ่งเริ่มมาจากแนวคิด กระบวนการประชาธิปไตยชุมชนเป็นแนวทางในการจัดการตนเองของประชาชน และชุมชน โดยมีเครื่องมือที่สำคัญคือ กระบวนการประชาธิปไตย เพื่อให้ชุมชนสามารถกำหนดแผนพัฒนาและกำหนด อนาคตของตนเองและชุมชนได้อย่างสอดคล้องเอื้ออำนวยต่อประโยชน์ของคนทุกกลุ่มฯ ร่วมกัน สภาคนฮักเจียงฮาย จึงเกิดจากการรวบรวมข้อมูล ผลการสรุปบทเรียน ผลการดำเนินงานชุดประสบการณ์จากกลุ่มองค์กร เครือข่ายงานประเด็นต่าง ๆ ภาคประชาสังคม นักวิชาการ เช่น เครือข่ายเกษตรกรจังหวัดเชียงราย เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนจังหวัดเชียงราย เป็นต้น จึงค้นพบข้อสรุปร่วมกันว่า ซึ่งปัญหาใหญ่ คือ ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการพัฒนาจังหวัด เช่น การกำหนดแผนพัฒนาจังหวัด การปฏิบัติการการแก้ไขปัญหา การติดตามประเมินผล การพัฒนา อันเนื่องมาจากกลไกหน่วยงานราชการ ตลอดจนระเบียบปฏิบัติไม่เอื้อหรือไม่

เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วม ดังนั้นกระบวนการแก้ไขปัญหของชุมชนท้องถิ่นต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กันในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจการคลัง ด้านสังคม และวัฒนธรรม ผลการสำรวจศักยภาพหลักของด้านสังคมใน 3 ด้านสูงสุดพบว่า

- มีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมล้านนา ร้อยละ 79.04
- เคารพความหลากหลายทางความคิดและชาติพันธุ์ ร้อยละ 65.02
- พึ่งตนเองในทุก ๆ ด้าน ภายใต้แผน แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการพระราชดำริ ร้อยละ 60.09

2.2 ข้อมูลการวิเคราะห์ศักยภาพ

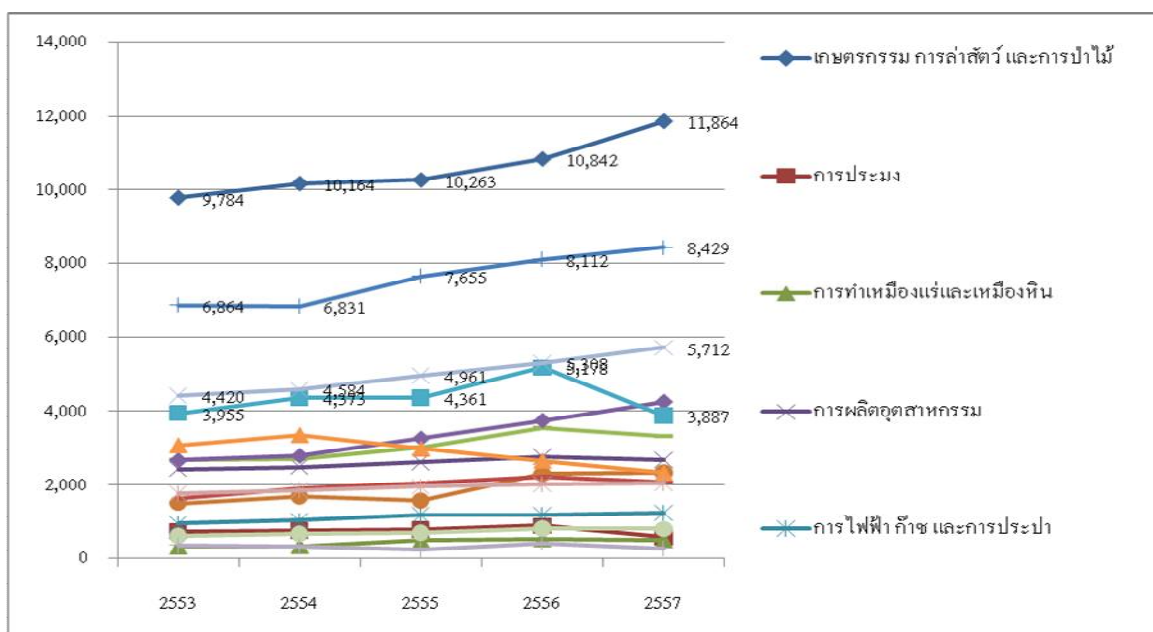
2.2.1 ด้านเศรษฐกิจ

1) ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP)

โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด พิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ในปี 2557 โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) (ตามราคาประจำปี) เท่ากับ 95,995 ล้านบาท รายได้เฉลี่ยต่อหัว (Per Capital GPP) เท่ากับ 82,899 บาท/ปี รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขา การเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ มากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 36,130 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลฯ คิดเป็นมูลค่า 13,270 ล้านบาท การศึกษา คิดเป็นมูลค่า 10,202 ล้านบาท และการผลิตอุตสาหกรรม คิดเป็นมูลค่า 5,028 ล้านบาท ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 5 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงราย ตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต

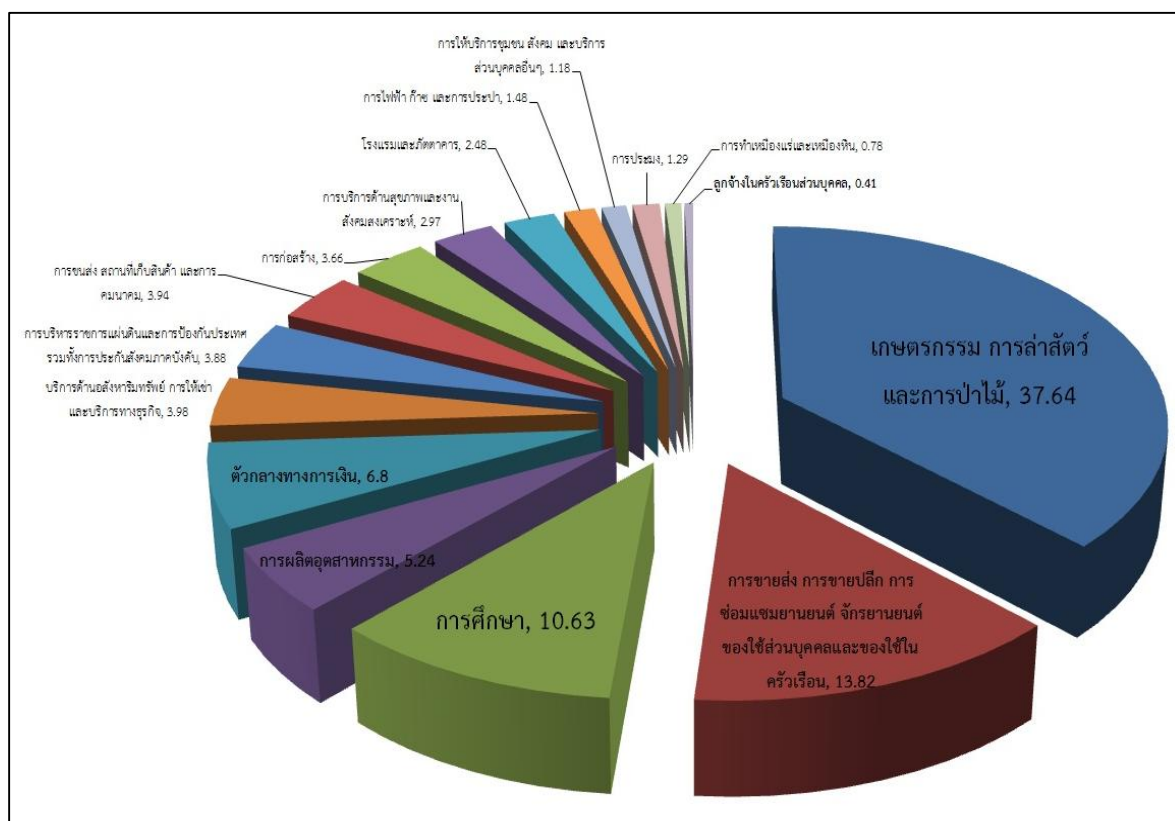
พ.ศ. 2553 - 2557 (หน่วย : ล้านบาท)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559

สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงราย ตามราคาประจำปี 2557

จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2557

การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงราย จำแนกตามสาขาการผลิตของปี พ.ศ. 2553 - 2557 พบว่า ในภาพรวมมีสัดส่วนลดลงเล็กน้อย สำหรับปี พ.ศ. 2557 สาขาที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุด คือ เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ 36,130 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.66 รองลงมาคือ การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน 13,270 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.82 การศึกษา 10,202 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.63 และการผลิตอุตสาหกรรม 5,028 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.24 ตามลำดับ

2) การค้าชายแดน

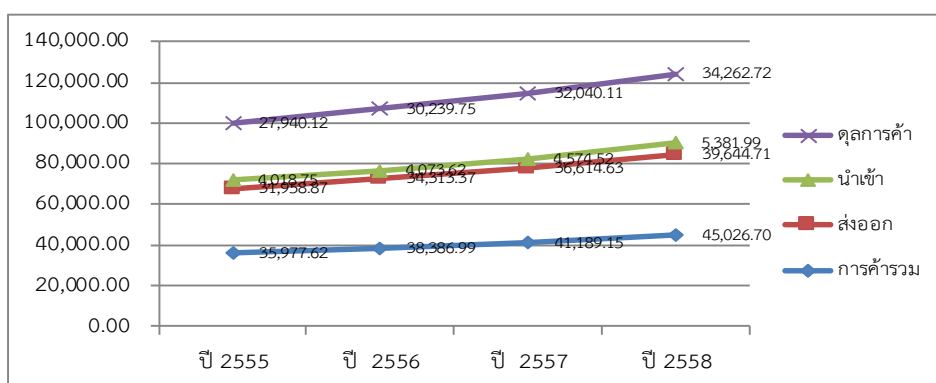
ในปี 2558 การค้ากับประเทศเพื่อนบ้านด้านจังหวัดเชียงราย ซึ่งประกอบด้วย สาธารณรัฐประชาชนจีน (ตอนใต้) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีมูลค่าการค้ารวม 45,026.70 ล้านบาท เพิ่มจากปีก่อน 3,837.55 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.32 โดยมูลค่าการนำเข้ารวม 5,381.99 ล้านบาท เพิ่มจากปีก่อน 807.47 ล้านบาท หรือร้อยละ 17.65 สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ สินค้า กลสิกรรม ไม้ซุง ถ่านหินลิกไนท์ มูลค่าการส่งออก 39,644.71 ล้านบาท เพิ่มจากปีก่อน 3,030.08 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.28

ตารางที่ 29 สถิติการค้าชายแดนไทยด้านจังหวัดเชียงราย ปี 2555 – 2558 (หน่วย : ล้านบาท)

ประเภท	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	% 56/55	% 57/56	% 58/57
การค้ารวม	35,977.62	38,386.99	41,189.15	45,026.70	6.70	7.30	9.32
ส่งออก	31,958.87	34,313.37	36,614.63	39,644.71	7.37	6.70	8.28
นำเข้า	4,018.75	4,073.62	4,574.52	5,381.99	1.37	12.30	17.65
ดุลการค้า	27,940.12	30,239.75	32,040.11	34,262.72	8.23	5.95	6.94

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 6 มูลค่าการค้าชายแดนไทยด้านจังหวัดเชียงราย ปี 2555 – 2558 (หน่วย : ล้านบาท)

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถิติการค้าชายแดนไทยด้านจังหวัดเชียงราย จากปี 2555 – 2558 มีแนวโน้มสูงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 มีมูลค่าการค้ารวม 45,026.70 ล้านบาท มีอัตราการเติบโตคิดเป็นร้อยละ 9.32 มูลค่าส่งออก 39,644.71 ล้านบาท อัตราการเติบโตคิดเป็นร้อยละ 8.28 ดุลการค้า 34,262.72 ล้านบาท อัตราการเติบโตคิดเป็นร้อยละ 6.94 และมูลค่านำเข้า 5,381.99 ล้านบาท อัตราการเติบโตคิดเป็นร้อยละ 17.65 ตามลำดับ สาเหตุเพราะจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมกิจกรรมการค้าชายแดนอย่างต่อเนื่อง และจังหวัดเป็นประตูการค้าสู่สากล มีชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ พม่า ลาว และเชื่อมโยงไปถึงจีนตอนใต้ และมีศักยภาพทางการค้าชายแดนที่สูง รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านมีการนำเข้าสินค้าจากจังหวัดเชียงรายอย่างต่อเนื่อง

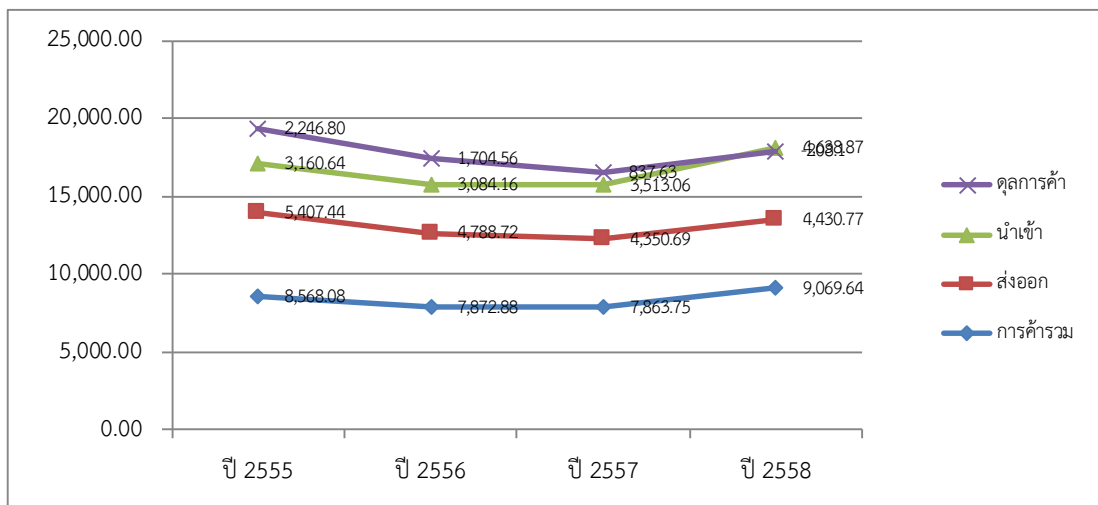
ตารางที่ 30 สถิติการค้าชายแดนไทย - จีน ด้านจังหวัดเชียงราย ปี 2555 - 2558 (หน่วย : ล้านบาท)

ประเภท	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	% 56/55	% 57/55	% 58/57
การค้ารวม	8,568.08	7,872.88	7,863.75	9,069.64	-8.11	-0.12	15.33
ส่งออก	5,407.44	4,788.72	4,350.69	4,430.77	-11.44	-9.15	1.84
นำเข้า	3,160.64	3,084.16	3,513.06	4,638.87	-2.41	13.91	32.05
ดุลการค้า	2,246.80	1,704.56	837.63	-208.10	-24.13	-50.86	-124.84

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

ในปี 2558 การค้าชายแดนไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน (ตอนใต้) มีมูลค่าการค้ารวม 9,069.64 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 15.33 โดยมีมูลค่าการนำเข้ารวม 4,638.87 ล้านบาท ร้อยละ 32.05 มูลค่าการส่งออก 4,430.77 ล้านบาท ร้อยละ 1.84 และขาดดุลการค้า -208.10 ล้านบาท ร้อยละ -124.84 ตามลำดับ เนื่องจากจังหวัดเชียงรายนำเข้าสินค้าจากประเทศจีน (ตอนใต้) มากกว่าการส่งออก โดยเฉพาะผักและผลไม้ สินค้าเกษตร ไม้และดอกไม้ประดับ เป็นต้น

แผนภูมิที่ 7 มูลค่าการค้าชายแดนไทย - จีน ด้านจังหวัดเชียงราย ปี 2555 – 2558 (หน่วย : ล้านบาท)

ที่มา : ด้านศุลกากรเชียงราย และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถิติการค้าชายแดนไทย - จีน ด้านจังหวัดเชียงราย ปี 2555 – 2558 พบว่า ในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงจากปี 2555 – 2557 โดยในปี 2557 มีมูลค่าการค้ารวม 7,863.75 ล้านบาท มูลค่าส่งออก 4,350.69 ล้านบาท และดุลการค้า 837.63 ล้านบาท ส่วนนำเข้าเพิ่มมากขึ้นเป็น 3,513.06 ล้านบาท และมีอัตราเพิ่มขึ้นในปี 2558 โดยมีมูลค่าการค้ารวม 9,069.64 ล้านบาท มูลค่านำเข้า 4,638.87 ล้านบาท มูลค่าส่งออก 4,430.77 ล้านบาท และขาดดุลการค้า -208.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 31 สถิติการค้าชายแดนไทย - เมียนมา ด้านจังหวัดเชียงราย ปี 2555 – 2558

(หน่วย : ล้านบาท)

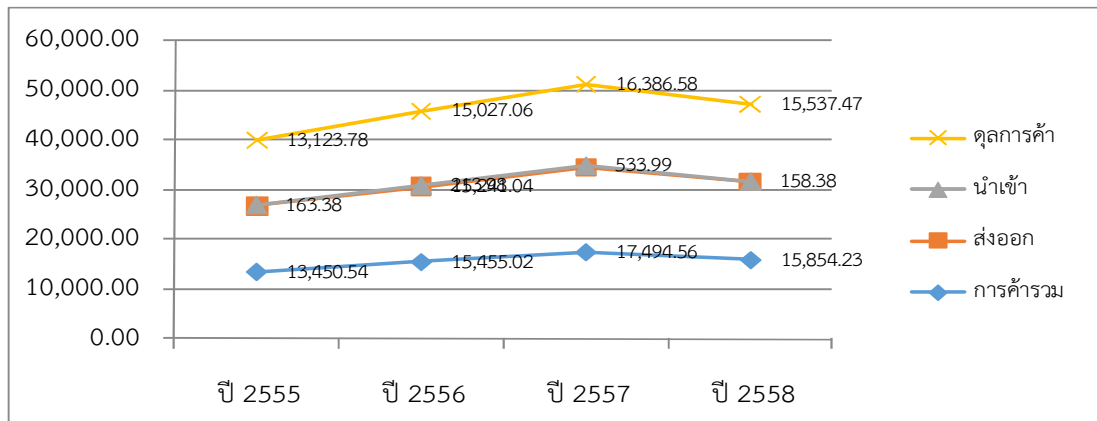
ประเภท	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	% 56/55	% 57/56	% 58/57
การค้ารวม	13,450.54	15,455.02	17,494.56	15,854.23	14.90	13.20	-9.38
ส่งออก	13,287.16	15,241.04	16,940.57	15,695.85	14.70	11.15	-7.35
นำเข้า	163.38	213.98	533.99	158.38	30.97	149.55	-71.41
ดุลการค้า	13,123.78	15,027.06	16,386.58	15,537.47	14.50	9.05	-5.18

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

ในปี 2558 การค้าชายแดนไทยกับเมียนมา มีมูลค่าการค้ารวม 15,854.23 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -9.38 โดยมูลค่าการนำเข้ารวม 158.38 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -71.41 มูลค่าการส่งออก 15,695.85 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -7.35 และดุลการค้า 15,537.47 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -5.18 ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 8 มูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ด้านจังหวัดเชียงราย ปี 2555-2558

(หน่วย : ล้านบาท)

ที่มา : ด้านศุลกากรแม่สาย และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถิติการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ด้านจังหวัดเชียงราย ปี 2555 – 2557 พบว่าในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2557 มีมูลค่าการค้ารวม 17,494.56 ล้านบาท มูลค่าส่งออก 16,940.57 ล้านบาท ดุลการค้า 16,386.58 ล้านบาท และมูลค่านำเข้า 533.99 ล้านบาท เพราะจังหวัดเชียงรายมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเมียนมา และปัจจัยเสริมแห่งความสำเร็จโดยมีด่านอำเภอแม่สาย ซึ่งเป็นด่านชายแดนที่มีศักยภาพทางการค้ากับประเทศเมียนมาโดยตรง ส่วนในปี 2558 กลับมีแนวโน้มลดลง มูลค่าการค้ารวม 15,854.23 ล้านบาท มูลค่าส่งออก 15,695.85 ล้านบาท ดุลการค้า 15,537.47 ล้านบาท และมูลค่านำเข้า 158.38 ล้านบาท ตามลำดับ

ตารางที่ 32 สถิติการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว ด้านจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2555 – 2558

(หน่วย : ล้านบาท)

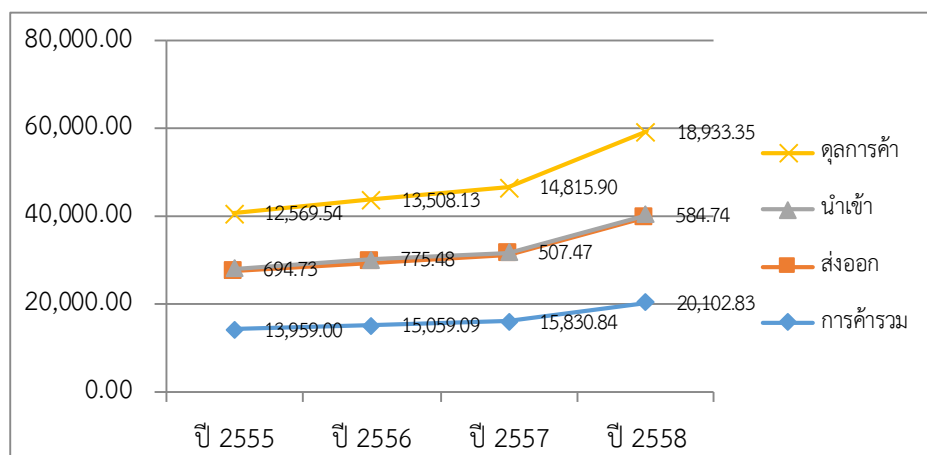
ประเภท	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	% 56/55	% 57/56	% 58/57
การค้ารวม	13,959.00	15,059.09	15,830.84	20,102.83	7.88	5.12	26.99
ส่งออก	13,264.27	14,283.61	15,323.37	19,518.09	7.68	7.28	27.37
นำเข้า	694.73	775.48	507.47	584.74	11.62	-34.56	15.23
ดุลการค้า	12,569.54	13,508.13	14,815.90	18,933.35	7.47	9.68	27.79

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

ในปี 2558 การค้าชายแดนไทยกับ สปป.ลาว มีมูลค่าการค้ารวม 20,102.83 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.99 โดยมูลค่าการนำเข้ารวม 584.74 ล้านบาท ร้อยละ 15.23 มูลค่าการส่งออก 19,518.09 ล้านบาท ร้อยละ 27.37 และดุลการค้ารวม 18,933.35 ล้านบาท ร้อยละ 27.79 ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 9 มูลค่าการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว ด้านจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2555–2558

(หน่วย : ล้านบาท)

ที่มา : ด้านศุลกากรเชียงรายของ เชียงแสน และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถิติการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว ด้านจังหวัดเชียงราย ปี 2555–2558 พบว่า ในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 มีมูลค่าการค้ารวม 20,102.83 ล้านบาท มูลค่านำเข้า 584.74 ล้านบาท มูลค่าส่งออก 19,518.09 ล้านบาท และดุลการค้า 18,933.35 ล้านบาท ตามลำดับ เพราะลาวนำเข้าสินค้าจากเชียงรายในปริมาณมาก ส่วนไทยนำเข้าสินค้าจากลาวน้อยลงกว่าเดิม และนโยบายของรัฐบาลมีผลทำให้จังหวัดเชียงรายมีดุลการค้ามากกว่าประเทศลาว ประกอบกับมีสะพานมิตรภาพไทย – ลาวแห่งที่ 4 เป็นเส้นทางลำเลียงสินค้าและอำนวยความสะดวกในด้านโลจิสติกส์กับประเทศเพื่อนบ้าน

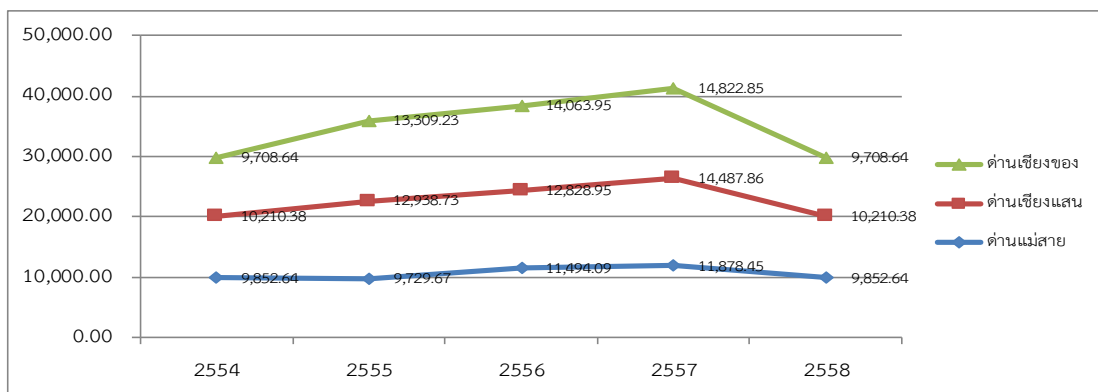
ตารางที่ 33 การค้าชายแดนที่ผ่านด่านชายแดนจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2554 – 2558 (ล้านบาท)

ปี	ด่านแม่สาย		ด่านเชียงแสน		ด่านเชียงของ		รวม	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
2554	9,852.64	33.09	10,210.38	34.30	9,708.64	32.61	29,771.81	100
2555	9,729.67	27.04	12,938.73	35.96	13,309.23	37.00	35,977.63	100
2556	11,494.09	29.94	12,828.95	33.42	14,063.95	36.64	38,387.00	100
2557	11,878.45	28.84	14,487.86	35.17	14,822.85	35.99	41,189.16	100
2558	9,852.64	33.09	10,210.38	34.30	9,708.64	32.61	29,771.66	100

ที่มา : ด้านศุลกากรเชียงรายของ เชียงแสน และแม่สาย, 2559.

ในปี 2558 การค้ากับประเทศเพื่อนบ้านด้านจังหวัดเชียงราย ซึ่งประกอบด้วยสาธารณรัฐประชาชนจีน (ตอนใต้) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยผ่านด่านชายแดน (ด่านแม่สาย เชียงแสน และเชียงของ) มีมูลค่าการค้ารวม 29,771.66 ล้านบาท โดยแยกเป็นมูลค่าการค้าชายแดนด้านเชียงแสน มีมูลค่ามากที่สุด 10,210.38 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 34.30 ของมูลค่าทั้งหมด รองลงมาคือด่านแม่สาย มีมูลค่า 9,852.64 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 33.09 ของมูลค่าทั้งหมด และด่านเชียงของ มีมูลค่า 9,708.64 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.61 ของมูลค่าทั้งหมด ตามลำดับ

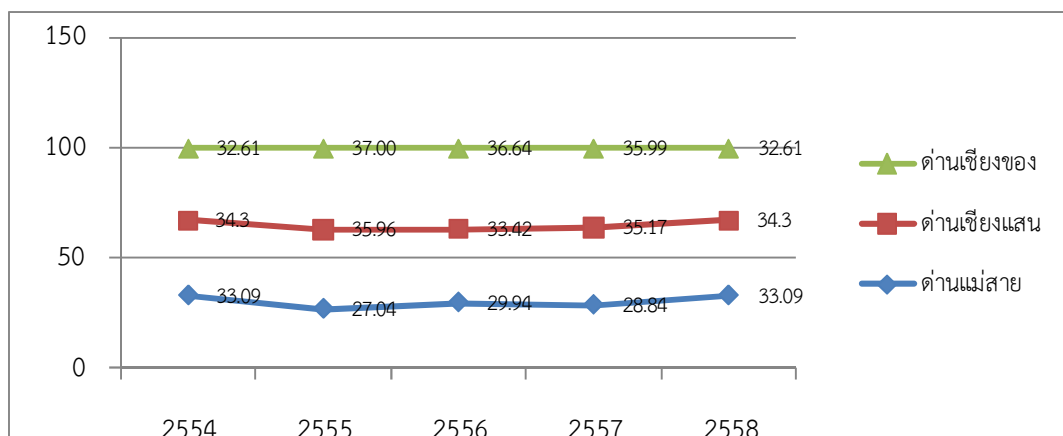
แผนภูมิที่ 10 ชายแดนที่ผ่านด่านชายแดนจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2554–2558 (ล้านบาท)

ที่มา : ด้านศุลกากรเชียงของ เชียงแสน และแม่สาย, 2559.

การวิเคราะห์ชายแดนที่ผ่านด่านชายแดนจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2554–2557 ในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้ง 3 ด่าน โดยในปี 2557 ด่านเชียงของมากที่สุด 14,822.85 ล้านบาท เพราะมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เป็นปัจจัยเสริมการค้าผ่านแดน รองลงมาคือ ด่านเชียงแสน 14,487.86 ล้านบาท และด่านแม่สาย 11,878.45 ตามลำดับ อันเนื่องมาจากการส่งเสริมตามนโยบายของรัฐบาลและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงรายในเรื่องการค้าชายแดนอย่างต่อเนื่อง แต่ในปี 2558 กลับมีอัตราลดลงอย่างเห็นได้ชัดทั้ง 3 ด่าน เนื่องจากการหดตัวของเศรษฐกิจในภูมิภาค

แผนภูมิที่ 11 สัดส่วนมูลค่าการค้าชายแดนที่ผ่านด่านชายแดนจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2554 – 2558

ที่มา : ด้านศุลกากรเชียงของ เชียงแสน และแม่สาย, 2559.

การวิเคราะห์สัดส่วนมูลค่าการค้าขายแดนที่ผ่านด่านชายแดนจังหวัดเชียงราย พบว่า ในภาพรวม ปี พ.ศ. 2554 – 2557 ทั้ง 3 ด้านมีสัดส่วนการเพิ่มขึ้นและลดลงอย่างแตกต่างกัน โดยด่านแม่สายมีแนวโน้มคงที่จากปี 2555 – 2557 ด่านเชียงแสนมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากปี 2556 และด่านเชียงของมีอัตราการลดลงเล็กน้อย และเริ่มคงที่จากปี 2554 – 2557 และมีอัตราเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี 2558 ตามลำดับ อันสอดคล้องกับภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำทางรัฐบาลทำให้เกิดความต่อเนื่องในการบริหารประเทศ และมีผลต่อภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศตามมา

3) การค้าและบริการ

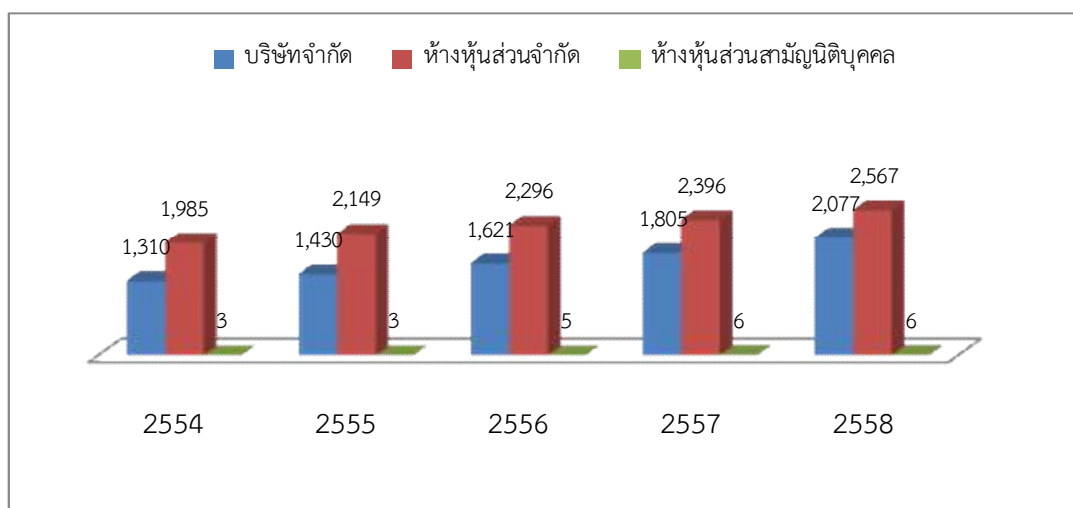
จังหวัดเชียงราย มีการจดทะเบียนธุรกิจ ประเภทห้างหุ้นส่วนและบริษัทที่คงอยู่ในปีงบประมาณ 2558 สำหรับสถานประกอบการคงอยู่ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 4,650 ราย แบ่งเป็นบริษัทจำกัด 2,077 ราย ห้างหุ้นส่วนจำกัด 2,567 ราย และห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 6 ราย

ตารางที่ 34 จำนวนทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน
ปี พ.ศ. 2553 – 2558

ทะเบียนนิติบุคคล	ปี พ.ศ.					
	2553	2554	2555	2556	2557	2558
บริษัทจำกัด	1,151	1,310	1,430	1,621	1,805	2,077
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	1,768	1,985	2,149	2,296	2,396	2,567
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	2	3	3	5	6	6
บริษัทมหาชน	-	-	-	-	-	1
รวม	2,921	3,298	3,582	3,922	4,207	4,650

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 12 จำนวนทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน
ปี พ.ศ. 2554 – 2558

การวิเคราะห์จำนวนทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียนในภาพรวม ปี พ.ศ. 2554 – 2558 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 มีบริษัทจำกัด 2,077 แห่ง ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 6 แห่ง ส่วนห้างหุ้นส่วนจำกัด 2,565 แห่ง ตามลำดับ เนื่องจากมีการส่งเสริมการจดทะเบียนอย่างต่อเนื่อง

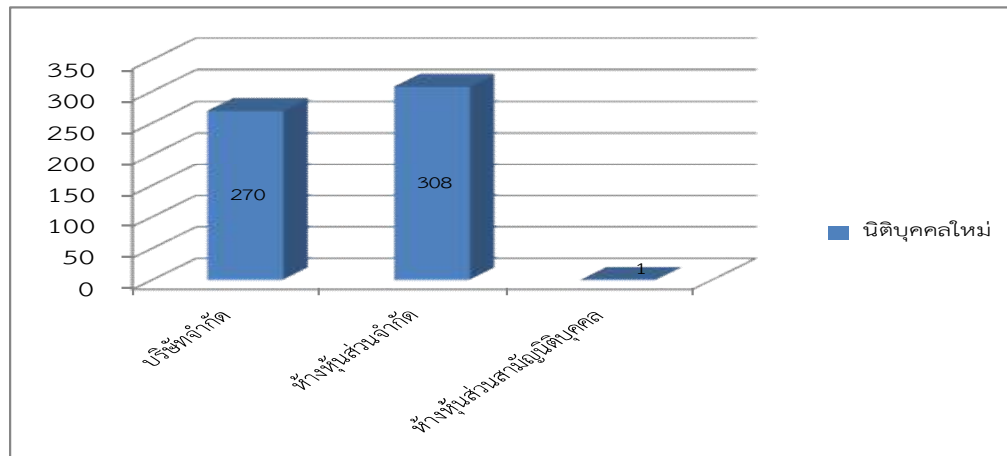
จังหวัดเชียงราย มีการจดทะเบียนนิติบุคคลใหม่ รวมประเภทห้างหุ้นส่วนและบริษัท ในปีงบประมาณ 2558 รวมทั้งสิ้น 579 ราย แบ่งออกเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 308 ราย บริษัทจำกัด จำนวน 270 ราย ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 1 ราย

ตารางที่ 35 จำนวนทะเบียนนิติบุคคลใหม่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน เป็นรายอำเภอ ปี พ.ศ. 2558

อำเภอ	ทะเบียนนิติบุคคล			
	รวม	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วน จำกัด	ห้างหุ้นส่วน สามัญนิติบุคคล
รวมยอด	579	270	308	1
เมืองเชียงราย	248	141	106	1
เวียงชัย	31	10	21	-
เชียงของ	32	12	20	-
เทิง	15	5	10	-
พาน	37	15	22	-
ป่าแดด	3	1	2	-
แม่จัน	32	14	18	-
เชียงแสน	48	21	27	-
แม่สาย	71	34	37	-
แม่สรวย	12	4	8	-
เวียงป่าเป้า	6	3	3	-
พญาเม็งราย	7	3	4	-
เวียงแก่น	5	2	3	-
ขุนตาล	7	-	7	-
แม่ฟ้าหลวง	9	2	7	-
แม่ลาว	9	2	7	-
เวียงเชียงรุ้ง	5	1	4	-
ดอยหลวง	2	2	2	-

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 13 จำนวนทะเบียนนิติบุคคลใหม่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน ปี พ.ศ. 2558

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์จำนวนทะเบียนนิติบุคคลใหม่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน ปี 2558 พบว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัดมากที่สุด 308 แห่ง รองลงมาคือ บริษัทจำกัด 270 แห่ง และห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 1 แห่ง ตามลำดับ เนื่องจากมีจำนวนนิติบุคคลที่จัดตั้งใหม่มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2.2.2 ด้านการเกษตร

ภาคการเกษตรการผลิตสาขาเกษตรกรรมของจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมด้านพืช กิจกรรมด้านปศุสัตว์ และกิจกรรมด้านการประมง ดังนี้

1) กิจกรรมด้านพืช

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ลำไย ลิ้นจี่ ยางพารา และพืชผัก นอกจากนี้ ยังมีพืชเศรษฐกิจใหม่ที่จังหวัดมุ่งพัฒนาให้เป็นพืชเศรษฐกิจเฉพาะถิ่น ได้แก่ ชา กาแฟ สับปะรด เป็นต้น

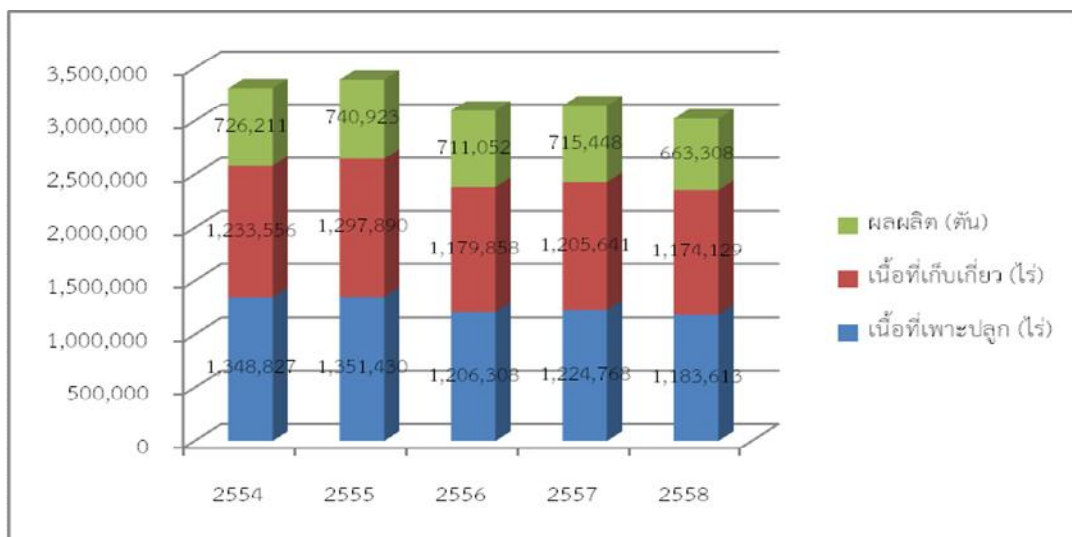
ข้าว นับเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดเชียงราย ในปี 2558 มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปี จำนวน 1,183,613 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,174,129 ไร่ ผลผลิต 663,308 ตัน พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรัง จำนวน 453,311 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 450,298 ไร่ ผลผลิต 310,678 ตัน แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอเมือง พาน เติง เชียงของ และแม่จัน

ตารางที่ 36 แสดงข้อมูลการปลูกข้าวนาปี - นาปรัง ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ข้าวนาปี	2554	2555	2556	2557	2558
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	1,348,827	1,351,430	1,206,308	1,224,768	1,183,613
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	1,233,556	1,297,890	1,179,858	1,205,641	1,174,129
ผลผลิต (ตัน)	726,211	740,923	711,052	715,448	663,308
ข้าวนาปรัง	2554	2555	2556	2557	2558
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	511,229	515,794	591,527	513,482	453,311
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	504,768	514,245	519,422	505,523	450,298
ผลผลิต (ตัน)	348,658	365,823	501,047	350,523	310,678

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

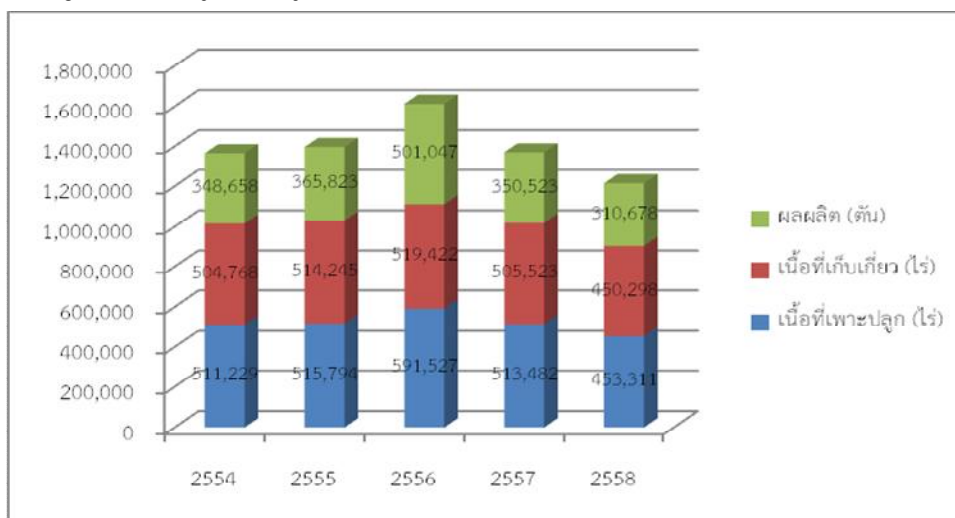
แผนภูมิที่ 14 ข้อมูลการปลูกข้าวนาปี พ.ศ. 2554 – 2558

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปลูกข้าวนาปี พ.ศ. 2554 – 2558 พบว่า เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นจากปี 2554 - 2555 โดยในปี 2556 ลดลงเล็กน้อย และเพิ่มขึ้นในปี 2557 มีเนื้อที่เพาะปลูก 1,224,768 ไร่ และลดลงในปี 2558 เหลือ 1,183,613 ไร่ ส่วนเนื้อที่เก็บเกี่ยวในปี 2555 เพิ่มขึ้นจากปี 2554 มีเนื้อที่ 1,297,890 หลังจากนั้นแนวโน้มลดลงในปี 2556 และเพิ่มขึ้นในปี 2557 เล็กน้อย จากนั้นลดลงอีกในปี 2558 เหลือ 1,174,129 ไร่ สำหรับปริมาณผลผลิตในภาพรวมมีอัตราเพิ่มขึ้นและลดลงแบบสลับฟันปลาโดยในปี 2558 เหลือ 663,308 ตัน สาเหตุที่มีการปลูกข้าวนาปีลดลงเนื่องจากมีในช่วงปี 2557 – 2558 ได้เกิดภัยแล้งในหลายพื้นที่ของจังหวัดเชียงราย

แผนภูมิที่ 15 ข้อมูลการปลูกข้าวนาปรัง พ.ศ. 2554 - 2558

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปลูกข้าวนาปรัง พ.ศ. 2554 – 2558 พบว่า ในภาพรวมทั้งเนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตข้าวนาปรังในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2554 – 2556 หลังจากนั้นแนวโน้มลดลงโดยในปี 2557 และลดลงอีกในปี 2558 เหลือเนื้อที่เพาะปลูก 453,311 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยวลดลงเหลือ 450,298 ไร่ และผลผลิตลดลงเหลือ 310,678 ตัน ตามลำดับ อันมีสาเหตุมาจากมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังน้อยลงโดยในหลายพื้นที่ของจังหวัดเชียงรายไม่สามารถทำนาปรังได้เพราะเริ่มขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูทำนาปรัง

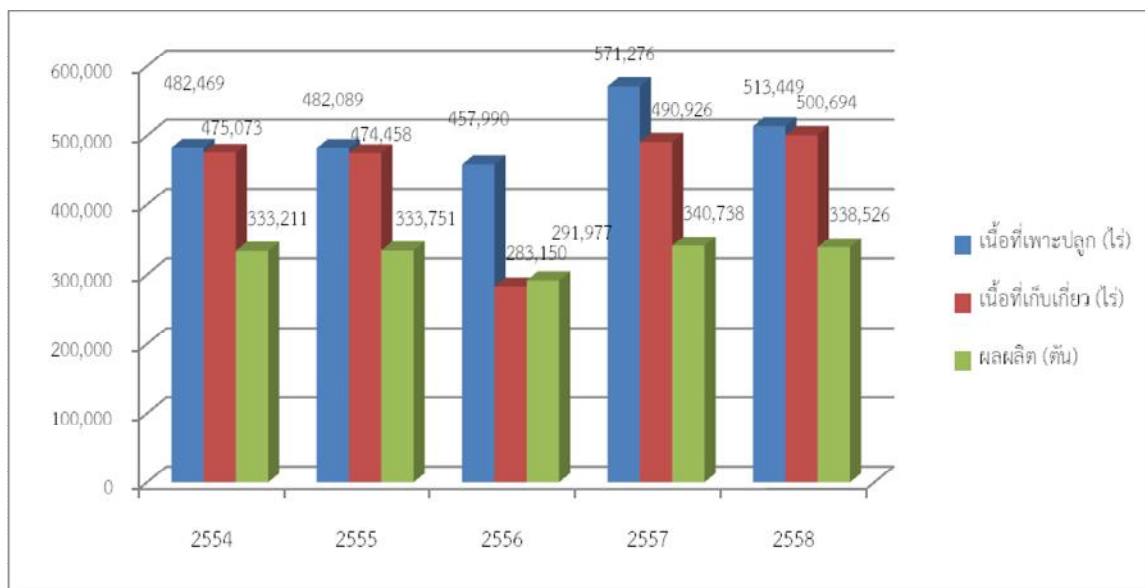
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นพืชเศรษฐกิจรองจากข้าว ในปี 2558 มีพื้นที่เพาะปลูก 513,449 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 500,694 ไร่ และผลผลิตรวม 338,526 ตัน แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอเวียงป่าเป้า เชียงแสน เทิง แม่สรวย และเชียงของ

ตารางที่ 37 แสดงข้อมูลการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	2554	2555	2556	2557	2558
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	482,469	482,089	457,990	571,276	513,449
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	475,073	474,458	283,150	490,926	500,694
ผลผลิต (ตัน)	333,211	333,751	291,977	340,738	338,526

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

แผนภูมิที่ 16 ผลผลิตการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี พ.ศ. 2554 - 2558 พบว่า ภาพรวมของเนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตการปลูกข้าวโพดมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2554 - 2555 และลดลงในปี 2556 จากนั้นเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจนในปี 2557 แต่กลับมีแนวโน้มลดลงอีกในปี 2558 เหลือเนื้อที่เพาะปลูกเพียง 513,449 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 500,694 ไร่ และผลผลิต 338,526 ตัน ตามลำดับ สาเหตุเพราะเกษตรกรหันไปปลูกพืชชนิดอื่นมากขึ้น และประสบกับปัญหาราคาข้าวโพดที่มีแนวโน้มลดลง

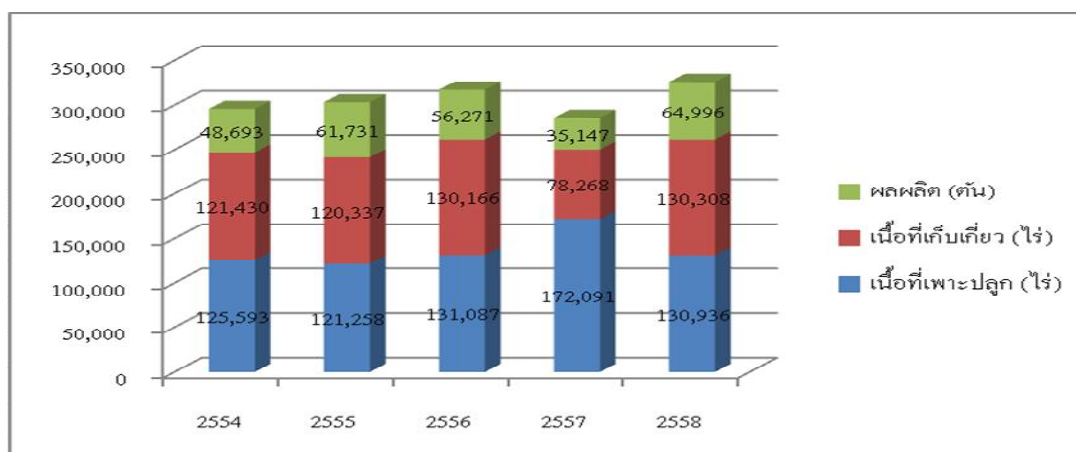
ลำไย เป็นพืชที่นิยมปลูกทั่วไปในจังหวัดเชียงราย เนื่องจากผลผลิตสามารถนำไปอบแห้งและเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ในปี 2558 มีพื้นที่เพาะปลูก 130,936 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 130,308 ไร่ ผลผลิตรวม 64,996 ตัน แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอพาน แม่สรวย เมือง ป่าแดด และเทิง

ตารางที่ 38 แสดงข้อมูลการปลูกลำไย ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ลำไย	2554	2555	2556	2557	2558
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	125,593	121,258	131,087	172,091	130,936
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	121,430	120,337	130,166	78,268	130,308
ผลผลิต (ตัน)	48,693	61,731	56,271	35,147	64,996

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

แผนภูมิที่ 17 ผลผลิตการปลูกลำไย ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มภาพรวมของเนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ลำไย พบว่า ในภาพรวมเนื้อที่เพาะปลูกจาก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2555 - 25557 และลดลงในปี 2558 เหลือ 130,936 ไร่ ซึ่งมีการส่งเสริมการปลูกลำไยซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของภาคเหนือ สำหรับเนื้อที่เก็บเกี่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงแบบสลับฟันปลาจากปี 2554 - 2558 เหลือ 130,308 เพราะในบางปีเกิดปัญหาร้ายพิบัติ วาตภัย มีผลกระทบทางลบต่อการสร้างเมล็ดลำไย ส่วนผลผลิตในช่วงปี 2554 - 2556 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็น 56,271 ตัน หลังจากนั้นแนวโน้มลดลงในปี 2557 เหลือ 35,147 ตัน และเพิ่มขึ้นในปี 2558 มีผลผลิต 64,996 ตัน ตามลำดับ การที่ผลผลิตลดลงสอดคล้องกับเนื้อที่เก็บเกี่ยวลดลง ถึงแม้จะมีเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้น แต่เกษตรกรประสบกับปัญหาในการปลูก เช่น พายุ ลมพัดแรง ต้นลำไยเสียหาย รวมทั้งการขาดการดูแลรักษาที่ถูกวิธีทำให้ผลผลิตไม่เป็นไปตามที่เกษตรกรต้องการ

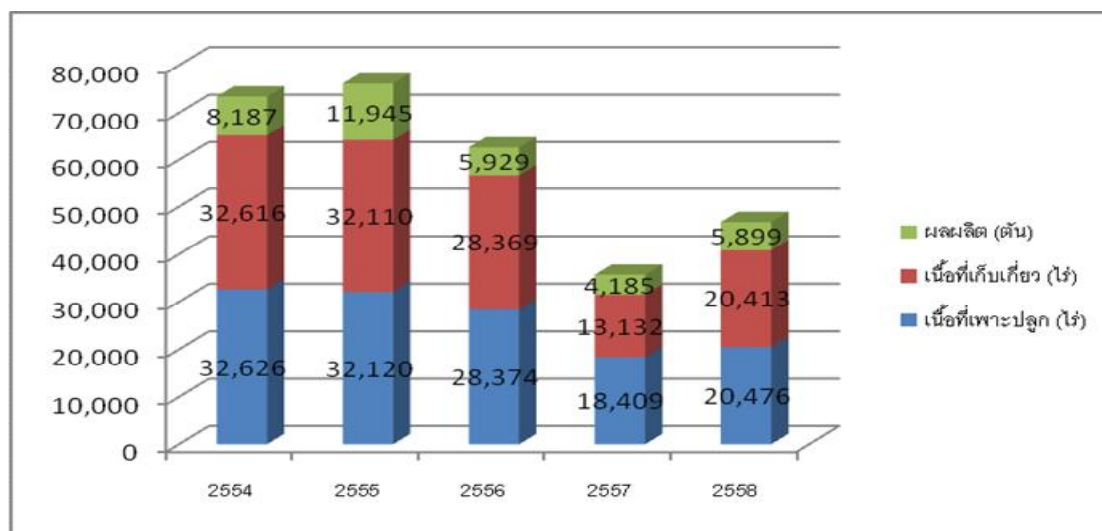
ลิ้นจี่ เป็นไม้ผลที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของจังหวัดเชียงราย แต่มีอายุการเก็บรักษาสั้น เกษตรกรต้องเก็บขายสด ทำให้มีปัญหาด้านตลาด ในปี 2558 มีพื้นที่เพาะปลูก 20,476 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 20,413 ไร่ และผลผลิตรวม 5,899 ตัน แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอเมือง แม่สรวย แม่จัน และแม่ฟ้าหลวง

ตารางที่ 39 แสดงข้อมูลการปลูกลิ้นจี่ ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ลิ้นจี่	2554	2555	2556	2557	2558
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	32,626	32,120	28,374	18,409	20,476
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	32,616	32,110	28,369	13,132	20,413
ผลผลิต (ตัน)	8,187	11,945	5,929	4,185	5,899

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

แผนภูมิที่ 18 ผลผลิตการปลูกลิ้นจี่ ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลผลิตการปลูกลิ้นจี่ ปี พ.ศ. 2554 - 2558 พบว่า แนวโน้มภาพรวมของเนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตการปลูกลิ้นจี่ของปี 2557 มีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดจากปี 2554 - 2557 โดยในปี 2557 มีเนื้อที่เพาะปลูกเพียง 18,409 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 13,132 ไร่ และผลผลิต 4,185 ตัน จากนั้นเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี 2558 มีเนื้อที่เพาะปลูก 20,476 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 20,413 ไร่ และผลผลิต 5,899 ตัน ตามลำดับ การที่ลิ้นจี่มีแนวโน้มการปลูกลดลงอันเนื่องมาจากเกษตรกรประสบกับปัญหาด้านราคาผลผลิตลิ้นจี่ โดยมีราคาที่ต่ำ แต่เกษตรกรต้องลงทุนในการปลูกที่สูงขึ้น และปัจจุบันราคาปุ๋ยในท้องตลาดก็สูงขึ้นมาก รวมทั้งประสบกับปัญหาโรคระบาดผลไม้และเมื่อมีการปลูกลดลงจึงทำให้เนื้อที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตลดลงตามไปด้วย

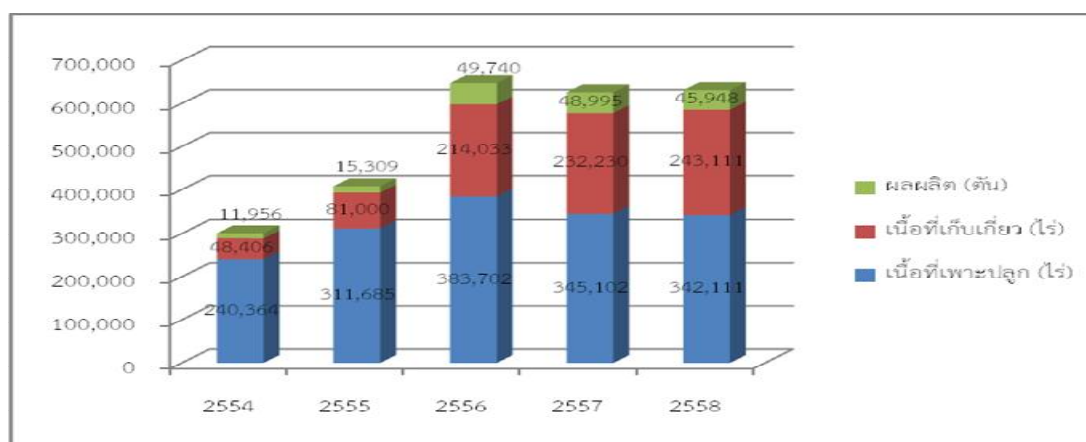
ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่รัฐบาลส่งเสริมให้มีการปลูกในพื้นที่ใหม่ ในปี 2546 และจังหวัดเชียงรายได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางพาราใหม่ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันในปี 2558 มีพื้นที่เพาะปลูกรวม 342,111 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 243,111 ไร่ ปริมาณผลผลิตรวม 45,948 ตัน แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอเทิง เวียงชัย พาน และเวียงเชียงรุ้ง

ตารางที่ 40 แสดงข้อมูลการปลูกยางพารา ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ยางพารา	2554	2555	2556	2557	2558
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	240,364	311,685	383,702	345,102	342,111
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	48,406	81,000	214,033	232,230	243,111
ผลผลิต (ตัน)	11,956	15,309	49,740	48,995	45,948

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

แผนภูมิที่ 19 ผลผลิตการปลูกยางพารา ปี พ.ศ. 2554 - 2559

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มภาพรวมของเนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตยางพารา พบว่า เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2554 - 2556 และมีแนวโน้มลดลงในปี 2557 เหลือพื้นที่เพาะปลูก 345,102 ไร่ ส่วนเนื้อที่เก็บเกี่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2554 - 2558 โดยปัจจุบันปี 2558 มีพื้นที่เก็บเกี่ยว 243,111 ไร่ และผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2554 - 2556 เป็น 49,740 ตัน และลดลงเล็กน้อยในปี 2557 เหลือ 48,995 ตัน จากนั้นลดลงอีกในปี 2558 เหลือ 45,948 ตัน ตามลำดับ สาเหตุที่ลดลงเป็นเพราะต้นยางพาราทายก่อนที่จะถึงช่วงกรีดยาง

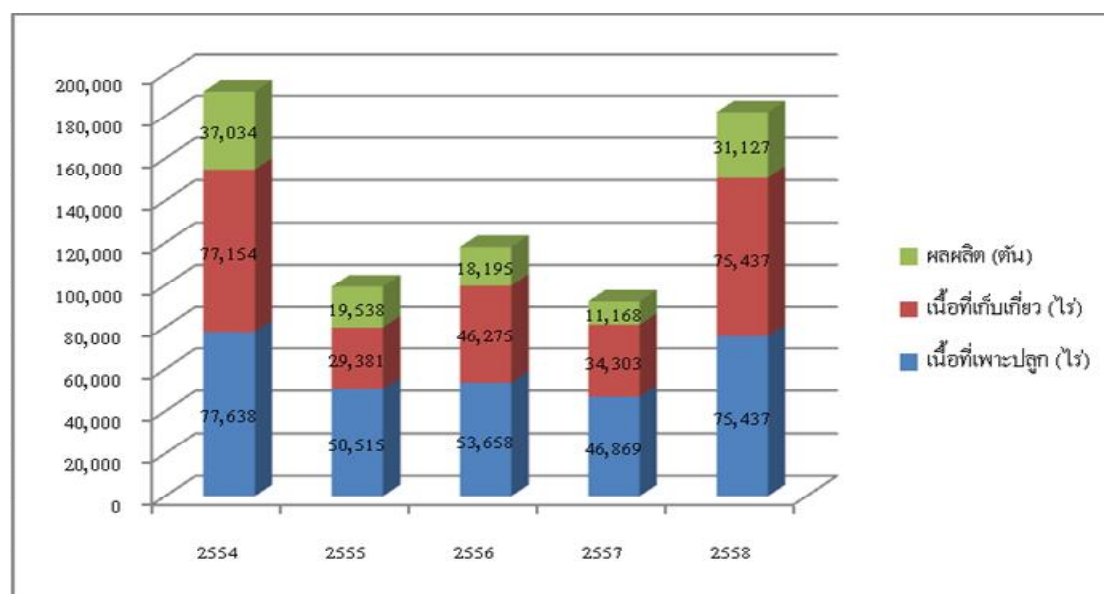
ขา จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกขามากที่สุดของประเทศและในปี 2547 จังหวัดได้กำหนดให้ขาเป็นพืชยุทธศาสตร์หลัก โดยส่งเสริมให้มีการปลูกขาเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนพืชอื่นๆ ที่ให้ผลตอบแทนต่ำ และผลักดันให้จังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางผลิตขาพันธุ์ดีของประเทศ พันธุ์ที่ปลูก ได้แก่ ชาอัสสัม ซึ่งเป็นพันธุ์ดั้งเดิม และชาจีน ที่เริ่มนิยมปลูกเนื่องจากให้ผลตอบแทนสูงและเป็นที่ต้องการของตลาด ในปีเพาะปลูก 2558 มีพื้นที่ปลูกรวมทั้งสิ้น 75,437 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 75,437 ไร่ ผลผลิตรวม 31,127 ตัน แหล่งผลิตสำคัญอยู่ในเขตอำเภอแม่ฟ้าหลวง แม่สรวย และเวียงป่าเป้า

ตารางที่ 41 แสดงข้อมูลการปลูกชา ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ชา	2554	2555	2556	2557	2558
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	77,638	50,515	53,658	46,869	75,437
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	77,154	29,381	46,275	34,303	75,437
ผลผลิต (ตัน)	37,034	19,538	18,195	11,168	31,127

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

แผนภูมิที่ 20 ผลผลิตการปลูกชา ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มภาพรวมของเนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตการปลูกชาของ ตั้งแต่ ปี 2554 - 2558 พบว่า มีแนวโน้มไม่คงที่ โดยมีการเพิ่มขึ้นและลดลงแบบสลับฟันปลา โดยในปี 2557 เหลือเนื้อที่เพาะปลูก 46,869 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 34,303 ไร่ และผลผลิต 11,168 ตัน จากนั้นกลับมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจนในปี 2558 มีเนื้อที่เพาะปลูก 75,437 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 75,437 ไร่ และมีผลผลิต 31,127 ตัน ตามลำดับ เป็นเพราะในบางปีเกษตรกรหันไปให้ความสำคัญกับพืชทางเศรษฐกิจชนิดอื่น

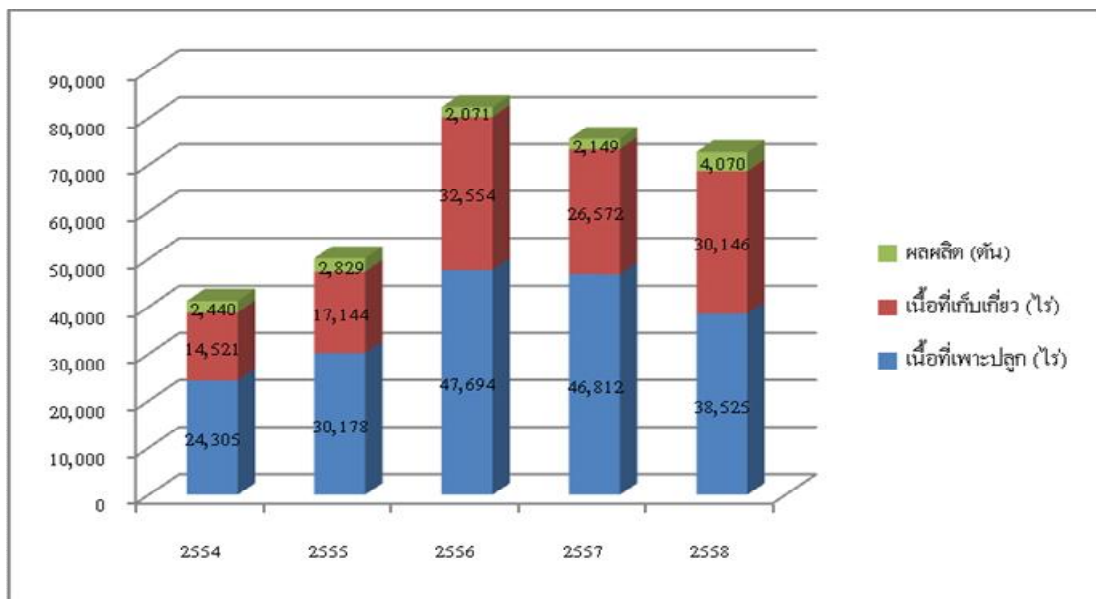
กาแฟ เป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ที่มีลักษณะเฉพาะถิ่นอีกชนิดหนึ่ง เนื่องจากมีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดต่างประเทศ ในปี 2558 มีพื้นที่เพาะปลูกรวม 38,525 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 30,146 ไร่ และผลผลิตรวม 4,070 ตัน แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอแม่สรวย แม่ฟ้าหลวง เมืองและแม่สาย

ตารางที่ 42 แสดงข้อมูลการปลูกกาแฟ ปี พ.ศ. 2554 - 2558

กาแฟ	2554	2555	2556	2557	2558
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	24,305	30,178	47,694	46,812	38,525
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	14,521	17,144	32,554	26,572	30,146
ผลผลิต (ตัน)	2,440	2,829	2,071	2,149	4,070

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

แผนภูมิที่ 21 ผลผลิตการปลูกกาแฟ ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มภาพรวมของเนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตการปลูกกาแฟ พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2554 - 2556 เพราะกาแฟเป็นสินค้าที่มีความต้องการของตลาดที่สูง และลดลงในปี 2557 จากนั้นเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี 2558 มีเนื้อที่เพาะปลูก 38,525 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 30,146 ไร่ ส่วนผลผลิตเพิ่มขึ้นจากปีก่อนเป็น 4,070 ตัน ตามลำดับ เป็นเพราะกลุ่มเกษตรกรประสบกับปัญหาทางธรรมชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง

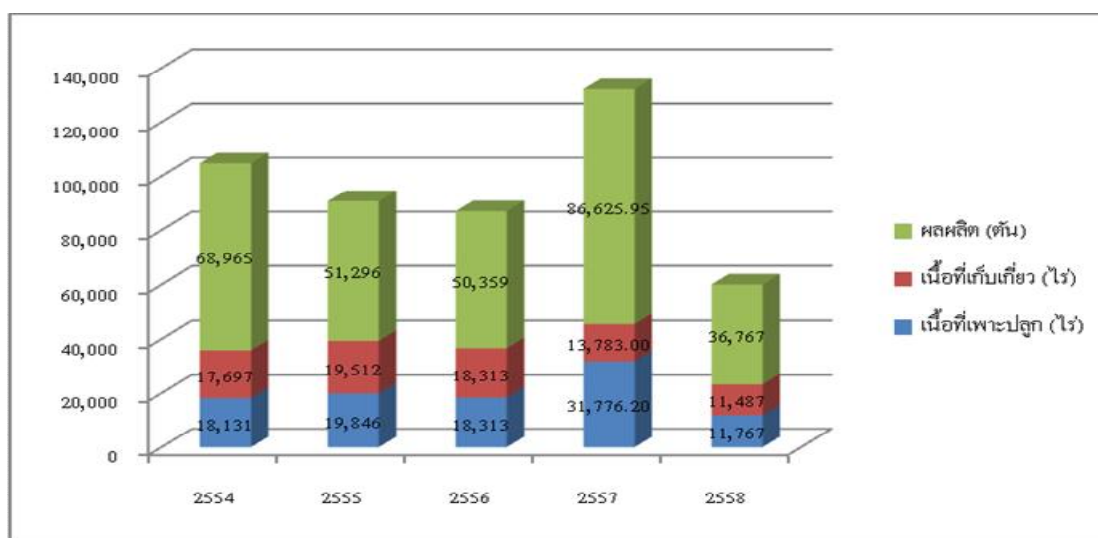
สับปะรด เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีลักษณะเฉพาะถิ่นอีกชนิดหนึ่ง ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ สับปะรดนางแล และสับปะรดภูแล ในปี 2558 มีพื้นที่เพาะปลูก 11,767 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 11,487 ไร่ ผลผลิตรวม 36,767 ตัน แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอเมือง แม่จัน และพาน

ตารางที่ 43 แสดงข้อมูลการปลูกสับปะรด ปี พ.ศ. 2554 - 2558

สับปะรด	2554	2555	2556	2557	2558
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	18,131	19,846	18,313	31,776.20	11,767
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	17,697	19,512	18,313	13,783.00	11,487
ผลผลิต (ตัน)	68,965	51,296	50,359	86,625.95	36,767

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

แผนภูมิที่ 22 ผลผลิตการปลูกสับปะรด ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559.

การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มภาพรวมของเนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตการปลูกสับปะรด พบว่า มีแนวโน้มที่ค่อย ๆ ลดลงอย่างต่อเนื่องจากปี 2554 - 2556 โดยปี 2556 มีเนื้อที่เพาะปลูกเหลือเพียง 18,313 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 18,313 ไร่ และผลผลิต 50,359 ตัน เท่านั้น เพราะเกษตรกรหันไปปลูกข้าวกันมากเพราะในช่วงปี 2555 - 2556 ข้าวมีราคาดีมาก รัฐบาลมีการประกาศขึ้นทะเบียนและชดเชยรายได้ให้แก่เกษตรกร จากนั้นมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในปี 2557 มีเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นจากปีก่อนเป็น 31,776 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 13,783 และผลผลิต 86,625 และในปี 2558 กลับลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน เหลือเนื้อที่เพาะปลูกเพียง 11,767 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 11,487 ไร่ และผลผลิต 36,767 ตัน ตามลำดับ เป็นเพราะปัญหาย้ายแล้วที่มีผลกระทบต่อเกษตรกร

2) กิจกรรมด้านปศุสัตว์ ประกอบด้วยชนิดสัตว์เลี้ยงที่สำคัญ ดังนี้

โคเนื้อ ในปี 2558 จังหวัดเชียงราย มีโคเนื้อ จำนวน 28,202 ตัว แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงราย

โคนม ในปี 2558 จังหวัดเชียงราย มีโคนม จำนวน 4,553 ตัว แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในอำเภอแม่ลาว

กระบือ ในปี 2558 จังหวัดเชียงราย มีกระบือจำนวน 8,372 ตัว แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอแม่จัน

สุกร ในปี 2558 จังหวัดเชียงราย มีการเลี้ยงสุกร จำนวน 126,674 ตัว แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอเวียงป่าเป้า

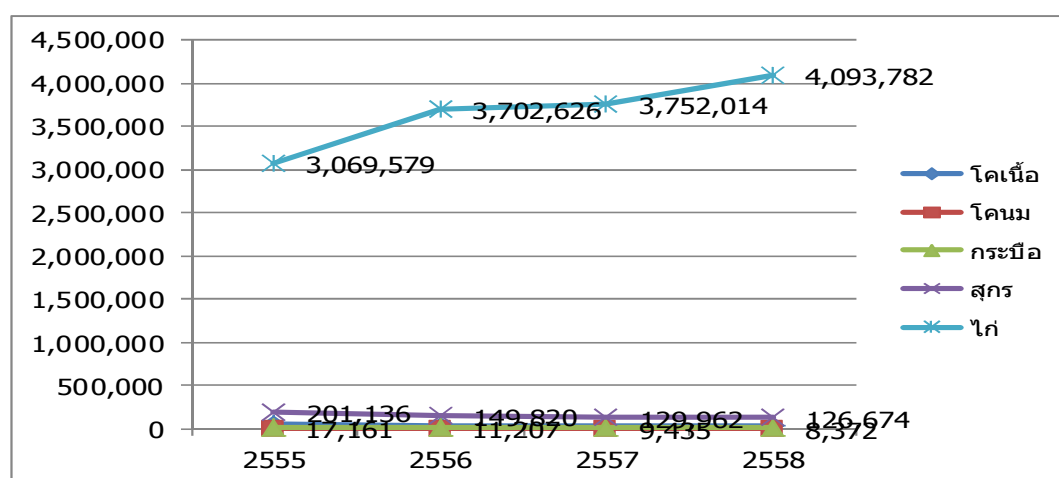
ไก่ ในปี 2558 จังหวัดเชียงราย มีปริมาณไก่ จำนวน 4,093,782 ตัว แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอพาน

ตารางที่ 44 แสดงปริมาณการเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2555 - 2558

ชนิดสัตว์เลี้ยง	2555	2556	2557	2558
	จำนวนสัตว์ (ตัว)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	จำนวนสัตว์ (ตัว)
โคเนื้อ	61,570	34,386	28,834	28,202
โคนม	4,927	4,775	5,009	4,553
กระบือ	17,161	11,207	9,435	8,372
สุกร	201,136	149,820	129,962	126,674
ไก่	3,069,579	3,702,626	3,752,014	4,093,782

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 23 แสดงปริมาณการเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2555 - 2558

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์ปริมาณการเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ พ.ศ. 2555 – 2558 พบว่า โคเนื้อ โคนม กระบือ และสุกร มีแนวโน้มค่อยลดลงอย่างต่อเนื่อง สาเหตุเพราะเกษตรกรหันไปทำการเกษตรและประกอบอาชีพอย่างอื่นมากขึ้น โดยในปี 2558 มีโคเนื้อเหลือเพียง 28,202 ตัว โคนม 4,553 ตัว กระบือ 8,372 ตัว สุกร 126,674 ตัว ส่วนไก่มีแนวโน้มการเลี้ยงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2554 – 2558 โดยในปี 2558 มีจำนวนมากถึง 4,093,782 ตัว

3) การประมง

การจับสัตว์น้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติ ในเขตจังหวัดเชียงรายมีแหล่งน้ำธรรมชาติ ประมาณ 1,700 แห่ง โดยแหล่งน้ำสาธารณะที่ใหญ่ที่สุด คือ “หนองหลวง” อยู่ในเขต ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย และ ตำบลห้วยสัก อำเภอเมืองเชียงราย อ่างเก็บน้ำที่ใหญ่ที่สุด คือ “อ่างเก็บน้ำแม่ต๋าก” อยู่ในเขตตำบลดอนศิลา อำเภอเวียงชัย ปลาที่จับได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ปลานิล ตะเพียน นวลจันทร์ สร้อยขาว ดุก ช่อน บู่ ยี่สกเทศ กต สวาย ค้าว แค้ แกง ไน หมอ ตอง หมู สลิด สังกะวาด แขง เพี้ย กระแห เนื้ออ่อน บึก ฉลาด จีน ช้างลาย ชิว กุ้งฝอย และ กุ้งก้ามกราม ปริมาณที่จับได้ในปี 2558 คิดเป็นจำนวนทั้งสิ้น 3,500 ตัน มีมูลค่ารวม 200 - 250 ล้านบาท ผลผลิตสัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่ใช้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายในชุมชน

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ในปี 2558 มีเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ รวม 20,144 ราย จำนวนบ่อเลี้ยงปลา 33,488 บ่อ คิดเป็นพื้นที่ 31,486.15 ไร่ โดยแหล่งผลิตใหญ่ที่สุดอยู่ที่อำเภอพาน เนื่องจากมีระบบชลประทานแม่ลาวรองรับ และมีการจัดตั้งสหกรณ์/กลุ่ม/ชมรม ที่ประกอบกิจการด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำแบบครบวงจร รวม 14 แห่ง มีสมาชิกรวม 1,990 ราย เลี้ยงปลาเชิงพาณิชย์ มีผลผลิตจำหน่ายออกสู่ตลาดเฉลี่ยวันละประมาณ 40 - 45 ตัน การเลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ร้อยละ 65 เป็นการเลี้ยงในระดับเพื่อการยังชีพ อาศัยน้ำฝน และ อีกร้อยละ 35 เป็นการเลี้ยงเชิงพาณิชย์ ชนิดสัตว์น้ำจืดที่เลี้ยงส่วนใหญ่ เป็นปลานิล ประมาณ 50% ปลาดุก ประมาณ 30 % และ สัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ เช่น กุ้งก้ามกราม ตะเพียน นวลจันทร์ ยี่สกเทศ และ กบ) ประมาณ 20 % ในปี 2558 มีปริมาณผลผลิตจากการเลี้ยงรวม 33,150 ตัน คิดเป็นมูลค่า 1,500 ล้านบาท นอกจากนี้ จังหวัดเชียงราย ยังเป็นแหล่งเลี้ยงของกุ้งก้ามกราม ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอเทิง และ อำเภอแม่จัน มีกำลังผลิตประมาณ 250 ตัน/ปี

การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำในเขตจังหวัดเชียงราย ในปี 2558 มีฟาร์มเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ รวม 25 ฟาร์ม มีฟาร์มเพาะพันธุ์ปลานิลแปลงเพศที่ อ.พาน, และฟาร์มเพาะพันธุ์ปลาบึก ปลาเทโพ และ ปลาเทพา ที่อำเภอเวียงชัย ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเวียงชัย จำนวนลูกพันธุ์สัตว์น้ำที่ผลิตออกจำหน่ายในปี 2558 ประมาณ 100 ล้านตัว คิดเป็นมูลค่าประมาณ 21 ล้านบาท พันธุ์สัตว์น้ำที่

จำหน่าย คือ ปลานิล ปลาดุก กบ ตะเพียน นวลจันทร์ และ ยี่สกเทศ เป็นต้น ลักษณะฟาร์มเพาะพันธุ์สัตว์น้ำมี 2 แบบ คือ

รูปแบบที่ 1 ทำการเพาะพันธุ์ลูกปลาเอง มีบ่อพ่อแม่พันธุ์ บ่อเพาะ และบ่ออนุบาล

รูปแบบที่ 2 ซื้อลูกปลาจากแหล่งอื่นมาอนุบาล และขุนให้ได้ขนาดแล้วจำหน่าย

ลูกพันธุ์ปลาที่ผลิตได้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 จำหน่ายให้แก่ผู้เลี้ยงปลาภายในจังหวัดเชียงราย ร้อยละ 8 จำหน่ายให้จังหวัดใกล้เคียง คือ น่าน และ เชียงใหม่ อีกร้อยละ 2 จำหน่ายให้ประเทศเพื่อนบ้าน คือ พม่า และ ลาว

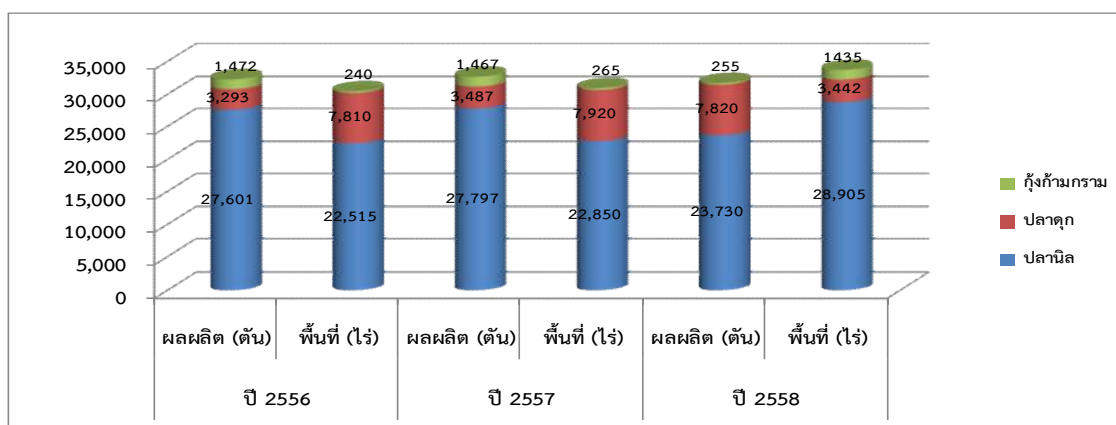
ตารางที่ 45 แสดงพื้นที่เพาะเลี้ยงและผลผลิตสัตว์น้ำที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2556 – 2558

ประเภท	ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558	
	ผลผลิต (ตัน)	พื้นที่ (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	พื้นที่ (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	พื้นที่ (ไร่)
รวมทั้งสิ้น	32,366	30,565	32,751	31,035	31,805	33,782
ปลานิล	27,601	22,515	27,797	22,850	23,730	28,905
ปลาดุก	3,293	7,810	3,487	7,920	7,820	3,442
กุ้งก้ามกราม	1,472	240	1,467	265	255	1,435

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดเชียงราย, 2559.

ในภาพรวมผลผลิตสัตว์น้ำที่สำคัญของจังหวัดเชียงราย ตั้งแต่ปี 2556 มีผลผลิต 32,366 ตัน ปี 2557 ในปี 2557 เพิ่มขึ้นเป็น 32,751 ตัน และลดลงในปี 2558 เหลือ 31,805 ตัน ส่วนพื้นที่เพาะเลี้ยงในปี 2556 มี 30,565 ไร่ เพิ่มขึ้นในปี 2557 – 2558 เป็น 33,782 ไร่ เพราะจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมการทำเกษตรและเลี้ยงสัตว์และนำมาจำหน่ายในตลาดเกษตรกร เพื่อส่งเสริมการประกาศเป็นเมืองอาหารปลอดภัยเพื่อสุขภาพ

แผนภูมิที่ 24 แสดงพื้นที่เพาะเลี้ยงและผลผลิตสัตว์น้ำที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2556 – 2558

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์เปรียบเทียบพื้นที่เพาะเลี้ยงและผลผลิตสัตว์น้ำที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2556 – 2558 พบว่า ในภาพรวมมีอัตราการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกัน คือ ปลานิลมีแนวโน้มลดลงจากปี 2556 - 2557 และเพิ่มขึ้นในปี 2558 มีพื้นที่เพาะเลี้ยง 28,905 ไร่ และมีผลผลิต 23,730 ตัน เพราะเป็นที่ยอมรับเลี้ยงของประชาชนผู้เลี้ยงเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ ส่วนการเลี้ยงปลาดุกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2556 - 2557 และลดลงในปี 2558 มีพื้นที่เพาะเลี้ยง 3,442 ไร่ และมีผลผลิต 7,820 ตัน ส่วน กุ้งก้ามกรามมีอัตราพื้นที่เพาะเลี้ยงเพิ่มขึ้นในปี 2558 เป็น 1,435 ไร่ ส่วนผลผลิตลดลงเหลือ 255 ตัน

ตารางที่ 46 แสดงปริมาณพื้นที่บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแยกรายอำเภอ ปี 2556 - 2558

ที่	อำเภอ	พ.ศ. 2556			พ.ศ. 2557			พ.ศ. 2558		
		จำนวน เกษตรกร	จำนวน บ่อ	พื้นที่บ่อ (ไร่)	จำนวน เกษตรกร	จำนวน บ่อ	พื้นที่บ่อ (ไร่)	จำนวน เกษตรกร	จำนวน บ่อ	พื้นที่บ่อ (ไร่)
1	พาน	1,973	3,702	5,579	1,934	3,685	5,457	1,995	3,702	5,570.50
2	แม่ลาว	337	440	233	346	430	246	287	453	270.45
3	เมืองเชียงราย	2,250	3,771	3,672	2,254	3,702	3,710	2,240	3,935	3,589.15
4	แม่สรวย	835	1,150	680	821	1,122	669	715	990	584.10
5	แม่สาย	816	1,165	2,033	606	785	1,720	674	1,510	1,520
6	ขุนตาล	1,297	1,145	1,126	1,262	1,389	1,275	1,130	1,170	1,342.50
7	พญาเม็งราย	1,464	1,975	1,403	1,271	1,955	1,465	1,150	1,870	1,022.35
8	ดอยหลวง	1,105	1,785	1,492	1,164	1,770	1,525	1,185	1,800	1,659.75
9	ป่าแดด	902	1,710	1,527	998	1,715	1,625	984	1,700	1,400.15
10	แม่จัน	1,188	1,637	1,815	1,554	1,670	1,928	1,435	1,630	1,755.25
11	เชียงของ	2,365	3,860	2,110	2,380	3,741	2,205	2,015	3,800	2,235.50
12	เวียงชัย	795	1,350	1,435	781	1,225	1,472	760	1,420	1,485.15
13	แม่ฟ้าหลวง	77	98	30.05	72	84	28	55	110	60.15
14	เวียงเชียงรุ้ง	1,040	1,975	1,534	1,155	1,674	1,566	1,120	2,040	1,448.25
15	เวียงแก่น	1,770	944	605	620	778	594	535	920	615.25
16	เวียงป่าเป้า	402	558	366	428	498	396	335	540	365.25
17	เชียงแสน	1,435	2,083	2,865	1,507	1,833	2,944	1,370	2,400	2,780.15
18	เทิง	2,230	3,572	3,843	2,256	3,459	3,926	2,160	3,498	3,782.25
	รวม	21,280	33,210	32,366	21,409	31,515	32,751	20,145	33,488	31,486.15

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดเชียงราย, 2559.

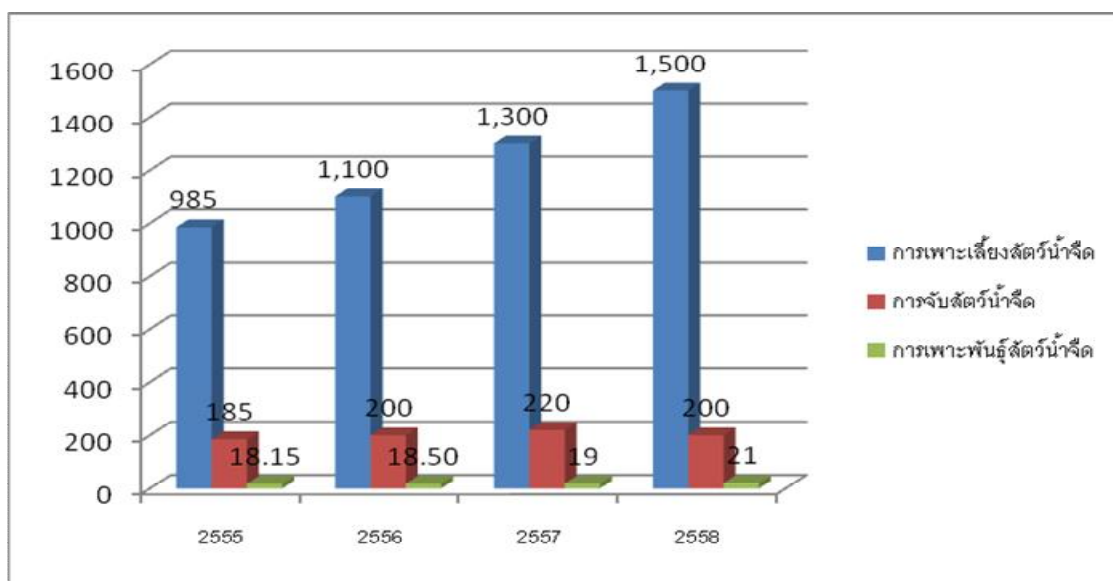
ปริมาณพื้นที่บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของปี พ.ศ. 2556 - 2558 ในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากในหลายพื้นที่ของจังหวัดเชียงรายเกิดภาวะขาดแคลนน้ำ เกิดภัยแล้ง จึงไม่สามารถทำการประมงได้อย่างเต็มที่

ตารางที่ 47 แสดงมูลค่าผลิตผลสัตว์น้ำสำคัญ ปี 2555 - 2558 (หน่วย : ล้านบาท)

ประเภท	2555	2556	2557	2558
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด	985	1,100	1,300	1,500
การจับสัตว์น้ำจืด	185	200	220	200
การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำจืด	18.15	18.50	19.00	21.00
รวมทั้งสิ้น	1,188.15	1,318.50	1,539.00	1,721

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 25 มูลค่าผลิตผลสัตว์น้ำจืดสำคัญ ปี 2555 - 2558 (หน่วย : ล้านบาท)

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์มูลค่าผลิตผลสัตว์น้ำจืดสำคัญจากปี 2555 - 2558 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 มีมูลค่ารวม 1,721 ล้านบาท โดยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด มีมูลค่า 1,500 ล้านบาท การจับสัตว์น้ำจืด 200 ล้านบาท และการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำจืด 21 ล้านบาท ตามลำดับ เนื่องจากมีการเพาะเลี้ยงกันมากขึ้นกว่าเดิม ทำให้จำหน่ายได้มากขึ้นเป็นผลทำให้มูลค่าการผลิตเพิ่มขึ้นตามไปด้วย รวมทั้งสัตว์น้ำจืดสามารถนำมาแปรรูปเป็นสินค้าเก็บไว้ได้นาน

สภาพปัญหา และการทำประมงที่ผิดกฎหมาย

การทำประมงในแหล่งน้ำธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหา

1. การทำการประมงด้วยวิธีที่ผิดกฎหมาย

การทำการประมงด้วยวิธีที่ผิดพระราชบัญญัติการประมง ในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ การจับปลา โดยใช้โพงพาง การใช้กระแสไฟฟ้าช็อต ได้มีการแก้ไขปัญหาโดยการป้องกันและปราบปราม

- ด้านการป้องกันและปราบปราม ได้ประชุมชี้แจงแก่ อบต. ผู้นำชุมชน ชาวประมงและประชาชนภายในชุมชน ให้มีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

- ด้านการปราบปราม ได้ควบคุมการทำประมงและตรวจปราบปรามผู้ฝ่าฝืนกระทำผิดพระราชบัญญัติการประมงในแหล่งน้ำต่าง ๆ ทั่วไปของจังหวัดเชียงราย

2. การนำปลาจากท้องถิ่นอื่นมาปล่อยในแหล่งน้ำภายในท้องถิ่น

ปัจจุบันแหล่งน้ำธรรมชาติในจังหวัดเชียงราย จำนวนหลายแห่ง ได้มีปัญหาการแพร่กระจายของปลาชะโด ซึ่งปลา ชนิดนี้ไม่ได้เป็นปลาพื้นบ้านในแหล่งน้ำธรรมชาติของจังหวัดเชียงราย แต่มีผู้นำมาจากถิ่นอื่นนำมาปล่อยใน

จังหวัดเชียงราย ซึ่งปลาชะโดเป็นปลาที่มีนิสัยดุร้าย และกินปลาชนิดอื่นเป็นอาหาร การแพร่กระจายของปลาชนิดนี้มีผลให้ปลาน้ำจืดในแหล่งน้ำลดจำนวนลง

ตารางที่ 48 แหล่งน้ำธรรมชาติของจังหวัดเชียงราย ที่มีปัญหาการแพร่กระจายของปลาชะโด
ในแหล่งน้ำขนาดใหญ่

ลำดับที่	ชื่อแหล่งน้ำ	สถานที่ตั้งของแหล่งน้ำ
1	หนองบงกาย	ต.โยนก, ต.ป่าสัก อ.เชียงแสน
2	หนองบัวหลวง	บ้านใจก่อ ต.เวียง อ.เชียงของ
3	อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำช้าง	ต.สถาน อ.เชียงของ
4	อ่างเก็บน้ำขุนปล้อง	ต.ปล้อง อ.เทิง
5	อ่างเก็บน้ำปางแดง	ต.แม่ลอย อ.เทิง
6	อ่างเก็บน้ำห้วยเชียงเคี่ยน	ต.เชียงเคี่ยน อ.เทิง
7	อ่างเก็บน้ำห้วยน่าน	ต.แม่ลอย อ.เทิง
8	อ่างเก็บน้ำห้วยสัก	ต.ห้วยสัก อ.เมืองเชียงราย
9	หนองปึ่ง	ต.รอบเวียง อ.เมืองเชียงราย
10	หนองบัว	ต.บ้านดู่ อ.เมืองเชียงราย
11	หนองหลวง	ต.เวียงชัย อ.เวียงชัย ต.ห้วยสัก อ.เมืองเชียงราย
12	อ่างเก็บน้ำแม่ต๋าก	ต.ดอนศิลา อ.เวียงชัย

ลำดับที่	ชื่อแหล่งน้ำ	สถานที่ตั้งของแหล่งน้ำ
13	อ่างเก็บน้ำแม่เปิน	ต.ป่าซาง อ.แม่จัน
14	อ่างเก็บน้ำห้วยส้านพลับพลา	ต.โป่งแพร่ อ.แม่ลาว
15	อ่างเก็บน้ำห้วยก้างไม้ยา	ต.ไม้ยา อ.พญาเม็งราย

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดเชียงราย, 2559.

2.2.3 ด้านอุตสาหกรรม

จังหวัดเชียงราย มีโรงงานที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย (ยอดรวมสะสมถึง กันยายน 2558) รวมทั้งสิ้น 931 โรงงาน เงินลงทุนรวม 18,935 ล้านบาท มีแรงงานรวม 15,465 คน

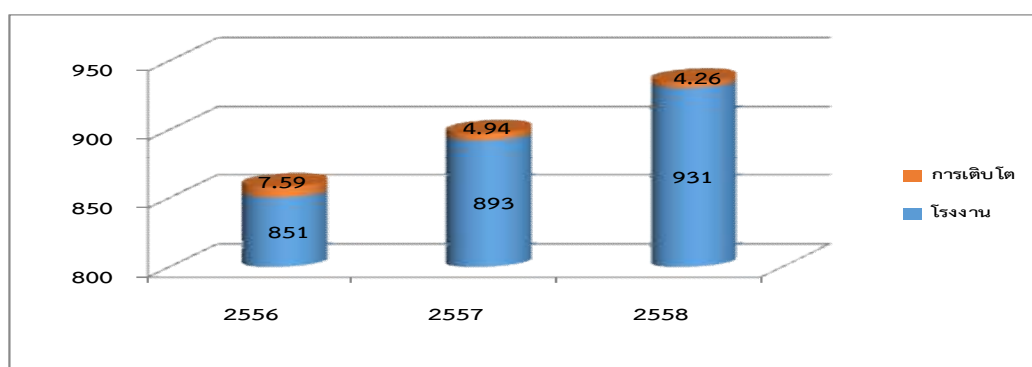
จากการวิเคราะห์สถิติจำนวนโรงงานระหว่างปี พ.ศ. 2556 - 2558 พบว่า จำนวนโรงงานที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2556 - 2558 ปี 2558 มีจำนวน 931 โรงงาน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.26 มีเงินลงทุน 18,935 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.79 และมีแรงงานจำนวน 15,465 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.61 ตามลำดับ

ตารางที่ 49 สถิติจำนวนโรงงาน ปีงบประมาณ ปี พ.ศ. 2556 – 2558

ปีงบประมาณ	ปี 2556	การเติบโต ปี 2558	ปี 2557	การเติบโต ปี 2558	ปี 2558	การเติบโต ปี 2558
จำนวนโรงงาน	851	7.59	893	4.94	931	4.26
เงินลงทุน	17,259,105,960	22.9	18,244,648,212	5.71	18,935,877,604	3.79
จำนวนแรงงาน	14,622	6.84	15,072	3.08	15,465	2.61

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 26 แผนภูมิสถิติจำนวนโรงงานและการเติบโต ปีงบประมาณ ปี พ.ศ. 2556 - 2558

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถิติจำนวนโรงงานและการเติบโต ปี 2556 – 2558 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2556 มีโรงงาน 851 โรง มีอัตราการเติบโตคิดเป็นร้อยละ 7.59 ปี 2557 มีโรงงาน 893 โรง อัตราการเติบโตคิดเป็นร้อยละ 4.94 และปี 2558 มีโรงงาน 931 โรง มีอัตราการเติบโตคิดเป็นร้อยละ 4.26 ตามลำดับ สอดคล้องกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด และเชียงรายอยู่ในแนวทางพัฒนาให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 3 อำเภอ คือ แม่สาย เชียงแสน เชียงของ

2.2.4 ด้านการท่องเที่ยว

ในปี พ.ศ. 2555 – 2558 จังหวัดเชียงรายมีผู้มาเยี่ยมชมเพิ่มขึ้น โดยเริ่มจาก ปี พ.ศ. 2555 2,751,780 คน ต่อมาปี พ.ศ. 2556 มีผู้มาเยี่ยมชมเพิ่มขึ้นเป็น 2,909,804 คน เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 5.74 และในปี พ.ศ. 2557 มีผู้มาเยี่ยมชมลดลงเหลือ 2,776,250 คน คิดเป็นร้อยละ -4.59 เนื่องจากเกิดสถานการณ์แผ่นดินไหวในพื้นที่จังหวัดเชียงรายอย่างต่อเนื่อง แต่ในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนผู้มาเยี่ยมชมเพิ่มขึ้นเป็น 3,078,976 คน คิดเป็นร้อยละ 10.91 เนื่องจากมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของด้านรายได้การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2555 - 2556 มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2555 มีรายได้รวม 18,817.93 และเพิ่มขึ้นในปี 2556 เป็น 20,728.69 บาท หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 10.15 แต่ในปี พ.ศ. 2557 มีรายได้รวมลดลงเหลือ 19,778.84 หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ -4.58 เนื่องจากสถานการณ์แผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นทำให้นักท่องเที่ยวไม่เดินทางมาเยือนในพื้นที่ และกลับมีอัตราเพิ่มขึ้นในปี 2558 เป็น 22,848.08 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.52 ตามลำดับ

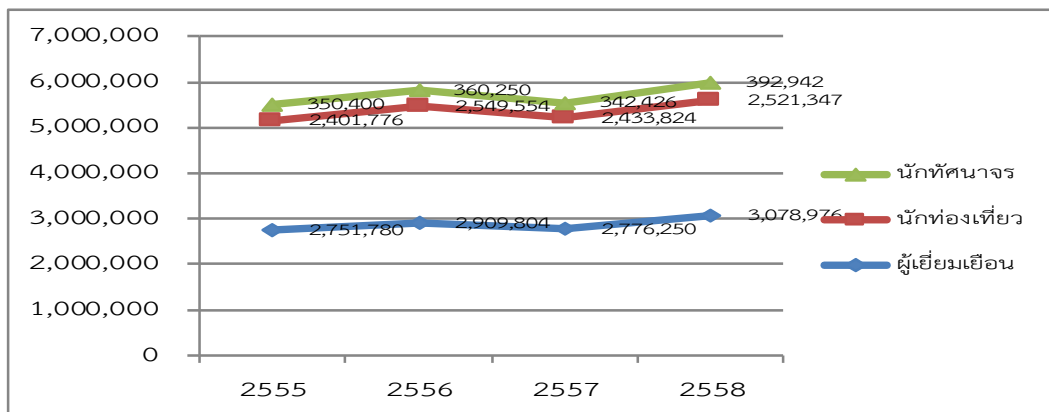
ตารางที่ 50 แสดงสถิติข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2555 – 2558

นักท่องเที่ยว	ปี พ.ศ. 2555	ปี พ.ศ. 2556	ปี พ.ศ. 2557	ปี พ.ศ. 2558	เติบโต 56-55 (ร้อยละ)	เติบโต 57-56 (ร้อยละ)	เติบโต 58-57 (ร้อยละ)
ผู้เยี่ยมชม							
ชาวไทย	2,751,780	2,909,804	2,776,250	3,078,976	+5.74	-4.59	+10.90
ชาวต่างประเทศ	2,231,702	2,383,306	2,291,347	2,521,249	+6.79	-3.86	+10.03
นักท่องเที่ยว							
ชาวไทย	520,078	526,498	484,903	557,727	+1.23	-7.90	+15.02
ชาวต่างประเทศ	2,401,776	2,549,554	2,433,824	2,686,034	+6.15	-4.54	+10.36
ชาวไทย	1,943,656	2,090,664	2,013,353	2,201,902	+7.56	-3.70	+9.36
ชาวต่างประเทศ	458,120	458,890	420,471	484,132	+0.17	-8.37	+15.14
นักท่องเที่ยว							
ชาวไทย	350,400	360,250	342,426	392,942	+2.93	-4.95	+14.75
ชาวต่างประเทศ	288,046	292,642	277,994	319,347	+1.60	-5.01	+14.88
ชาวต่างประเทศ	61,958	67,608	64,432	73,595	+9.12	-4.70	+14.22
ระยะเวลาพักเฉลี่ย (วัน)							
ชาวไทย	2.74	2.77	2.70	2.71	+0.03	+0.07	+0.37
ชาวต่างประเทศ	2.64	2.68	2.62	2.62	+0.04	+0.06	-0.00
ชาวต่างประเทศ	3.16	3.14	3.09	3.10	-0.02	-0.05	+0.32

นักท่องเที่ยว	ปี พ.ศ. 2555	ปี พ.ศ. 2556	ปี พ.ศ. 2557	ปี พ.ศ. 2558	เติบโต 56-55 (ร้อยละ)	เติบโต 57-56 (ร้อยละ)	เติบโต 58-57 (ร้อยละ)
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)							
ผู้เยี่ยมเยือน	2,713.37	2,799.61	2,852.20	2,984.73	+3.18	+1.88	+4.65
ชาวไทย	2,586.45	2,676.10	2,732.960	2,854.56	+3.47	+2.12	+4.45
ชาวต่างประเทศ	3,169.64	3,282.29	3,339.700	3,473.41	+3.55	+1.75	+4.00
นักท่องเที่ยว	2,758.91	2,845.50	2,897.29	3,032.90	+3.14	+1.82	+4.68
ชาวไทย	2,627.37	2,716.49	2,771.76	2,899.81	+3.39	+2.03	+4.62
ชาวต่างประเทศ	3,225.84	3,347.21	3,409.05	3,544.45	+3.76	+1.85	+3.97
นักทัศนอาจร	1,856.81	1,902.12	1,984.19	2,034.93	+2.44	+4.31	+2.56
ชาวไทย	1,856.79	1,902.92	1,993.95	2,037.28	+2.48	+4.78	+2.17
ชาวต่างประเทศ	1,856.89	1,898.74	1,942.04	2,024.73	+2.25	+2.28	+4.26
รายได้การท่องเที่ยว (ล้านบาท)							
ผู้เยี่ยมเยือน	18,817.93	20,728.69	19,778.84	22,848.08	+10.15	-4.58	+15.52
ชาวไทย	14,033.92	15,777.28	15,227.33	17,379.53	+12.42	-3.49	+14.13
ชาวต่างประเทศ	4,784.01	4,951.41	4,551.51	5,468.55	+3.50	-8.08	-20.15

ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 27 จำนวนผู้เยี่ยมเยือน นักท่องเที่ยว และนักทัศนอาจร ปี พ.ศ. 2555 – 2558

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว, 2558

การวิเคราะห์จำนวนผู้เยี่ยมเยือน นักท่องเที่ยว และนักทัศนอาจร ปี 2555 – 2558 ภาครการท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2555 – 2556 แนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง หลังจากนั้นในปี 2557 มีแนวโน้มลดลง โดยมีผู้มาเยือนเหลือเพียง 2,776,250 คน นักท่องเที่ยว 2,433,824 คน และนักทัศนอาจร 342,426 คน สาเหตุเพราะในปี 2557 ได้เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่รุนแรงมากที่สุดที่ประเทศไทยเคยประสบมา และเกิดอาฟเตอร์ช็อคตามมาอีก ทำให้กระทบต่อชีวิตและความมั่นคงของประชาชนและมีผลต่อภาครการท่องเที่ยวตามมา รวมทั้งในปี 2557 เกิดการหดตัว

ของภาวะเศรษฐกิจของโลกมีผลกระทบต่อหลายๆ ประเทศ แต่ในปี 2558 กลับมาอัตราเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยมีผู้มาเยือน 3,078,976 คน นักท่องเที่ยว 3,032.90 คน และนักศึกษานร 2,034.93 คน

2.2.5 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. สถานการณ์ทรัพยากรดิน

การใช้ที่ดินในพื้นที่จังหวัดเชียงราย สามารถจำแนกพื้นที่ตามการใช้ประโยชน์ออกเป็น 6 ลักษณะ มีรายละเอียดในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

พื้นที่เกษตรกรรม (A) ได้แก่ บริเวณที่เป็นการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ กระจายตัวอยู่ในบริเวณที่เป็นที่ราบ ที่ราบลุ่มน้ำ หรือที่ราบระหว่างหุบเขา ครอบคลุมพื้นที่ในทุกอำเภอ มีจำนวน 1,581 พื้นที่ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 3,935.68 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 34.02 ของพื้นที่จังหวัด

พื้นที่ป่าไม้ (F) ได้แก่ บริเวณที่เป็นพื้นที่ป่า กระจายตัวอยู่ทั่วไป โดยมักจะเป็นพื้นที่เขาสูงมีจำนวน 940 พื้นที่ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,369.98 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 37.77 ของพื้นที่จังหวัด ซึ่งมีพื้นที่มากที่สุด

พื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน (IA) ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มน้ำ ทั้งสองฝั่งของลำน้ำ อยู่ในเขตชลประทาน ครอบคลุมพื้นที่ในทุกอำเภอ มีจำนวน 716 พื้นที่ มีพื้นที่ทั้งหมด 2,501.49 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 21.62 ของพื้นที่จังหวัด

พื้นที่ลุ่มชื้นแฉะ (M) ได้แก่ บริเวณที่ลุ่มมีหญ้าละพุ่มไม้เตี้ยๆ ครอบคลุมบริเวณเกือบทุกอำเภอ ยกเว้น กิ่งอำเภอเวียงแก่น มีจำนวน 227 พื้นที่ มีพื้นที่ทั้งหมด 214.05 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 1.85 ของพื้นที่จังหวัด

พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (U) ได้แก่ บริเวณที่มีประชากรอาศัยค่อนข้างหนาแน่น และมีการปลูกสร้างที่พักอาศัย โดยส่วนใหญ่อยู่ตอนกลางของจังหวัด ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอปากท่อ อำเภอจอมบึง และอำเภอบ้านโป่ง มีจำนวน 1,246 พื้นที่ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 466.81 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 4.04 ของพื้นที่จังหวัด

พื้นที่แหล่งน้ำ (W) ได้แก่ บริเวณที่เป็นแหล่งน้ำต่างๆ มีจำนวน 183 พื้นที่ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 81.55 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 0.7 ของพื้นที่จังหวัด

ทรัพยากรดินแบ่งออกเป็น กลุ่มใหญ่ๆ

1) ดินบริเวณที่ราบริมฝั่งแม่น้ำและที่เนิน เป็นดินที่เกิดจากการทับถมของตะกอนที่ถูกน้ำพัดพา มีอายุไม่มากนัก เนื้อดินมีลักษณะเป็นดินร่วนและดินเหนียว พบทั่วไปบริเวณริมฝั่งน้ำ

2) ดินบริเวณที่ราบลุ่มและที่ราบต่ำ เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพัดพาพบบริเวณที่รายลุ่มและที่ราบต่ำ เนื้อดินมีลักษณะเป็นดินโคลนหรือดินเหนียว

3) ดินบริเวณที่ราบ และเนินเขา เป็นดินที่เกิดจากตะกอนน้ำน้ำพัดพา หรือหินที่สลาย ผุพังลักษณะเนื้อดินค่อนข้างร่วนระบายน้ำได้ดี ดินชนิดนี้พบกระจายอยู่ทั่วไปบริเวณใกล้ที่ราบเชิงเขา

4) ดินบริเวณที่ลาดเขาและที่สูงเป็นดินที่เกิดจากการผุพังของหิน เนื้อดินมีทั้งดิน ละเอียดปานกลางและดินร่วน การระบายน้ำปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ หรือปานกลาง

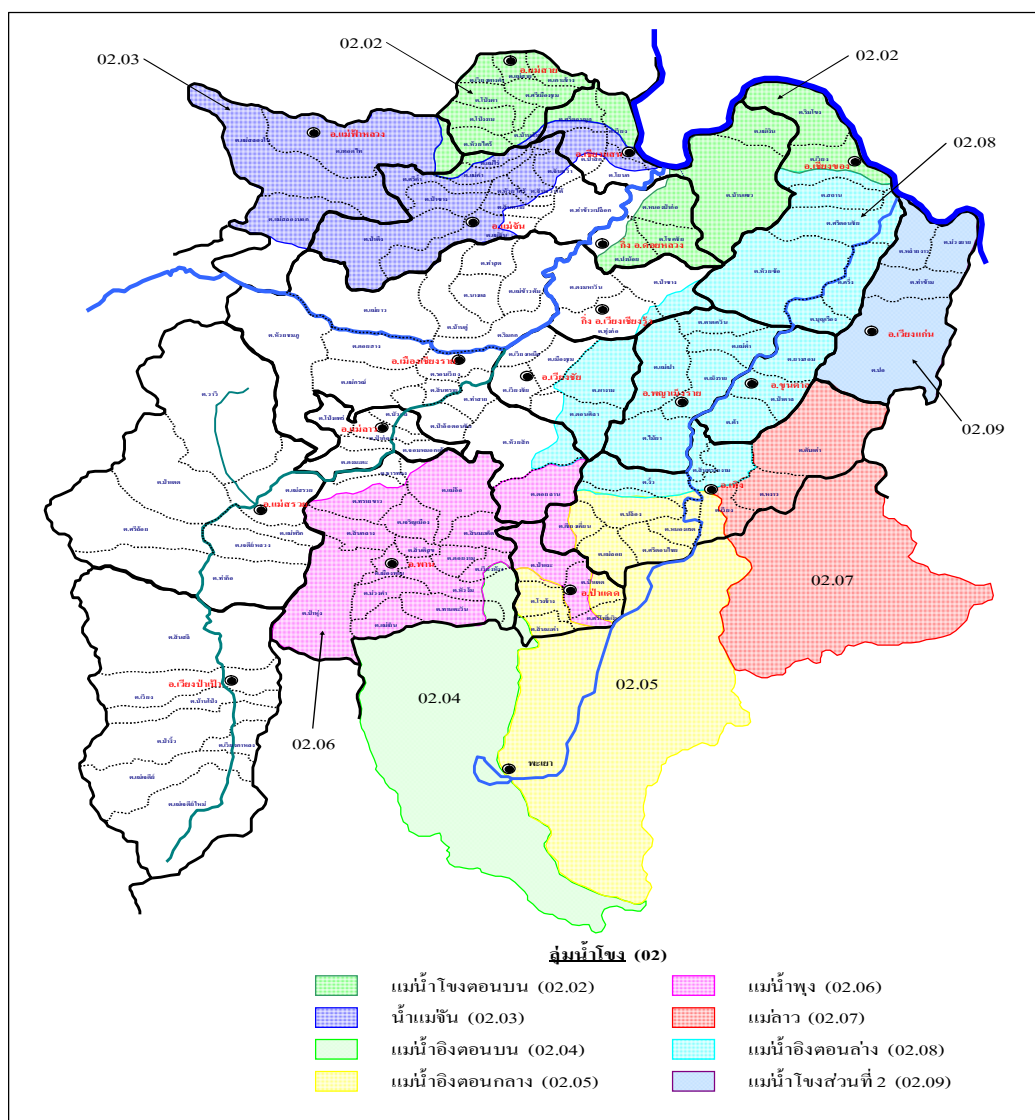
5) การถือครองที่ดินทางการเกษตร 2,301,138 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว 1,630,697 ไร่ พืชไร่ 523,144 ไร่ ไม้ผลและไม้ยืนต้น 144,297 ไร่

2. สถานการณ์ทรัพยากรน้ำและแหล่งต้นทุนน้ำ

จังหวัดเชียงรายแบ่งลุ่มน้ำหลักเป็น 2 ลุ่มน้ำใหญ่ ๆ มีลุ่มน้ำกกและลุ่มน้ำโขง (เหนือ) ซึ่งแต่ละลุ่มน้ำก็มีลุ่มน้ำย่อยสำคัญหลายสาย ซึ่งจะไหลลงแม่น้ำโขงสำหรับแม่น้ำที่เป็นปัจจัยต่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภคของราษฎร ได้แก่

ลุ่มน้ำโขงเหนือ (รหัสลุ่มน้ำ 02 เฉพาะพื้นที่จังหวัดเชียงราย)

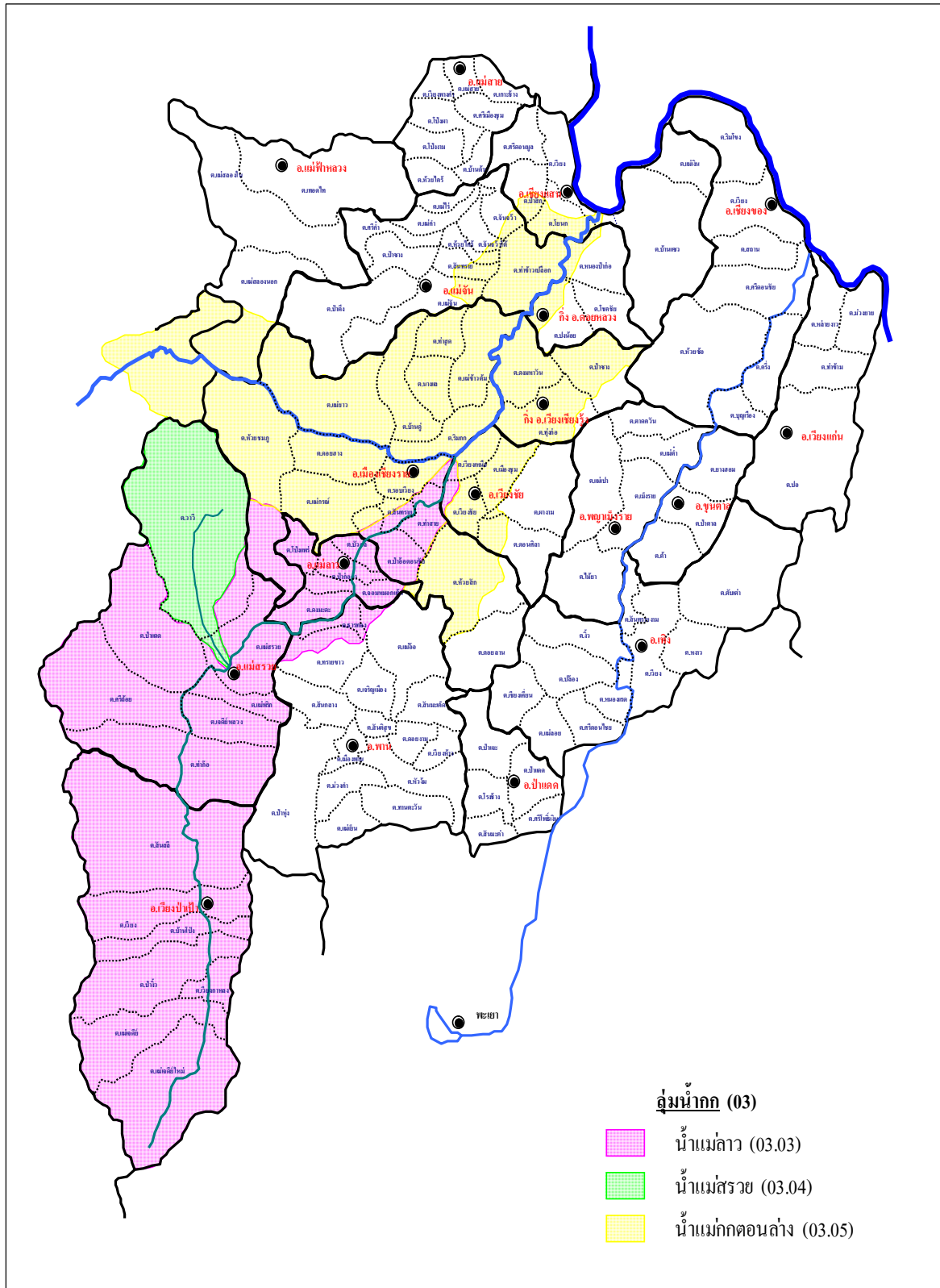
ภาพที่ 8 ลุ่มน้ำโขงเหนือ

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย, 2559.

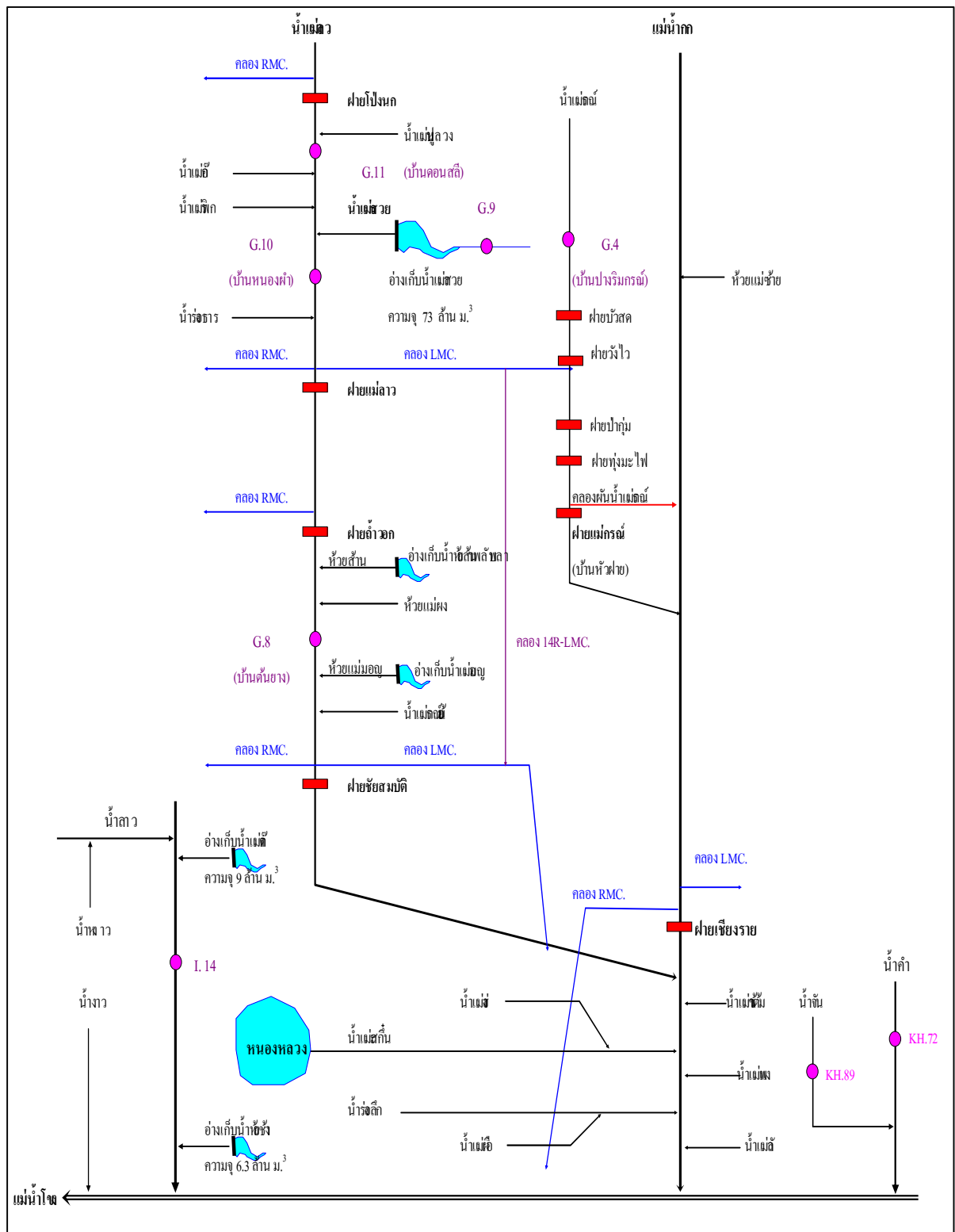
ลุ่มน้ำกก (รหัสลุ่มน้ำ 03 เฉพาะพื้นที่จังหวัดเชียงราย)

ภาพที่ 9 ลุ่มน้ำกก

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย, 2559.

ภาพที่ 10 แหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัดเชียงราย

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย, 2559.

การบริหารจัดการน้ำในเขตชลประทาน

อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง รวม แห่ง 4

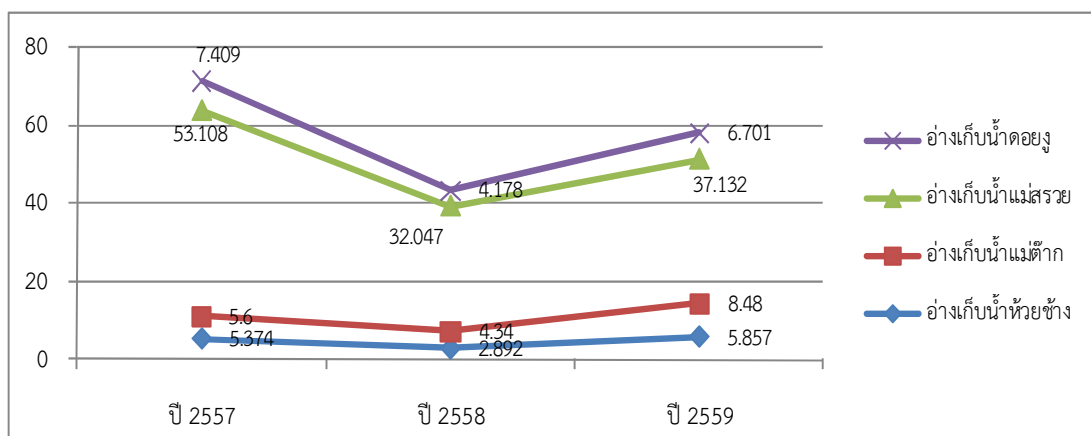
- อ่างเก็บน้ำห้วยช้าง ตำบลสถาน อำเภอเชียงของ
- อ่างเก็บน้ำแม่ต๋าก ตำบลดอนศิลา อำเภอเวียงชัย
- อ่างเก็บน้ำมาสรวย ตำบลแม่สรวย อำเภอเวียงชัย
- อ่างเก็บน้ำดอยงู ตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า

ตารางที่ 51 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง

อ่างเก็บน้ำ ขนาดกลาง	ความจุอ่าง	ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559	
	ล้าน ลบ.ม.	ล้าน ลบ.ม.	ร้อยละ	ล้าน ลบ.ม.	ร้อยละ	ล้าน ลบ.ม.	ร้อยละ
อ่างเก็บน้ำห้วยช้าง	6.300	5.374	85.30	2.892	45.90	5.857	92.97
อ่างเก็บน้ำแม่ต๋าก	9.000	5.600	62.22	4.340	48.22	8.480	94.22
อ่างเก็บน้ำแม่สรวย	73.000	53.108	72.75	32.047	43.90	37.132	50.87
อ่างเก็บน้ำดอยงู	7.366	7.409	100.58	4.178	56.72	6.701	90.97
รวม	95.666	71.491	74.73	43.457	45.43	58.170	60.81

ที่มา : กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2559.

แผนภูมิที่ 28 ประมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ปี พ.ศ. 2557 – 2559 (ล้าน ลบ.ม.)

ที่มา : กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2559.

การวิเคราะห์การประมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ปี พ.ศ. 2557 – 2559 พบว่า ในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน เนื่องจากในปี 2558 เกิดปัญหาภัยแล้งในหลายพื้นที่

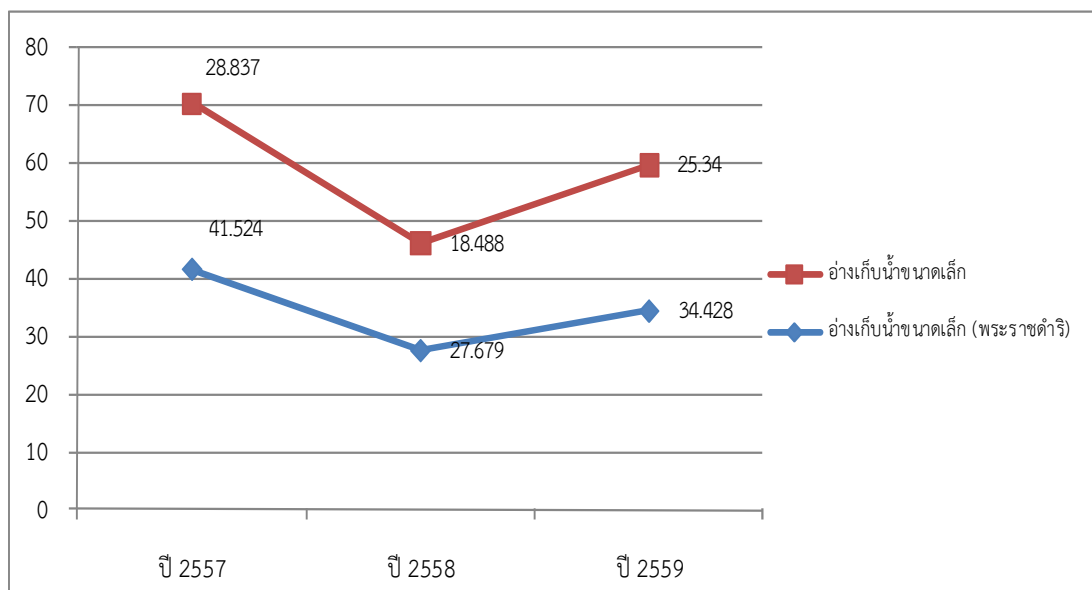
และกลับเพิ่มขึ้นในปี 2559 เนื่องจากการส่งเสริมการจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำในอ่าง และพัฒนาแหล่งน้ำแบบบูรณาการ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ตารางที่ 52 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก พ.ศ. 2557 – 2559 (ล้าน ลบ.ม.)

อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก	ความจุอ่าง	ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559	
	ล้าน ลบ.ม.	ล้าน ลบ.ม.	%	ล้าน ลบ.ม.	%	ล้าน ลบ.ม.	%
อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก (พระราชดำริ)	50.029	41.524	85.83	27.679	55.33%	34.428	68.82%
อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก (ถ่ายโอน อปท.)	3.878	28.837	87.55%	18.488	55.50%	25.340	74.80%
รวม	83.907	70.361	86.53%	46.167	55.39%	59.768	71.23%

ที่มา : กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2559.

แผนภูมิที่ 29 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ปี พ.ศ. 2557 – 2559 (ล้าน ลบ.ม.)

ที่มา : กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2559

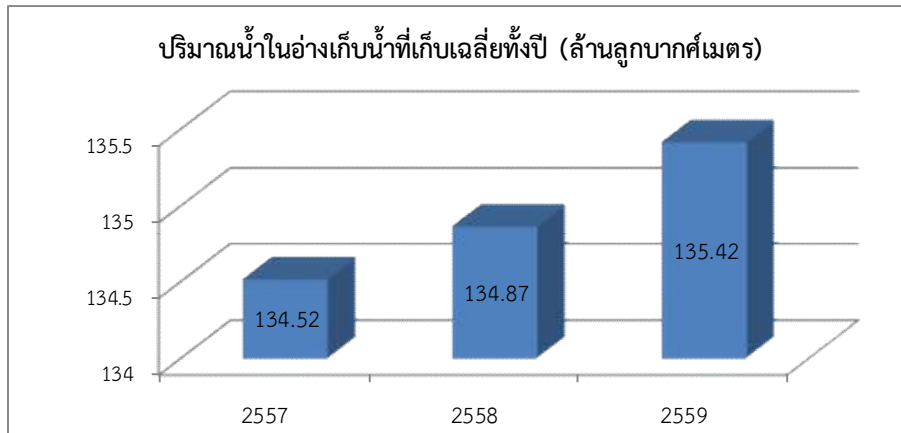
การวิเคราะห์การประมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ปี พ.ศ. 2557-2559 พบว่า มีแนวโน้มลดลงอย่างมาก ในปี 2558 เป็นผลมาจากปัญหาภัยแล้งที่ครอบคลุมไปในหลายพื้นที่ และประชาชนขาดการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในหลายพื้นที่ยังมีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่ากันมาก ทั้งนายทุนและเกษตรกร แต่ในปี 2559 กลับมาอัตราเพิ่มขึ้นอีกครั้ง

ตารางที่ 53 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำที่เก็บเฉลี่ยทั้งปี จำแนกตามรายอำเภอ พ.ศ. 2555 - 2559
(ล้านลูกบาศก์เมตร)

อำเภอ	ประเภทแหล่งน้ำ (อ่างเก็บน้ำ)				
	2555	2556	2557	2558	2559
เมืองเชียงราย	4.04	4.04	4.04	4.04	4.04
เวียงชัย	6.84	6.84	6.84	6.84	6.84
เชียงของ	11.34	11.34	11.34	11.34	11.34
เทิง	12.29	12.29	12.29	12.29	12.29
พาน	10.36	10.36	10.36	10.36	10.36
ป่าแดด	2.18	2.18	2.18	2.18	2.18
แม่จัน	1.6	1.6	1.6	1.60	1.60
เชียงแสน	3.96	3.96	3.96	3.96	3.96
แม่สาย	0.16	0.16	0.16	0.16	0.16
แม่สรวย	58.89	58.89	58.89	58.89	58.89
เวียงป่าเป้า	7.1	7.1	7.1	7.10	7.10
พญาเม็งราย	6.1	6.1	6.1	6.10	6.65
เวียงแก่น	1.5	1.5	1.5	1.50	1.50
ขุนตาล	1.44	1.44	1.44	1.44	1.44
แม่ฟ้าหลวง	0.31	0.31	0.31	0.31	0.31
แม่ลาว	3.08	3.08	3.08	3.08	3.08
เวียงเชียงรุ้ง	2.83	2.83	2.83	3.15	3.15
ดอยหลวง	0.53	0.53	0.53	0.53	0.53
รวม	134.52	134.52	134.52	134.87	135.42

ที่มา : สำนักงานชลประทานจังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 30 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำที่เก็บเฉลี่ยทั้งปี จำแนกตามรายอำเภอ พ.ศ. 2557 - 2559
(ล้านลูกบาศก์เมตร)

ที่มา : สำนักงานชลประทานจังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำที่เก็บเฉลี่ยทั้งปี จำแนกตามรายอำเภอ พ.ศ. 2557 - 2559 พบว่า มีแนวโน้มคงที่ตั้งแต่ปี 2557 จนถึงปี 2559 มีปริมาณน้ำเฉลี่ยที่ 135.42 ลูกบาศก์เมตร เนื่องจากมีการรักษาสมดุล มีการควบคุม และกักเก็บปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำได้ดี

ตารางที่ 54 ปริมาณฝนเป็นรายเดือน พ.ศ. 2556 - 2558

เดือน	ปี 2556			ปี 2557			ปี 2558		
	ปริมาณฝน	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนสูงสุด	ปริมาณฝน	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนสูงสุด	ปริมาณฝน	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนสูงสุด
มกราคม	21.8	2	12.4	-	-	-	59	4	50
กุมภาพันธ์	10.4	3	3.9	-	-	-	-	-	-
มีนาคม	59.1	6	42.6	28	3	21	22	4	14
เมษายน	2.2	2	1.8	132	13	47	192	15	51
พฤษภาคม	139.3	12	49.2	131	14	57	107	11	30
มิถุนายน	243.4	15	86.7	151	19	29	81	12	31
กรกฎาคม	490.7	24	86.3	395	27	118	323	19	92
สิงหาคม	429.4	24	147.1	337	24	77	288	19	57
กันยายน	351.9	22	96	355	15	73	154	17	42
ตุลาคม	204.5	16	59.3	34	5	20	152	11	52
พฤศจิกายน	79.5	7	32.8	64	7	28	18	8	7
ธันวาคม	109.3	7	48.6	-	-	-	36	5	12
รวม	2,141.50	140	55.6	1,627	127	118	1,432	125	92

ที่มา : สถานีตรวจอากาศจังหวัดเชียงราย, 2559.

ตารางที่ 55 ปริมาณน้ำที่เก็บเฉลี่ยทั้งปีของอ่างเก็บน้ำ เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2557 - 2558

อำเภอ	ปี 2557	ปี 2558
	รวม (ลูกบาศก์เมตร)	รวม (ลูกบาศก์เมตร)
เมืองเชียงราย	4.041	4.041
เวียงชัย	6.843	6.843
เชียงของ	11.825	11.825
เทิง	12.288	12.288
พาน	10.358	10.358
ป่าแดด	2.175	2.175
แม่จัน	1.603	1.603
เชียงแสน	3.957	3.957
แม่สาย	0.157	0.157
แม่สรวย	58.890	58.890
เวียงป่าเป้า	7.095	7.095
พญาเม็งราย	6.100	6.100
เวียงแก่น	1.496	1.496
ขุนตาล	1.438	1.438
แม่ฟ้าหลวง	0.305	0.305
แม่ลาว	3.080	3.080
เวียงเชียงรุ้ง	2.832	3.063
ดอยหลวง	0.528	0.528
รวม	135.011	135.242

ที่มา : สำนักงานชลประทานจังหวัดเชียงราย, 2559.

3. สถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดเชียงราย มีพื้นที่ป่าไม้แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ป่าสงวนแห่งชาติ (national reserved forest) จังหวัดเชียงราย มีป่าสงวนทั้งหมด 30 แห่ง มีเนื้อที่รวม 4,485,966 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 61.46 ของพื้นที่จังหวัด (กรมป่าไม้, ม.ป.ป)
- 2) พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ในจังหวัดเชียงราย พบว่า มีอุทยานแห่งชาติ 5 แห่ง (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2555) เขตห้ามล่าสัตว์ป่า 1 แห่ง (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 15 (เชียงราย), ม.ป.ป.ก)

2.1) อุทยานแห่งชาติดอยหลวง เนื้อที่ 731,250 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอพาน อำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย อำเภอแม่ใจ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา อำเภอวังเหนือ และอำเภองาว จังหวัดลำปาง

2.2) อุทยานแห่งชาติลำน้ำกก มีเนื้อที่ 467,185 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมือง เชียงราย อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ลาว และอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

2.3) อุทยานแห่งชาติแม่ปืม มีเนื้อที่ 227,312 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมือง เชียงราย อำเภอพาน อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย อำเภอแม่ใจ อำเภอเมืองพะเยา และอำเภอกู กามยาว จังหวัดพะเยา

2.4) อุทยานแห่งชาติภูซาง มีเนื้อที่ 178,050 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเทิง จังหวัด เชียงราย อำเภอเชียงคำ และอำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

2.5) อุทยานแห่งชาติขุนแจ มีเนื้อที่ 168,750 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

2.6) เขตห้ามล่าสัตว์ป่า มี 1 แห่ง คือ พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคาย อำเภอเชียงแสน มีเนื้อที่ 2,711 ไร่ (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 15 (เชียงราย), ม.ป.ป.)

3) วนอุทยาน (forest park) จังหวัดเชียงราย มีวนอุทยานทั้งหมด 27 แห่ง เช่น วน อุทยานชาพันปี วนอุทยานน้ำตกตาดสายรุ้ง และวนอุทยานภูชี้ฟ้า (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ พันธุ์พืช, 2552)

4) สวนรุกขชาติ (arboretum) จังหวัดเชียงราย มีเพียงแห่งเดียว คือ สวนรุกขชาติโป่งส ลี อำเภอเมืองเชียงราย มีเนื้อที่รวม 668.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 61.46 ของพื้นที่จังหวัด (กรมป่าไม้, ม.ป.ป.)

ตารางที่ 56 เนื้อที่ป่าไม้ของจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2556 - 2558

ปี พ.ศ.	เนื้อที่จังหวัดเชียงราย (ไร่)	เนื้อที่ป่า (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด
2556	7,189,310.58	2,963,866.59	41.23
2557	7,235,954.86	3,000,725.57	41.47
2558	7,235,954.86	2,987,963.46	41.29

ที่มา : กรมป่าไม้, 2559.

การวิเคราะห์เนื้อที่ป่าไม้ของจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2556 – 2558 พบว่า ในปี 2557 มีเนื้อ ที่ป่าไม้ 3,000,725.57 ไร่ ซึ่งแนวโน้มของเนื้อที่ป่าเพิ่มขึ้นจากปี 2556 ที่มีเนื้อที่ 2,963,866.59 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 41.47 ของพื้นที่จังหวัด 7,235,954.86 ไร่ ส่วนในปี 2558 กลับมีแนวโน้มลดลง

เล็กน้อยเหลือเพียง 2,987,963.46 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 41.29 ของพื้นที่จังหวัด 7,235,954.86 ไร่ ตามลำดับ

4. สถานการณ์มลพิษและคุณภาพสิ่งแวดล้อม

จังหวัดเชียงรายเป็นหนึ่งในหลาย ๆ จังหวัดที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม โครงสร้างพื้นฐาน อาคารและสิ่งก่อสร้าง จากรายงานแผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย พบว่า อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา (พ.ศ. 2550 – 2559) มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในทุกภาคการผลิต ดังนั้น สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย ร่วมกับ สถาบันการศึกษาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ทำการสำรวจฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษในจังหวัดเชียงราย โดยทำการสำรวจจากรายชื่อแหล่งกำเนิดมลพิษที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของสภาพพื้นที่จังหวัดเชียงราย สำหรับข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม สถานีบริการเชื้อเพลิงตาม มาตรา 1 และมาตรา 2 โรงฆ่าสัตว์ รายชื่อฟาร์มต่าง ๆ ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ส่วนแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทตลาดสด สถานที่กำจัดขยะ และสถานที่บริการห้องพัก ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ทและห้องพัก ได้จากการสำรวจภาคสนาม ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 57 รายชื่อแหล่งกำเนิดมลพิษ และที่มาของแหล่งกำเนิดมลพิษ

แหล่งกำเนิดมลพิษ	แหล่งข้อมูล
โรงงานอุตสาหกรรม	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย
สถานีบริการเชื้อเพลิง ตามมาตรา 11	สำนักงานพลังงานจังหวัดเชียงราย
สถานีบริการเชื้อเพลิง ตามมาตรา 12	สำนักงานพลังงานจังหวัดเชียงราย
โรงฆ่าสัตว์	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงราย
ฟาร์มไก่ไข่	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงราย
ฟาร์มไก่เนื้อ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงราย
ฟาร์มโคนม	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงราย
ตลาดสด	ข้อมูลจากสำรวจภาคสนาม
สถานที่กำจัดขยะ	ข้อมูลจากสำรวจภาคสนาม
สถานที่บริการห้องพัก ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท และห้องพัก (เฉพาะในเขตอำเภอเมือง)	ข้อมูลจากสำรวจภาคสนาม

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย, 2559.

ตารางที่ 58 แสดงประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษ

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
โรงงานอุตสาหกรรม	918	35.9
สถานีบริการน้ำมัน ม.12	20	0.8
สถานีบริการน้ำมัน ม.11	506	19.8
โรงฆ่าสัตว์	15	0.6
ฟาร์มไก่ไข่	152	5.9
ฟาร์มไก่เนื้อ	87	3.4
ฟาร์มโคนม	133	5.2
ตลาดสด	105	4.1
สถานที่กำจัดขยะ	22	0.9
สถานบริการห้องพัก	597	23.4
รวมทั้งสิ้น	2,555	100

ที่มา : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, 2559.

การวิเคราะห์ประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษ พบว่า ประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษเกิดจาก โรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุด จำนวน 918 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 35.9 รองลงมาคือ สถานบริการห้องพัก จำนวน 597 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.4 สถานีบริการน้ำมัน ม.11 จำนวน 506 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 19.8 และฟาร์มไก่ไข่ จำนวน 152 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 59 ที่ตั้งของแหล่งกำเนิดมลพิษแบ่งตามรายอำเภอและรายประเภท

อำเภอ	ประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษที่ทำการสำรวจ										
	โรงงานอุตสาหกรรม	สถานีบริการน้ำมัน ม.12	สถานีบริการน้ำมัน ม.11	โรงฆ่าสัตว์	ฟาร์มไก่ไข่	ฟาร์มไก่เนื้อ	ฟาร์มโคนม	ตลาดสด	บ่อขยะ	สถานบริการห้องพัก	รวมทั้งสิ้น
เมือง											
แม่จัน	115	4	40	-	18	-	-	7	1	-	185
แม่ฟ้าหลวง	12	-	1	-	-	-	-	1	-	-	14
ดอยหลวง	6	-	9	-	1	-	-	-	-	-	16
พาน	94	3	39	1	15	9	23	16	4	-	204
แม่สาย	77	2	25	3	40	1	1	9	2	-	160
เชียงของ	35	43	-	-	2	-	-	9	1	-	90
เชียงแสน	42	1	29	-	59	-	-	2	1	-	134

อำเภอ	ประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษที่ทำการสำรวจ										
	โรงงาน อุตสาหกรรม	สถานีบริการ น้ำมัน ม.12	สถานี บริการ น้ำมัน ม.11	โรงฆ่า สัตว์	ฟาร์ม ไก่ไข่	ฟาร์ม ไก่เนื้อ	ฟาร์ม โคนม	ตลาด สด	บ่อ ขยะ	สถาน บริการ ห้องพัก	รวม ทั้งสิ้น
เทิง	45	-	41	-	-	2	33	4	3	-	128
เวียงป่าเป้า	81	-	17	-	4	11	-	-	-	-	113
แม่สรวย	33	2	27	1	3	21	-	-	1	-	88
ป่าแดด	23	1	13	-	1	4	-	-	2	-	44
เวียงชัย	42	1	34	1	3	8	-	4	1	-	94
เวียงเชียงรุ้ง	10	1	23	1	3	-	-	3	1	-	42
แม่ลาว	30	3	15	-	-	7	43	4	1	-	100
พญาเม็ง ราย	6	-	24	2	-	1	7	6	1	-	47
เวียงแก่น	5	-	17	-	1	-	-	1	1	-	25
ขุนตาล	19	-	13	1	-	2	11	4	1	-	51
รวมทั้งสิ้น	918	20	506	15	152	87	133	105	22	597	2,555

ที่มา : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, 2559.

5. คุณภาพน้ำ

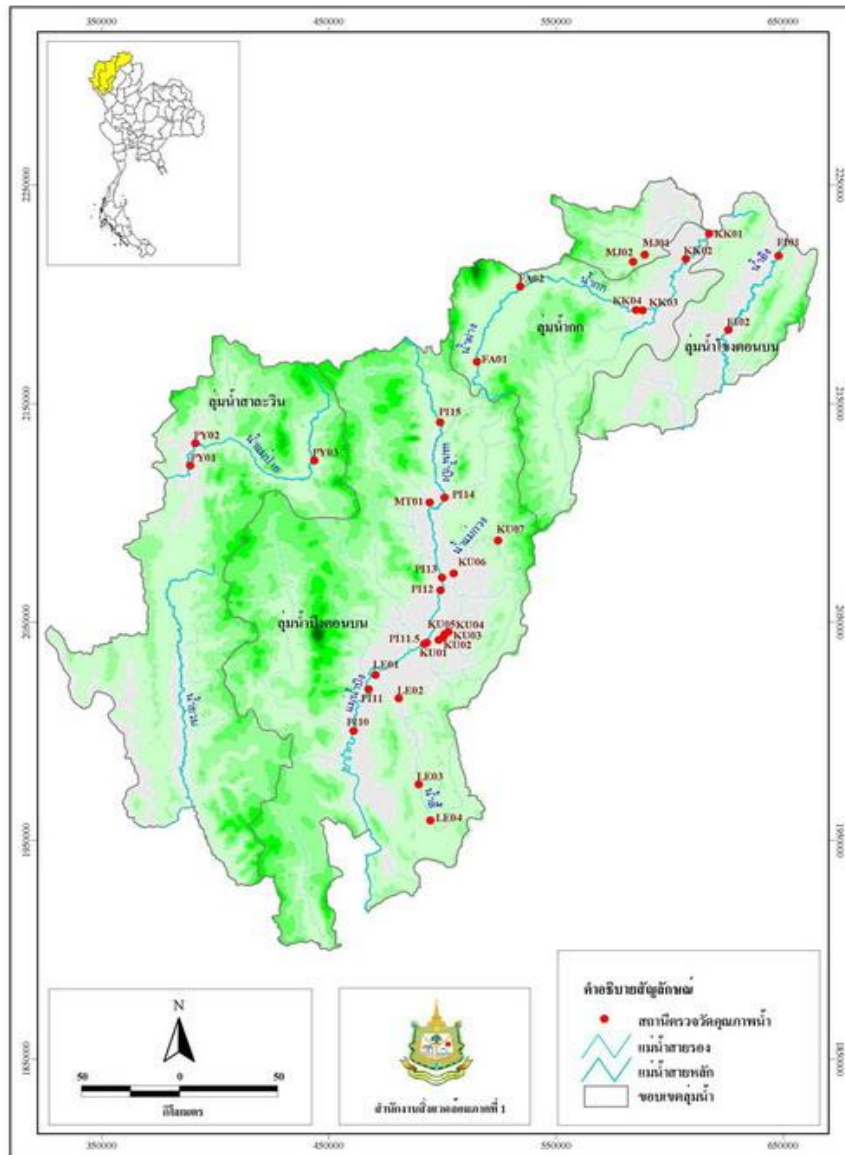
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 (เชียงใหม่) ได้กำหนดสถานีตรวจวัดคุณภาพน้ำ เพื่อเฝ้าระวังคุณภาพน้ำผิวดินในแม่น้ำสายสำคัญของจังหวัดเชียงราย 2 สาย ได้แก่ แม่น้ำกก และแม่น้ำอิง เพื่อใช้ในการติดตาม เฝ้าระวัง และประเมินสถานการณ์คุณภาพน้ำ จากผลการตรวจวัดคุณสมบัติทางเคมีของตัวอย่างน้ำ (พารามิเตอร์สำคัญที่ทำให้แหล่งน้ำเสื่อมโทรม) ที่สุ่มเก็บจากสถานีตรวจวัด (ตารางที่ 6 และภาพที่ 7) เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พารามิเตอร์สำคัญ ได้แก่

1) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand, BOD) ถ้าค่า BOD สูง แสดงว่ามีสารปนเปื้อนสูง

2) ออกซิเจนละลาย (Dissolved Oxygen, DO) การละลายของออกซิเจนในน้ำจะแปรผันตรงกับความดันของบรรยากาศถ้าความดันสูง ออกซิเจนก็จะละลายน้ำได้มาก และการละลายของออกซิเจนจะเป็นปฏิกิริยาผกผันกับอุณหภูมิและความเค็มของน้ำโดยปกติ DO ไม่ควรต่ำกว่า 5 มิลลิกรัมต่อลิตร

3) วัดความเข้มข้นของสารต่าง ๆ ที่ละลายในน้ำ เช่น แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria, FCB) แอมโมเนีย (NH_3) และการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria)

ภาพที่ 11 สถานีตรวจวัดคุณภาพน้ำในเขตจังหวัดเชียงราย

ที่มา : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 (เชียงใหม่), 2559.

ตารางที่ 60 จุดเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำ

สถานี	Northing	Easting	ชื่อสถานี	ชื่อแม่น้ำ	ตำบล	อำเภอ
KK01	617913	2237030	สะพานแม่น้ำกก	แม่น้ำกก	บ้านแซว	เชียงแสน
KK02	607713	2225883	สะพาน กรป.กลาง ที่ 97	แม่น้ำกก	ท่าข้าวเปลือก	แม่จัน
KK03	588547	2202850	สะพานเหนือเมืองเชียงราย	แม่น้ำกก	รอบเวียง	เมือง
KK04	585719	2203037	สะพานแม่ฟ้าหลวง	แม่น้ำกก	รอบเวียง	เมือง
EI01	648452	2227246	สะพานแม่น้ำอิง บ.ศรีดอนชัย	แม่น้ำอิง	ศรีดอนชัย	เชียงของ
EI02	625680	2193429	สะพานแม่น้ำอิง ต.เม้งราย	แม่น้ำอิง	เม้งราย	พญาเม็งราย

ที่มา : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 (เชียงใหม่), 2559.

จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำจังหวัดเชียงราย ระหว่างปี พ.ศ. 2555 - 2557 (ตารางที่ 7) สรุป ได้ดังนี้

- คุณภาพน้ำกก จำนวน 4 สถานี พบว่า คุณภาพน้ำแม่น้ำกกในแต่ละสถานี อยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดี
- คุณภาพน้ำอิง จำนวน 2 สถานี พบว่า คุณภาพน้ำแม่น้ำอิง อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดีถึงดี

ตารางที่ 61 สถานการณ์คุณภาพน้ำ

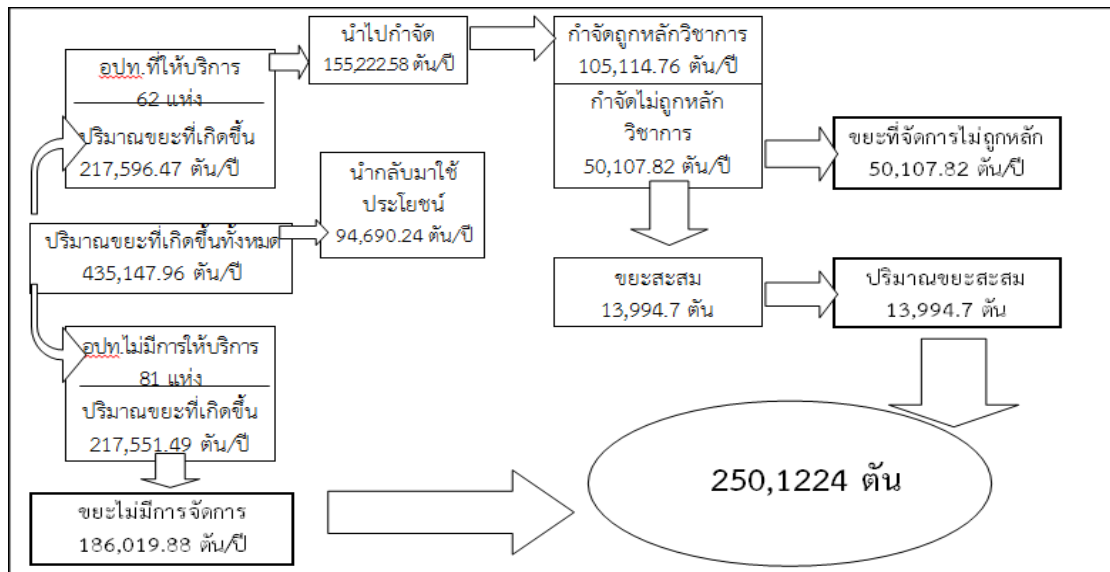
แม่น้ำ	ปี 2555		ปี 2556		ปี 2557	
	คุณภาพน้ำ	ดัชนีบ่งชี้	คุณภาพน้ำ	ดัชนีบ่งชี้	คุณภาพน้ำ	ดัชนีบ่งชี้
แม่น้ำกก	พอใช้	TCB,FCB	พอใช้	TCB,FCB	พอใช้ - ดี	TCB,FCB
แม่น้ำอิง	ดี	-	ดี	-	ดี - ดี	-

ที่มา : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 (เชียงใหม่), 2559

6. มลพิษจากขยะมูลฝอย

จากการสำรวจสถานการณ์ขยะมูลฝอยของจังหวัดเชียงราย โดยกรมควบคุมมลพิษ พบว่า ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด 435,147.96 ตันต่อปีหรือเฉลี่ยประมาณวันละ 1,192 ตัน ปรากฏว่ามีขยะที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์เพียง 94,690.24 ตันต่อปี หรือประมาณวันละ 259.43 ตัน ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น 217,596.47 ตันต่อปีหรือเฉลี่ยประมาณวันละ 596.15 ตัน ได้รับการให้บริการเก็บขนและกำจัดโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 62 แห่ง โดยนำไปฝังกลบอย่างถูกหลักวิชาการ (Sanitary Landfill) ในสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยที่มีระบบป้องกันมลพิษลงสู่สิ่งแวดล้อม 105,114.76 ตันต่อปี หรือเฉลี่ยประมาณวันละ 287.99 ตัน นำไปเผาในเตาเผาขยะมูลฝอยที่ไม่มีระบบบำบัดมลพิษ 50,107.82 ตันต่อปี หรือเฉลี่ยประมาณวันละ 137.28 ตัน และนำไปเทกองกลางแจ้ง (Open dump) ในบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยที่ไม่มีระบบบำบัดมลพิษ ซึ่งกระจายครอบคลุมทั้ง 18 อำเภอ โดยในปัจจุบันคิดเป็นปริมาณขยะที่สะสม 13,994.7 ตัน ทั้งนี้ จากการสำรวจ ยังพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 81 แห่ง ยังไม่มีการให้บริการเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย คิดเป็นปริมาณขยะมูลฝอย 186,019.88 ตัน หรือเฉลี่ยประมาณวันละ 509.64 ตัน

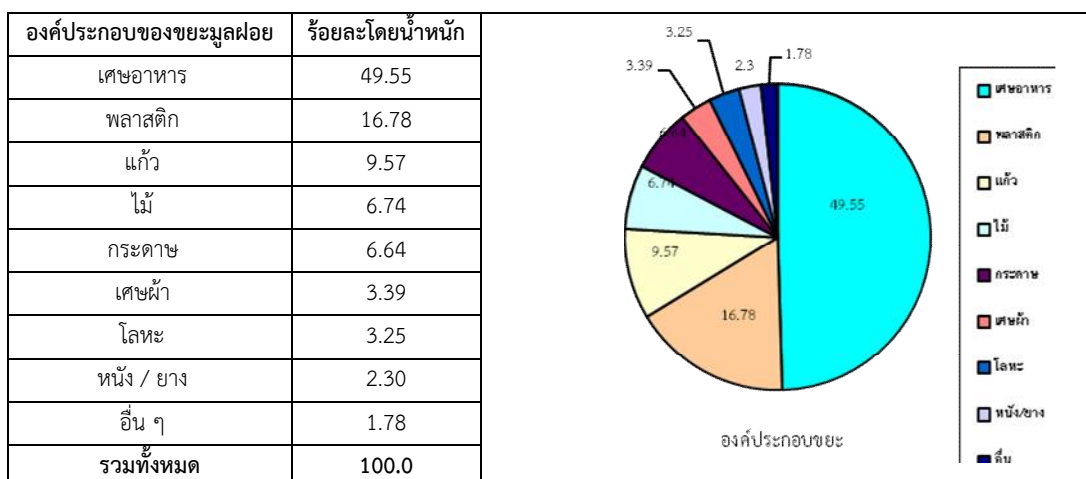
ภาพที่ 12 สถานการณ์ขยะมูลฝอย จังหวัดเชียงราย

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, 2559

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของขยะมูลฝอย (ตารางที่ 8) จะเห็นว่าขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีกซึ่งได้แก่ วัสดุจำพวกแก้ว กระดาษ พลาสติก และโลหะ อยู่ประมาณร้อยละ 36.24 ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด แต่ถูกทิ้งรวมอยู่กับขยะสดประเภทเศษอาหารใบไม้กิ่งไม้ จนทำให้ยากแก่การแยกประเภททำความสะอาด และหากขยะมูลฝอยเหล่านี้มีการทิ้งเป็นของเสียที่ต้องกำจัดรวมกับขยะมูลฝอยทั่วไปแล้ว ขยะมูลฝอยประเภทอินทรีย์จะเกิดการเน่าเสียง่าย ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาด้านกลิ่นไม่พึงประสงค์ แมลงวัน ปัญหาด้านพื้นที่ในการกำจัด ปัญหาการแพร่กระจายของเชื้อโรค รวมทั้ง ปัญหาการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากกระบวนการย่อยสลายแบบไร้อากาศ (Anaerobic) กระจายสู่บรรยากาศและทำให้เกิดภาวะโลกร้อน

ตารางที่ 62 แสดงองค์ประกอบของขยะในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

มลพิษจากของเสียอันตราย

จากการศึกษาความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีในแปลงเพาะปลูกของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาความรู้ระบบเกษตรธรรมชาติของศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูงจังหวัดเชียงราย จำนวน 806 ราย ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง แม่สรวย เวียงป่าเป้า เทิง เวียงแก่น เชียงแสน แม่จัน และอำเภอแม่ฟ้าหลวง โดยสถาบันการศึกษาและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ พบว่า สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างใช้ ได้แก่ สารกำจัดวัชพืช สารกำจัดแมลง สารป้องกันกำจัดโรคพืช สารกำจัดหนู และสารกำจัดหอย (ตารางที่ 9) หากพิจารณาการแบ่งกลุ่มตามชื่อสามัญ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จะใช้สารกำจัดศัตรูพืช จำนวน 5 กลุ่ม สารกำจัดแมลง จำนวน 17 กลุ่ม โดยพบสารพาราไทออนเมทิลและเมทามิโดฟอส ซึ่งเป็นสารเคมีที่ห้ามใช้ทางการเกษตรในประเทศไทย และสารกลุ่มที่กรมวิชาการเกษตรเฝ้าระวัง ได้แก่ เมทิดาไฮออน เมโทมิล และคาร์โบฟูราน พบการใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช จำนวน 9 กลุ่ม นอกจากนี้ เกษตรกรใช้ซิงค์ฟอสไฟด์ในการกำจัดหนูและสารเมทิลดีไฮด์ในการกำจัดหอยเชอรี่ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีระดับพิษ 1 เอ (พาราไทออนเมทิล) คิดเป็นร้อยละ 1.64 ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชทั้งหมด พบในพื้นที่อำเภอเวียงป่าเป้า เวียงแก่น และแม่ฟ้าหลวง ในขณะที่สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในระดับ 1 บี (เมทิดาไฮออน เมทามิโดฟอส เมโทมิล คาร์โบฟูราน และซิงค์ฟอสไฟด์) จะพบทุกอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 21.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 63 องค์ประกอบของขยะมูลฝอย

องค์ประกอบของขยะมูลฝอย	ร้อยละโดยน้ำหนัก
มูลฝอยเปียก	49.55
กระดาษ	6.64
พลาสติก	16.78
เศษผ้า	3.39
แก้ว	9.57
โลหะ	3.25
ไม้	6.74
หนัง / ยาง	2.3
อื่น ๆ	1.78
รวมทั้งหมด	100

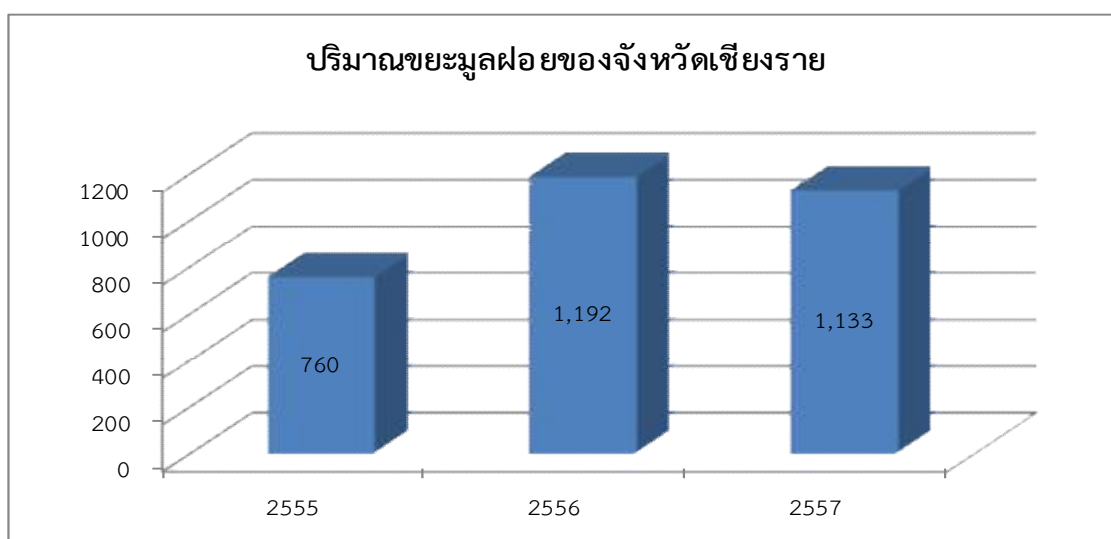
ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย, 2559.

ตารางที่ 64 ปริมาณขยะมูลฝอยของจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2555 - 2557

2555			2556			2557		
ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม
471	290	760	639	553	1,192	661	472	1,133

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2559.

แผนภูมิที่ 31 ปริมาณขยะมูลฝอยของจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2555 - 2557

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2559.

การวิเคราะห์ปริมาณขยะมูลฝอยของจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2555 - 2556 พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2556 มีปริมาณขยะ 1,192 ตัน สาเหตุเนื่องจากการขยายตัวของเมืองและมีจำนวนของประชากรมากขึ้นทำให้ทั้งขยะมากขึ้นตามไปด้วย แต่ในปี 2557 กลับมีปริมาณลดลงเหลือ 1,133 เนื่องจากการส่งเสริมการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. มลพิษจากของเสียอันตราย

จากการศึกษาความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีในแปลงเพาะปลูกของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาความรู้ระบบเกษตรธรรมชาติของศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูงจังหวัดเชียงราย จำนวน 806 ราย 8 อำเภอ ได้แก่ เมืองเชียงราย เวียงป่าเป้า เวียงแก่น เทิง แม่สรวย แม่จัน เชียงแสน และแม่ฟ้าหลวง โดยสถาบันการศึกษาและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ พบว่า สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างใช้ ได้แก่ สารกำจัดวัชพืช สารกำจัดแมลง สารป้องกันกำจัดโรคพืช สารกำจัดหนู และสารกำจัดหอย หากพิจารณาการแบ่งกลุ่มตามชื่อสามัญ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจะ

ใช้สารกำจัดศัตรูพืช จำนวน 5 กลุ่ม สารกำจัดแมลง จำนวน 17 กลุ่ม โดยพบสารพาราไทออนเมทิล และเมทามิโดฟอส และสารกลุ่มที่เป็นสารเคมีที่ห้ามใช้ทางการเกษตรในประเทศไทย และสารกลุ่มที่กรมวิชาการเกษตรเฝ้าระวัง ได้แก่ เมทิดาไฮออน เมโทมิล และคาร์โบฟูราน พบการใช้สารกำจัดโรคพืช จำนวน 9 กลุ่ม นอกจากนี้ เกษตรกรใช้ซิงค์ฟอสไฟด์ในการกำจัดหนูและสารเมทิลดีไฮด์ในการกำจัดหอยเชอรี่ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชทั้งหมด พบในพื้นที่อำเภอเวียงป่าเป้า เวียงแก่น และแม่ฟ้าหลวง ในขณะที่สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในระดับ 1 ปี (เมทิดาไฮออน เมทามิโดฟอส เมโทมิล คาร์โบฟูราน และซิงค์ฟอสไฟด์) จะพบทุกอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 21.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การดำเนินการจัดการของเสียอันตรายและขยะมูลฝอยติดเชื้อมีน้อย พบว่า ของเสียอันตรายยังคงถูกนำไปกำจัดร่วมกับขยะมูลฝอยทั่วไป เนื่องจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ยังขาดความรู้และขาดเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการของเสียอันตรายเหล่านี้ รวมทั้งขาดสถานที่กำจัดของเสียอันตราย ในส่วนของการนำของเสียอันตรายจากชุมชนกลับมาใช้ประโยชน์ก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลายเพราะเทคโนโลยีดังกล่าวมีราคาสูง และขาดการสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐ ทำให้การดำเนินการด้านนี้ยังมีน้อย ส่วนการกำจัดขยะมูลฝอยติดเชื้อ ส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของแต่ละโรงพยาบาล ในการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยติดเชื้อ โดยสถานพยาบาลของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่จะใช้ระบบเตาขยะมูลฝอยติดเชื้อ

ตารางที่ 65 สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ใช้ในการทำการเกษตรของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า	ระดับพิษของ WHO	ความเป็นพิษเฉียบพลัน
1. สารกำจัดวัชพืช				
1.1	พาราควอตไดคลอไรด์	กรัมม็อกโซน	2	พิษปานกลาง
		พาราควอต	2	พิษปานกลาง
1.2	อะลาคลอร์	โทเรต	3	พิษน้อย
1.3	เมตซัลฟูรอนเมทิล คลอร์ิบูรอน เอทิล	อัลมิกซ์	4	พิษน้อยมาก
1.4	ไกลโฟเซตไฮโซโพรพิลแอมโมเนีย	ไกลโฟเซต	ไม่จำแนก	-
		ราวดี้เอฟ	ไม่จำแนก	-
		สปาร์ค	ไม่จำแนก	-
1.5	2,4-ดีโซเดียมซอลต์	เอชโซนด์ 95 ตรามาแดง	ไม่จำแนก	-
2. สารกำจัดแมลง				
2.1	พาราไทออนเมทิล	มาลาไทออน	1เอ	พิษร้ายแรงยิ่ง
		พาราไทออน	1เอ	พิษร้ายแรงยิ่ง
2.2	เมทิดาไฮออน	ซูปราไซด์	1บี	พิษร้ายแรง
2.3	เมทามิโดฟอส	ทามารอน	1บี	พิษร้ายแรง
2.4	เมโทมิล	น็อกเด็ด	1บี	พิษร้ายแรง
		แลนเนท	1บี	พิษร้ายแรง

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า	ระดับพิษ ของ WHO	ความเป็นพิษ เฉียบพลัน
2.5	คาร์โบฟูราน	ฟูราดาน	1 ปี	พิษร้ายแรง
2.6	คาร์บาริล	เซฟวิน 85	2	พิษปานกลาง
		คาร์บาริล	2	พิษปานกลาง
2.7	คลอไพริฟอส	คลอไพริฟอส	2	พิษปานกลาง
2.8	ไดเมโทเอต	ไฮคอน	2	พิษปานกลาง
		ไดโทน	2	พิษปานกลาง
2.9	คาร์โบซัลแฟน	ยูฟอสซ์	2	พิษปานกลาง
2.10	เปอร์เมทริน	แอมบุซ	2	พิษปานกลาง
2.11	อะบาเม็กติน	อะบาเม็กติน	2	พิษปานกลาง
2.12	ไซเปอร์เมทริน	ซิมบุซ	ไม่จำแนก	-
		ซูบเปอร์-แม็กซ์	ไม่จำแนก	-
		นีอคเฮอร์	ไม่จำแนก	-
		ไซเปอร์เมทริน	ไม่จำแนก	-
2.13	ไดโนทีฟูแรน	ไดโนคิว	ไม่จำแนก	-
		ไดโนทอป	ไม่จำแนก	-
		ไดโนเทอร์ฟูริน	ไม่จำแนก	-
		อะโกนัม	ไม่จำแนก	-
2.14	ไพรีทริน	ฟายรีทอย์	ไม่จำแนก	-
		ไพรีทรัม ไมโคร	ไม่จำแนก	-
2.15	NPV (Nuclear Polyhedrosis Virus)	เคลียร์	ไม่จำแนก	-
		จาร์ส	ไม่จำแนก	-
2.16	BT (Bacillus thuringiensis)	ซูริไซด์	ไม่จำแนก	-
		ฮาร์โกน่า	ไม่จำแนก	-
		ซอค-บีที	ไม่จำแนก	-
2.13	ไดโนทีฟูแรน	ไดโนคิว	ไม่จำแนก	-
		ไดโนทอป	ไม่จำแนก	-
		ไดโนเทอร์ฟูริน	ไม่จำแนก	-
		อะโกนัม	ไม่จำแนก	-
2.14	ไพรีทริน	ฟายรีทอย์	ไม่จำแนก	-
		ไพรีทรัม ไมโคร	ไม่จำแนก	-
2.15	NPV (Nuclear Polyhedrosis Virus)	เคลียร์	ไม่จำแนก	-
		จาร์ส	ไม่จำแนก	-
2.16	BT (Bacillus thuringiensis)	ซูริไซด์	ไม่จำแนก	-
		ฮาร์โกน่า	ไม่จำแนก	-
		ซอค-บีที	ไม่จำแนก	-
2.17	ลิกควิด พาราฟิน	ไวท์ออยล์	ไม่จำแนก	-
2.18	ไม่สามารถระบุชื่อสามัญได้	คาร์โรรอล ไฮคอน ไบเมทดริน	ไม่จำแนก	-
		ออการ์โน ออร์ทูล	ไม่จำแนก	-

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า	ระดับพิษ ของ WHO	ความเป็นพิษ เฉียบพลัน
3. สารป้องกันกำจัดโรคพืช				
3.1	คอปเปอร์ออกซิคลอไรด์	คอปเปอร์	3	พิษน้อย
3.2	ไดฟิโนโคนาโซล	สกอว์ 250 อีซี	3	พิษน้อย
3.3	เมทาแลกซิล	เมทาแลกซิล	3	พิษน้อย
3.4	ซัลเฟอร์	กัมมะถันผง	4	พิษน้อยมาก
		ซัลฟูริก	4	พิษน้อยมาก
3.5	แมนโคเซบ	ฟิวเจอร์-เอ็ม	4	พิษน้อยมาก
		แมนโคเซบ	4	พิษน้อยมาก
3.6	คาร์เบนดาซิม	คาร์เบนดาซิม	4	พิษน้อยมาก
3.7	แคปแทน	แคปแทน	4	พิษน้อยมาก
3.8	คลอโรทาโลนิล	ดาโคนิล	4	พิษน้อยมาก
3.9	อีไตรไดอาโซล	เทอร์ราโซล	ไม่จำแนก	-
4. สารกำจัดหนู				
4.1	ซิงค์ฟอสไฟด์	ซิงค์ฟอสไฟด์	1 ปี	พิษร้ายแรง
5. สารกำจัดหอย				
5.1	เมทิลดีไฮด์	น็อกเซอร์	2	พิษปานกลาง

ที่มา : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, 2559.

*จำแนกระดับความเป็นพิษตามเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลกจาก <http://www.pesticideinfo.org/>

การดำเนินการจัดการของเสียอันตรายและขยะมูลฝอยติดเชื้อยังมีน้อย พบว่า ของเสียอันตรายยังคงถูกนำไปกำจัดร่วมกับขยะมูลฝอยทั่วไป เนื่องจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังขาดความรู้และขาดเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการของเสียอันตรายเหล่านี้ รวมทั้งยังขาดสถานที่กำจัดของเสียอันตราย ในส่วนของการนำของเสียอันตรายจากชุมชนกลับมาใช้ประโยชน์ก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย เพราะเทคโนโลยีดังกล่าวมีราคาสูง และขาดการสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐ ทำให้การดำเนินการด้านนี้มีน้อย

พืชกลุ่มข้าว พืชไร่ ยางพารา ผลไม้ พืชเมืองหนาว ผักและพืชสมุนไพร เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้เพาะปลูกควบคู่กับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ส่วนใหญ่ใช้สารกำจัดวัชพืชและสารกำจัดแมลงเป็นหลักและใช้ในทุกอำเภอ โดยผลการศึกษาพบว่า

1) ในพื้นที่อำเภอเมือง เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากในกาแฟ ขณะที่ข้าวโพดและข้าวไร้จะมีปริมาณการใช้สารกำจัดวัชพืชมากที่สุด ประมาณ 324 และ 240 ลิตรต่อปี ตามลำดับ ส่วนใหญ่จะใช้สารกลุ่มพาราควอตไดคลอไรด์และไกลโฟเซตไอโซโพรพิลแอมโมเนีย สารกลุ่มเมโทมิล เกษตรกรจะนิยมใช้กันมากที่สุดในการกำจัดแมลงประมาณ 261 กิโลกรัมต่อปี

2) อำเภอแม่สรวย เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกลุ่มโพเซตไฮโซ โพรฟิล แอมโมเนีย (ไกลโพเซต ราวด์อัฟ) มากที่สุด ประมาณ 1,341 ลิตรต่อปี และอีกประมาณ 748 ลิตรต่อปี จะเป็นสารกลุ่มพาราควอตไดคลอไรด์ (กรัมม็อกโซน) สำหรับสารเคมีกำจัดแมลง เกษตรกรจะใช้เพียง 4 กลุ่มเท่านั้น ได้แก่ เมโทมิล คาร์โบฟูราน อะบาเม็กติน และเชื้อไวรัส NPV และมักจะใช้สารกำจัดแมลงในพริก กาแฟ ข้าว ชিং และผัก

3) อำเภอเวียงป่าเป้า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจะใช้สารกลุ่มพาราควอตไดคลอไรด์ (กรัมม็อกโซน) มากที่สุด ประมาณ 265 ลิตรต่อปี สารกลุ่มเมโทมิล (แลนเนท) จะมีปริมาณการใช้มากที่สุดในกลุ่มพืชผัก (ผักเมืองหนาวและผักทั่วไป) จำนวน 241 กก./ปี สารกลุ่มไดฟิโนโคนาโซล และคลอโรทาโลนิล เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจะนิยมใช้กันมาก เพื่อป้องกันกำจัดโรคพืชของผัก (ผักเมืองหนาวและผักทั่วไป) ประมาณ 717 ลิตร/ปี และ 215 กก./ปี ตามลำดับ

4) อำเภอเทิง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกลุ่มพาราควอตไดคลอไรด์และไกลโพเซตไฮโซ โพรฟิลแอมโมเนียจะใช้มากในการปลูกข้าวโพด (242 ลิตร/ปี) และข้าวนาปี (20 ลิตร/ปี) สารอะบาเม็กตินและไซเปอร์เมทริน เกษตรกรจะใช้กันมากที่สุดทั้งสิ้นประมาณ 186 และ 163 ลิตร/ปี ในแปลงปลูกกะหล่ำปลี ผักกาดขาว และผักกาดเขียวปลี

5) เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างอำเภอเวียงแก่น จะใช้สารกลุ่มพาราควอตไดคลอไรด์และไกลโพเซตไฮโซโพรฟิลแอมโมเนีย (ไกลโพเซต ราวด์อัฟ) ในการกำจัดวัชพืชในพื้นที่ปลูกข้าวโพด ข้าว กาแฟ เท่านั้น รวมทั้งสิ้น ประมาณ 239 ลิตร/ปี สารกลุ่มเมโทมิล เกษตรกรจะใช้ในปริมาณมากที่สุด ประมาณ 113 กก./ปี ในแปลงปลูกกะหล่ำ ผักกาดขาว ผักกาดเขียวปลี และลิ้นจี่

6) อำเภอเชียงแสน สารกลุ่มไกลโพเซตไฮโซโพรฟิลแอมโมเนีย จะใช้มากที่สุด ประมาณ 1,528 ลิตร/ปี ส่วนที่เหลืออีกประมาณ 1,020 ลิตร/ปี เป็นสารกลุ่มพาราควอตไดคลอไรด์ที่นิยมใช้กันมากในพื้นที่ปลูกข้าวโพด ข้าวไร่ ตามลำดับ และสารกลุ่มเมโทมิล มีปริมาณการใช้สูงที่สุด ประมาณ 331 กก./ปี รองลงมาจะเป็นสารกลุ่มอะบาเม็กตินที่มีการใช้ประมาณ 299 ลิตร/ปี นอกจากนี้ เกษตรกรที่ใช้สารกลุ่มเมทิลดีไฮด์ในการป้องกันการระบาดของหอยเชอร์รี่ในนาข้าว

7) เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างอำเภอแม่จัน จะนิยมใช้สารกลุ่มไกลโพเซตไฮโซโพรฟิลแอมโมเนียมากที่สุด ประมาณ 192 ลิตร/ปี รองลงมาจะเป็นสารกลุ่มพาราควอตไดคลอไรด์ ประมาณ 72 ลิตร/ปี

8) อำเภอแม่ฟ้าหลวง เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจะใช้สารกำจัดวัชพืชและสารกำจัดแมลงเท่านั้น ส่วนใหญ่สารกำจัดวัชพืชจะเป็นสารกลุ่มไกลโพเซตไฮโซโพรฟิลแอมโมเนียที่มีปริมาณการใช้ประมาณ 855 ลิตร/ปี การปลูกข้าวโพดซึ่งเป็นพืชที่เกษตรกรนิยมใช้สารกำจัดวัชพืชมากที่สุด รองลงมาเป็นยางพารามากที่สุด ประมาณ 92 กก./ปี ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้และผลกระทบของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชของกลุ่มเกษตรกรในระดับปานกลางถึงสูง นอกจากนี้ ส่วนใหญ่จะมีระดับการปฏิบัติตนก่อนและหลังการใช้สารเคมีกำจัด

ศัตรูพืชในระดับสูง (มากกว่าร้อยละ 90 ในทุกอำเภอ) อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงระดับการปฏิบัติตนในขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรร้อยละประมาณ 12 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีอยู่ในระดับต่ำและปานกลาง ที่เหลือร้อยละประมาณ 88 จะปฏิบัติตนอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

8. มลพิษทางอากาศ

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย ได้ทำการรวบรวมข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพอากาศ จากสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศของกรมควบคุมมลพิษ จำนวน 2 สถานี ซึ่งตั้งอยู่บริเวณหน้าสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย (ภาพที่ 9) และบริเวณหน้าสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สาย (ภาพที่ 10) โดยข้อมูลที่บ่งชี้ถึงภาวะหมอกควันไฟที่นำมาใช้ประกอบการเฝ้าระวังคุณภาพอากาศ ได้แก่ ปริมาณฝุ่นละอองในบรรยากาศที่มีขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM_{10}) ซึ่งทำการรวบรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 – 2558

ตารางที่ 66 จำนวนวันฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยรายวันอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

ปีงบประมาณ พ.ศ.	จำนวนวันที่ทำการตรวจวัด	จำนวนวันที่ค่า PM_{10} เกินค่ามาตรฐาน	จำนวนวันที่ค่า PM_{10} อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
2555	121	33	88
2556	117	25	92
2557	116	18	98
2558	117	19	98

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, 2559.

สรุปการตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่จังหวัดเชียงรายรายเดือน ปี 2559 แยกตามสถานี

ตารางที่ 67 ค่า PM_{10} และ ค่า AQI

เดือน วันที่	กุมภาพันธ์ 2559				มีนาคม 2559				เมษายน 2559			
	สถานี อ.เมือง		สถานี อ.แม่สาย		สถานี อ.เมือง		สถานี อ.แม่สาย		สถานี อ.เมือง		สถานี อ.แม่สาย	
	PM_{10}	AQI	PM_{10}	AQI	PM_{10}	AQI	PM_{10}	AQI	PM_{10}	AQI	PM_{10}	AQI
1	43	55	34	50	28	41	27	45	143	98	213	140
2	52	60	37	53	34	52	34	44	102	80	199	125
3	56	63	50	56	48	64	45	64	92	98	162	124
4	59	58	53	49	67	68	65	67	134	111	218	164
5	49	60	37	52	67	67	69	71	144	106	263	159
6	58	49	43	48	70	73	71	71	155	117	263	156

เดือน วันที	กุมภาพันธ์ 2559				มีนาคม 2559				เมษายน 2559			
	สถานี อ.เมือง		สถานี อ.แม่สาย		สถานี อ.เมือง		สถานี อ.แม่สาย		สถานี อ.เมือง		สถานี อ.แม่สาย	
	PM ₁₀	AQI	PM ₁₀	AQI	PM ₁₀	AQI	PM ₁₀	AQI	PM ₁₀	AQI	PM ₁₀	AQI
7	33	58	35	46	85	81	81	78	111	102	167	102
8	56	59	32	50	91	81	90	88	191	136	142	128
9	54	62	37	52	83	78	101	94	151	97	166	86
10	64	76	50	60	81	86	120	93	98	82	80	81
11	95	92	67	73	103	92	111	100	102	94	117	117
12	108	85	82	76	113	98	128	112	130	116	231	183
13	80	70	69	61	117	94	153	112	169	170	305	177
14	78	70	56	58	111	98	143	110	-	-	306	166
15	71	73	50	58	115	103	150	123	-	-	245	155
16	76	74	50	55	119	85	181	125	-	-	271	187
17	79	75	53	61	99	91	175	122	-	-	311	174
18	77	75	60	68	119	114	171	131	-	-	255	164
19	78	69	69	69	172	130	225	168	316	139	283	145
20	71	73	71	72	181	127	282	163	143	101	154	92
21	70	67	77	71	184	114	262	170	100	96	127	112
22	79	75	7	73	127	98	295	173	133	94	138	104
23	72	75	76	80	160	129	298	181	82	73	117	85
24	80	71	95	81	199	173	304	183	81	76	95	80
25	56	30	67	35	317	125	301	134	66	66	70	64
26	13	15	24	20	64	75	82	83	79	78	64	64
27	9	35	19	21	107	96	99	98	92	91	87	96
28	14	35	15	28	91	80	101	78	119	109	136	120
29	19	32	24	29	101	81	106	98	108	73	136	78
30	-	-	-	-	90	102	123	116	59	66	45	72
31	-	-	-	-	138	113	182	137	-	-	-	-

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, กันยายน 2559.

*****หมายเหตุ**

ค่า PM₁₀ คือฝุ่นขนาดเล็ก (Particulate Matter) ที่มีอนุภาคเล็กกว่า 10 ไมครอน ไม่ควรเกิน 120 ถ้าเกินมีผลกระทบต่อสุขภาพ

ค่า AQI คือ ดัชนีคุณภาพอากาศ (Air Quality Index) ไม่ควรเกิน 100 ถ้าเกินมีผลกระทบต่อสุขภาพ

ตารางที่ 68 ค่า PM₁₀ ที่วัดได้สูงสุด ปี พ.ศ. 2551 – 2558

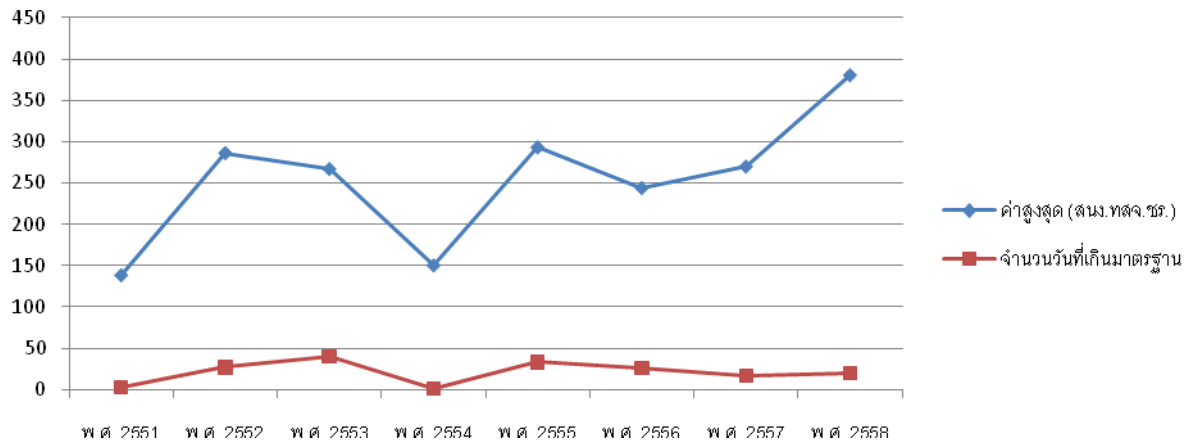
ปีงบประมาณ พ.ศ.	ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน (PM ₁₀)	สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ	
		สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เชียงราย อ.เมือง	สำนักงานสาธารณสุข อำเภอแม่สาย อ.แม่สาย**
2551	ค่าสูงสุด	137.9	-
	จำนวนวันที่ค่าเกินมาตรฐาน	3	-
2552	ค่าสูงสุด	286.4	-
	จำนวนวันที่ค่าเกินมาตรฐาน	27	-
2553	ค่าสูงสุด	267.1	-
	จำนวนวันที่ค่าเกินมาตรฐาน	40	-
2554	ค่าสูงสุด	149.9	-
	จำนวนวันที่ค่าเกินมาตรฐาน	1	-
2555	ค่าสูงสุด	293.4	479.1
	จำนวนวันที่ค่าเกินมาตรฐาน	33	54
2556	ค่าสูงสุด	244	308
	จำนวนวันที่ค่าเกินมาตรฐาน	26	20
2557	ค่าสูงสุด	270	244
	จำนวนวันที่ค่าเกินมาตรฐาน	17	20
2558	ค่าสูงสุด	381	280
	จำนวนวันที่ค่าเกินมาตรฐาน	20	19

ที่มา : สำนักจัดการคุณภาพอากาศ, 2559.

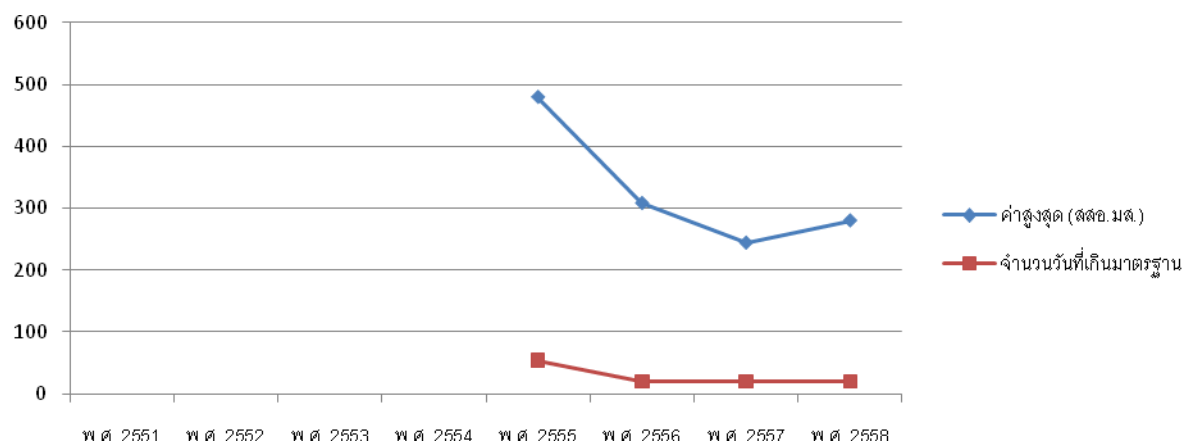
หมายเหตุ *มาตรฐานฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน เฉลี่ย 24 ชั่วโมง ไม่เกิน 120 มคก./ลบ.ม.

**เริ่มตรวจวัดเดือนกรกฎาคม 2554

แผนภูมิที่ 32 แผนภูมิแสดงปริมาณฝุ่นละอองในบรรยากาศที่มีขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM₁₀) และจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน ของสถานีหน้าสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดเชียงราย

แผนภูมิที่ 33 แผนภูมิแสดงปริมาณฝุ่นละอองในบรรยากาศที่มีขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM₁₀) และจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน ของสถานีหน้าสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สาย

ปี พ.ศ. 2551 ทำการตรวจวัดตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม ถึง 28 พฤษภาคม 2551 พบค่า PM₁₀ เกินค่ามาตรฐาน 3 วันและมีค่าสูงสุด 137.9 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 24 มีนาคม 2551

ปี พ.ศ. 2552 ทำการตรวจวัดตั้งแต่วันที่ 17 ตุลาคม 2551 เป็นต้นมา พบค่า PM₁₀ เกินค่ามาตรฐาน 27 วันและมีค่าสูงสุด 288.0 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 13 มีนาคม 2552

ปี พ.ศ. 2553 มีการติดตั้งหน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่บริเวณหน้าสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สาย จึงแบ่งผลการตรวจวัดเป็นดังนี้

สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ หน้าสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศตลอดทั้งปี พบค่า PM_{10} เกินค่ามาตรฐาน 43 วันและมีค่าสูงสุด 291.9 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 26 มีนาคม 2553

หน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่บริเวณหน้าสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สาย ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2553 พบค่า PM_{10} เกินค่ามาตรฐาน 38 วันและมีค่าสูงสุด 337.90 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 10 เมษายน 2553

ปี พ.ศ. 2554 ผลการตรวจวัดเป็นดังนี้

สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ หน้าสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศตลอดทั้งปี พบค่า PM_{10} เกินค่ามาตรฐาน 2 วันและมีค่าสูงสุด 142.3 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 6 เมษายน 2554

หน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่บริเวณหน้าสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สาย ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศตลอดทั้งปี พบค่า PM_{10} เกินค่ามาตรฐาน 1 วันและมีค่าสูงสุด 158.5 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 6 เมษายน 2554

ปี พ.ศ. 2555 ผลการตรวจวัดเป็นดังนี้

สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ หน้าสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศตลอดทั้งปี พบค่า PM_{10} เกินค่ามาตรฐาน 33 วันและมีค่าสูงสุด 290.3 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 10 มีนาคม 2555

สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ หน้าสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สาย ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศตลอดทั้งปี พบค่า PM_{10} เกินค่ามาตรฐาน 55 วันและมีค่าสูงสุด 470.8 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 21 มีนาคม 2555

ปี พ.ศ. 2556 ผลการตรวจวัดเป็นดังนี้

สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ หน้าสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศตลอดทั้งปี พบค่า PM_{10} เกินค่ามาตรฐาน 25 วันและมีค่าสูงสุด 244.0 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 26 มีนาคม 2556

สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ หน้าสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สาย ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศตลอดทั้งปี พบค่า PM_{10} เกินค่ามาตรฐาน 19 วันและมีค่าสูงสุด 272.0 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 5 เมษายน 2556

ปี พ.ศ. 2557 ผลการตรวจวัดเป็นดังนี้

สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ หน้าสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศตลอดทั้งปี พบค่า PM_{10} เกินค่ามาตรฐาน 17 วันและมีค่าสูงสุด 270.3 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 22 มีนาคม 2557

สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ หน้าสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สาย ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศตลอดทั้งปี พบค่า PM_{10} เกินค่ามาตรฐาน ๒๐ วันและมีค่าสูงสุด 244.0 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 21 มีนาคม 2557

ปี พ.ศ. 2558 ผลการตรวจวัดเป็นดังนี้

สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ หน้าสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศตลอดทั้งปี พบค่า PM_{10} เกินค่ามาตรฐาน 20 วันและมีค่าสูงสุด 381 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 18 มีนาคม 2558

สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ หน้าสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สาย ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศตลอดทั้งปี พบค่า PM_{10} เกินค่ามาตรฐาน 19 วันและมีค่าสูงสุด 280 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในวันที่ 18 มีนาคม 2558

จากการรวบรวมสถิติการเกิดไฟในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จำแนกรายอำเภอ ระหว่างปี 2551-2558 พบว่า

การเกิดไฟในพื้นที่เกษตร

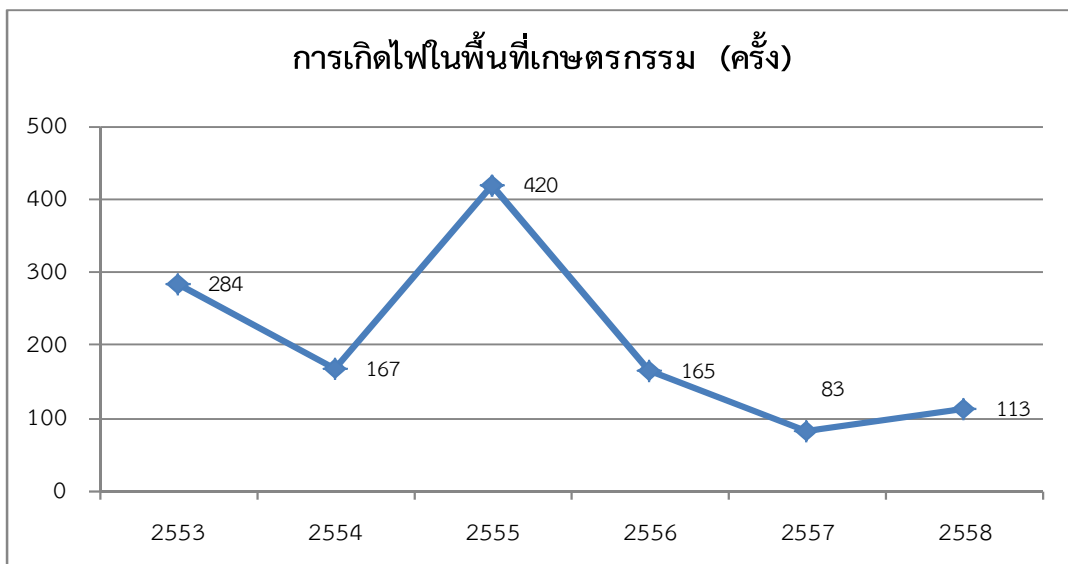
ตารางที่ 69 การเกิดไฟในพื้นที่เกษตรกรรม ตั้งแต่ปี 2553 - 2558 จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	การเกิดไฟในพื้นที่เกษตรกรรม (ครั้ง)						รวมเกษตร ปี 53 - 58
	2553	2554	2555	2556	2557	2558	
1. เมืองเชียงราย	29	13	39	12	11	12	116
2. แม่จัน	46	39	81	55	25	27	273
3. แม่สาย	11	2	19	7	1	1	41
4. เชียงแสน	15	22	43	17	8	16	121
5. เชียงของ	14	13	33	12	7	16	95
6. เทิง	56	19	33	15	7	6	136
7. ป่าแดด	1	0	8	1	0	2	12
8. พาน	21	11	51	10	5	6	104
9. เวียงชัย	7	5	18	1	0	2	33
10. แม่สรวย	8	0	5	1	1	2	17
11. เวียงป่าเป้า	9	1	21	8	0	2	41
12. พญาเม็งราย	17	8	11	6	4	2	48
13. เวียงแก่น	1	0	2	0	0	2	5
14. ขุนตาล	18	7	17	8	8	7	65

อำเภอ	การเกิดไฟในพื้นที่เกษตรกรรม (ครั้ง)						รวมเกษตร ปี 53 - 58
	2553	2554	2555	2556	2557	2558	
15. แม่ฟ้าหลวง	2	0	6	1	1	3	13
16. แม่ลาว	13	12	17	3	3	2	50
17. เวียงเชียงรุ้ง	12	12	13	3	1	2	43
18. ดอยหลวง	4	3	3	5	1	3	19
รวม	284	167	420	165	83	113	1,232

หมายเหตุ : รวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม - 31 พฤษภาคม ของทุกปี

แผนภูมิที่ 34 การเกิดไฟในพื้นที่เกษตรกรรม ตั้งแต่ปี 2553 - 2558 จำแนกรายอำเภอ

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย, 2559.

- ในปี 2553 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 284 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอเทิง อำเภอแม่จัน และอำเภอเมืองเชียงราย ตามลำดับ
- ในปี 2554 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 167 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน และอำเภอเทิง ตามลำดับ
- ในปี 2555 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 420 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอแม่จัน อำเภอพาน และอำเภอเชียงแสน ตามลำดับ
- ในปี 2556 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 165 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน และอำเภอเทิง ตามลำดับ

- ในปี 2557 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 83 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอแม่จัน อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเชียงแสน และอำเภอขุนตาล ตามลำดับ

- ในปี 2558 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 113 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ และอำเภอพาน และอำเภอเมืองเชียงราย ตามลำดับ

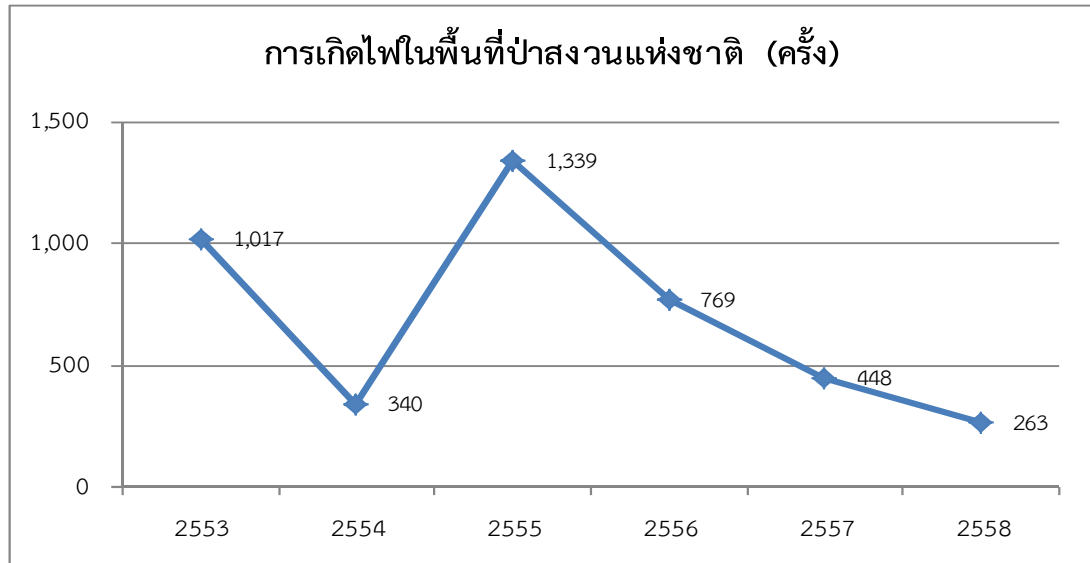
การเกิดไฟในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ตารางที่ 70 การเกิดไฟในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2553 - 2558 จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	การเกิดไฟในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (ครั้ง)						รวม ป่าสงวนฯ ปี 53 - 58
	2553	2554	2555	2556	2557	2558	
1. เมืองเชียงราย	93	50	108	62	55	21	389
2. แม่จัน	12	2	13	10	6	4	47
3. แม่สาย	4	0	1	0	0	0	5
4. เชียงแสน	63	10	43	26	5	4	151
5. เชียงของ	97	31	129	46	35	15	353
6. เทิง	65	18	92	45	36	9	265
7. ป่าแดด	5	1	14	5	3	2	30
8. พาน	11	1	11	1	2	0	26
9. เวียงชัย	11	17	38	8	1	1	76
10. แม่สรวย	131	40	156	106	72	52	557
11. เวียงป่าเป้า	166	24	260	140	78	58	726
12. พญาเม็งราย	84	26	71	53	8	8	250
13. เวียงแก่น	99	59	155	112	68	37	530
14. ขุนตาล	12	6	32	18	15	2	85
15. แม่ฟ้าหลวง	85	31	134	89	58	42	439
16. แม่ลาว	5	3	12	2	2	0	24
17. เวียงเชียงรุ้ง	11	3	22	17	1	3	57
18. ดอยหลวง	63	18	48	29	3	5	166
รวม	1,017	340	1,339	769	448	263	4,176

หมายเหตุ : รวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม - 31 พฤษภาคม ของทุกปี

แผนภูมิที่ 35 การเกิดไฟในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2553 - 2558 จำแนกรายอำเภอ

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย, 2559.

- ในปี 2553 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 1,017 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอแม่สรวย และอำเภอเวียงแก่น ตามลำดับ
- ในปี 2554 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 340 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอพญาเม็งราย อำเภอเมืองเชียงราย และอำเภอแม่สรวย ตามลำดับ
- ในปี 2555 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 1,339 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอแม่สรวย และอำเภอเวียงแก่น ตามลำดับ
- ในปี 2556 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 769 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอเวียงแก่น และอำเภอแม่สรวย ตามลำดับ
- ในปี 2557 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 448 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอแม่สรวย และอำเภอเวียงแก่น ตามลำดับ
- ในปี 2558 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 262 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอแม่สรวย และอำเภอแม่ฟ้าหลวง ตามลำดับ

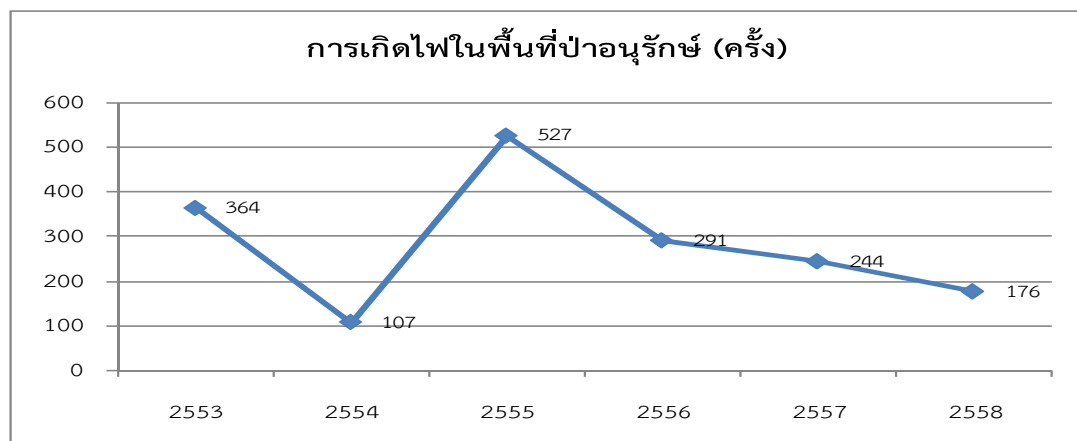
การเกิดไฟในพื้นที่ป่าอนุรักษ์

ตารางที่ 71 การเกิดไฟในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตั้งแต่ปี 2553 - 2558 จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	การเกิดไฟในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ครั้ง)						รวมป่าอนุรักษ์ ปี 53 - 58
	2553	2554	2555	2556	2557	2558	
1. เมืองเชียงราย	74	31	98	100	70	56	429
2. แม่จัน	6	7	10	11	9	1	44
3. แม่สาย	1	0	0	0	0	0	1
4. เชียงแสน	2	0	4	0	0	2	8
5. เชียงของ	0	0	0	0	0	0	0
6. เทิง	7	0	12	1	8	1	29
7. ป่าแดด	1	0	3	1	1	0	6
8. พาน	43	8	57	15	7	10	140
9. เวียงชัย	0	0	0	0	0	0	0
10. แม่สรวย	198	53	288	140	131	94	904
11. เวียงป่าเป้า	29	7	45	21	16	10	128
12. พญาเม็งราย	0	0	6	1	0	0	7
13. เวียงแก่น	0	0	0	0	0	0	0
14. ขุนตาล	0	0	0	0	1	0	1
15. แม่ฟ้าหลวง	0	0	0	0	0	0	0
16. แม่ลาว	3	0	2	1	1	0	7
17. เวียงเชียงรุ้ง	0	1	2	0	0	2	5
18. ดอยหลวง	0	0	0	0	0	0	0
รวม	364	107	527	291	244	176	1,709

หมายเหตุ : รวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม - 31 พฤษภาคม ของทุกปี

แผนภูมิที่ 36 การเกิดไฟในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตั้งแต่ปี 2553 - 2558 จำแนกรายอำเภอ

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย, 2559.

- ในปี 2553 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 364 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอแม่สรวย อำเภอเมืองเชียงราย และอำเภอพาน ตามลำดับ
- ในปี 2554 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 107 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอแม่สรวย อำเภอเมืองเชียงราย และอำเภอพาน ตามลำดับ
- ในปี 2555 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 527 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอแม่สรวย อำเภอเมืองเชียงราย และอำเภอพาน ตามลำดับ
- ในปี 2556 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 291 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอแม่สรวย อำเภอเมืองเชียงราย และอำเภอเวียงป่าเป้า ตามลำดับ
- ในปี 2557 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 244 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอแม่สรวย อำเภอเมืองเชียงราย และอำเภอเวียงป่าเป้า ตามลำดับ
- ในปี 2558 เกิดไฟในพื้นที่ทั้งสิ้น 176 ครั้ง อำเภอที่เกิดไฟมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอแม่สรวย อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอพาน และอำเภอเวียงป่าเป้า ตามลำดับ

สาเหตุเป็นผลจากสภาพภูมิประเทศเป็นแอ่งกระทะ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการกระจายตัวของมลพิษหมอกควันที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดมลพิษหมอกควันเพิ่มขึ้นอีก

1. ไฟป่าเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้มีปริมาณหมอกควันเพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำของมนุษย์
2. การเผาตามวิถีชีวิตของคนในภาคเหนือที่มีมาตั้งแต่อดีต ได้แก่ เพื่อเป็นแนวกันไฟ เผาวัชพืชเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูก เช่น ทำไร่ข้าวโพด การเผาเศษใบและกิ่งไม้ขยะ และการเผา/อบวัสดุเพื่อใช้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับสินค้าหัตถกรรม รวมทั้งการเผาเพื่อหาของป่า โดยเฉพาะผักหวาน (หลังจากการเผายอดอ่อนจะผลิและแตกหน่อ) และเห็ดเผาะหรือเห็ดถอบ (ชอบขึ้นตามพื้นดินใต้โคนไม้ที่ถูกไฟเผา/เผาที่ให้เตียนเพื่อเก็บง่าย) ซึ่งเป็นพืชผักตามธรรมชาติออกเพียงปีละครั้งในช่วงปลายฤดูแล้งถึงต้นฤดูฝน เป็นที่นิยมรับประทาน เพาะพันธุ์ได้ยากมีราคาสูง (ผักหวาน กิโลกรัมละประมาณ 200-300 บาท เห็ดเผาะลิตรละประมาณ 100-300 บาท)

2.2.6 ข้อมูลด้านความมั่นคง

1) สถานการณ์ยาเสพติด

ข้อมูลเชิงพื้นที่

- 1) จำนวนอำเภอที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด 18 อำเภอ
- 2) จำนวนตำบลที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด 268 ตำบล
- 3) จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด

- ระดับรุนแรง	จำนวน	268	หมู่บ้าน/ชุมชน
- ระดับปานกลาง	จำนวน	144	หมู่บ้าน/ชุมชน

- ระดับเบาบาง จำนวน 427 หมู่บ้าน/ชุมชน
- ไม่มีปัญหา จำนวน 973 หมู่บ้าน/ชุมชน

4) จำนวนสถานศึกษาที่มีการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด 207 แห่ง

5) จำนวนสถานประกอบการที่มีการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด 28 แห่ง

ข้อมูลบุคคล

- 1) จำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (ที่ได้จากการประมาณการ) 4,245 คน
- 2) จำนวนผู้ค้ายาเสพติด (จากการประมาณการ) 818 ตามหมายจับ 42 คน
- 3) จำนวนกลุ่มเสี่ยง นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ป.4-ป.6 38,604 คน (ประมาณการ)

สถานที่บำบัดรักษาฟื้นฟู

1) ระบบสมัครใจ	231 แห่ง/รองรับได้	10,000 คน/ปี
2) ระบบบังคับบำบัด	1 แห่ง/รองรับได้	1,200 คน/ปี
3) ระบบต้องโทษ	2 แห่ง/รองรับได้	400 คน/ปี
4) สถานที่ควบคุมตัวเพื่อรอการพิสูจน์	- แห่ง/รองรับได้	- คน/ปี
5) ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	18 แห่ง/รองรับได้	900 คน/ปี

ผลการดำเนินงาน 5 ปีย้อนหลัง (ปี พ.ศ. 2554 – 2558)

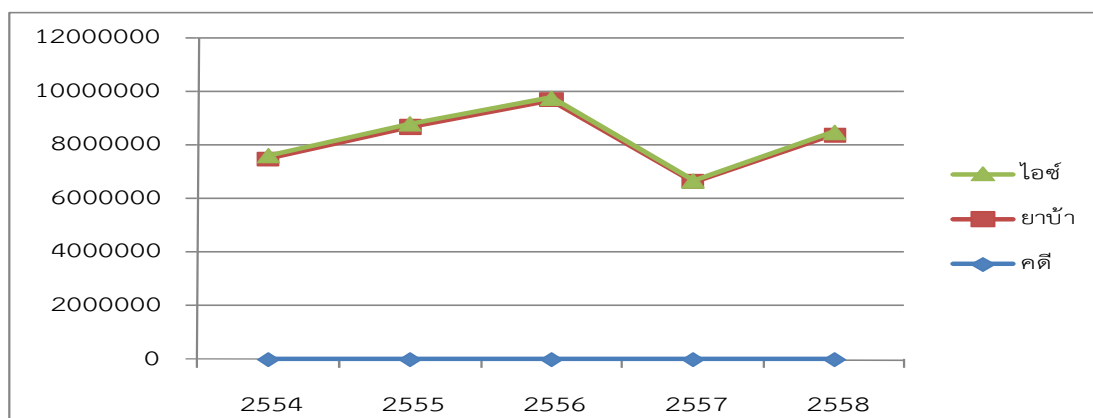
1) การสกัดกั้นตามแนวชายแดน

ตารางที่ 72 ผลการดำเนินการสกัดกั้นตามแนวชายแดน ปี พ.ศ. 2554 - 2558

การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
	2554	2555	2556	2557	2558
คดี	212	258	223	178	212
ยาบ้า	7,514,513	8,700,574	9,720,629	6,654,256	8,394,459
ไอซ์	129,471.57	129,472	65,753.5	40,000	117,989

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 37 ผลการดำเนินการสกัดกั้นตามแนวชายแดน ปี พ.ศ. 2554 - 2558

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการสกัดกั้นตามแนวชายแดน ปี พ.ศ. 2554 – 2558 พบว่า มีการดำเนินการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงปี 2554 – 2556 เนื่องจากมีปัญหาการลักลอบนำยาเสพติดจากภายนอกเข้ามาในประเทศอย่างต่อเนื่อง และหลังจากนั้นค่อยๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 2556 พอเข้าในช่วงปี 2557 มีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยมีจำนวนคดี 178 คดี เป็นคดียาบ้า 6,654,256 ล้านบาท และคดียาไอซ์ 40,000 ล้านบาท เพราะในปี 2556 – 2557 มีแนวโน้มการเกิดปัญหาลดลงทำให้การดำเนินการสกัดกั้นตามแนวชายแดนลดลงตามไปด้วย แต่ในปี 2558 กลับเพิ่มขึ้น โดยมีจำนวน 212 คดี ยาบ้า 8,394,459 ล้านบาท และยาไอซ์ 117,989 ล้านบาท

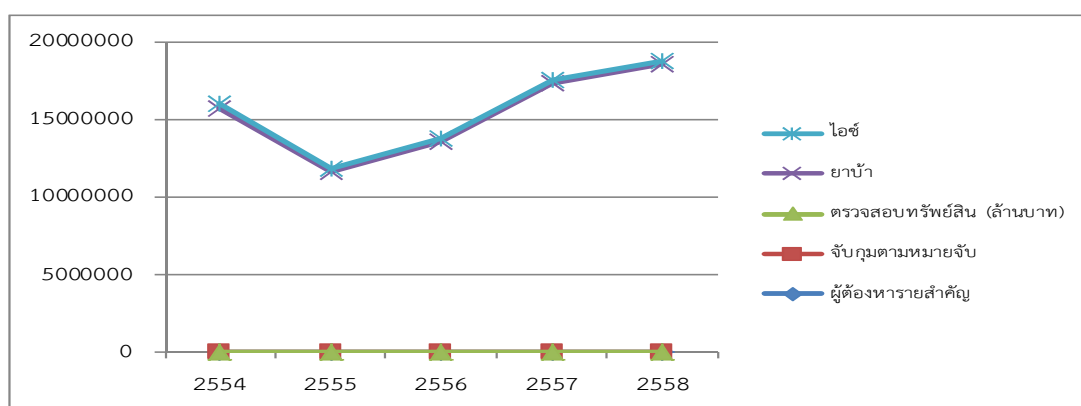
2) การสกัดกั้นพื้นที่ตอนใน

ตารางที่ 73 ผลการดำเนินงานการสกัดกั้นพื้นที่ตอนใน ปี พ.ศ. 2554 - 2558

การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
	2554	2555	2556	2557	2558
ผู้ต้องหารายสำคัญ	903	1,385	912	1,740	1,051
จับกุมตามหมายจับ	105	147	141	57	395
ตรวจสอบทรัพย์สิน (ล้านบาท)	-	64 ล้าน	194 ล้าน	69 ล้าน	68 ล้าน
ยาบ้า (เม็ด)	15,639,543	11,630,170	13,568,196	17,311,324	18,561,135
ไอซ์ (กรัม)	339,172	127,425	145,160	154,000	169,000

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลันแผ่นดินอาชญาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 38 ผลการดำเนินงานการสกัดกั้นพื้นที่ตอนใน ปี พ.ศ. 2554 - 2559

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลันแผ่นดินอาชญาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการสกัดกั้นพื้นที่ตอนใน ปี พ.ศ. 2554 – 2558 พบว่า ในปี 2554 – 2555 มีแนวโน้มลดลง พอเข้าช่วงปี 2556 กลับมีแนวโน้มค่อยๆ เพิ่มขึ้นจนถึงปี 2558 มีผู้ต้องหารายสำคัญ 1,057 คน จับกุมตามหมายจับ 395 คน เป็นคดียาบ้า 18,561,135 เม็ด และเป็นคดียาไอซ์ 169,000 กรัม ตามลำดับ

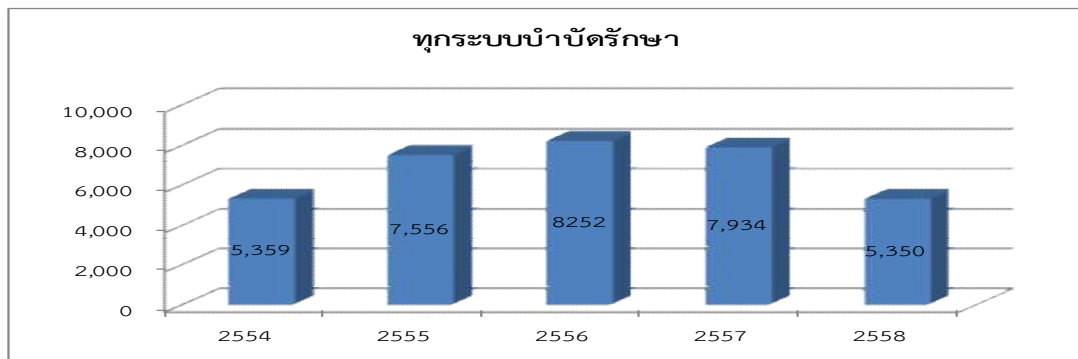
3) การบำบัดรักษา

ตารางที่ 74 ผลการดำเนินการบำบัดรักษา ปี พ.ศ. 2559 - 2558

การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
	2554	2555	2556	2557	2558
ทุกระบบบำบัดรักษา (ราย)	5,359	7,556	8,252	7,934	5,350

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 39 ผลการดำเนินการบำบัดรักษา ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์ผลการดำเนินการบำบัดรักษา ปี พ.ศ. 2554 – 2558 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2554 – 2556 เพราะมีผู้ติดยาและเข้ารับการบำบัดรักษามาก และลดลงในปี 2557 เหลือ 7,934 ราย และลดลงอีกในปี 2558 เหลือ 5,350 ราย เพราะที่ผ่านมารัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องจึงทำให้ผู้ติดยาลดลงและมีจำนวนผู้เข้ารับการบำบัดรักษาที่น้อยลง ซึ่งถือว่าการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมาย

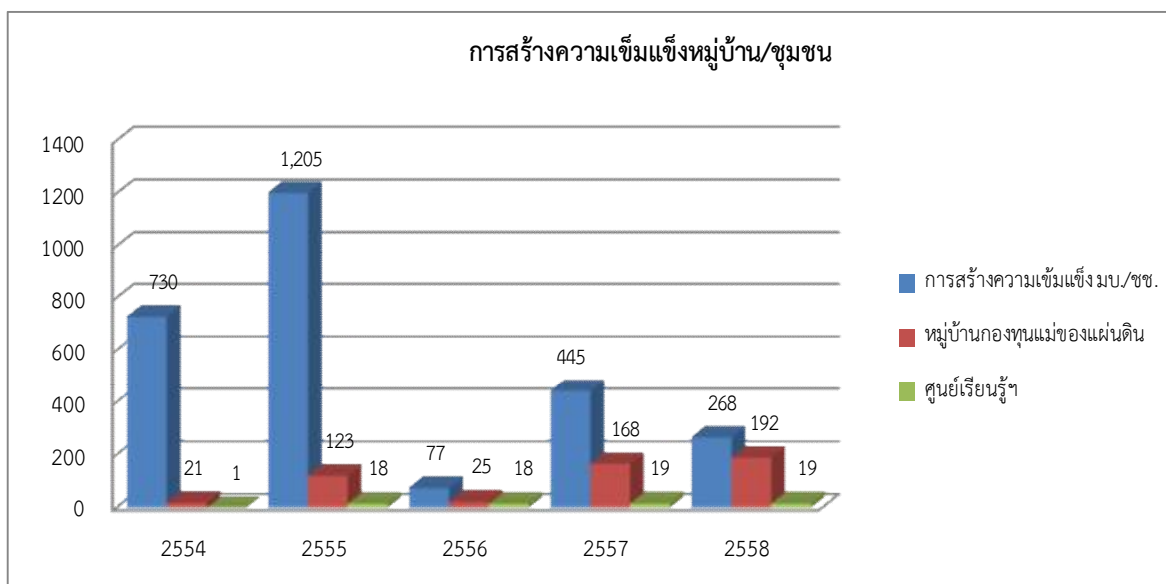
4) การสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน

ตารางที่ 75 การสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน ปี พ.ศ. 2554 - 2558

การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
	2554	2555	2556	2557	2558
การสร้างความเข้มแข็ง มบ./ชช.	730	1,205	77	445	268
หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน	21	123	25	168	192
ศูนย์เรียนรู้ฯ	1	18	18	19	19

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 40 การสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์การสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน ปี พ.ศ. 2554 – 2558 พบว่า การสร้างความเข้มแข็ง มบ./ชช. ในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดจากปี 2555 – 2558 โดยในปี 2558 มี 268 หมู่บ้าน สำหรับหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2554 – 2558 โดยในปี 2558 มี 192 หมู่บ้าน ส่วนศูนย์เรียนรู้ฯ มีแนวโน้มคงที่ในปี 2555 – 2558 โดยในปี 2558 มี 19 ศูนย์ฯ เพราะรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องและมีแนวทางดำเนินงานที่ชัดเจนร่วมกันในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่หมู่บ้านและชุมชนอย่างยั่งยืน

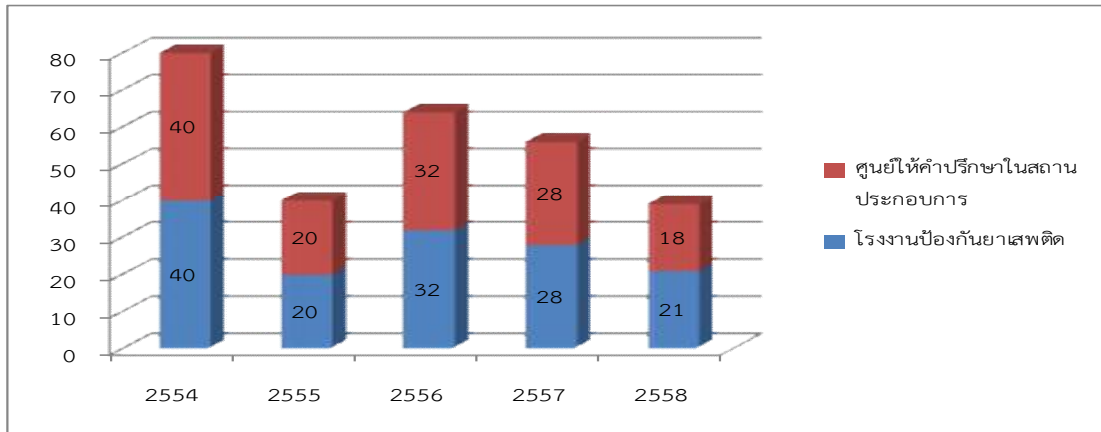
5) สถานประกอบการป้องกันยาเสพติด

ตารางที่ 76 สถานประกอบการป้องกันยาเสพติด ปี พ.ศ. 2554 - 2558

การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
	2554	2555	2556	2557	2558
โรงงานป้องกันยาเสพติด	40	20	32	28	21
ศูนย์ให้คำปรึกษาในสถานประกอบการ	40	20	32	28	18

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 41 สถานประกอบการป้องกันยาเสพติด ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถานประกอบการป้องกันยาเสพติด ปี พ.ศ. 2554 – 2558 พบว่า ในภาพรวม ทั้งศูนย์ให้คำปรึกษาในสถานประกอบการ และโรงงานป้องกันยาเสพติด มีอัตราการลดลงอย่างต่อเนื่อง อย่างเห็นได้ชัด โดยในปี 2558 มีศูนย์ให้คำปรึกษาในสถานประกอบการ 18 แห่ง และโรงงานป้องกันยาเสพติด 21 แห่ง ซึ่งเป็นไปตามแนวทางในการดำเนินงานและการจัดสรรงบประมาณในการจัดตั้งและดูแลสถานประกอบการด้านยาเสพติดของแต่ละปี

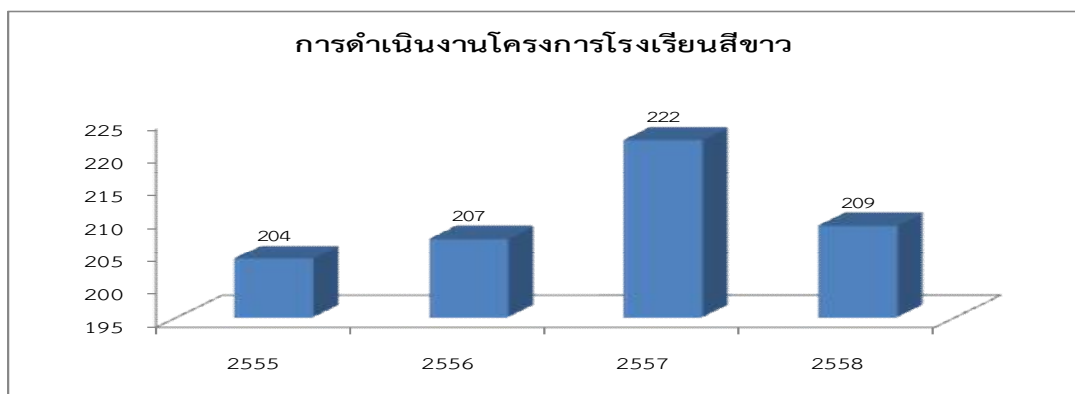
6) โรงเรียนป้องกันยาเสพติด

ตารางที่ 77 โรงเรียนป้องกันยาเสพติด ปี พ.ศ. 2554 - 2558

การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
	2554	2555	2556	2557	2558
การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว	119	204	207	222	209

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 42 โรงเรียนป้องกันยาเสพติด ปี พ.ศ. 2555 - 2558

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์โรงเรียนป้องกันยาเสพติด ปี พ.ศ. 2555 – 2558 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างจากปี 2555 เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจนเป็น 204 โรง ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 207 โรง และในปี 2557 มีจำนวนเพิ่มขึ้นอีกเป็น 222 โรง ตามลำดับ เพราะการส่งเสริมจากภาครัฐเพื่อสนับสนุนสถานศึกษาให้ปลอดจากยาเสพติด โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มเยาวชนเป็นหลัก อันเป็นผลดีต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่จะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ายิ่งของประเทศไทยในอนาคต แต่ในปี 2558 กลับลดลงเหลือ 209 โรง เพราะปัญหายาเสพติดเริ่มลดลงเนื่องจากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามอย่างต่อเนื่องและเด็ดขาดจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

7) การบริหารจัดการแบบบูรณาการ

ตารางที่ 78 การบริหารจัดการแบบบูรณาการป้องกันยาเสพติด ปี พ.ศ. 2554 - 2558

การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน				
	2554	2555	2556	2557	2558
งบประมาณ	13,386,720	11,176,500	10,898,560	9,034,980	6,694,000

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 43 การบริหารจัดการแบบบูรณาการป้องกันยาเสพติด ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์การบริหารจัดการแบบบูรณาการป้องกันยาเสพติด ปี พ.ศ. 2554 – 2558 พบว่า มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 ใช้งบประมาณเพียง 6,694,000 บาท ตามลำดับ เนื่องจากการดำเนินงานในช่วงหลังไม่ได้ใช้แต่งบประมาณเป็นหลักเท่านั้นแต่ใช้การบูรณาการแบบมีส่วนร่วมจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรอิสระ สถาบันการศึกษา และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงราย ประจำปี 2558

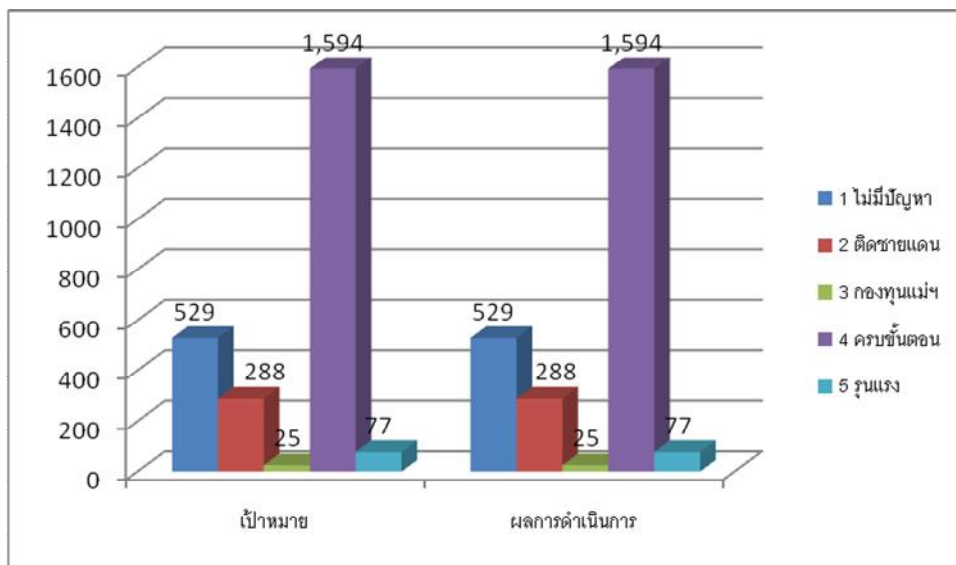
ตารางที่ 79 การบริหารจัดการแผนงานที่ 1 เสริมสร้างพลังสังคมและชุมชนเอาชนะยาเสพติด

เป้าหมาย ผลการดำเนินงาน หมู่บ้าน/ชุมชน 5 ประเภท

ประเภท	เป้าหมาย	ผลการดำเนินการ	ร้อยละ
1 ไม่มีปัญหา	529	529	100.00
2 ติดชายแดน	288	288	100.00
3 กองทุนแม่เฒ่า	25	25	100.00
4 ครบขั้นตอน	1,594	1,594	100.00
5 รุนแรง	77	77	100.00

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 44 เป้าหมายผลการดำเนินงานหมู่บ้าน/ชุมชน 5 ประเภท

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์เป้าหมายผลการดำเนินงานหมู่บ้าน/ชุมชน 5 ประเภท พบว่า การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น เนื่องจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน

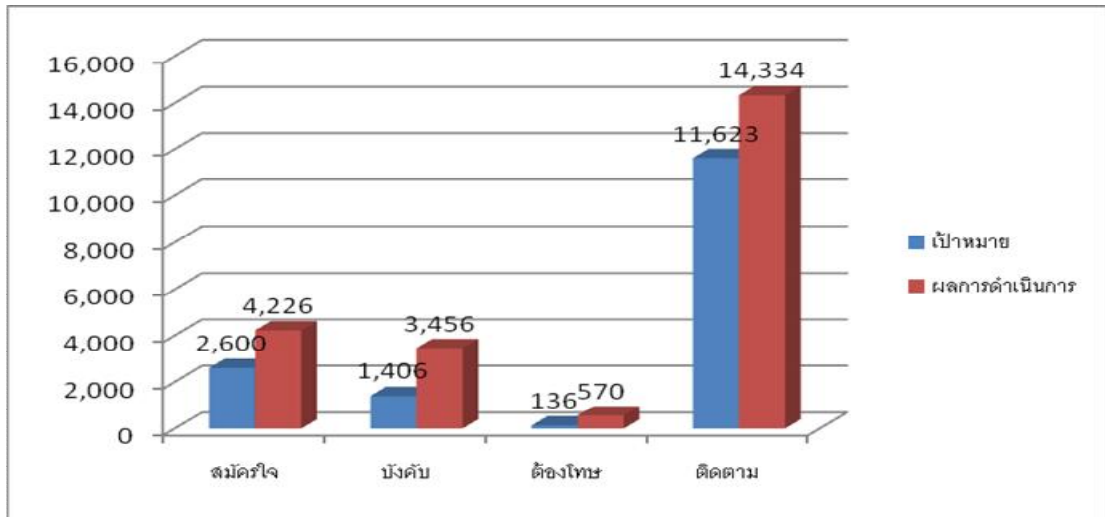
ตารางที่ 80 แผนงานที่ 2 การแก้ไขปัญหามลพิษ/ผู้ติดยาเสพติด

เป้าหมาย ผลการดำเนินงาน บำบัดรักษาทุกระบบ

ประเภท	เป้าหมาย	ผลการดำเนินการ	ร้อยละ
สมัครใจ	2,600	4,226	162.54
บังคับ	1,406	3,456	245.80
ต้องโทษ	136	570	419.12
ติดตาม	11,623	14,334	123.32

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พ้องแผนดินอาชญาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 45 เป้าหมายผลการดำเนินงานบำบัดรักษาทุกระบบ

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พ้องแผนดินอาชญาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์เป้าหมายผลการดำเนินงานบำบัดรักษาทุกระบบ พบว่า การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ทุกประการ เนื่องจากมีผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่ระบบบำบัดโดยแบบสมัครใจ

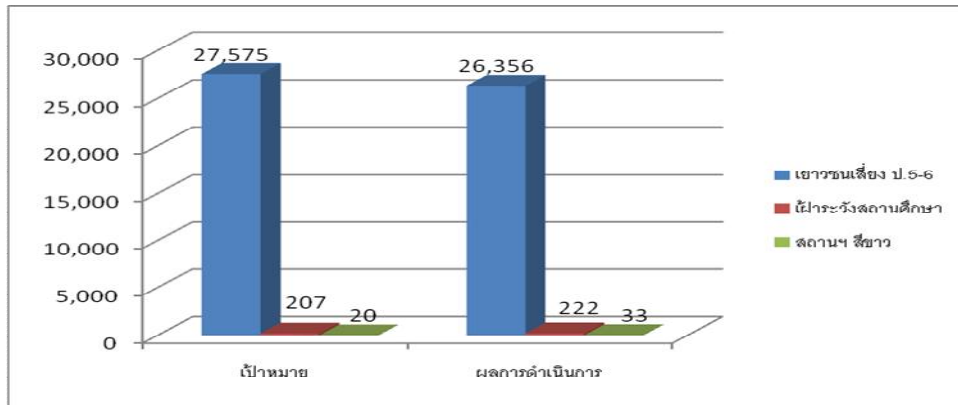
ตารางที่ 81 แผนงานที่ 3 การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด

เป้าหมาย ผลการดำเนินงาน การป้องกันสถานศึกษาเสี่ยง

ประเภท	เป้าหมาย	ผลการดำเนินการ	ร้อยละ
เยาวชนเสี่ยง ป.5-6	27,575	26,356	95.58
เฝ้าระวังสถานศึกษา	207	222	107.25
สถานฯ สีขาว	20	33	165.00

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พ้องแผนดินอาชญาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 46 เป้าหมายผลการดำเนินงานการป้องกันสถานศึกษาเสี่ยง

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์เป้าหมายผลการดำเนินงานการป้องกันสถานศึกษาเสี่ยง พบว่า เฝ้าระวังสถานศึกษา และถนนฯ สีขาว บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วนเยาวชนเสี่ยง ป.5 - 6 ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

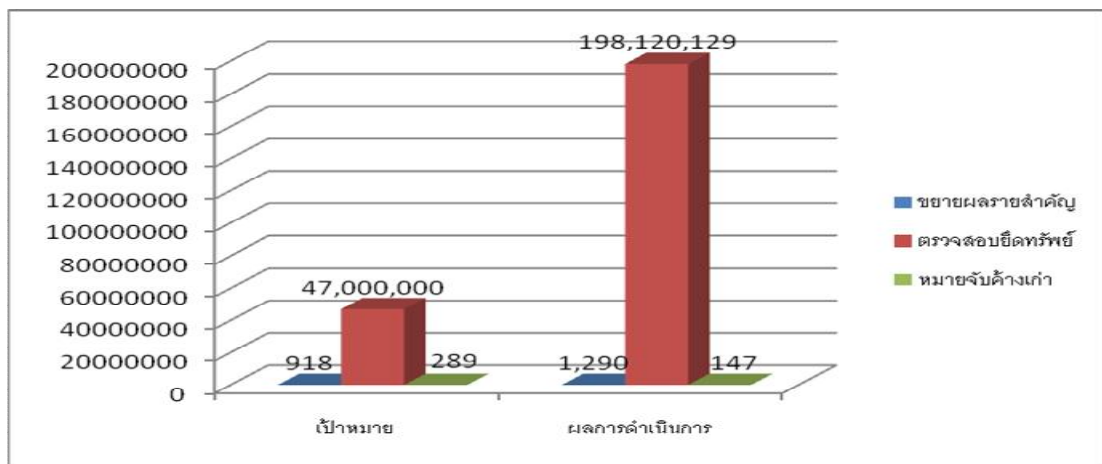
ตารางที่ 82 แผนงานที่ 4 การปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย

เป้าหมาย ผลการดำเนินงาน การปราบปรามยาเสพติด

ประเภท	เป้าหมาย	ผลการดำเนินการ	ร้อยละ
ขยายผลรายสำคัญ	918	1,290	140.52
ตรวจสอบยึดทรัพย์	47,000,000	198,120,129	421.53
หมายจับค้างเก่า	289	147	50.87

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 47 เป้าหมาย ผลการดำเนินงานการปราบปรามยาเสพติด

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์ เป้าหมาย ผลการดำเนินงานการปราบปรามยาเสพติด พบว่า การขยายผลรายสำคัญและตรวจสอบยึดทรัพย์บรรลุเป้าหมาย ส่วนหมายจับค้างเก่ายังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

ตารางที่ 83 แผนงานที่ 5 ความร่วมมือระหว่างประเทศ

เป้าหมาย ผลการดำเนินงาน ความสัมพันธ์ประเทศเพื่อนบ้าน

ประเภท	เป้าหมาย	ผลการดำเนินการ	ร้อยละ
BLO แม่สาย	12	12	100.00
BLO เชียงแสน	12	12	100.00
BLO เชียงของ	12	12	100.00

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

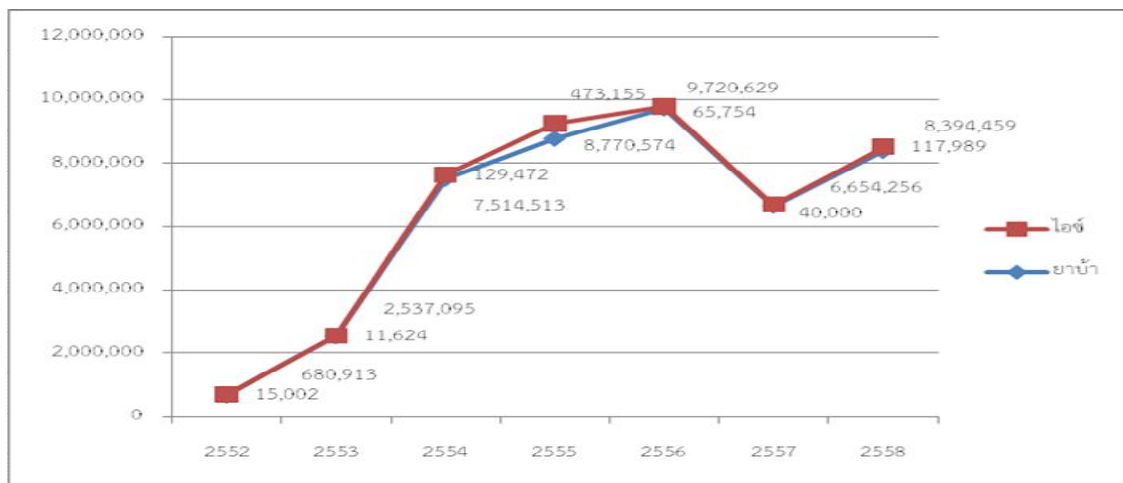
ตารางที่ 84 แผนงานที่ 6 การสกัดกั้นยาเสพติด

ปริมาณจับกุมยาเสพติด ตามแนวชายแดน

ปี	ยาบ้า	ไอซ์
2552	680,913	15,002
2553	2,537,095	11,624
2554	7,514,513	129,472
2555	8,770,574	473,155
2556	9,720,629	65,754
2557	6,654,256	40,000
2558	8,394,459	117,989

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 48 ปริมาณจับกุมยาเสพติด ตามแนวชายแดน

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์ปริมาณจับกุมยาเสพติด ตามแนวชายแดน พบว่า ปริมาณการจับกุมในแต่ละประเภทของยา มีความแตกต่างกัน โดยยาบ้าและยาไอซ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงในปี 2552 – 2556 โดยมียาบ้าและลดลงในปี 2557 เนื่องจากมีมาตรการตรวจค้นและจับกุมกันอย่างจริงจัง จากนั้นเพิ่มขึ้นอีกในปี 2558 เพราะการเปิดประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการหลั่งไหลของประชากรจากต่างประเทศเข้ามาทางพรมแดนและมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดเพิ่มมากขึ้นด้วย

ตารางที่ 85 แผนงานที่ 7 บริหารจัดการแบบบูรณาการ

แหล่งงบประมาณ	ได้รับ	เบิกจ่าย
ศพ.ส.มท.	10,898,560	10,898,560
ส.ป.มท.	258,000	258,000
กรมการ ปค.	4,029,800	4,029,800
พัฒนาจังหวัด	100,000	100,000
อปท.สนับสนุน	3,715,000	3,634,296
ท้องถิ่น (บำบัด)	26,457,500	6,092,721

ที่มา : ศูนย์อำนวยการ พลังแผ่นดินอาชญาเสพติด จังหวัดเชียงราย, 2559.

8) สถานการณ์อุบัติเหตุบนท้องถนน

สถิติการเสียชีวิตเนื่องจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ในปี 2558 มีการเสียชีวิตรวม 287 ราย ในเดือนธันวาคมมีผู้เสียชีวิตมากที่สุด จำนวน 38 ราย

ตารางที่ 86 สถิติการเสียชีวิตเนื่องจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ปี พ.ศ. 2554 – 2558

ประจำเดือน	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
	เสียชีวิต (คน)	เสียชีวิต (คน)	เสียชีวิต (คน)	เสียชีวิต (คน)	เสียชีวิต (คน)
ตุลาคม	23	17	14	19	21
พฤศจิกายน	23	18	19	26	29
ธันวาคม	33	19	22	28	38
มกราคม	16	19	29	28	29
กุมภาพันธ์	31	19	22	26	27
มีนาคม	19	25	31	27	36
เมษายน	24	27	20	19	20
พฤษภาคม	15	18	16	20	10

ประจำเดือน	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
	เสียชีวิต (คน)	เสียชีวิต (คน)	เสียชีวิต (คน)	เสียชีวิต (คน)	เสียชีวิต (คน)
มิถุนายน	9	18	18	21	25
กรกฎาคม	18	21	22	14	13
สิงหาคม	10	12	28	25	20
กันยายน	13	16	13	21	19
รวม	234	229	254	274	287

ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 49 สถิติการเสียชีวิตเนื่องจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ปี พ.ศ. 2554 – 2558

การวิเคราะห์สถิติการเสียชีวิตเนื่องจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ปี พ.ศ. 2557 – 2558 พบว่าในช่วงปี 2554 – 2555 มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากมีมาตรการดำเนินงานและรณรงค์ให้ประชาชนตื่นตัวมากขึ้น และเตรียมพร้อมตัวเองก่อนขับรถมีการส่งเสริมการขับขี่ปลอดภัยใส่หมวกกันน็อคกันอย่างจริงจัง โดยในปี 2555 มีจำนวนผู้เสียชีวิต 229 คน จากนั้นมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในปี 2556 มีจำนวนผู้เสียชีวิต 254 คน และเพิ่มสูงขึ้นอีกในปี 2557 มีจำนวนผู้เสียชีวิต 274 คน และเพิ่มสูงขึ้นอีกในปี 2558 มีจำนวนผู้เสียชีวิต 287 คน ตามลำดับ เนื่องจากมีเทศกาลสำคัญที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนมากขึ้น เช่น เทศกาลสงกรานต์ปีใหม่ ต้นรับปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ เป็นต้น และประชาชนดื่มสุราและขับรถในขณะเมาสุรามากขึ้น รวมทั้งนักท่องเที่ยวจากต่างจังหวัดที่ไม่ชำนาญเส้นทางทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นได้เพราะเส้นทางในการเดินทางในจังหวัดเชียงรายมีทางคดเคี้ยวและมีเป็นภูเขาสลับกับเนินดอย

ตารางที่ 87 สาเหตุที่เกิดอุบัติเหตุการจราจรทางบก พ.ศ. 2554 – 2558

สาเหตุที่เกิดอุบัติเหตุ	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
1. ขับรถเร็วเกินอัตราที่กำหนด	112	206	210	271	392
2. ตัดหน้าระยะกระชั้นชิด	108	227	367	371	476
3. ฝ่าฝืนป้ายหยุด	25	39	22	12	5
4. ฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร	24	24	23	7	4
5. ไม่ให้สัญญาณจอด/ชะลอ/เลี้ยว	22	58	66	21	70
6. ขับรถไม่ชำนาญ	6	100	65	54	65
7. อุปกรณ์ชำรุด	3	10	1	7	8
8. เมาสุรา	72	60	37	41	180
9. หลับใน	10	13	16	23	38
10. อื่น ๆ	662	317	511	506	536
รวม	1,047	1,054	1,318	1,314	1,774

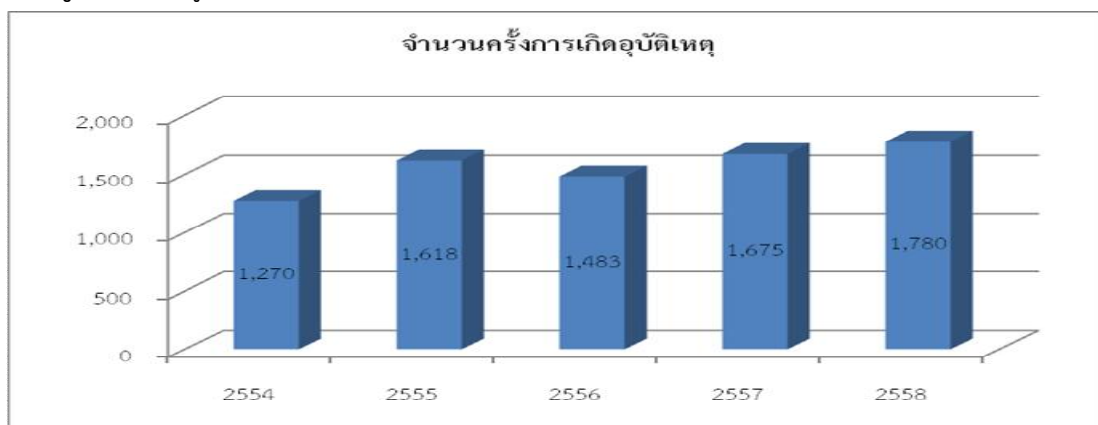
ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย, 2559.

ตารางที่ 88 ข้อมูลเปรียบเทียบการบาดเจ็บระหว่าง ชาย – หญิง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 – 2558

ปี พ.ศ.	บาดเจ็บ (Admit)			บาดเจ็บเล็กน้อย			จำนวน ครั้ง
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
2554	173	71	244	461	221	682	1,270
2555	564	285	849	277	177	394	1,618
2556	977	497	1,478	-	-	-	1,483
2557	1,067	571	1,638	-	-	-	1,675
2558	1,193	587	1,780	-	-	-	1,780

ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 50 ข้อมูลเปรียบเทียบการบาดเจ็บระหว่าง ชาย – หญิง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 – 2558

ข้อมูลเปรียบเทียบการบาดเจ็บระหว่างชาย - หญิง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 - 2558 พบว่า มีแนวโน้มจำนวนครั้งของการเกิดเหตุเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากปี 2556 - 2558 โดยปี 2558 เกิดเหตุ 1,780 ครั้ง เนื่องจากข้อบกพร่องโดยประมาท ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร และมีการใช้รถใช้ถนนกันมากขึ้นกว่าเดิม

จำนวนของผู้บาดเจ็บ (ADMIT) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2554 - 2558 ทั้งในกลุ่มเพศชายและเพศหญิงถึง โดยในปี 2558 มีผู้บาดเจ็บรวม 1,780 คน เป็นเพศชายมากที่สุด 1,190 คน และเพศหญิง 587 คน ตามลำดับ ส่วนจำนวนของผู้บาดเจ็บเล็กน้อยกลับมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีการรณรงค์ในการใช้รถใช้ถนนมากขึ้นโดยภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญต่อการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุทางการจราจรและลดอัตราการบาดเจ็บของผู้สัญจร

9) สถานการณ์อาชญากรรม

การจับกุมผู้กระทำความผิดในคดีแต่ละกลุ่มที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณปี พ.ศ. 2554 - 2558 พิจารณาจากความสามารถในการจับกุมผู้กระทำความผิดในคดีแต่ละกลุ่มที่เกิดขึ้นและจับกุมได้โดยคำนวณจากผลการจับกุมคดี แต่ละกลุ่มได้ตามรอบการรายงานของสำนักตำรวจแห่งชาติต่อจำนวนคดีแต่ละกลุ่มที่ได้รับแจ้ง ทั้งนี้ คดีให้หมายความถึงคดีที่อยู่ในความผิด 3 กลุ่ม ได้แก่

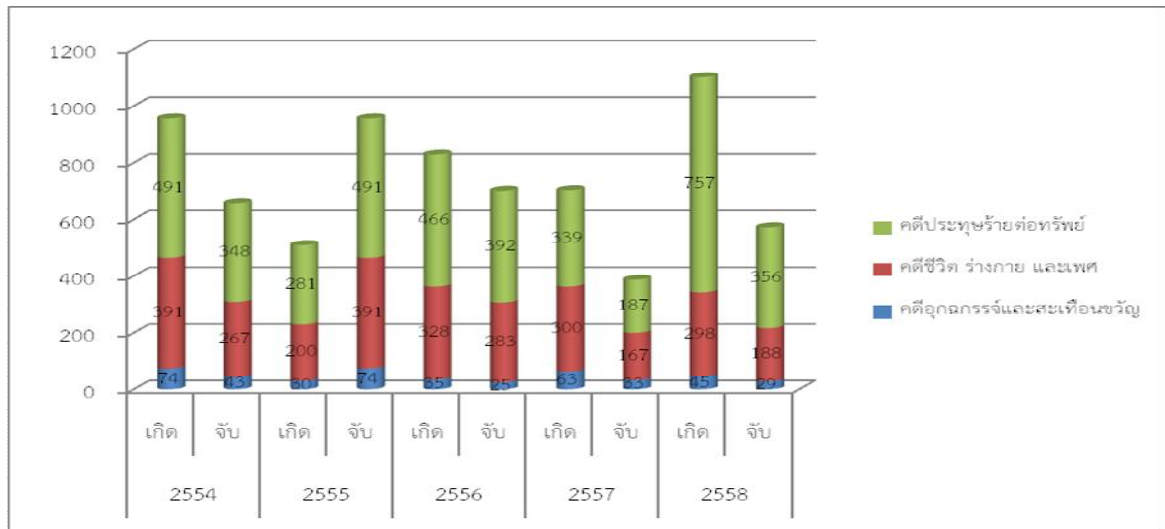
1. คดีอาญา กลุ่มที่ 1 : คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ
2. คดีกลุ่มอาญากลุ่ม 2 : คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ
3. คดีกลุ่มอาญากลุ่ม 3 : คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์

ตารางที่ 89 ข้อมูลผลการดำเนินงาน ในปีงบประมาณปี พ.ศ. 2554 - 2558

ความผิด 3 ประเภท	ผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2554 - 2558									
	2554		2555		2556		2557		2558	
	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ
1. คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	74	43	30	74	35	25	63	33	45	29
2. คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	391	267	200	391	328	283	300	167	298	188
3. คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	491	348	281	491	466	392	339	187	757	356

ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 51 จำนวนการดำเนินงานจับกุมคดีความผิด 3 ประเภท ในงบประมาณปี พ.ศ. 2554 – 2558

ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์จำนวนการดำเนินงานจับกุมคดีความผิด 3 ประเภท ในงบประมาณปี พ.ศ. 2554 – 2558 พบว่า มีแนวโน้มจำนวนคดีเพิ่มขึ้นและลดลงแบบสลับฟันปลา โดยในปี 2558 เกิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินมากที่สุด 757 ครั้ง จับกุม 356 ครั้ง รองลงมาคือ คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ 289 ครั้ง จับกุม 188 ครั้ง และคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ 45 ครั้ง จับกุม 29 ครั้ง ตามลำดับ

10) สถานการณ์ภัยพิบัติ

สถานการณ์สาธารณภัยที่เกิดขึ้น ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย และส่งผลกระทบต่อชีวิตทรัพย์สินบ้านเรือน สัตว์เลี้ยง พื้นที่เกษตรกรรม ผลผลิตทางการเกษตรของประชาชน และสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนร่วมกันสร้างและที่ทางราชการสร้าง ได้รับความเสียหายสถิติ 3 ปี ย้อนหลัง มีรายละเอียดดังนี้

(1) ภัยธรรมชาติ

(1.1) ภัยจากอุทกภัยและดินโคลนถล่ม

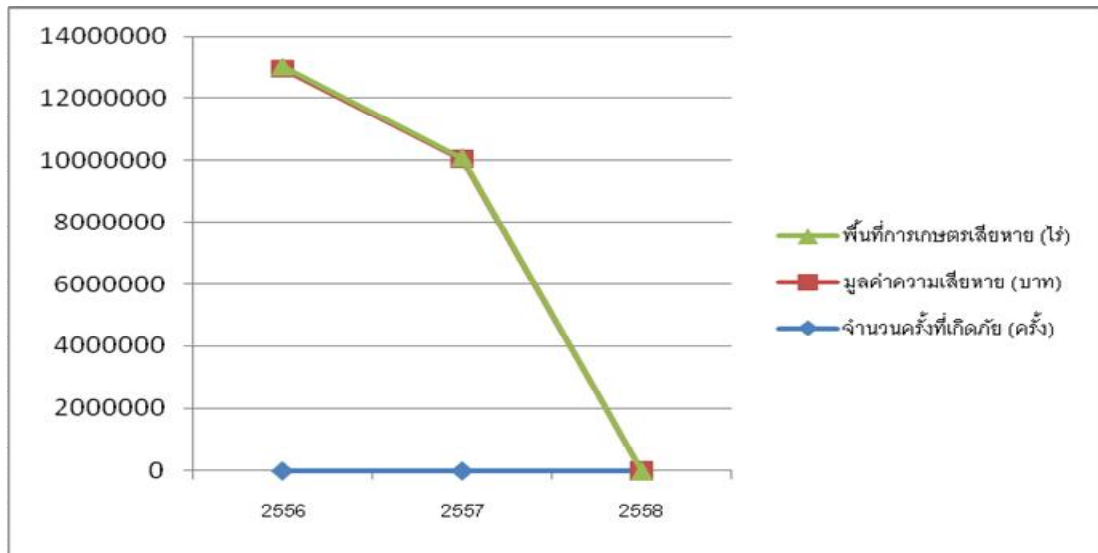
ตารางที่ 90 ภัยจากอุทกภัยและดินโคลนถล่ม พ.ศ. 2556 – 2558

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดภัย (ครั้ง)	พื้นที่ประสบภัย (อำเภอ)	เสียชีวิต (คน)	มูลค่าความเสียหาย (บาท)	พื้นที่การเกษตรเสียหาย (ไร่)	จำนวนเงิน (บาท)
2556	62	17	3	12,960,600	52,045.72	58,972,052.26
2557	59	18	2	10,044,400	41,908.75	47,062,980.50
2558	12	7	-	-	2,790.90	13,234,660.33
รวม	133	-	5	23,005,000	96,745.37	119,269,693.09

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, กันยายน 2559.

สรุปภัยจากอุทกภัยและดินโคลนถล่ม พ.ศ. 2556 – 2558 ในภาพรวมเกิด 133 ครั้ง พื้นที่
มีผู้เสียชีวิต 5 คน มูลค่าความเสียหาย 23,005,000 ล้านบาท พื้นที่การเกษตรเสียหาย 96,745.37 ไร่
และใช้งบประมาณ 119,269,693.09 บาท ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 52 ภัยจากอุทกภัยและดินโคลนถล่ม พ.ศ. 2556 – 2558

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, กันยายน 2559.

การวิเคราะห์ภัยจากอุทกภัยและดินโคลนถล่ม พ.ศ. 2556 – 2558 พบว่า มีแนวโน้มลดลง
อย่างเห็นได้ชัด โดยในปี 2556 มีจำนวน 62 ครั้ง ลดลงในปี 2557 เหลือ 59 ครั้ง และลดลงในปี
2558 เหลือ 12 ครั้ง ตามลำดับ เนื่องจากเกิดภัยแล้งในหลายพื้นที่อย่างต่อเนื่องทำให้ฝนไม่ต้องตาม
ฤดูกาลและมีปริมาณน้ำฝนที่เป็นปัจจัยทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่มลดลง

(1.2) ภัยจากวาตภัย (พายุฤดูร้อน)

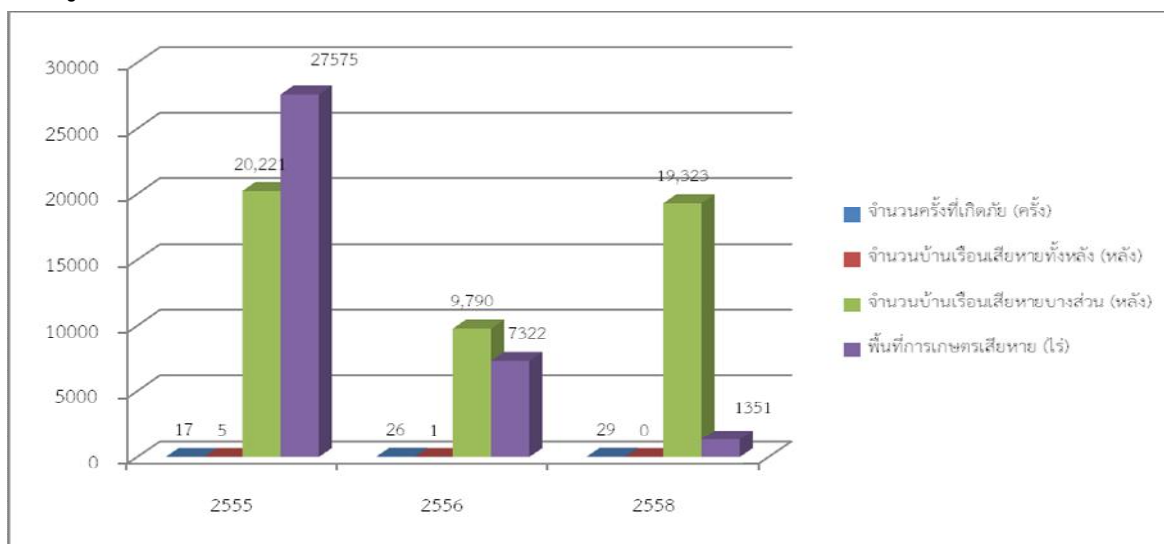
ตารางที่ 91 ภัยจากวาตภัย พ.ศ. 2556 – 2558

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดภัย (ครั้ง)	พื้นที่ ประสบภัย (อำเภอ)	จำนวนบ้านเรือน เสียหายทั้งหลัง (หลัง)	จำนวนบ้านเรือน เสียหายบางส่วน (หลัง)	มูลค่าการให้ ความช่วยเหลือ (บาท)	พื้นที่ การเกษตร เสียหาย (ไร่)	จำนวนเงิน (บาท)
2556	17	18	5	20,221	39,016,393	27,575.00	23,399,706.25
2557	26	18	1	9,790	16,767,152	7,321.63	8,751,116.25
2558	29	18	-	19,323	-	1,351.00	7,537,179.15
รวม	58	-	6	49,334	55,783,545	36,247.63	39,688,001.65

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, 2559.

สรุปภัยจากวาตภัย พ.ศ. 2556 – 2558 ในภาพรวมเกิดภัย 58 ครั้ง จำนวนบ้านเรือนเสียหายทั้งหลัง 6 หลัง เสียหายบางส่วน 49,334 หลัง มูลค่าการให้ความช่วยเหลือ 55,783,545 บาท พื้นที่การเกษตรเสียหาย 36,247.63 ไร่ และใช้งบประมาณ 39,688,001.65 บาท ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 53 ภัยจากวาตภัย พ.ศ. 2556 – 2558

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์ภัยจากวาตภัย พ.ศ. 2556 – 2558 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2556 เกิดภัย 17 ครั้ง เพิ่มขึ้นในปี 2557 เป็น 26 ครั้ง และเพิ่มขึ้นอีกในปี 2558 เป็น 29 ครั้ง ตามลำดับ เพราะเกิดจากภาวะอุณหภูมิของโลกร้อนขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพบรรยากาศที่มีผลทำให้เกิดลมแรง และเกิดการก่อตัวของพายุที่รุนแรงมากขึ้นกว่าเดิม

(1.3) ภัยจากวาตภัย (ลูกเห็บ)

ตารางที่ 92 ภัยจากวาตภัย (ลูกเห็บ) พ.ศ. 2556 – 2558

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดภัย (ครั้ง)	พื้นที่ประสบภัย (อำเภอ)	พื้นที่การเกษตรเสียหาย (ไร่)	จำนวนเงิน (บาท)
2556	-	-	-	-
2557	1	1	347	386,211.00
2558	5	2	18.25	536,494.50
รวม	6	1	365.25	922,705.50

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, 2559.

สรุปภัยจากวาตภัย (ลูกเห็บ) พ.ศ. 2556 – 2558 ในภาพรวมเกิดภัยรวม 6 ครั้ง มีพื้นที่ประสบภัย 1 แห่ง พื้นที่การเกษตรเสียหาย 365.25 ไร่ และใช้งบประมาณ 922,705.50 บาท

(1.4) ภัยแล้ง

ตารางที่ 93 ภัยแล้ง พ.ศ. 2556 – 2558

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดภัย (ครั้ง)	พื้นที่ประสบภัย (อำเภอ)	พื้นที่การเกษตรเสียหาย (ไร่)	มูลค่าความเสียหาย (บาท)	ด้านการแพทย์ (แห่ง)	สิ่งสาธารณประโยชน์ (แห่ง)	ภาชนะรองรับน้ำ (ถัง)	จำนวนเงิน (บาท)
2556	1	18	261,062	10,129,952.00	41	1,582	34	49,964,453.00
2557	1	18	176,788	4,644,270.75	-	62	1,670	33,353,900.00
2558 (ภัยแล้ง)	1	1	5,387.75	-	-	-	-	5,989,887.75
2558 (ภาวะฝนแล้ง)	1	15	44,121.25	-	-	-	-	50,538,189
รวม	4	-	795,844	14,774,222.75	41	1,644	1,704	139,846,429.75

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, 2559.

สรุปภัยแล้ง พ.ศ. 2556 – 2558 ของจังหวัดเชียงราย ในภาพรวมเกิดภัย 4 ครั้ง พื้นที่การเกษตรเสียหายคิดเป็นมูลค่า 14,774,222.75 บาท และใช้งบประมาณรวม 139,846,429.75 บาท ตามลำดับ

การวิเคราะห์มูลค่าความเสียหายภัยแล้ง พ.ศ. 2556 – 2558 พบว่า มีมูลค่าความเสียหายลดลง อันเนื่องมาจากมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์กรอิสระที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมเข้ามาร่วมมือกันแก้ไขปัญหามากขึ้น

(1.5) ภัยจากอากาศหนาว

ตารางที่ 94 ภัยจากอากาศหนาว พ.ศ. 2556 – 2558

ปี พ.ศ.	ราษฎรเดือดร้อน		การให้ความช่วยเหลือ		
	ครัวเรือน	คน	ผ้าห่ม/ผ้าฉนวน	เสื้อกันหนาว	จำนวนเงิน (บาท)
2556	-	319,328	35,861	1,575	7,719,810
2557	-	280,494	16,304	12,000	5,429,920
2558	-	278,830	104,313	25,000	27,491,990
รวม	-	878,652	156,478	38,575	40,641,720

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, 2559.

สรุปภัยจากอากาศหนาว พ.ศ. 2556 – 2558 ในภาพรวมมีราษฎรเดือดร้อน 878,652 คน การให้ความช่วยเหลือโดยแจกผ้าห่ม/ผ้าห่ม 156,478 ผืน เสื้อกันหนาว 38,575 ตัว และให้งบประมาณ 40,641,720 บาท

แผนภูมิที่ 54 ภัยจากอากาศหนาว พ.ศ. 2556 – 2558

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์ภัยจากอากาศหนาว พ.ศ. 2556 – 2558 พบว่า มีแนวโน้มลดลง และมีผลให้การให้ความช่วยเหลือลดลงไปด้วย อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิของโลกที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ หรือที่เรียกว่าภาวะโลกร้อน ทำให้ฤดูหนาวมีอากาศเพิ่มสูงขึ้นและมีระยะเวลาที่สั้นลง ส่วนการให้ความช่วยเหลือมีมากขึ้นอย่างต่อเนื่องเพราะมีหน่วยงานให้ความสำคัญในการจัดการกับปัญหา

(1.6) ภัยจากแผ่นดินไหว

ตารางที่ 95 ภัยจากแผ่นดินไหว พ.ศ. 2556 – 2558

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดภัย (ครั้ง)	พื้นที่ประสบภัย (อำเภอ)	จำนวนบ้านเรือนเสียหาย (หลัง)	เสียชีวิต (คน)	บาดเจ็บ (คน)	ศาสนสถาน	สถานศึกษา	โรงงานอุตสาหกรรม	สิ่งสาธารณประโยชน์	สถานที่ราชการ	มูลค่าความเสียหาย (ล้านบาท)
2556	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2557	1	7	16,988	1	23	160	126	15	12	57	610,895,990.75
2558	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	1	7	16,988	1	23	160	126	15	12	57	610,895,990.75

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, 2559.

สรุปภัยจากแผ่นดินไหว พ.ศ. 2556 – 2558 ในภาพรวมเกิดในปี 255 มีพื้นที่ประสบภัย 7 แห่ง จำนวนบ้านเรือนเสียหาย 16,998 หลัง มีผู้บาดเจ็บ 23 คน ศาสนสถานเสียหาย 160 แห่ง สถานศึกษาเสียหาย 126 แห่ง สถานที่ราชการเสียหาย 57 แห่ง คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย 610,895,990.75 บาท ตามลำดับ เนื่องจากสถานการณ์แผ่นดินไหวไม่สามารถคาดการณ์ได้อย่างชัดเจน

(1.7) ภัยจากการระบาดของศัตรูพืช

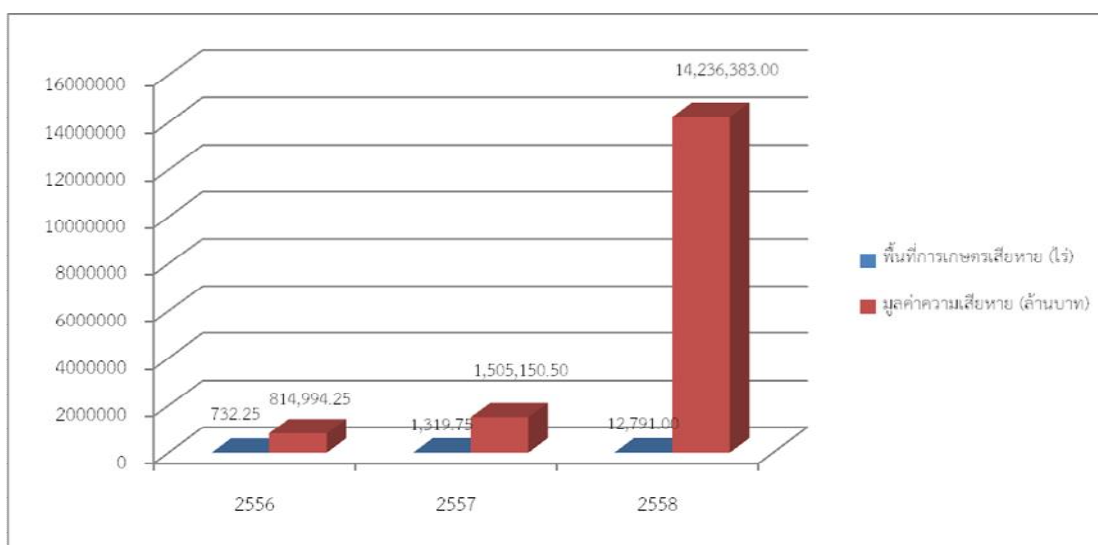
ตารางที่ 96 ภัยจากการระบาดของศัตรูพืช พ.ศ. 2556 – 2558

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดภัย (ครั้ง)	พื้นที่ประสบภัย (อำเภอ)	พื้นที่การเกษตรเสียหาย (ไร่)	มูลค่าความเสียหาย (ล้านบาท)
2556	1	1	732.25	814,994.25
2557	3	2	1,319.75	1,505,150.50
2558	4	4	12,791.00	14,236,383.00
รวม	8	13	14,843.00	16,556,527.75

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, 2559.

สรุปภัยจากการระบาดของศัตรูพืช พ.ศ. 2556 – 2558 ในภาพรวมเกิดภัย 8 ครั้ง มีพื้นที่ประสบภัย 13 แห่ง พื้นที่การเกษตรเสียหาย 14,843 ไร่ คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย 16,556,527.75 ล้านบาท

แผนภูมิที่ 55 ภัยจากการระบาดของศัตรูพืช พ.ศ. 2556 – 2558

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์ภัยจากการระบาดของศัตรูพืช พ.ศ. 2556 – 2558 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยในปี 2558 มีพื้นที่การเกษตรเสียหาย 12,791.00 ไร่ มูลค่าความเสียหาย 14,236,383.00 ล้านบาท ซึ่งมีความสอดคล้องกับพื้นที่ที่ได้รับ ความเสียหายจากการระบาดของศัตรูพืชด้วย

(2) ภัยที่เกิดจากมนุษย์

(2.1) ภัยจากการคมนาคม

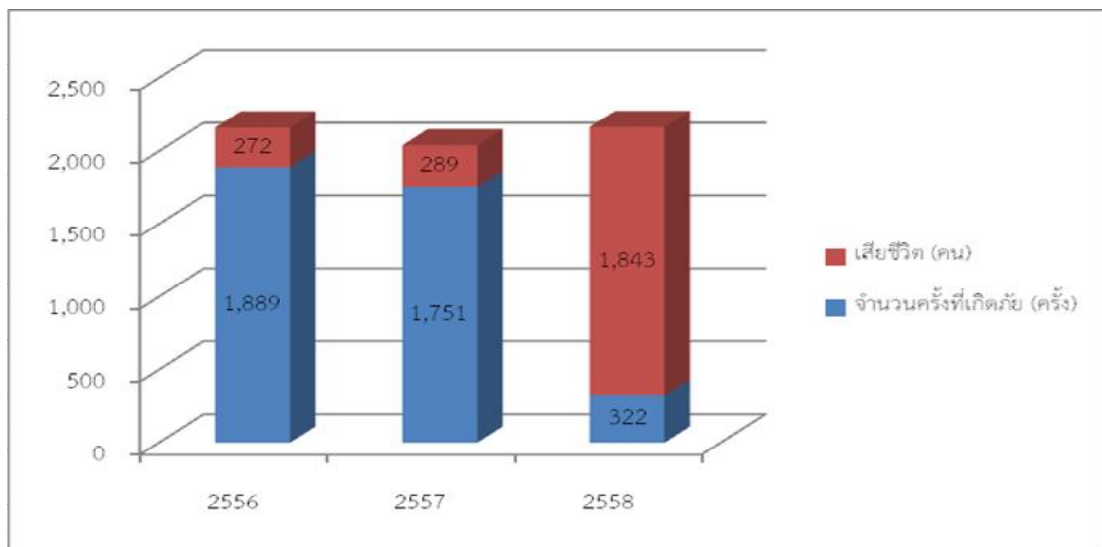
ตารางที่ 97 ภัยจากการคมนาคม พ.ศ. 2556 – 2558

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดภัย (ครั้ง)	เสียชีวิต (คน)	บาดเจ็บ (คน)	มูลค่าความเสียหาย (ล้านบาท)
2556	1,889	272	1,819	1,088,000,000
2557	1,751	289	1,603	1,250,577,000
2558	2,336	322	1,843	1,396,737,000
รวม	5,976	883	5,265	3,735,314,000

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, 2559.

สรุปภัยจากการคมนาคม พ.ศ. 2556 – 2558 ในภาพรวมเกิดภัย 5,976 ครั้ง มีผู้เสียชีวิต 883 คน บาดเจ็บ 5,265 คน มูลค่าความเสียหาย 3,735,314,000 ล้านบาท ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 56 ภัยจากการคมนาคม พ.ศ. 2556 – 2558

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์ภัยจากการคมนาคม พ.ศ. 2556 – 2558 พบว่า จำนวนครั้งของการเกิดภัยมีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2558 เหลือ 322 ครั้ง ส่วนผู้เสียชีวิตมีอัตราเพิ่มขึ้น โดยในปี 2558 มีถึง 1,843 คน ตามลำดับ เนื่องจากการใช้รถใช้ถนนเป็นเส้นทางสัญจรกันมากขึ้นก็มีโอกาสเกิดภัยจากการคมนาคมมากขึ้นตามไปด้วย และเป็นการเสียชีวิตแบบตายหมู่ มีผู้เสียชีวิตจำนวนมากต่อการเกิดอุบัติเหตุเพียงไม่กี่ครั้ง

(2.2) ภัยจากอัคคีภัย

ตารางที่ 98 ภัยจากอัคคีภัย พ.ศ. 2556 – 2558

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดภัย (ครั้ง)	พื้นที่ประสบภัย (อำเภอ)	จำนวนบ้านเรือนเสียหาย (หลัง)	มูลค่าความเสียหาย (ล้านบาท)
2556	64	15	52	5,708,990
2557	-	-	-	-
2558	5	3	20	-
รวม	69	-	72	5,708,990

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย, 2559.

สรุปภัยจากอัคคีภัย พ.ศ. 2556 – 2558 ในภาพรวมมีจำนวนการเกิดภัยรวม 69 ครั้ง จำนวนบ้านเรือนเสียหาย 72 หลัง คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย 5,708,990 ล้านบาท ตามลำดับ

(2.3) ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน

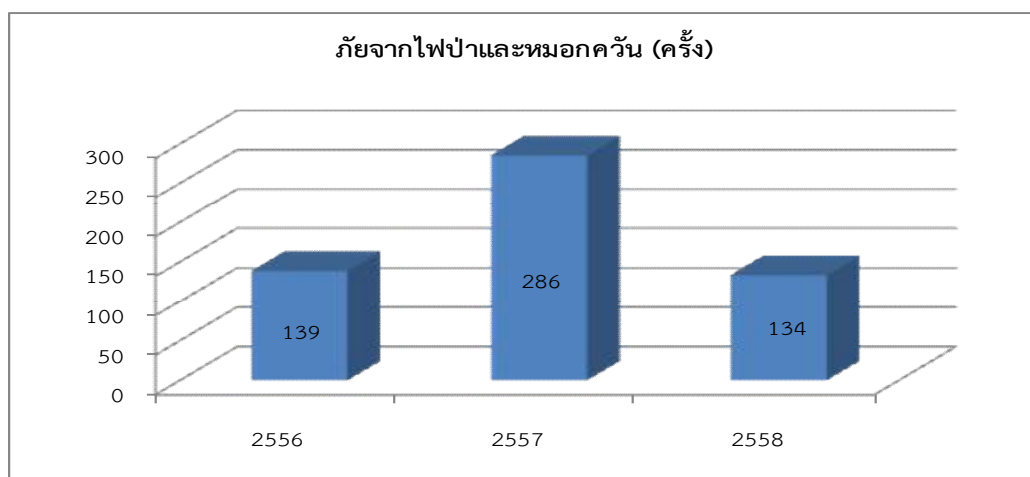
ตารางที่ 99 ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน พ.ศ. 2556 – 2558

ที่	อำเภอ	ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558	
		จำนวน (ครั้ง)	พื้นที่เสียหาย	จำนวน (ครั้ง)	พื้นที่เสียหาย	จำนวน (ครั้ง)	พื้นที่เสียหาย
1	เมืองเชียงราย	15	49 ไร่	25	145 ไร่	16	289 ไร่
2	แม่จัน	2	5 ไร่	5	32 ไร่	13	132 ไร่
3	เวียงชัย	3	26 ไร่	2	70 ไร่	1	100 ไร่
4	เวียงเชียงรุ้ง	5	87 ไร่	-	-	-	-
5	แม่ฟ้าหลวง	45	272 ไร่ 1 งาน	40	273 ไร่ 3 งาน	38	233 ไร่ 2 งาน
6	แม่สาย	3	31 ไร่ 1 งาน	-	-	-	-
7	เชียงแสน	3	10 ไร่	1	5 ไร่	-	-

ที่	อำเภอ	ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558	
		จำนวน (ครั้ง)	พื้นที่เสียหาย	จำนวน (ครั้ง)	พื้นที่เสียหาย	จำนวน (ครั้ง)	พื้นที่เสียหาย
8	เชียงทอง	9	51 ไร่	7	19 ไร่	-	-
9	ดอยหลวง	13	200 ไร่	-	-	-	-
10	แม่ลาว	1	4 ไร่	-	-	5	12 ไร่
11	พาน	-	-	10	58 ไร่	-	-
12	แม่สรวย	7	40 ไร่	47	208 ไร่	19	153 ไร่
13	เวียงป่าเป้า	16	221 ไร่	51	175 ไร่	5	17 ไร่
14	ขุนตาล	-	-	13	28 ไร่	4	12 ไร่
15	เวียงแก่น	4	28 ไร่	45	107 ไร่	12	90 ไร่ 3 ตารางวา
16	เทิง	9	41 ไร่	32	95 ไร่	20	211 ไร่
17	ป่าแดด	-	-	3	4 ไร่	-	-
18	พญาเม็งราย	4	11 ไร่	5	45 ไร่	1	10 ไร่
รวม		139	1,076 ไร่ 2 งาน	286	1,264 ไร่ 3 งาน	134	1,259 ไร่ 2 งาน 3 ตารางวา

ที่มา : ศูนย์ส่งเสริมการควบคุมไฟป่าภาคเหนือที่ 2 (จังหวัดเชียงราย), 2559.

แผนภูมิที่ 57 ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน พ.ศ. 2556 – 2558

ที่มา : ศูนย์ส่งเสริมการควบคุมไฟป่าภาคเหนือที่ 2 (จังหวัดเชียงราย), 2559.

การวิเคราะห์ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน พ.ศ. 2556 – 2558 พบว่า ในปี 2556 มีจำนวนการเกิดภัย 139 ครั้ง มีพื้นที่เสียหาย 1,076 ไร่ 2 งาน ต่อมาในปี 2557 มีแนวโน้มการเกิดภัยเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วเป็น 286 ครั้ง มีพื้นที่เสียหาย 1,264 ไร่ 3 งาน เพราะมีการจำนวนจุดความร้อนเพิ่มมากขึ้นในหลายพื้นที่ของจังหวัดในภาคเหนือ และเกิดไฟป่าและหมอกควันตามมา จากนั้นมีแนวโน้มลดลงอย่างรวดเร็วในปี 2558 มีจำนวนการเกิดภัย 134 ครั้ง มีพื้นที่เสียหาย 1,259 ไร่ 2 งาน 3 ตารางวา ตามลำดับ เนื่องจากจังหวัดเชียงรายและกลุ่มจังหวัดในภาคเหนือตอนบนให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่ากันอย่างจริงจัง จึงทำให้ปี 2558 จำนวนการเกิดภัยลดลงกว่าเดิม

2.2.7 ด้านสังคม

1) ด้านแรงงาน

จำนวนประชากรของจังหวัดเชียงรายมีจำนวน 1,204,660 คน เป็นชาย 590,446 คน หญิง 609,977 คน ผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 (เมษายน – มิถุนายน) พบว่า จังหวัดเชียงราย มีจำนวนประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปมีจำนวน 956,449 คน โดยเป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน 650,062 คน (ร้อยละ 67.96) และเป็นผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน 306,387 คน (ร้อยละ 32.04) ของจำนวนประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด

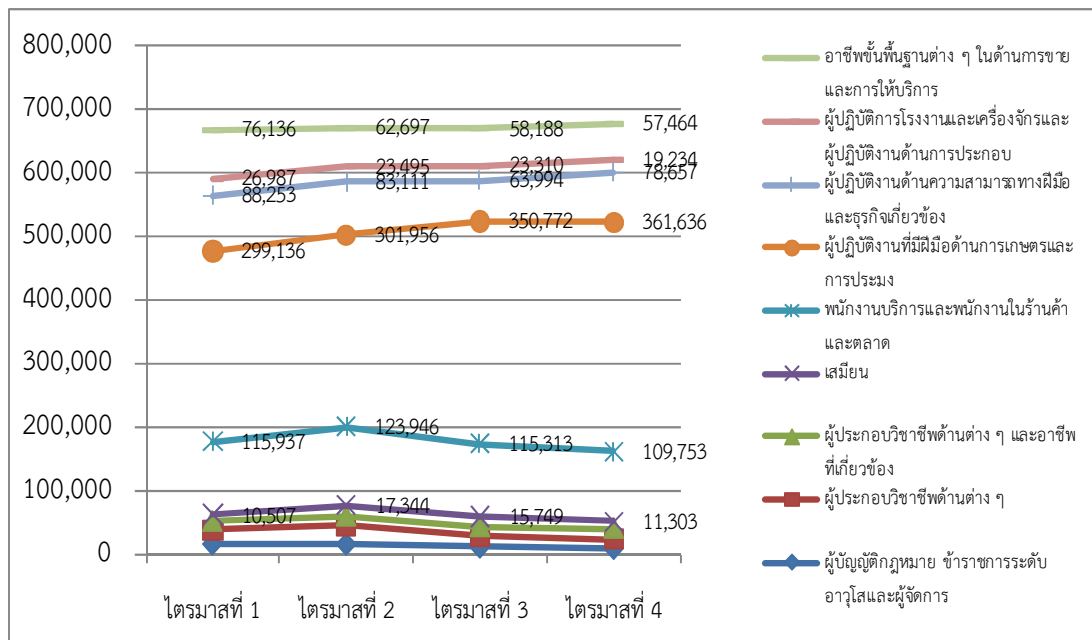
ตารางที่ 100 ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามอาชีพ เป็นรายไตรมาส พ.ศ. 2558

อาชีพ	ปี 2558			
	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4
ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้จัดการ	15,254	14,950	10,575	8,545
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ	22,599	29,669	16,979	13,931
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง	13,147	14,877	14,865	17,599
เสมียน	10,507	17,344	15,749	11,303
พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด	115,937	123,946	115,313	109,753
ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตรและการประมง	299,136	301,956	350,772	361,636
ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจเกี่ยวข้อง	88,253	83,111	63,994	78,657

อาชีพ	ปี 2558			
	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4
ผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	26,987	23,495	23,310	19,234
อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและ การให้บริการ	76,136	62,697	58,188	57,464
คนงานซึ่งมิได้จำแนกไว้ในหมวดอื่น	-	-	-	-
รวม	667,956	672,045	669,745	678,122

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2558 – 2559 ระดับจังหวัด. สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559.

แผนภูมิที่ 58 ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามอาชีพ เป็นรายไตรมาส พ.ศ. 2558

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย, 2559.

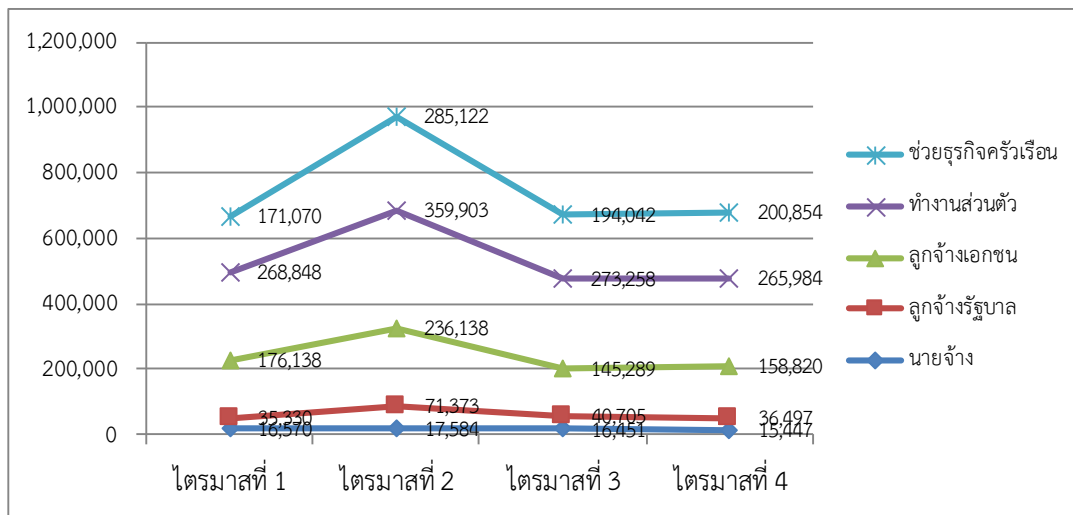
การวิเคราะห์ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามอาชีพ เป็นรายไตรมาส พ.ศ. 2558 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงไม่เท่ากันและมีความแตกต่างกันตามประเภทของอาชีพ สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในแต่ละปี

ตารางที่ 101 ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามสถานภาพการทำงาน
เป็นรายไตรมาส พ.ศ. 2558

สถานภาพการทำงาน	ปี 2558			
	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4
นายจ้าง	16,570	17,584	16,451	15,447
ลูกจ้างรัฐบาล	35,330	71,373	40,705	36,497
ลูกจ้างเอกชน	176,138	236,138	145,289	158,820
ทำงานส่วนตัว	268,848	359,903	273,258	265,984
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	171,070	285,122	194,042	200,854
การรวมกลุ่ม	-	-	-	-
รวม	677,956	970,120	669,745	678,122

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2558 – 2559 ระดับจังหวัด. สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559.

แผนภูมิที่ 59 ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามสถานภาพการทำงาน เป็นรายไตรมาส
พ.ศ. 2558

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย, 2559.

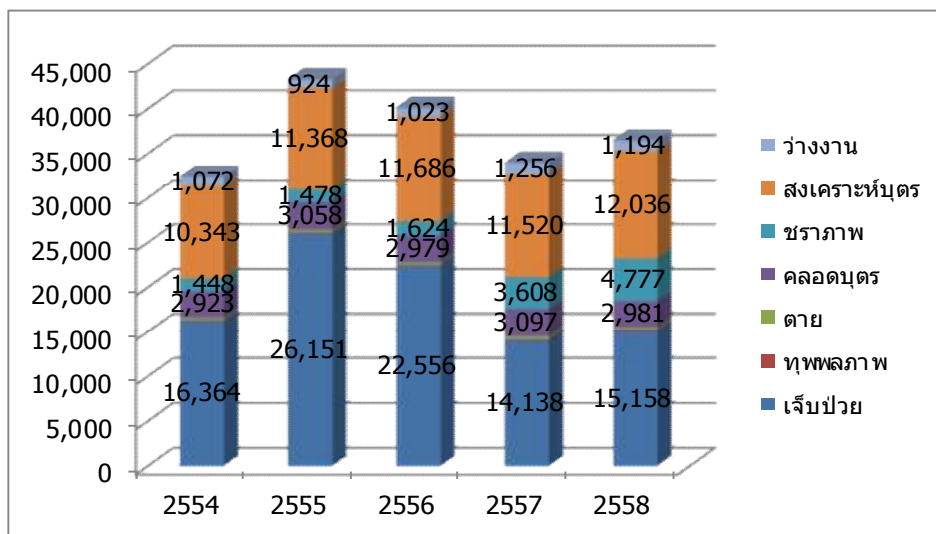
การวิเคราะห์ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามสถานภาพการทำงาน เป็นรายไตรมาส ปี 2558 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงแตกต่างกันตามประเภทของสถานภาพการทำงาน

ตารางที่ 102 การใช้บริการของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และมาตรา 39 ปี 2554 - 2558

การใช้บริการของผู้ประกันตน ตาม ม.33 และ ม.39	2554	2555	2556	2557	2558
เจ็บป่วย	16,364	26,151	22,556	14,138	15,158
ทุพพลภาพ	105	116	119	139	159
ตาย	251	293	255	299	284
คลอดบุตร	2,923	3,058	2,979	3,097	2,981
ชราภาพ	1,448	1,478	1,624	3,608	4,777
สงเคราะห์บุตร	10,343	11,368	11,686	11,520	12,036
ว่างงาน	1,072	924	1,023	1,256	1,194

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 60 การใช้บริการของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และมาตรา 39 ปี 2554 - 2558

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์การใช้บริการของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และมาตรา 39 ปี 2554 - 2558 พบว่า ในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงจากปี 2555 - 2557 และเพิ่มขึ้นในปี 2558 โดยในปี 2558 มีกรณีเจ็บป่วยมากที่สุด 15,158 กรณี รองลงมาได้แก่ สงเคราะห์บุตร 12,036 กรณี ชราภาพ 4,777 กรณี และคลอดบุตร 2,981 กรณี

2) ด้านสังคม

จังหวัดเชียงราย โดย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ในฐานะหน่วยงานระดับภูมิภาคประจำจังหวัดมีหน้าที่ประสานนโยบายและพัฒนาด้านสังคมในระดับพื้นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลไกภาคีการทำงานหลายภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และมุ่งสร้างความมั่นคงของมนุษย์กับกลุ่มเป้าหมายทั้ง 6 กลุ่ม ได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรีและครอบครัว ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส มีข้อมูลเชิงสถานการณ์และศักยภาพด้านสังคมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. องค์กรเครือข่ายด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคม การทำงานภาคสังคมจังหวัด มีองค์กรเครือข่ายการทำงานที่เป็นส่วนสนับสนุนให้การทำงานในพื้นที่ประสบผลสำเร็จมาจากหลากหลายประเภทองค์กร โดยเฉพาะองค์กรที่อยู่ในกระบวนการประสานและกำกับดูแลของสำนักงานพัฒนาสังคมฯ ประกอบไปด้วยองค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) องค์กรภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน และมูลนิธิ สมาคมที่ได้รับการจดทะเบียนรับรององค์กรเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ และองค์กรสวัสดิการชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 มีจำนวนทั้งสิ้น 160 องค์กร จำแนกเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ จำนวน 82 องค์กร และองค์กรสวัสดิการชุมชน จำนวน 78 องค์กร

(2) องค์กรและเครือข่ายการทำงานภาคสังคม จำแนกเป็น

- อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) จำนวน 1,720 คน
- เครือข่ายอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับอำเภอ จำนวน 18 อำเภอ
- อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ระดับท้องถิ่น) จำนวน 144 คน
- อาสาสมัครพัฒนาสังคมช่วยเหลือผู้พิการ (อพมก.) จำนวน 125 คน
- อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อผส.) จำนวน 620 คน
- สภาเด็กและเยาวชน จำนวน 18 อำเภอ
- ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) จำนวน 144 แห่ง (144 อปท.)
- กองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชน จำนวน 96 กองทุน

2. สถานประกอบการ จังหวัดเชียงรายมีสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานพัฒนาสังคมฯ ที่มีฐานะเป็นผู้บังคับใช้ตามกฎหมายของกระทรวงฯ แต่ละฉบับ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์การทำงาน เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน โดยมีสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของจังหวัด ได้แก่

(1) หอพักที่ได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 จำนวน 1,090 แห่ง

(2) สถานรับเลี้ยงเด็กและสถานสงเคราะห์เด็กเอกชนที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 จำนวน 101 แห่ง แยกเป็น สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน จำนวน 52 แห่ง และสถานสงเคราะห์เด็กเอกชน จำนวน 49 แห่ง

3. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) สืบเนื่องจากกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ส่งผลให้เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ ได้รับผลกระทบจากปัญหาต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาสำคัญใน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) การตั้งครรภ์ไม่พร้อม (คุณแม่วัยใส) 2) การค้ามนุษย์ 3) แรงงานเด็ก และ 4) การใช้ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ ซึ่งปัญหาดังกล่าววันวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ รัฐบาลจึงได้มีนโยบายบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการให้ความช่วยเหลือเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ ที่ประสบปัญหา 4 ปัญหาหลักดังกล่าวอย่างเป็นองค์รวม ภายใต้ชื่อ “OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคม” โดยมอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นเจ้าภาพหลักประสานหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ภายใต้แนวคิด “การบูรณาการการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ประสบปัญหา เพื่อสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในสังคม”

หน่วยงานที่มีบทบาทและภารกิจหลักในการให้ความช่วยเหลือในแต่ละประเด็นปัญหา ภายใต้สังกัดกระทรวง/หน่วยงานระดับประเทศ ที่รับผิดชอบ 4 ประเด็นปัญหาหลัก ได้แก่

- 1) กระทรวงสาธารณสุข : การตั้งครรภ์ไม่พร้อม (คุณแม่วัยใส)
- 2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ : การค้ามนุษย์
- 3) กระทรวงแรงงาน : การใช้แรงงานเด็ก

4) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ : การกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการทั้งนี้ในระดับจังหวัด มอบหมายให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นหน่วยประสานงานกลางระดับจังหวัด ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ติดตาม ประสานการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทั้ง 4 ปัญหาในภาพรวมระดับจังหวัด เพื่อให้ผู้ประสบปัญหาได้รับการช่วยเหลือตามกรอบระยะเวลาและครบวงจร และรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด โดยหน่วยงานที่มีบทบาทและภารกิจหลักในการให้ความช่วยเหลือในแต่ละประเด็นปัญหา ประกอบด้วย

- 1) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย การตั้งครรภ์ไม่พร้อม (คุณแม่วัยใส)
- 2) ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย การค้ามนุษย์
- 3) สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดเชียงรายการใช้แรงงานเด็ก

4) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย การกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ

4. สถานการณ์และข้อมูลกลุ่มเป้าหมายด้านสังคม การทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมของจังหวัด โดย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย ในฐานะหน่วยงานประสานงานมีรายงานสถานการณ์ทางสังคมและข้อมูลกลุ่มเป้าหมายแต่ละประเภทสรุปได้ดังนี้

(1) สถานการณ์เชิงประเด็นสังคม

ตารางที่ 103 สรุปสถานการณ์ทางสังคมเชิงประเด็นสังคม พ.ศ. 2555 - 2558

สถานการณ์	2555	2556	2557	2558
1. ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม	42,514	31,992	86,277	56,444
2. ด้านสุขภาพอนามัย	13,085	20,625	31,458	22,350
3. ด้านการศึกษา	2,167	1,996	3,970	10,524
4. ด้านการมีงานทำและรายได้	27,830	30,781	80,629	40,472
5. ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	19,751	31,781	80,629	32,326
6. ด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม	1,380	1,318	2,339	877

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคมเชิงประเด็นสังคม พ.ศ. 2555 – 2558 พบว่า ในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นและลดลงสลับกันไปในแต่ละปี สำหรับสถานการณ์ในปี 2558 สรุปได้ว่า ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด 56,444 รายการ รองลงมาได้แก่ ด้านการมีงานทำและรายได้ 40,472 รายการ ด้านความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 32,326 รายการ และด้านสุขภาพอนามัย 22,350 รายการ ตามลำดับ

ตารางที่ 104 สถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555 – 2558

ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม	2555	2556	2557	2558
1. คราวเรือนที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	2,220	2,258	4,679	3,797
2. คราวเรือนที่มีสภาพที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงถาวร	4,081	2,678	5,905	2,527
3. คราวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยทางธรรมชาติ ในระดับที่เป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน	14,388	6,943	22,190	14,923
4. คราวเรือนที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย เช่น อาศัยอยู่ในพื้นที่สาธารณะ ที่ราชพัสดุ อยู่ในเขตป่าสงวน ภายในบริเวณวัด ที่เช่า การถูกไล่ที่ เป็นต้น	21,825	20,113	53,503	29,837
5. คราวเรือนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน (สถานที่เปลี่ยวมีแสงสว่างไม่เพียงพอ หรือ	-	-	6,712	2,851

ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม	2555	2556	2557	2558
ตั้งอยู่ห่างไกลชุมชน)				
6. จำนวนครัวเรือนสมควรได้รับความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย	-	-	-	2,509

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555 – 2558 พบว่า ในภาพรวมมีแนวโน้มลดลง สำหรับสถานการณ์ในปี 2558 พบว่า ครัวเรือนที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย เช่น อาศัยอยู่ในพื้นที่สาธารณะ ที่ราชพัสดุ อยู่ในเขตป่าสงวน ภายในบริเวณวัด ที่เช่า การถูกไล่ที่ เป็นต้น 29,837 ครัวเรือน รองลงมาได้แก่ ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยทางธรรมชาติ ในระดับที่เป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน 14,923 ครัวเรือน ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม 3,797 ครัวเรือน และครัวเรือนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน (สถานที่เปลี่ยวมีแสงสว่างไม่เพียงพอ หรือตั้งอยู่ห่างไกลชุมชน) 2,851 ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ 105 สถานการณ์ด้านสุขภาพอนามัย พ.ศ. 2555 – 2558

ด้านสุขภาพอนามัย	2555	2556	2557	2558
1. ประชาชนที่ติดสุรา	2,143	5,636	9,698	8,396
2. ประชาชนที่ติดสารเสพติดร้ายแรง เช่น ยาบ้า ยาไอ้ สารระเหย กัญชา เป็นต้น	1,661	1,752	2,122	1,034
3. ประชาชนที่ติดเชื้อเอดส์ / ป่วยเป็นโรคเอดส์	5,187	5,313	9,527	5,279
4. ประชาชนที่ติดโรคระบาดในรอบปี เช่น โรคไข้เลือดออก โรคอหิวาตกโรค โรคไข้หวัดใหญ่ โรคฉี่หนู	614	3,195	3,596	734
5. ประชาชนที่เสียชีวิตในรอบปีจากโรคมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคความดัน โรคหัวใจ เป็นต้น	970	2,013	3,433	3,110
6. ประชาชนที่เจ็บป่วยเรื้อรังที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้และไม่มีผู้ดูแล	1,271	1,379	1,824	1,528
7. ประชาชนที่มีอาการทางจิต/ประสาท	1,239	1,364	1,258	1,418
8. ประชาชนที่เจ็บป่วยไม่สามารถไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลได้ (ยากจน, อยู่ในที่ห่างไกล)	-	-	231	851

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านสุขภาพอนามัย พ.ศ. 2555 – 2558 พบว่า ในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไปในแต่ละปี สำหรับสถานการณ์ในปี 2558 สรุปได้ว่า ประชาชนที่ติดสุรา 8,396 ราย ประชาชนที่ติดเชื้อเอดส์ / ป่วยเป็นโรคเอดส์ 5,279 ราย ประชาชนที่เสียชีวิตในรอบปีจากโรคมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคความดัน โรคหัวใจ เป็นต้น 3,110 ราย ประชาชนที่เจ็บป่วยเรื้อรังที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้และไม่มีผู้ดูแล 1,528 ราย ตามลำดับ

ตารางที่ 106 สถานการณ์ด้านการศึกษา พ.ศ. 2555 – 2558

ด้านการศึกษา	2555	2556	2557	2558
1. เด็ก (อายุ 6 – 15 ปี) ที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อตามภาคบังคับ	483	440	802	437
2. เด็ก (อายุ 6 – 15 ปี) ที่ออกเรียนกลางคันในภาคการศึกษาบังคับ	563	342	570	395
3. เยาวชน (อายุ 18 – 25 ปี) หลังจบการศึกษาระดับดังต่อไปนี้แล้วไม่มีงานทำในรอบ 1 ปี	756	860	1,776	3,114
4. คนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาแต่ไม่สามารถอ่านออกเขียนภาษาไทยได้	365	354	822	996
5. คนที่อายุ 15 ปีขึ้นไปไม่สามารถอ่านออกเขียนภาษาไทยได้	-	354	822	5,582

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการศึกษา พ.ศ. 2555-2558 พบว่า เยาวชน (อายุ 18 – 25 ปี) หลังจบการศึกษาระดับดังต่อไปนี้แล้วไม่มีงานทำในรอบ 1 ปี คนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาแต่ไม่สามารถอ่านออกเขียนภาษาไทยได้ คนที่อายุ 15 ปีขึ้นไปไม่สามารถอ่านออกเขียนภาษาไทยได้ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนเด็ก (อายุ 6 - 15 ปี) ที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อตามภาคบังคับ เด็ก (อายุ 6 – 15 ปี) ที่ออกเรียนกลางคันในภาคการศึกษาบังคับ มีแนวโน้มค่อยๆ ลดลงเรื่อย ๆ สำหรับสถานการณ์ในปี 2558 สรุปได้ว่า เยาวชน (อายุ 18 – 25 ปี) หลังจบการศึกษาระดับดังต่อไปนี้แล้วไม่มีงานทำในรอบ 1 ปี มากที่สุด 3,114 คน รองลงมาได้แก่ คนที่อายุ 15 ปีขึ้นไปไม่สามารถอ่านออกเขียนภาษาไทยได้ 5,582 คน และคนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาแต่ไม่สามารถอ่านออกเขียนภาษาไทยได้ 996 คน

ตารางที่ 107 สถานการณ์ด้านการมีงานทำและรายได้ พ.ศ. 2555 – 2558

ด้านการมีงานทำและรายได้	2555	2556	2557	2558
1. ประชาชนในวัยทำงานที่ไม่มีงานทำหรือไม่ประกอบอาชีพและไม่มีรายได้	4,903	4,042	2,945	5,945
2. ประชาชนที่มีรายได้ไม่น้อยขาดแคลนทุนประกอบอาชีพเพื่อยังชีพ	12,340	14,106	10,980	13,039
3. ประชาชนที่มีรายได้ไม่น้อยที่มีหนี้สินและมีปัญหาในการส่งใช้เงินกู้ยืม	10,587	12,109	17,875	13,734
4. ประชาชนที่มีรายได้ไม่น้อยไม่เพียงพอต่อการยังชีพ	-	-	-	7,754

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการมีงานทำและรายได้ พ.ศ. 2555 – 2558 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับสถานการณ์ปี 2558 สรุปได้ว่า ประชาชนที่มีรายได้ไม่น้อยที่มีหนี้สินและมีปัญหาในการส่งใช้เงินกู้ยืมมากที่สุด 13,734 คน รองลงมาคือ ประชาชนที่มีรายได้ไม่น้อยขาดแคลนทุนประกอบอาชีพเพื่อยังชีพ 13,039 คน และประชาชนที่มีรายได้ไม่น้อยไม่เพียงพอต่อการยังชีพ 7,754 คน

ตารางที่ 108 สถานการณ์ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พ.ศ. 2555 – 2558

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	2555	2556	2557	2558
1. ประชาชนถูกทำร้ายทางร่างกายในรอบปีที่ผ่านมา	570	260	229	169
2. ประชาชนถูกล่วงละเมิดทางเพศในรอบปีที่ผ่านมา	59	27	18	23
3. ประชาชนถูกลักทรัพย์/ชิงทรัพย์/ถูกทำลายทรัพย์สินในรอบปีที่ผ่านมา	473	315	282	264
4. ประชาชนที่ได้รับอุบัติเหตุจากยานพาหนะในรอบปีที่ผ่านมา	1,880	1,335	2,042	2,990
5. ประชาชนที่ประสบภัยจากการทำงานในรอบปีที่ผ่านมา	1,619	558	1,753	242
6. ประชาชนที่ประสบสาธารณภัยในรอบปี (ภัยที่เกิดจากธรรมชาติ)	15,091	29,264	76,281	28,616
7. บุคคลสูญหายในพื้นที่	59	18	24	22

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พ.ศ. 2555 – 2558 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงแตกต่างกันไปตามแต่ละปัจจัย สำหรับสถานการณ์ในปี 2558 สรุปได้ว่า ประชาชนที่ประสบสาธารณภัยในรอบปี (ภัยที่เกิดจากธรรมชาติ) มากที่สุด 28,616 คน รองลงมาได้แก่ ประชาชนที่ได้รับอุบัติเหตุจากยานพาหนะในรอบปีที่ผ่านมา 2,990 คน ประชาชนถูกลักทรัพย์/ชิงทรัพย์/ถูกทำลายทรัพย์สินในรอบปีที่ผ่านมา 264 คน และประชาชนที่ประสบภัยจากการทำงานในรอบปีที่ผ่านมา 242 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 109 สถานการณ์ด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม พ.ศ. 2555 – 2558

ด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม	2555	2556	2557	2558
1. ร้านค้าที่ขายเหล้า/บุหรี่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาและศาสนสถาน	812	818	1,608	452
2. สถานที่ไม่เหมาะสมในท้องถิ่น (ร้านสุรามก/ร้านคาราโอเกะ/สถานเริงรมณ์/โต๊ะสนุก)	472	500	731	425

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม พ.ศ. 2555 – 2558 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไปในแต่ละปี โดยในปี 2558 มีแนวโน้มลดลง โดยร้านค้าที่ขายเหล้า/บุหรี่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาและศาสนสถาน 452 ร้าน และสถานที่ไม่เหมาะสมในท้องถิ่น (ร้านสุรามก/ร้านคาราโอเกะ/สถานเริงรมณ์/โต๊ะสนุก) 425 แห่ง ตามลำดับ

(2) สถานการณ์เชิงประเด็นกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 110 สถานการณ์ด้านเด็ก (อายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์) พ.ศ. 2555 - 2558

ด้านเด็ก (อายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์)	2555	2556	2557	2558
1. เด็กขาดอุปการะ	976	737	1,249	630
2. เด็กถูกทอดทิ้ง	1,102	1,071	1,788	843
3. เด็กไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน (ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรืออื่นๆ ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา)	175	277	409	299
4. เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว	-	1,599	2,324	2,653
5. เด็กในครอบครัวยากจนไม่มีค่าใช้จ่ายทางการศึกษา	2,102	1,970	11,028	1,742

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านเด็ก (อายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์) พ.ศ. 2555 – 2558 พบว่า ในภาพรวมมีอัตราการลดลง สำหรับในปี 2558 สรุปได้ว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว 2,653 คน รองลงมาได้แก่ เด็กในครอบครัวยากจนไม่มีค่าใช้จ่ายทางการศึกษา 1,742 คน เด็กไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน (ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรืออื่นๆ ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา) 299 คน และเด็กถูกทอดทิ้ง 843 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 111 สถานการณ์ด้านครอบครัว พ.ศ. 2555 - 2558

ด้านครอบครัว	2555	2556	2557	2558
1. ครอบครัวหย่าร้าง (เล็กกัน/ไม่อยู่ด้วย)	1,871	2,045	5,161	2,142
2. ครอบครัวที่กระทำความรุนแรงต่อเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและคนพิการ	103	68	108	81
3. ครอบครัวที่ไม่เลี้ยงดูบุพการีได้ (บุพการี หมายถึง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น)	215	138	671	406
4. ครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวประพฤติตัวไม่เหมาะสม	236	284	734	316

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านครอบครัว พ.ศ. 2555 – 2558 พบว่า ในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไปในแต่ละปี สำหรับสถานการณ์ในปี 2558 สรุปได้ว่า ครอบครัวหย่าร้าง (เล็กกัน/ไม่อยู่ด้วย) 2,142 ครอบครัว รองลงมาได้แก่ ครอบครัวที่ไม่เลี้ยงดูบุพการีได้ (บุพการี หมายถึง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น) 406 ครอบครัว และครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวประพฤติตัวไม่เหมาะสม 316 ครอบครัว ตามลำดับ

ตารางที่ 112 สถานการณ์ด้านสตรี (อายุ 25 ปีขึ้นไป – 60 ปี) พ.ศ. 2555 - 2558

ด้านสตรี (อายุ 25 ปีขึ้นไป – 60 ปี)	2555	2556	2557	2558
1. สตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ	53	52	60	5
2. สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	138	65	136	180
3. สตรีหม้ายที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง	1,385	65	136	1,205

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านสตรี (อายุ 25 ปีขึ้นไป – 60 ปี) พ.ศ. 2555 – 2558 พบว่า ในภาพรวมมีแนวโน้มไม่คงที่โดยมีอัตราเพิ่มลดลงและเพิ่มขึ้นแตกต่างกันไปในแต่ละปี สำหรับสถานการณ์ในปี 2558 สรุปได้ว่า สตรีหม้ายที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพังมากที่สุด 1,205 คน รองลงมาได้แก่ สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ 180 คน และสตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ 5 คน

ตารางที่ 113 สถานการณ์ด้านผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) พ.ศ. 2555 - 2558

ด้านผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)	2555	2556	2557	2558
1. ผู้สูงอายุที่ยังไม่ได้ไปแจ้งจดทะเบียนเพื่อรับเบี้ยยังชีพได้ตามกำหนด	414	1,536	976	435
2. ผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ไม่มีคนดูแล ไม่มีรายได้ และสมควรได้รับความช่วยเหลือ	857	1,720	1,233	821
3. ผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงบริการ/กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในด้านต่างๆ เช่น ด้านฝึกอาชีพ สุขภาพ นันทนาการ เป็นต้น	1,193	1,646	1,678	1,524
4. ผู้สูงอายุที่ถูกกระทำความรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจ	18	36	90	39
5. ผู้สูงอายุที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน / ไม่มีบัตรประชาชน	1,546	853	664	305
6. ผู้สูงอายุที่ยากจนและมีภาระต้องเลี้ยงดูบุตรหลาน	1,557	1,094	1,245	947

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) พ.ศ. 2555 – 2558 พบว่า ในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงแบบสลับฟันปลาในแต่ละปี สำหรับสถานการณ์ในปี 2558 สรุปได้ว่าผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงบริการ/กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในด้านต่างๆ เช่น ด้านฝึกอาชีพ สุขภาพ นันทนาการ เป็นต้น 1,524 คน รองลงมาได้แก่ ผู้สูงอายุที่ยากจนและมีภาระต้องเลี้ยงดูบุตรหลาน 947 คน และผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ไม่มีคนดูแล ไม่มีรายได้และสมควรได้รับความช่วยเหลือ 821 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 114 สถานการณ์ด้านคนพิการ พ.ศ. 2555 - 2558

ด้านคนพิการ	2555	2556	2557	2558
1. บุคคลที่เข้าข่ายความพิการแต่ยังไม่ได้รับการตรวจประเมินจากแพทย์และยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนคนพิการ	-	1,536	976	536
2. คนพิการมีความต้องการกายอุปกรณ์	-	1,117	1,426	1,120
3. คนพิการที่ถูกทอดทิ้ง/ไม่ได้รับความเอาใจใส่จากครอบครัว	67	129	133	97
4. คนพิการที่ยังไม่เคยได้รับความช่วยเหลือ (ทั้งที่จดทะเบียนแล้วและยังไม่ได้จดทะเบียน)	887	610	279	539

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย, 2559.

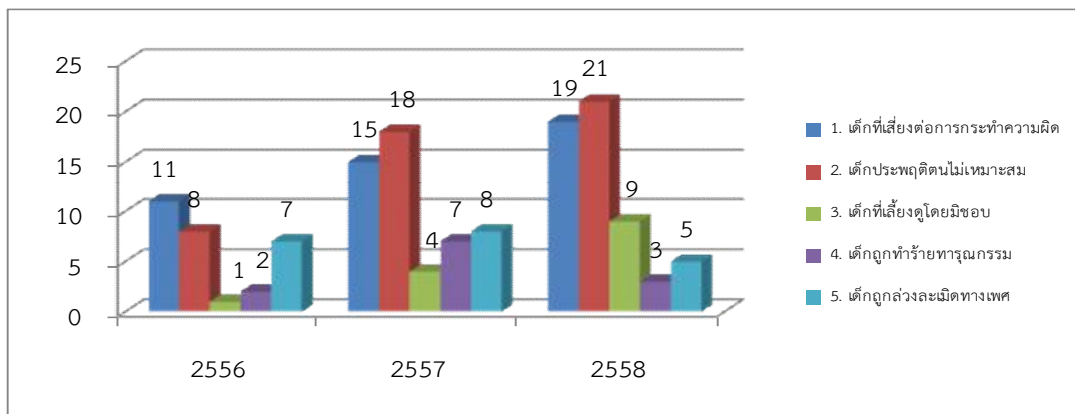
การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านคนพิการ พ.ศ. 2555 – 2558 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงแตกต่างกันไปในแต่ละปี สำหรับสถานการณ์ในปี 2558 สรุปได้ว่า คนพิการมีความต้องการกายอุปกรณ์มากที่สุด 1,120 คน รองลงมาได้แก่ คนพิการที่ยังไม่เคยได้รับความช่วยเหลือ (ทั้งที่จดทะเบียนแล้วและยังไม่ได้จดทะเบียน) 539 คน และบุคคลที่เข้าข่ายความพิการแต่ยังไม่ได้รับการตรวจประเมินจากแพทย์และยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนคนพิการ 536 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 115 การดำเนินการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตาม พรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2555 - 2558

ประเภท	จำนวน (ราย)			
	ปีงบประมาณ 2555	ปีงบประมาณ 2556	ปีงบประมาณ 2557	ปีงบประมาณ 2558
1. เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด	9	11	15	19
2. เด็กประพฤติตนไม่เหมาะสม	14	8	18	21
3. เด็กที่เลี้ยงดูโดยมิชอบ	3	1	4	9
4. เด็กถูกทำร้ายทารุณกรรม	-	2	7	3
5. เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ	5	7	8	5
รวม	31	29	52	57

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2559.

แผนภูมิที่ 61 การดำเนินการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตาม พรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2556 - 2558

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2559.

การวิเคราะห์การดำเนินการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตาม พรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2556 – 2557 พบว่า ในภาพรวมในปี 2558 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2557 อยู่ที่ 57 กรณี แต่สำหรับ เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด เด็กถูกทำร้ายทารุณกรรม และเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศยังคงมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้กระทำความผิดขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการครองชีวิต

(4) การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

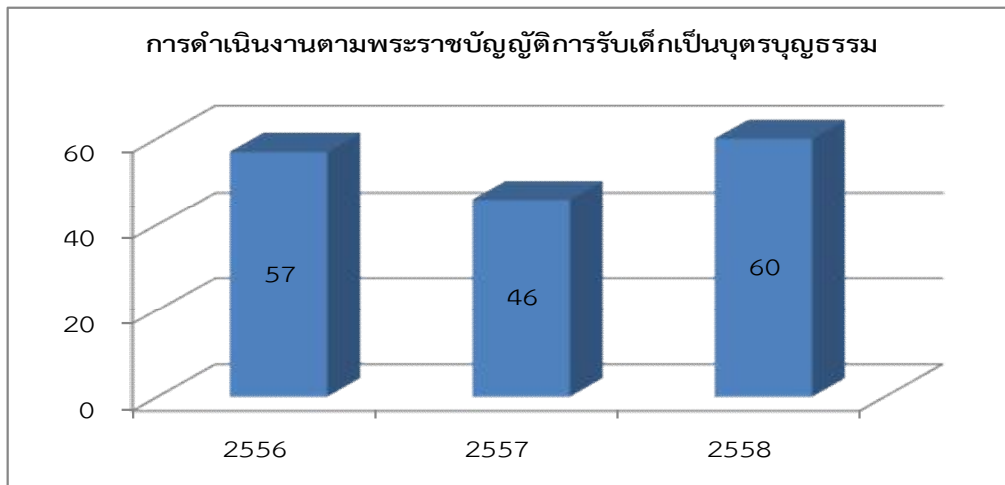
คณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ได้อนุมัติครอบครัวบุตรบุญธรรมชาวไทย ในปี 2558 มีจำนวน 46 ราย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 116 การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2555 - 2558

ลำดับ ที่	อำเภอ	จำนวน (ราย)			
		ปีงบประมาณ 2555	ปีงบประมาณ 2556	ปีงบประมาณ 2557	ปีงบประมาณ 2558
1	เมือง	16	17	11	13
2	พาน	3	5	2	4
3	เวียงป่าเป้า	4	3	-	1
4	แม่สาย	7	2	6	7
5	ขุนตาล	3	2	3	4
6	เวียงชัย	3	3	4	4
7	พญาเม็งราย	2	2	1	1
8	แม่ลาว	1	4	1	1
9	เวียงเชียงรุ้ง	2	2	1	1
10	เชียงแสน	4	-	2	3
11	เทิง	5	2	2	3
12	แม่จัน	4	4	2	5
13	แม่สรวย	1	5	3	1
14	เชียงของ	5	3	2	4
15	ป่าแดด	1	2	3	4
16	เวียงแก่น	-	1	1	1
17	ดอยหลวง	1	-	1	2
18	แม่ฟ้าหลวง	-	-	1	1
	รวม	62	57	46	60

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2559.

แผนภูมิที่ 62 การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2556 - 2558

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2558.

การวิเคราะห์การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2556 – 2558 พบว่า ในปี 2557 มีแนวโน้มลดลงจากปี 2556 มีจำนวน 46 ราย และเพิ่มขึ้นในปี 2558 เป็น 60 ราย ตามลำดับ เนื่องจากมีองค์กรทางสังคมช่วยเหลือเด็กที่ถูกทอดทิ้งมากขึ้น ทำให้มีจำนวนเด็กที่ต้องเป็นบุตรบุญธรรมน้อยลง อีกทั้งปัจจุบันมีคดีที่เกิดขึ้นกับลูกบุญธรรมและระหว่างพ่อบุญธรรมมากขึ้น รัฐบาลจึงมีกฎหมายที่เข้มงวดมากขึ้นในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เพื่อส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพทางร่างกายและจิตใจของมนุษย์อย่างเป็นธรรมสูงสุด

(7) งานครอบครัวอุปถัมภ์

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นค่าเลี้ยงดูเด็กแก่ครอบครัวอุปถัมภ์ จำนวน 26 ครอบครัว ๆ ละ 1,000 บาท/เดือน แยกตามอำเภอดังนี้

ตารางที่ 117 จำนวนครอบครัวอุปถัมภ์ พ.ศ. 2555 - 2558

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนครอบครัวอุปถัมภ์ (ครอบครัว)			
		ปีงบประมาณ 2555	ปีงบประมาณ 2556	ปีงบประมาณ 2557	ปีงบประมาณ 2558
1	เมืองเชียงราย	6	6	6	2
2	พาน	3	3	2	3
3	เวียงป่าเป้า	-	-	-	1
4	แม่สาย	-	-	-	-

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนครอบครัวอุปถัมภ์ (ครอบครัว)			
		ปีงบประมาณ 2555	ปีงบประมาณ 2556	ปีงบประมาณ 2557	ปีงบประมาณ 2558
5	ขุนตาล	-	-	1	3
6	เวียงชัย	1	1	1	1
7	พญาเม็งราย	1	1	2	4
8	แม่ลาว	-	-	1	-
9	เวียงเชียงรุ้ง	-	-	-	-
10	เชียงแสน	-	-	-	-
11	เทิง	3	3	3	2
12	แม่จัน	6	6	2	3
13	แม่สรวย	-	-	-	1
14	เชียงของ	1	1	2	1
15	ป่าแดด	1	1	-	-
16	เวียงแก่น	4	4	6	4
17	ดอยหลวง	-	-	1	2
18	แม่ฟ้าหลวง	-	-	-	-
	รวม	26	26	27	27

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2559.

จำนวนครอบครัวอุปถัมภ์ในปี 2555 มี 26 ครอบครัว และคงที่มาถึง ปี 2556 มีจำนวน 26 ครอบครัวเช่นกัน และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี 2557 เป็น 27 ครอบครัว และปี 2558 มีจำนวน 27 ครอบครัวเช่นกัน ตามลำดับ

(8) งานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการสถิติผลการดำเนินงานจดทะเบียน
คนพิการจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 118 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

อำเภอ	จำนวน (คน)									
	คนพิการที่ จดทะเบียน แล้ว	ประเภทความพิการ								
		ทางการ มองเห็น	ทางการ ได้ยินหรือ สื่อ	ทางการ เคลื่อนไหว	ทางจิตใจหรือ พฤติกรรม	ทาง สติปัญญา	ทางการ เรียนรู้	ทาง ออสติก	พิการ ซ้อน	รวม
เมืองเชียงราย	2,993	12	37	54	9	11	0	1	10	134
พาน	2,616	12	25	57	2	10	0	0	10	116
เวียงป่าเป้า	1,956	13	12	30	4	1	0	0	4	64
แม่สาย	1,130	3	0	15	2	0	0	0	1	21
ขุนตาล	1,067	0	2	7	0	2	0	1	3	15
เวียงชัย	1,602	7	4	30	4	4	0	0	1	50
พญาเม็งราย	1,141	5	8	10	3	0	0	0	4	30
แม่ลาว	632	2	7	15	1	1	0	0	4	30
เวียงเชียงรุ้ง	576	3	3	8	0	2	0	0	2	18
เชียงแสน	865	4	6	15	5	6	0	0	2	38
เทิง	1,592	14	24	21	4	7	0	0	7	77
แม่จัน	1,558	4	18	31	3	6	0	0	6	68
แม่สรวย	1,434	2	8	17	2	9	0	0	8	46
เชียงของ	1,087	1	4	7	7	3	0	0	2	24
ป่าแดด	557	2	9	11	1	3	0	0	3	29
เวียงแก่น	832	1	11	10	0	3	0	0	12	37
ดอยหลวง	448	0	2	7	0	0	0	0	1	10
แม่ฟ้าหลวง	416	0	1	3	1	1	0	0	3	9
รวม	22,732	85	181	344	48	69	0	2	83	816

ที่มา : ข้อมูลประมวลผลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการแห่งชาติ, 2559

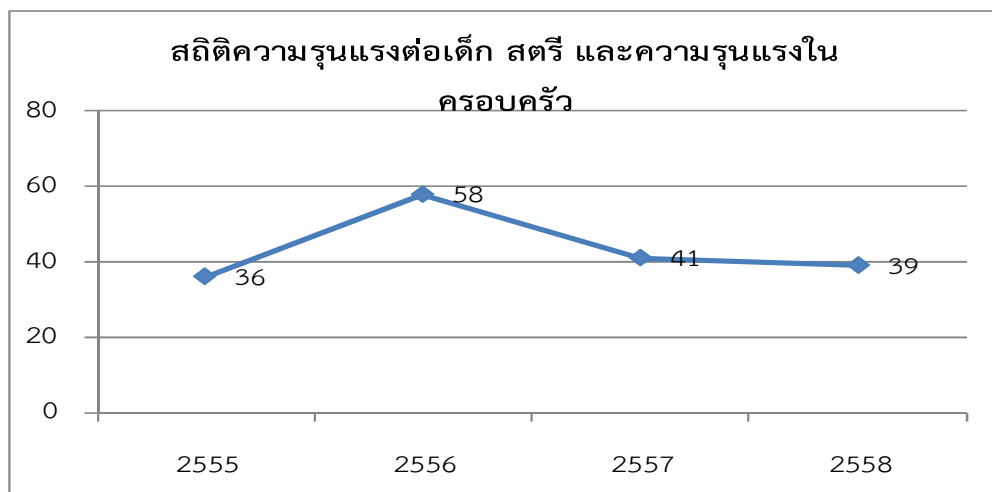
(9) รายงานสถิติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว

ตารางที่ 119 สถิติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว

ประเภท	2554	2555	2556	2557	2558
1. กรณีสามีเป็นผู้กระทำ	17	21	32	22	27
2. กรณีภรรยาเป็นผู้กระทำ	-	1	1	1	1
3. กรณีพ่อ/พ่อเลี้ยง/แม่/แม่เลี้ยงเป็นผู้กระทำ	4	8	13	3	2
4. กรณีลูก/ลูกเลี้ยง/หลานเป็นผู้กระทำ	-	2	5	3	4
5. อนาคตบุคคลในครอบครัว	-	-	-	-	-
6. ญาติ/พี่/น้องเป็นผู้กระทำ	1	-	3	4	3
7. การละเมิดทางเพศโดยสมาชิกในครอบครัว/ คนรู้จัก	1	1	1	1	1
8. คนรู้จัก	-	3	3	-	-
9. แจ้ง Case แต่ไม่ใช้กรณีความรุนแรงใน ครอบครัว	-	-	1	7	1
รวมทั้งสิ้น	23	36	58	41	39

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2559.

แผนภูมิที่ 63 แสดงสถิติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2558.

การวิเคราะห์แสดงสถิติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2555 – 2556 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากปี 2555 มีจำนวน 36 กรณี - ปี 2556 มีจำนวน 58 กรณี เนื่องจากมีการก่อคดีต่อเด็ก สตรี และสร้างความรุนแรงในครอบครัวที่มากขึ้น เพราะขาดจริยธรรมในการครองชีวิต หลังจากนั้นแนวโน้มลดลงโดยในปี 2557 เหลือ 41 กรณี และลดลงอีกในปี 2558 เหลือ 39 กรณี ตามลำดับ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายและมาตรการในการแก้ไขปัญหาที่

ชัดเจนขึ้น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา เช่น จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือและรับเรื่องร้องเรียนกรณีการกระทำรุนแรงต่อ เด็ก สตรี และผู้อ่อนแอ ในสังคม และขยายผลไปสู่ภูมิภาค

3) การศึกษา

จังหวัดเชียงรายได้กำหนดยุทธศาสตร์ ด้านการพัฒนาสังคม และทรัพยากรมนุษย์โดยให้จังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสากล จึงได้มีการส่งเสริมและจัดตั้งสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับพื้นฐาน ระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เยาวชนได้รับการศึกษาอย่างครบถ้วน รวมทั้งสามารถให้บริการแก่จังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้านในปี 2558 จังหวัดเชียงรายมีสถิติเกี่ยวกับการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวนครูรวมทั้งสิ้น 10,851 คน แบ่งเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด 6,215 คน รองลงมาคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จำนวน 2,046 คน และสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจำนวน 1,715 คน สำหรับนักเรียนมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 108,603 คน แบ่งเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด 98,120 คน รองลงมาคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จำนวน 37,339 คน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจำนวน 28,910 คน และ ตามลำดับ

ตารางที่ 120 จำนวนครูและนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดเชียงราย
ปีการศึกษา 2558

ระดับการศึกษา	ครู			นักเรียน		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
สนง.คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2,277	3,938	6,215	50,237	47,883	98,120
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	487	1,228	1,715	14,618	14,292	28,910
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	236	639	875	7,784	8,450	16,234
สนง.เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36	740	1,306	2,046	16,087	21,252	37,339
รวม	3,740	7,111	10,851	88,726	91,877	108,603

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย, 2559.

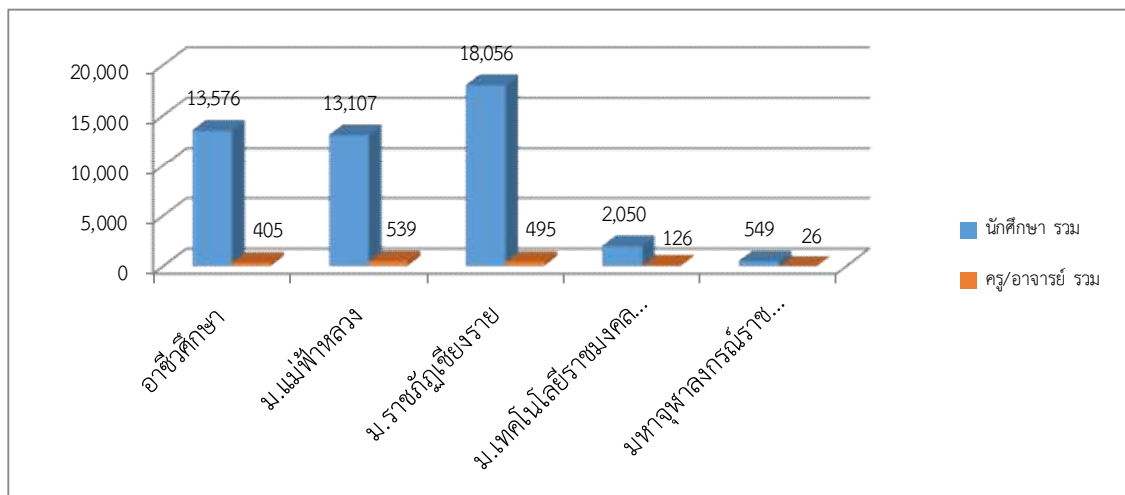
2. อุดมศึกษาและอาชีวศึกษา สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา มีจำนวน 8 แห่ง มีอาจารย์ รวม 405 คน นักศึกษา 13,576 คน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีอาจารย์ จำนวน 495 คน นักศึกษา จำนวน 18,056 คน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีอาจารย์ จำนวน 539 คน นักศึกษา จำนวน 13,107 คน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตล้านนาเชียงราย มีอาจารย์จำนวน 126 คน มีนักศึกษา จำนวน 2,050 คน และมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย มีอาจารย์จำนวน 26 คน มีนักศึกษา จำนวน 549 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 121 ตารางสรุปจำนวนสถาบัน/มหาวิทยาลัย/ห้องเรียน ครู อาจารย์/นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2558

สังกัด	จำนวน สถานศึกษา	นักศึกษา			ครู/อาจารย์		
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
อาชีวศึกษา	8	8,564	5,012	13,576	306	298	405
ม.แม่ฟ้าหลวง	1	3,690	9,417	13,107	231	308	539
ม.ราชภัฏเชียงราย	1	7,125	10,931	18,056	220	275	495
ม.เทคโนโลยีราชมงคลล้านนาฯ	1	1,283	767	2,050	69	57	126
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย	1	424	125	549	24	2	26

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 64 จำนวน ครู อาจารย์/นักศึกษา ในระดับอุดมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา พ.ศ. 2558

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย, 2559.

การวิเคราะห์ จำนวน ครู อาจารย์/นักศึกษา ในระดับอุดมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา พ.ศ. 2558 พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายมีจำนวนนักศึกษามากที่สุด 18,056 คน รองลงมาคือ อาชีวศึกษา 13,57 คน และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 13,107 คน เนื่องจากมีการส่งเสริมระบบ การศึกษาโดยรับสมัครเข้าศึกษาได้หลายช่องทาง สำหรับจำนวนครู/อาจารย์มากที่สุดคือ

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 539 คน รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 495 คน และ อาชีวศึกษา 405 คน ตามลำดับ เพราะนโยบายการพัฒนาและเพิ่มบุคลากรทางการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการที่มีสัดส่วนเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น

4) ด้านการสาธารณสุข

1. สถานบริการสาธารณสุข ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ตารางที่ 122 ข้อมูลสถานบริการสาธารณสุข ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดเชียงราย ปี 2558

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนเตียง รพศ./รพช.		รพ.สต.ทั้งหมด	สสช.
		ตามกรอบ	มีอยู่จริง		
1	เมือง	รพศ. 756 เตียง	787 เตียง	30	0
2	เวียงชัย (พระญาณสังวร)	รพช. 30 เตียง	30 เตียง	9	0
3	เวียงเชียงรุ้ง	รพช. 30 เตียง	30 เตียง	6	0
4	เทิง	รพช. 90 เตียง	72 เตียง	16	0
5	เชียงของ	รพช. 90 เตียง	60 เตียง	17	0
6	พญาเม็งราย	รพช. 30 เตียง	48 เตียง	8	0
7	เวียงแก่น	รพช. 30 เตียง	30 เตียง	9	1
8	ขุนตาล	รพช. 30 เตียง	30 เตียง	6	0
9	พาน	รพช. 120 เตียง	120 เตียง	20	0
10	ป่าแดด	รพช. 30 เตียง	30 เตียง	6	0
11	แม่สรวย	รพช. 60 เตียง	67 เตียง	12	0
12	เวียงป่าเป้า	รพช. 60 เตียง	72 เตียง	10	0
13	แม่จัน	รพช. 120 เตียง	101 เตียง	16	0
14	แม่สาย	รพช. 90 เตียง	120 เตียง	11	0
15	เชียงแสน	รพช. 60 เตียง	60 เตียง	13	0
16	แม่ฟ้าหลวง	รพช. 30 เตียง	30 เตียง	13	0
17	แม่ลาว	รพช. 30 เตียง	30 เตียง	9	0
18	ดอยหลวง	รพช. 30 เตียง	-	4	0
	รวม	1,686 เตียง	1,717 เตียง	215	1

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย, 2559.

หมายเหตุ : รพ. 30 เตียง 8 แห่ง , รพ. 60 เตียง 3 แห่ง , รพ. 90 เตียง 3 แห่ง , รพ. 120 เตียง 2 แห่ง , รพ. 756 เตียง 1 แห่ง , รพ.ดอยหลวง เปิดเฉพาะ OPD ตั้งแต่ ธันวาคม 2557

2. การจัดระดับสถานบริการสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 123 ระดับสถานบริการสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย ตามแผนพัฒนาระบบสาธารณสุขส่วนภูมิภาค

ระดับสถานบริการ						
ระดับ A (Advance&Sophisticate Technology)	ระดับ S (Standard- Level Referral Hospital)	ระดับ M (Mid-Level Referral Hospital)		ระดับ F (First-Level Referral Hospital)		
		M1	M2	F1	F2	F3
-โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ศูนย์เชี่ยวชาญระดับสูง 1.ทารกแรกเกิดระดับ 2 2.โรคมะเร็ง ระดับ 2 3.อุบัติเหตุและฉุกเฉิน ระดับ 1 4.โรคหัวใจและหลอดเลือด ระดับ 1	-		รพ. แม่สาย รพ. พาน และ รพ. แม่จัน	รพ. เวียงป่า , รพ. เทิง และ รพ. เชียงของ	- รพ.สมเด็จเจ้า - รพ. เวียงเชียงรุ้ง - รพ. พญาเม็งราย - รพ. เวียงแก่น - รพ. ขุนตาล - รพ. ป่าแดด - รพ. แม่สรวย - รพ. เชียงแสน - รพ. แม่ฟ้าหลวง - รพ. แม่ลาว	รพ. ดอย หลวง
1 แห่ง	-	-	3 แห่ง	3 แห่ง	10 แห่ง	1 แห่ง

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย, 2559.

หมายเหตุ -โรงพยาบาลแม่จัน ขอเลื่อนจาก M 2 เป็น M 1 ในปีงบประมาณ 2558

-โรงพยาบาลเชียงของ ขอเลื่อนจาก F1เป็น M 2 ในปีงบประมาณ 2559

3. สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดอื่นและภาคเอกชน

โรงพยาบาลเอกชน

-โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ศรีบุรินทร์ จำนวน 120 เตียง

-โรงพยาบาลโอเวอร์บรีค จำนวน 223 เตียง

โรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

-โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จำนวน 107 เตียง

โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

-โรงพยาบาลค่ายเม็งรายมหาราช จำนวน 60 เตียง

คลินิกแพทย์ จำนวน 168 แห่ง

คลินิกทันตแพทย์ จำนวน 39 แห่ง

คลินิกเทคนิคการแพทย์ จำนวน 13 แห่ง

คลินิกการพยาบาลและผดุงครรภ์ จำนวน 301/38 แห่ง

คลินิกกายภาพบำบัด จำนวน 9 แห่ง

คลินิกสาขาการแพทย์แผนไทย จำนวน 17 แห่ง

สถานที่ขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน 165 แห่ง

สถานที่ขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะบรรจุเสร็จ	จำนวน	69	แห่ง
สถานที่ขายยาแผนโบราณ	จำนวน	19	แห่ง
สถานที่ผลิตขายยาแผนโบราณ	จำนวน	9	แห่ง
สหคลินิก	จำนวน	3	แห่ง

4. ข้อมูลบุคลากรสุขภาพ

จำนวนบุคลากรในสายงานหลัก ได้แก่ แพทย์, ทันตแพทย์, เภสัชกรและพยาบาลวิชาชีพ ดังนี้

ตารางที่ 124 จำนวนบุคลากรสาธารณสุขของจังหวัดเชียงรายเทียบกับประชากร

บุคลากรสาธารณสุข	จำนวน (ปฏิบัติงานจริง)			อัตราส่วน 1 : ประชากร	
	สสจ.	รพศ.	รวม	จ.เชียงราย	ระดับประเทศ
แพทย์	118	176	294	1 : 4113	1 : 3,305
ทันตแพทย์	82	20	102	1 : 11,856	1 : 15,143
เภสัชกร	89	45	134	1 : 9,024	1 : 8,432
พยาบาลวิชาชีพ	1,201	837	2,038	1 : 593	1 : 652
นักวิชาการสาธารณสุข	377	6	383	-	-
จพ.สาธารณสุข	182	9	191	-	-
จพ.ทันตสาธารณสุข/ทันตภิบาล	112	6	118	-	-

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย, 2559.

จำนวนบุคลากรสาธารณสุขภาครัฐนอกกระทรวงสาธารณสุขและภาคเอกชน จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 125 สถานบริการและจำนวนบุคลากร

สถานบริการ	จำนวนบุคลากร (คน)						หมายเหตุ
	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาลวิชาชีพ	จนท. อื่นๆ	รวม	
รพ.เกษมราษฎร์ศรีบุรินทร์	23	3	11	130	40	207	เอกชน
รพ.โอเวอร์บู้ค	43	3	9	134	67	256	เอกชน
รพ.ค่ายเม็งรายมหาราช	4	1	1	13	28	47	ก.กลาโหม
รพ.มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	4	1	1	10	10	26	ทบวงมหาวิทยาลัย
เทศบาลนครเชียงราย	-	1	-	5	5	9	อปท.
เรือนจำกลางเชียงราย	-	-	-	4	4	7	ก.ยุติธรรม
รวม						552	

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย, 2559.

5. ข้อมูลสถิติชีพของประชากรจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 126 ข้อมูลสถิติชีพจังหวัดเชียงราย ปี 2554 - 2558

สถิติชีพ	2554		2555		2556		2557		2558	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
เกิดมีชีพ*	12,889	11.47	13,169	12.01	12,531	10.91	10,721	8.89	10,229	8.42
ตาย*	9,172	8.16	8,647	8.13	8,860	7.71	9,545	7.96	8,846	7.28
อัตราเพิ่มตามธรรมชาติ*	3,700	0.33	3,207	0.39	3,671	0.32	1,176	0.10	1,383	0.11
ทารกตาย**	54	4.19	57	4.33	72	5.75	54	5.04	39	3.81
มารดาตาย**	2	15.52	2	15.19	0	0	2	18.65	2	19.55
เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีตาย*	92	7.15	87	6.61	78	6.22	72	6.72	64	1.20

ที่มา : ข้อมูลเกิดมีชีพ, การตาย, ทารกตาย, เด็กต่ำกว่า 5 ปีตาย จากสถิติบัตร, มรณะบัตร*

: ข้อมูลมารดาตาย เกิดมีชีพจากสถานบริการ จาก ร.ก1,ก2 และรายงานอนามัยแม่และเด็ก**

- หมายเหตุ
1. อัตราเกิดมีชีพ, อัตราตาย /1,000 คน
 2. อัตราเพิ่มตามธรรมชาติ/ประชากร 100 คน
 3. อัตราทารก/การเกิดมีชีพ 1,000 คน
 4. อัตรามารดาตาย/การเกิดมีชีพ 100,000 คน
 5. อัตราเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีตาย/การเกิดมีชีพ 1,000 คน

จากตารางที่ 82 แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มสถิติชีพของประชากรในจังหวัดเชียงราย อัตราการเกิดมีชีพตั้งแต่ปี 2553 - 2558 มีอัตรา 9.82 ,11.47 ,12.01, 10.91, 8.89 และ 8.42 ต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าในช่วง 4 ปีหลังมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด อัตราตายปี 2553 - 2558 มีอัตรา 7.11,8.16, 8.13 ,7.71 7.96 และ 7.28 ต่อประชากร 1,000 คน ตามลำดับ จึงทำให้อัตราการเพิ่มธรรมชาติมีแนวโน้มลดลง

ตารางที่ 127 สาเหตุการตายที่สำคัญ 10 อันดับโรค (อัตราต่อ 100,000 ประชากร) ปี 2555-2558

ที่	รหัสโรค	โรค	2555		2556		2557		2558	
			จำนวน (คน)	อัตรา	จำนวน (คน)	อัตรา	จำนวน (คน)	อัตรา	จำนวน (คน)	อัตรา
1	C00-C97	เนื้องอกร้าย ทุกชนิด	1,467	122.78	1,482	124.29	1,491	124.71	1,603	133.51
2	A41.9	การติดเชื้อใน กระแสเลือด	397	33.20	520	43.49	544	45.50	504	42.15
3	J12-j18	ปอดบวม	244	20.41	331	27.68	395	33.04	379	31.43
4	N17-N19	ไตวาย	328	27.43	481	40.23	448	37.43	477	39.55
5	V01-V19	อุบัติเหตุการ ขนส่ง	161	13.47	230	19.24	273	22.83	282	23.38
6	J44	โรคปอดอุดกั้น เรื้อรัง	129	10.79	171	14.30	315	26.35	383	31.76
7	I10	ความดันโลหิตสูง	149	12.46	189	15.81	187	15.64	193	16.00
8	I61	เลือดออกใน สมอง	145	12.13	183	15.13	223	19.49	203	16.83
9	I20-I25	โรคหัวใจ ขาดเลือด	40	3.56	59	5.38	56	4.87	86	7.13
10	G31	โรคเสื่อมอื่นของ ระบบประสาท	25	2.23	46	4.20	54	4.70	78	6.47

ที่มา : มรณะบัตร กระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. 2555 - 2558 (ข้อมูล ณ กันยายน 2559)

ตารางที่ 128 สาเหตุการตายโรคมะเร็ง (อัตราต่อ 100,000 ประชากร) ปี พ.ศ. 2555 - 2558

ลำดับ	กลุ่มโรค	2555		2556		2557		2558	
		จำนวน (คน)	อัตรา	จำนวน (คน)	อัตรา	จำนวน (คน)	อัตรา	จำนวน (คน)	อัตรา
1	เนื้องอกร้ายของหลอดคอ หลอดลม ใหญ่และปอด (C33-C34)	370	33.74	377	32.81	366	30.35	388	32.38
2	เนื้องอกร้ายที่ตับและท่อน้ำดีในตับ (C22)	320	29.18	348	30.29	391	32.42	378	31.55
3	เนื้องอกร้ายของลำไส้ใหญ่ เร็คตัม และทวารหนัก (C18-21)	86	7.84	64	5.57	95	7.88	88	7.35

ลำดับ	กลุ่มโรค	2555		2556		2557		2558	
		จำนวน (คน)	อัตรา	จำนวน (คน)	อัตรา	จำนวน (คน)	อัตรา	จำนวน (คน)	อัตรา
4	เนื้องอกร้ายที่ปากมดลูก (C53)	53	4.83	54	4.70	66	5.47	61	5.09
5	เนื้องอกร้ายของเต้านม (C50)	64	5.84	54	4.70	54	4.48	59	4.92
6	เนื้องอกร้ายที่กระเพาะอาหาร (C16)	53	4.83	67	5.83	67	5.56	55	4.59
7	ลิ้นคีม (C91-C95)	37	3.37	32	2.79	44	3.65	51	4.26
8	เนื้องอกร้ายของเยื่อหุ้มสมอง สมอง และส่วนอื่นๆของระบบประสาท ส่วนกลาง (C70-C72)	44	4.01	50	4.35	49	4.06	43	3.59
9	เนื้องอกร้ายของริมฝีปาก ช่องปาก และคอหอย (C00-C14)	26	2.37	22	1.91	27	2.24	28	2.34
10	เนื้องอกร้ายที่ตับอ่อน (C25)	16	1.46	15	1.31	19	1.58	26	2.17
11	เนื้องอกร้ายที่ต่อมลูกหมาก (C61)	18	1.64	8	0.70	24	1.99	23	1.92
12	เนื้องอกร้ายที่รังไข่ (C56)	16	1.46	18	1.57	7	0.58	12	1.00
13	เนื้องอกร้ายที่กล่องเสียง (C32)	6	0.55	8	0.70	9	0.75	9	0.75
14	เนื้องอกร้ายอื่นๆ ที่มีได้ระบุส่วน ของมดลูก (C54-C55)	11	1.00	6	0.52	6	0.50	9	0.75
15	เนื้องอกร้ายที่หลอดอาหาร (C15)	9	0.82	12	1.04	17	1.41	8	0.67
16	เนื้องอกร้ายที่กระเพาะปัสสาวะ (C67)	15	1.37	9	0.78	18	1.49	8	0.67

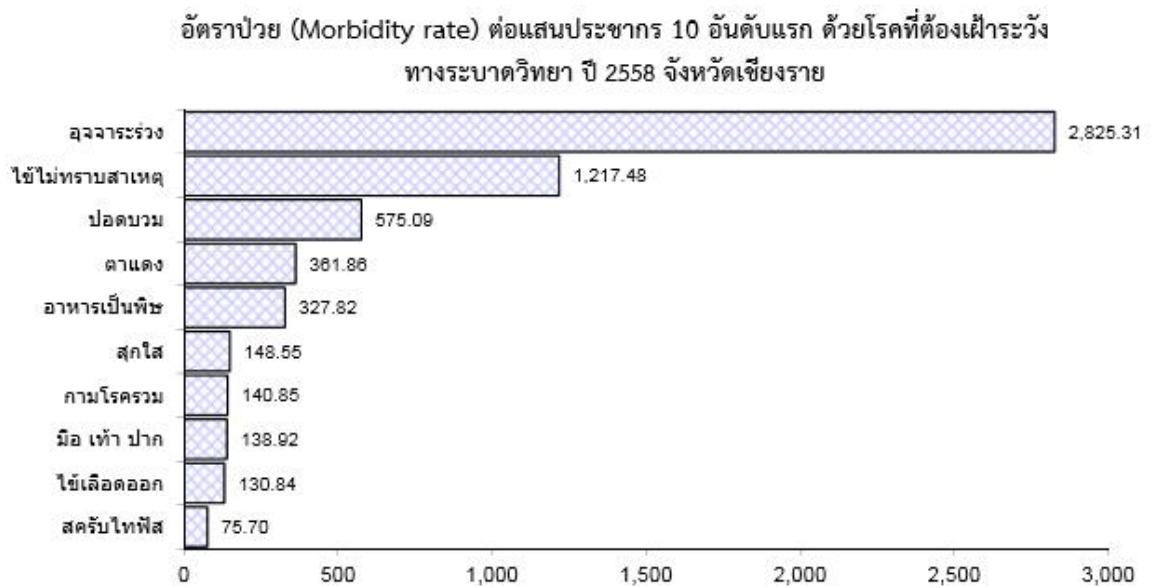
ที่มา : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2559.

อัตราป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา 10 อันดับแรกจังหวัดเชียงราย ปี 2556-2558

อัตราป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา 10 อันดับแรกจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2556 - 2558

	โรค	2556			2557			2558		
		Case	Rate	อันดับ	Case	Rate	อันดับ	Case	Rate	อันดับ
1	อุจจาระร่วง	32,478	2,501.04	1	35,143	2,706.26	1	36,689	2,825.31	1
2	ไข้ไม่ทราบสาเหตุ	24,574	1,892.37	2	13,202	1,016.65	2	15,810	1,217.48	2
3	ไข้เลือดออก	10,684	822.74	3	313	24.10	13	1,699	130.84	9
4	ปอดบวม	6,115	470.90	4	6,379	491.23	4	7,468	575.09	3
5	ตาแดง	4,802	369.79	5	7,817	601.96	3	4,699	361.86	4
6	อาหารเป็นพิษ	3,791	291.93	6	4,061	312.73	5	4,257	327.82	5
7	มือ เท้า ปาก	3,006	231.48	7	2,541	195.68	6	1,804	138.92	8
8	สุกใส	1,470	113.20	8	2,164	166.64	7	1,929	148.55	6
9	กามโรครวม	1,400	107.81	9	1,538	118.44	8	1,829	140.85	7
10	สครับไทฟัส	1,307	100.65	10	1,245	95.87	10	983	75.70	10

ที่มา : รง.506 งานระบาดวิทยา กลุ่มงานควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย

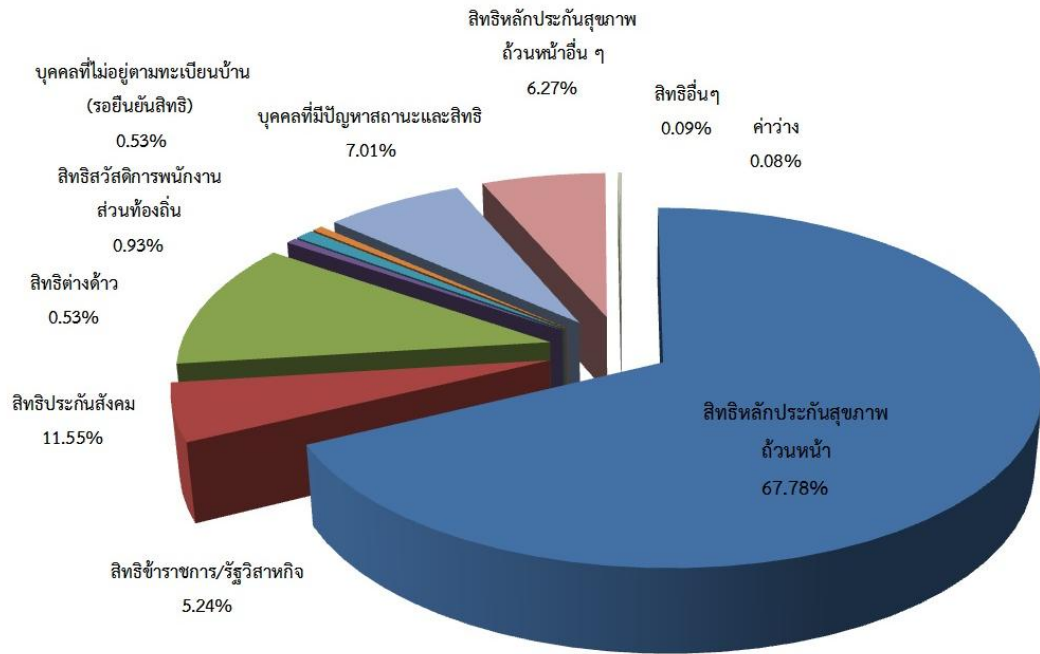
จากตารางและแผนภูมิ แสดงให้เห็นว่า อัตราป่วย 10 อันดับแรก ยังเป็นกลุ่มโรคเดิม ๆ ยกเว้น โรคไข้เลือดออกที่พบอัตราป่วยมากกว่าปี 2557 แต่ยังไม่ต่ำกว่าปี 2556 ซึ่งพบการระบาดสูงสุด ส่วนปี 2558 อัตราป่วย 10 อันดับแรกที่มีอัตราป่วยสูงกว่าปี 2557 ได้แก่ อหิวาต์, ไข้ไม่ทราบสาเหตุ, ไข้เลือดออก, ปอดบวม , อาหารเป็นพิษ และกามโรครวม ส่วนโรค ตาแดง ,มือ เท้า ปาก, สุกใส และสดรับไทฟัส มีอัตราป่วยต่อแสนประชากร น้อยกว่า ปี 2557

ความสามารถในการเข้าถึงบริการของประชาชน

ตารางที่ 129 มีสิทธิประกันสุขภาพแยกตามสิทธิการรักษาพยาบาล

ลำดับ	ประเภทสิทธิ	จำนวน	ร้อยละ
1	สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า	894,957	67.78
2	สิทธิข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	69,213	5.24
3	สิทธิประกันสังคม	152,506	11.55
4	สิทธิต่างด้าว	6,938	0.53
5	สิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น	12,222	0.93
6	บุคคลที่ไม่อยู่ตามทะเบียนบ้าน(รอยืนยันสิทธิ)	6,952	0.53
7	บุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	92,615	7.01
8	สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าอื่น ๆ	82,816	6.27
9	สิทธิอื่นๆ	1,131	0.09
10	ค่าว่าง	1,010	0.08
รวมประชากรทั้งหมด		1,320,360	100.00

แหล่งข้อมูล : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนผู้ประกันตนคนต่างด้าว กองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ กระทรวงสาธารณสุข, 2559.

แผนภูมิที่ 65 การเข้าถึงบริการหลักประกันสุขภาพ

5) ความยากจน (จปฐ.)

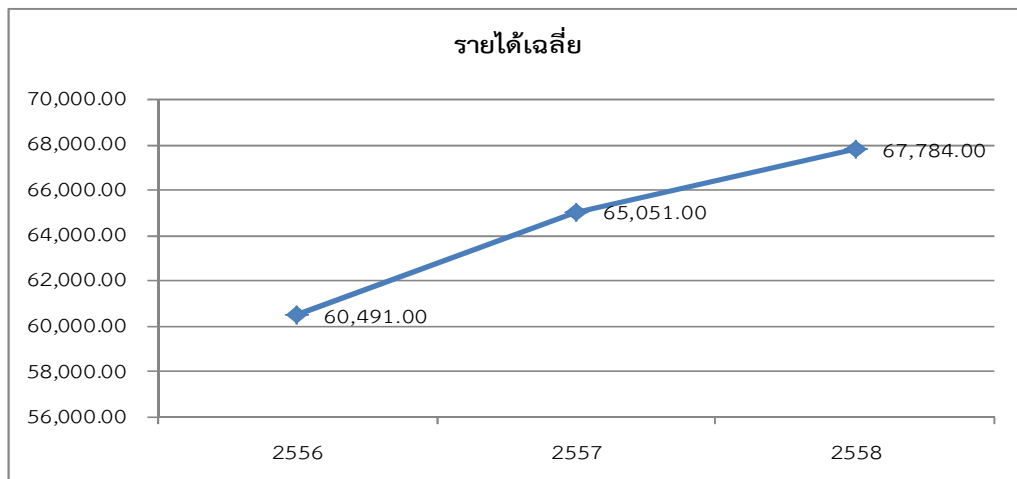
ตารางที่ 130 สรุปรายได้เฉลี่ย / คน / ปี จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2556 - 2558
จังหวัดเชียงราย

ที่	อำเภอ	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	เปรียบเทียบ 57/58	เพิ่ม/ลด
		รายได้เฉลี่ย	รายได้เฉลี่ย	รายได้เฉลี่ย	เพิ่ม/ลด	ร้อยละ
1	เมืองเชียงราย	64,096.00	71,830.00	74,687.00	2,857.00	3.83
2	เวียงชัย	63,654.00	68,884.00	70,404.00	1,520.00	2.16
3	เชียงของ	53,625.00	67,199.00	65,324.00	-1,875.00	-2.87
4	เทิง	59,998.00	75,775.00	61,919.00	-13,865.00	-22.40
5	พาน	67,977.00	71,930.00	72,829.00	899.00	1.23
6	ป่าแดด	70,697.00	71,900.00	74,359.00	2,459.00	3.31
7	แม่จัน	62,643.00	72,713.00	70,494.00	-2,219.00	-3.15
8	เชียงแสน	64,987.00	72,414.00	71,784.00	-630.00	-0.88
9	แม่สาย	83,454.00	89,424.00	90,156.00	732.00	0.81
10	แม่สรวย	52,316.00	56,935.00	58,111.00	1,176.00	2.02
11	เวียงป่าเป้า	49,767.00	54,677.00	52,966.00	-1,711.00	-3.23
12	พญาเม็งราย	54,590.00	59,558.00	58,653.00	-905.00	-1.54
13	เวียงแก่น	51,553.00	57,750.00	57,878.00	128.00	0.22
14	ขุนตาล	54,735.00	63,045.00	62,794.00	-251.00	-0.40

ที่	อำเภอ	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	เปรียบเทียบ 57/58	เพิ่ม/ลด
		รายได้เฉลี่ย	รายได้เฉลี่ย	รายได้เฉลี่ย	เพิ่ม/ลด	ร้อยละ
15	แม่ฟ้าหลวง	45,051.00	43,338.00	46,899.00	3,561.00	7.59
16	แม่ลาว	61,565.00	63,726.00	69,922.00	6,196.00	8.86
17	เวียงเชียงรุ้ง	59,290.00	64,874.00	65,881.00	1,007.00	1.53
18	ดอยหลวง	53,574.00	58,982.00	79,741.00	20,759.00	26.03
รวม		60,491.00	65,051.00	67,784.00	2,733.00	4.03

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงราย, 2559.

แผนภูมิที่ 66 สรุปรายได้เฉลี่ย / คน / ปี จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2556 - 2558
จังหวัดเชียงราย

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงราย, 2559.

รายได้เฉลี่ยของประชากรจังหวัดเชียงรายจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน พบว่า รายได้เฉลี่ย (จปฐ.) ปี 2556 มูลค่า 60,491.00 บาท ปี 2557 มูลค่า 65,051.00 บาท และปี 2558 มูลค่า 67,784.00 บาท ประชากรจังหวัดเชียงรายมีรายได้เพิ่มขึ้นทุกปี เฉลี่ยร้อยละ 4.03 ต่อปี อำเภอที่มีอัตราการเพิ่มรายได้สูงสุด คืออำเภอดอยหลวง จากการเปรียบเทียบในระหว่างปี 2557 กับ ปี 2558 เพิ่มจากปี 2557 มูลค่า 20,759.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.03 จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ประชากรจังหวัดเชียงรายมีรายได้ต่อปีเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยคาดการณ์ว่าเมื่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้เปิดอย่างเป็นทางการ ประชากรจังหวัดเชียงรายจะมีรายได้มากขึ้นกว่าเดิม

แผนภูมิที่ 67 คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่น้อยกว่าคนละ 30,000 บาทต่อปี

จากผลการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ในปี 2559 จังหวัดเชียงรายมีครัวเรือนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ในตัวชี้วัดนี้รวมจำนวน 553 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.23 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูล 5 ปี ย้อนหลังพบว่า แนวโน้มของครัวเรือนตกเกณฑ์ตัวชี้วัดนี้ลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ปี 2555 – 2557 แต่ในปี 2558 มีร้อยละของครัวเรือนตกเกณฑ์เพิ่มมากขึ้น และในปี 2559 ยังคงมีร้อยละของครัวเรือนตกเกณฑ์คงเดิมเท่ากับปี 2558

มีจำนวนครัวเรือนตกเกณฑ์แยกเป็นรายอำเภอ คือ อำเภอเชียงแสน 145 ครัวเรือน อำเภอขุนตาล 43 ครัวเรือน อำเภอป่าแดด 18 ครัวเรือน อำเภอแม่จัน 92 ครัวเรือน อำเภอเมืองเชียงราย 94 ครัวเรือน อำเภอพาน 64 ครัวเรือน อำเภอเวียงชัย 18 ครัวเรือน อำเภอแม่สรวย 23 ครัวเรือน อำเภอเวียงป่าเป้า 18 ครัวเรือน อำเภอเทิง 22 ครัวเรือน อำเภอเวียงแก่น 8 ครัวเรือน อำเภอพญาเม็งราย 7 ครัวเรือน อำเภอเชียงของ 7 ครัวเรือน สำหรับอำเภอที่ไม่มีครัวเรือนตกเกณฑ์ตัวชี้วัดมีจำนวน 5 อำเภอ คือ อำเภอแม่สาย อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ลาว อำเภอเวียงเชียงรุ้ง และอำเภอดอยหลวง

2.2.8 ด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

1) การสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน อาเซียน (ASEAN)

ความร่วมมือและการเตรียมความพร้อมรับประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียนในปัจจุบันประกอบด้วยสมาชิก 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ฟิลิปปินส์ กัมพูชา ลาว และ เมียนมาร์ ภายใต้ประชาคมอาเซียนนั้นประกอบด้วย 3 ประชาคมรอง หรือ 3 เสาหลักอาเซียน ดังนี้

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน: ให้ความสำคัญด้านการเมือง การปกครอง

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: ให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน: มีการไหลบ่าของวัฒนธรรม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่มากขึ้น ในขณะเดียวกันก็อาจก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบในแง่ของการกลืนกินทางวัฒนธรรมได้เช่นกัน

หนึ่งในสามเสาหลักอาเซียนที่ประชาชนให้ความสนใจคือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community; AEC) ที่มีจุดประสงค์ในการส่งเสริมและรวมฐานตลาดการผลิตให้เป็นหนึ่งเดียว มีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือ แม้ว่าไทยจะได้มีความร่วมมือกับประเทศสมาชิกในด้านต่างๆ อยู่แล้ว แต่การเกิดขึ้นของ AEC จะทำให้เกิดการเจรจาข้อตกลงในระดับรัฐมากขึ้น โอกาสด้านการค้าการลงทุนเพิ่มมากขึ้น มีการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของผู้ประกอบการ และเป็นสะพานเชื่อมโยงกับการค้าการลงทุน ตลอดจนความร่วมมืออื่นนอกภูมิภาคได้ เช่น การเข้ามาเป็นพันธมิตรทางการค้าของอาเซียน +3 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้) ก็จะสามารถเพิ่มอำนาจการต่อรองกับตลาดโลก แต่ในขณะเดียวกันอาจส่งผลกระทบเชิงลบได้ เช่น การเคลื่อนย้ายออกของแรงงานที่มีฝีมือ การนำเข้าสินค้าที่คุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน เป็นต้น

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเสนอให้มีการเตรียมความพร้อมของไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กำหนดยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่ประกอบด้วย 8 ประเด็น ยุทธศาสตร์ด้วยกัน ได้แก่ การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการคุ้มครองทางสังคม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากฎหมาย กฎ และระเบียบ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียน การเสริมสร้างความมั่นคง และการเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสของอาเซียน

จังหวัดเชียงรายก็ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเช่นกัน การรู้เขา รู้เรา มีความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประชาคมอาเซียนถือเป็นสิ่งสำคัญ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนจึงควรให้ความรู้ดังกล่าว ซึ่งทางจังหวัดเชียงรายได้มีการดำเนินงานเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนเช่นกัน โดยมีแผนงาน หรือ โครงการที่ได้จัดทำในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ดังนี้

- 1) จัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนจังหวัดเชียงรายสู่ประชาคมอาเซียนภายในบริเวณศาลากลางจังหวัดเชียงราย
- 2) ผลักดันให้มีศูนย์ข้อมูลตามหน่วยงาน สถานศึกษาในอำเภอ ตำบล องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน
- 3) จัดประชุมเตรียมความพร้อมในทุกภาคส่วน เช่น การจัดอบรมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน การจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนอำเภอชายแดน การจัดกิจกรรมสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

ทิศทางการดำเนินการของจังหวัดเชียงรายในระยะต่อไปนั้น จะเน้นการพัฒนาศักยภาพในหลายด้าน เพื่อรองรับความร่วมมือต่างๆ โดยแผนงาน หรือ โครงการที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 มีดังนี้

- 1) พัฒนาศักยภาพชุมชนในพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน รองรับการค้าขายตัวทางเศรษฐกิจภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS/ AC+6
- 2) พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยวให้เป็นศูนย์กลางในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง/ AC+6
- 3) พัฒนาศักยภาพบุคลากรจังหวัดเพื่อเอื้ออำนวยต่อกิจกรรมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว การค้า และการลงทุนเชื่อมโยงกับประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

2) กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub Region: GMS)

กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub Region: GMS)

เป็นกรอบความร่วมมือของ 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) ภายใต้การสนับสนุนหลักจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย หรือ ADB (Asian Development Bank) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก โดยความร่วมมือที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับจังหวัดเชียงราย คือ การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ อนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Economic Corridors) เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Corridor; NSEC) ตามภาพที่ 2 ซึ่งโครงการที่

เกี่ยวกับการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าว ได้แก่ โครงข่ายถนนเส้นทาง R3 ท่าเรือเชียงแสน แห่งที่ 2 และสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4

ระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Corridor; NSEC) คือโครงการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงระหว่างศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ (Hub) ตามแนวเหนือ-ใต้ในกลุ่มประเทศ GMS วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาโครงการนี้คือ การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ตามแนวระเบียงฯ และพื้นที่รอบโดยรอบ การพัฒนาโครงการดังกล่าวมีวิวัฒนาการ 4 ระดับ ดังนี้

1) ระเบียงการขนส่ง (Transport Corridor) เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเชื่อมโยงทางกายภาพระหว่างประเทศ เช่น ถนน รถไฟ สะพาน

2) ระเบียงที่เชื่อมโยงหลายจุด (Multi-Modal Corridor) พัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งระหว่างประเทศ สามารถขนส่งได้มากกว่า 1 รูปแบบ เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกในการขนถ่ายสินค้าระหว่างเรือและรถบรรทุก

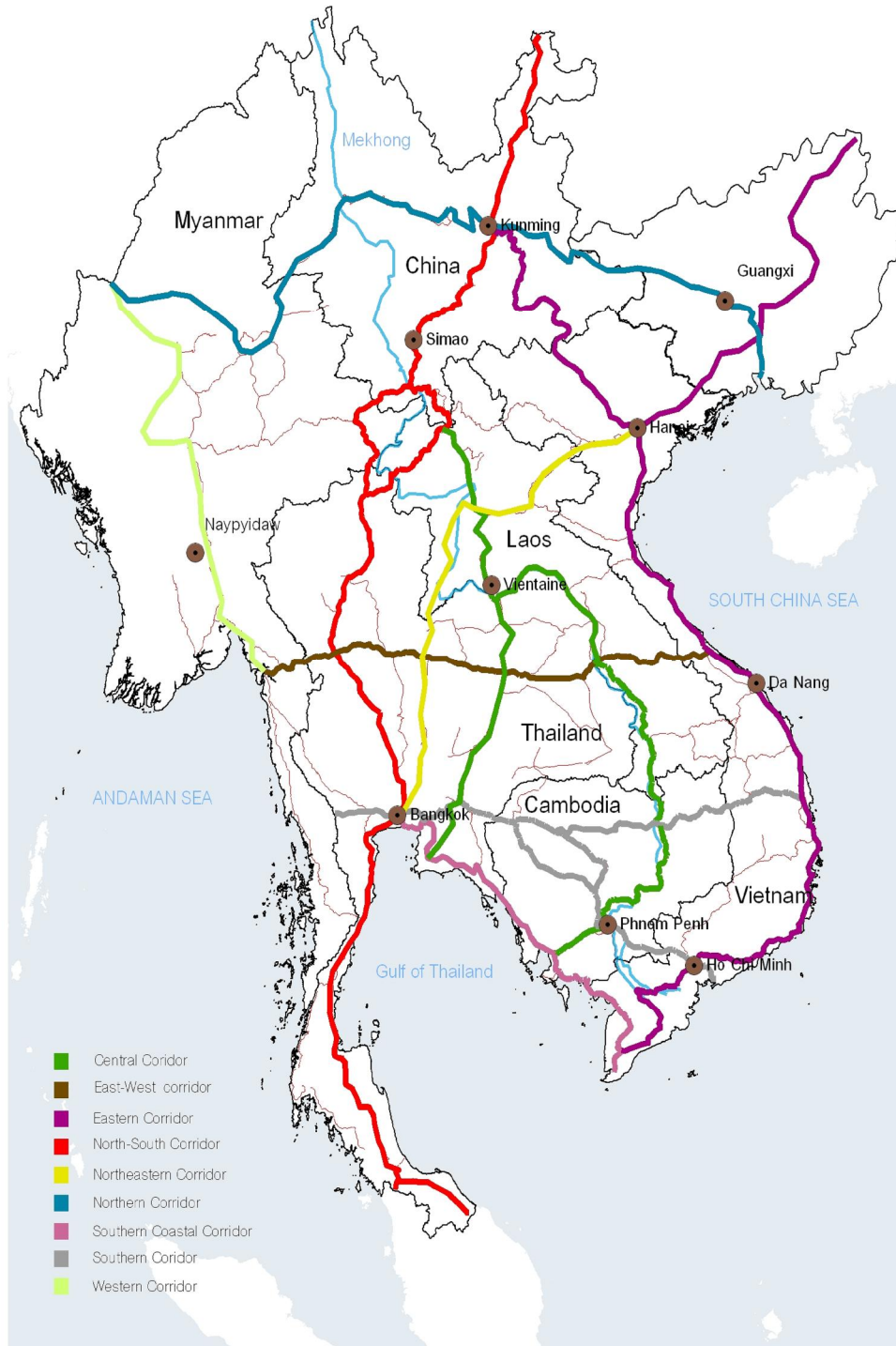
3) ระเบียงโลจิสติกส์ (Logistics Corridor) พัฒนาข้อตกลง กฎระหว่างประเทศเกี่ยวกับโลจิสติกส์ เช่น CBTA (Cross-Border Transport Agreement) ซึ่งเป็นข้อตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามชายแดน ภายใต้กรอบความร่วมมือของ GMS

4) ระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Corridor) พัฒนาเพื่อกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ การค้าการลงทุนที่เพิ่มขึ้น

ในระยะที่ผ่านมา โครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับ NSEC นั้นเป็นการเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สร้างความเชื่อมโยงที่รองรับด้านโลจิสติกส์ และการคมนาคมขนส่ง แสดงให้เห็นถึงระดับการพัฒนาที่ยังอยู่ในขั้นตอนการพัฒนาระเบียงการขนส่งอยู่ และเกือบเสร็จสมบูรณ์แล้ว ทั้งนี้ ยังมีความร่วมมือในด้านอื่นที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเช่นกัน ได้แก่ ความร่วมมือเรื่องข้อตกลง ระเบียบระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นพิธีทางศุลกากร ระเบียบการผ่านแดน เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการค้าการลงทุน และการคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศในกลุ่ม GMS

โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของจังหวัดเชียงราย

ภาพที่ 13 ประเทศสมาชิก GMS และโครงการเส้นทางเชื่อมต่อตามแนวเศรษฐกิจต่างๆ

ที่มา: ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย

ภาพที่ 14 เส้นทางเชื่อมโยงตามแนวเศรษฐกิจเหนือ-ใต้

ที่มา: ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย

ภาพที่ 15 แผนที่ประเทศในกลุ่ม GMS

ที่มา: ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย

3) ความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง

การเสริมสร้างความสัมพันธ์บ้านพี่เมืองน้องกับประเทศในกลุ่มภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน จังหวัดเชียงรายได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในหลายประเทศ ไม่ว่าจะเป็น การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องกับประเทศจีนตอนใต้ อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเมืองชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็น สปป. ลาว สหภาพเมียนมาร์ ซึ่งก็ได้มีการทำข้อตกลงเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในหลายมิติอย่างต่อเนื่อง เช่น การท่องเที่ยว วัฒนธรรม การค้า การลงทุน การศึกษา และสาธารณสุข เป็นต้น

เจริญสัมพันธ์มิตรบ้านพี่เมืองน้องระหว่างจังหวัดเชียงรายกับมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2543 จังหวัดเชียงรายได้ทำกรณนามในข้อตกลงว่าด้วยการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องระหว่างมณฑลยูนนาน แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนและจังหวัดเชียงราย แห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีการลงนาม MOU เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและมิตรภาพระหว่างสองเมืองนี้ และได้ตกลงที่จะมีการแลกเปลี่ยนความร่วมมือในด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ การค้า การศึกษาและวัฒนธรรม การท่องเที่ยว การกีฬา และการสาธารณสุข เป็นต้น ซึ่งผลความคืบหน้าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสามารถสรุปกิจกรรมที่สำคัญได้ดังนี้

1. วันที่ 25 มีนาคม 2546 ได้มีการลงนามข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านวัฒนธรรม กีฬา ตลอดจนความร่วมมือด้านการแพทย์แผนจีน-ไทย ระหว่างมณฑลยูนนานและจังหวัดเชียงราย
2. ผู้ว่าการเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา เดินทางมาจังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2552 และได้ประชุมร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย หัวหน้าส่วนราชการภาคเอกชน เพื่อสานความสัมพันธ์ระหว่างสองเมือง อีกทั้งยังเป็นการสร้างความร่วมมือในหลายด้าน เช่น การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์ เป็นต้น
3. เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ประจำเขตปกครองตนเองสิบสองปันนาและประธานสมาคมมิตรภาพระหว่างประเทศเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา ได้เดินทางและเข้าหารือร่วมกับจังหวัดเชียงราย ทั้งส่วนราชการและภาคเอกชน ซึ่งประเด็นที่ทำการหารือมีดังนี้
 - การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมระหว่างประเทศที่สะดวกยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเส้นทาง R3A และ R3B
 - การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนระหว่างประเทศกลุ่มน้ำโขง เพื่อการพัฒนาความร่วมมือในอีกหลายๆด้านที่เพิ่มมากขึ้น เช่น การขนส่ง การค้าการลงทุน วัฒนธรรม
 - ข้อจำกัดและประเด็นท้าทายต่อความร่วมมือระหว่างประเทศ ได้แก่ ปัญหาการเมืองท้องถิ่น ความแตกต่างกันของระเบียบข้อกฎหมาย

จากการหารือข้างต้น ทำให้เกิดข้อเสนอของทั้งสองประเทศที่ควรจะมีการจัดตั้งองค์กรในการประสานความร่วมมือทั้ง 3 ประเทศ 6 เมือง คือ เขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน แขวงหลวงน้ำทา แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย

4. มีการประชุมครั้งที่ 2 ของผู้นำ 6 ฝ่าย 3 ประเทศ ได้แก่ เขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน แขวงหลวงน้ำทา แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และจังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ 25 มีนาคม 2553 ณ นครเชียงใหม่ เขตปกครองตนเองสิบสองปันนา ได้มีการทำบันทึกการประชุมความร่วมมือ 6 ฝ่าย เขตชายแดนระหว่าง จีน ลาว และไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในเรื่องของการส่งเสริมความร่วมมือ 6 ฝ่าย มีการแลกเปลี่ยนกันในการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว การศึกษาและด้านอื่นๆ

5. วันที่ 9-10 กันยายน 2555 จังหวัดเชียงรายได้เป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุมผู้นำ 6 ฝ่าย 3 ประเทศ ครั้งที่ 3 และได้มีความเห็นตรงกันที่จะส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจการค้า การท่องเที่ยว และการสร้างความเชื่อมโยงกันระหว่างประเทศ รวมถึงการลดปัญหา จากข้อจำกัด ในการผ่านแดน ภายใต้ขอบเขตอำนาจของแต่ละฝ่ายและไม่ขัดต่อกฎหมายภายในประเทศ และประเทศอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

6. วันที่ 25 – 28 มีนาคม 2556 ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายและคณะผู้บริหารจังหวัดเชียงราย ได้เดินทางไปศึกษาดูงานนครคุนหมิง, เขตปกครองตนเองชนชาติไตสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ตามโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรจังหวัดเชียงราย เพื่อเอื้ออำนวยต่อกิจกรรมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว การค้า และการลงทุนเชื่อมโยงกับประเทศอนุภาคลุ่มน้ำโขง โดยได้รับทราบข้อมูลประกอบการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารส่วนราชการ ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น อีกทั้งรับทราบสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา เพื่อการเตรียมความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว การค้า การลงทุนกับประเทศอนุภาคลุ่มน้ำโขง และส่งเสริมการร่วมมือระหว่างจังหวัดเชียงราย กับมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

7. วันที่ 2 เมษายน 2556 รองผู้ว่ากรมณฑลยูนนานและคณะรวม 6 ท่าน เดินทางเยือนประเทศไทยและจังหวัดเชียงราย เพื่อประชาสัมพันธ์งานChina – South Asia Expo ครั้งที่ 1 และงานแสดงสินค้านานาชาติคุนหมิงแฟร์ 2013 รวมทั้งติดตามความคืบหน้าโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 เชียงของ – ห้วยทราย

8. วันที่ 5-7 มิถุนายน 2556 รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายและคณะได้เดินทางไปเยือนคุนหมิง เพื่อเข้าร่วมงาน China – South Asia Expo ครั้งที่ 1 และงานแสดงสินค้านานาชาติคุนหมิงแฟร์ 2013 และกระชับความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องกับมณฑลยูนนาน

9. วันที่ 30 ตุลาคม 2556 ฯพณฯ นายเกา ชูชุ่น รองผู้ว่าการมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน และคณะ ได้เดินทางมาเยือนจังหวัดเชียงราย เพื่อประชุมหารือแลกเปลี่ยน แนวคิดด้านความร่วมมือและความเชื่อมโยงระหว่างมณฑลยูนนานและจังหวัดเชียงราย กับผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายและคณะผู้บริหารจังหวัดเชียงราย สรุปประเด็นการประชุมระหว่างคณะผู้บริหารมณฑลยูนนานและคณะผู้บริหารจังหวัดเชียงราย 4 เรื่อง ดังนี้

(1) เสนอให้ยกระดับการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งผ่านเส้นทาง R3A ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามแดนในอนุภาคลุ่มน้ำโขง (GMS CROSS BORDER TRANSPORT AGREEMENT)

(2) เสนอให้ยกเว้น VISA แก่ประชาชนทั้งสองประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน และ ประเทศไทย เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของประชาชนและนักท่องเที่ยว

(3) เสนอให้มีกลไกในการประสานงานระหว่างประเทศไทย – สาธารณรัฐประชาชนจีน – สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยแต่งตั้งคณะทำงานพหุภาคีระหว่าง 3 ประเทศ 4 เมือง คือ มณฑลยูนนาน – แขวงหลวงน้ำทา – แขวงบ่อแก้ว – จังหวัดเชียงราย หรือ แต่งตั้งคณะทำงานแบบทวิภาคี 2 ประเทศ เพื่อประสานงานอำนวยความสะดวกการใช้เส้นทาง RmA และพิจารณาตั้งสถานกงสุลจีนส่วนแยกที่จังหวัดเชียงราย

10. วันที่ 16 – 19 ธันวาคม 2556 รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย เป็นผู้แทนนำ คณะจังหวัดเชียงรายเข้าร่วมการประชุมความร่วมมือ 6 ฝ่ายเขตชายแดน ระหว่างจีน ลาว ไทย ครั้งที่ 4 ณ เมืองจิ่งหง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเขตปกครองตนเองชนชาติไตสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุม เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในอนุภาคลุ่มน้ำโขง และมีการแลกเปลี่ยนในด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการคมนาคม โดยก่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อประชาชนทั้ง 3 ประเทศ อีกทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเมืองทั้ง 6 เมือง 3 ประเทศ สรุปผลการประชุมความร่วมมือฯ ดังนี้

- แต่ละฝ่ายได้ส่งเสริมผลักดัน และดำเนินการเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและการพัฒนาเศรษฐกิจการค้า การท่องเที่ยว ตลอดจนการลดอุปสรรคในการผ่านแดนระหว่างประเทศ

- ร่วมผลักดันระบบขนส่ง ซึ่งประกอบด้วย การขนส่งทางน้ำ ทางบก ทางอากาศ รวมทั้งเส้นทางรถไฟ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับ การขนส่งในรูปแบบต่างๆ การท่องเที่ยวที่มีการคมนาคมที่สะดวกปลอดภัย

- เพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการด่านศุลกากรและร่วมมือผลักดันให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว ผลักดันในการสร้างกลไกการประสานงานที่เกี่ยวกับด่านศุลกากรให้เกิดความคล่องตัว สะดวกและรวดเร็ว มีข้อมูลที่เชื่อมโยงถึงกัน เป็นการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ

- ยกระดับความร่วมมือทางด้านการท่องเที่ยว ลดขั้นตอนในการเดินเรื่องทางด้านการเอกสารของนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการท่องเที่ยวในเขต 3 ประเทศ การจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวที่ครบวงจร รวมทั้งการจัดระบบของการท่องเที่ยว โดยรถยนต์ส่วนบุคคล และผลักดันเส้นทางท่องเที่ยวต่างๆ

- ความร่วมมือทางด้านการศึกษา สนับสนุนให้แต่ละฝ่ายเปิดรับนักศึกษาต่างชาติ เพิ่มขึ้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนบุคลากรทางด้านการศึกษา

- ที่ประชุมมีมติให้เมืองเชียงตุง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และแขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้าร่วมการประชุมครั้งถัดไปอย่างเป็นทางการ และเปลี่ยนชื่อการประชุมความร่วมมือ “3 ประเทศ 6 ฝ่าย” เป็น “4 ประเทศ 8 ฝ่าย”

- เจ้าภาพในการจัดการประชุมความร่วมมือ ครั้งที่ 5 ที่ประชุมมีมติให้แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุมความร่วมมือทางชายแดน ครั้งที่ 5

11. วันที่ 31 มีนาคม 2557 นายเฉา เสี่ยวเหลียง (MR. CHAO XIAOLIANG) กงสุลใหญ่แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำเชียงใหม่ พร้อมคณะฯ เดินทางเยือนจังหวัดเชียงราย และศึกษาดูงานท่าเรือพาณิชย์เชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และเยี่ยมชมสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 30 มีนาคม – 1 เมษายน 2557 โดยเข้าเยี่ยมชมการระดมผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย และผู้บริหารจังหวัดเชียงราย เพื่อแนะนำตัวและกระชับความสัมพันธ์อันดีของทั้งสองประเทศ

12. วันที่ 12 – 15 เมษายน 2557 เขตปกครองตนเองชนชาติไตสิบสองปันนา ได้เชิญคณะผู้แทนจังหวัดเชียงราย เดินทางไปร่วมงานเทศกาลสงกรานต์และงานเทศกาลปีใหม่ม้งชาวไทลื้อ ครั้งที่ 17 ณ เขตปกครองตนเองชนชาติไตสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างจังหวัดเชียงรายและเขตปกครองตนเองชนชาติไตสิบสองปันนา และส่งเสริมความร่วมมือในเขตการค้าเสรีจีนอาเซียนและอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงให้ก้าวหน้าทั้งทางด้านการค้า การท่องเที่ยว และวัฒนธรรม

13. วันที่ 5 – 8 มิถุนายน 2557 พัฒนาการจังหวัดเชียงราย เป็นผู้แทนจังหวัดเชียงรายและคณะฯ ได้เข้าร่วมงาน China-South Asia Expo ครั้งที่ 2 และ China Kunming Import and Export Fair ครั้งที่ 22 ณ นครคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ไมตรีให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ภายใต้โครงการส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และการขยายการค้าด้านบริการ การส่งเสริมความร่วมมือซึ่งมีการลงทุนเป็นศูนย์กลาง การเร่งรัดการเชื่อมโยงและการร่วมกันพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ

14. วันที่ 6 – 8 มกราคม 2557 ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายและคณะเดินทางเข้าร่วมการประชุมร่วมมือ 4 ประเทศ 8 ฝ่ายเขตชายแดนจีน – ลาว – เมียนมา – ไทย ครั้งที่ 5 ณ แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สรุปผลการประชุมความร่วมมือ 4 ประเทศ 8 ฝ่ายฯ ดังนี้

- แต่ละฝ่ายยินดีต้อนรับจังหวัดท่าขี้เหล็ก สหภาพเมียนมา และจังหวัดอุตรดิตถ์ สปป.ลาว เข้าเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์ของกลไกความร่วมมือจาก 6 ฝ่าย ในครั้งก่อน เปลี่ยนเป็น 8 ฝ่ายในปัจจุบัน

- แต่ละฝ่ายได้ทบทวนความร่วมมือระหว่าง 8 ฝ่ายเขตชายแดนที่เคยมีมา และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถยืนยันได้ว่ากลไกความร่วมมือดังกล่าวนี้ มีบทบาทต่อความร่วมมือมิตรภาพอันดีงามเปรียบเสมือนบ้านใกล้เรือนเคียง พร้อมกับการเสนอความต้องการต่างๆ เพื่อเพิ่มความร่วมมือระหว่าง 8 ฝ่าย

- ความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน และโลจิสติกส์ แต่ละฝ่ายเห็นดีสนับสนุนและดำเนินการร่วมมือ เศรษฐกิจรอบด้านจีน – อาเซียน

- แต่ละฝ่ายเพิ่มการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการค้าและการลงทุน ช่วยเผยแพร่ระเบียบการในการดำเนินธุรกิจค้าขาย การส่งออก – นำเข้า สินค้า แก่ภาครัฐและเอกชน

- ให้สภาหอการค้าของ 8 ฝ่าย จัดพบปะนักธุรกิจด้วยกัน เพื่อเป็นการสนับสนุนต่อกันอย่างต่อเนื่อง

- ให้เจ้าหน้าที่ประจำการด่านพรมแดนบ่อเต็น-บ่อหาน ด่านพรมแดนบ่อแก้ว-เชียงของ ด่านพรมแดนเชียงก-เชียงลาบ ด่านพรมแดนแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก ด่านพรมแดนสามเหลี่ยมทองคำ-สามเหลี่ยมคำ และท่าเรือเชียงแสน-เชียงรุ่ง และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้ปรึกษาหารือกันในการแสวงหาวิธีการแก้ไขด้านการขนส่งสินค้าขาเข้า-ขาออก ร่วมกันเป็นประจําเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้มีความสะดวกและรวดเร็ว

- แต่ละฝ่ายเห็นดีให้มีการจัดงานการแสดงสินค้าแต่ละปี โดยจะผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพจัดงานการแสดง (ตามเงื่อนไขความพร้อมของแต่ละฝ่าย)

- ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว แต่ละฝ่ายสนับสนุนส่งเสริมแลกเปลี่ยนบทเรียน และให้ผู้นำ นักวิชาการ และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ได้มีการพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนบทเรียนซึ่งกันและกัน

- สนับสนุนให้มีการจัดการวานการท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ จักรยาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวได้ปรึกษาหารือ สํารวจข้อมูลด้านการท่องเที่ยวซึ่งกันและกัน

- เห็นชอบร่วมกันจัดงานการแสดงและประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวขึ้นปีละครั้ง และ 8 ฝ่าย จะผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ (ตามเงื่อนไขความพร้อมของแต่ละฝ่าย)

- ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกในการเข้า-ออก ของนักท่องเที่ยว ณ ด่านพรมแดนบ่อเต็น - บ่อหาน ด่านพรมแดนบ่อแก้ว - เชียงของ สนามบินหลวงพระบาง - สนามบินเชียงใหม่ และสนามบินสิบสองปันนา - หลวงพระบาง และด่านอื่นๆที่เห็นว่ามีเหมาะสม

- แต่ละฝ่ายพิจารณาตั้งคณะกรรมการร่วม เพื่อพิจารณารายละเอียดในการวางแผนการปฏิบัติงานและประเมินผลเฉพาะด้านการท่องเที่ยว กำหนดเส้นทางการท่องเที่ยว สร้างเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงเขตชายแดน 4 ประเทศ

- ความร่วมมือด้านการขนส่ง เห็นควรส่งเสริมการปฏิบัติตามสัญญาว่าด้วยการอำนวยความสะดวกขนส่งผู้โดยสารและการขนส่งสินค้า ในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง และเห็นควรส่งเสริมให้บรรดาเรือขนส่งที่ดำเนินกิจการอยู่ตามแม่น้ำโขง ให้จอดตามท่าเรือที่กำหนดไว้ในระเบียบการเดินเรือของทั้ง 4 ประเทศ จีน - ลาว - เมียนมา - ไทย เพื่อสะดวกในการตรวจสอบตามระเบียบการที่เกี่ยวข้อง แต่ละฝ่ายจะส่งเสริมพัฒนาการคมนาคมขนส่งทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ ให้มีความสะดวกรวดเร็วและปลอดภัยในการขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยว

- ความร่วมมือด้านการศึกษา ให้มีการแลกเปลี่ยนบทเรียนต่อกัน โดยเปิดให้มีการเยี่ยมเยือนของครู อาจารย์ และโรงเรียนต่างๆ เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลทั้ง 4 ประเทศ ในการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และการร่วมมืออาเซียน - จีน แต่ละฝ่ายสนับสนุนให้นักเรียนของตนเรียนภาษาของแต่ละฝ่าย โดยเน้นภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของ แต่ละฝ่ายเป็นผู้อำนวยความสะดวก (ตามเงื่อนไขความพร้อมของแต่ละฝ่าย)

- การจัดประชุมความร่วมมือ 8 ฝ่ายเขตชายแดนจีน-ลาว-เมียนมา-ไทย ครั้งที่ 6 มีมติเห็นชอบให้จัดการประชุมร่วมมือ 4 ประเทศ 8 ฝ่ายเขตชายแดนจีน - ลาว - เมียนมา - ไทย ครั้งที่ 6 ขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ราชอาณาจักรไทย ในเดือนมกราคม 2016 โดยให้เจ้าภาพเชิญจังหวัดเชียงตุงเข้าร่วมการประชุม และเปลี่ยนชื่อการประชุมจาก“4 ประเทศ 8 ฝ่าย” เป็น “4 ประเทศ 9 ฝ่าย”

15. วันที่ 18 - 22 กันยายน 2558 ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย พร้อมหัวหน้าส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจังหวัดเชียงราย จำนวน 18 คน เดินทางเยือนมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเยี่ยมคารวะและหารือกับผู้ว่าการมณฑลยูนนาน นายเฉิน ห่าว (H.E. Mr. Chen Hao) รองผู้ว่าการมณฑลยูนนาน นายเกา ชูซุน (H.E. Mr. Gao Shuxun) และคณะผู้บริหารมณฑลยูนนาน ประกอบด้วย สำนักงานมณฑลยูนนาน สำนักงานการท่องเที่ยวมณฑลยูนนาน สำนักงานต่างประเทศมณฑลยูนนาน สำนักงานขนส่งมณฑลยูนนาน และสำนักงานพาณิชย์มณฑลยูนนาน สรุปผลการประชุมหารือได้ดังนี้

- ประเด็นที่ 1 การส่งเสริมความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องระหว่างจังหวัดเชียงรายและมณฑลยูนนาน

นับตั้งแต่การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องระหว่างจังหวัดเชียงรายและมณฑลยูนนาน เมื่อปี ค.ศ. 2000 ครบรอบ 15 ปี ความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องฯ ผู้นำของทั้งสองฝ่าย

ได้เยี่ยมเยือนระหว่างกันหลายครั้ง ความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีของทั้งสองฝ่ายพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีความร่วมมือทั้งในด้านเศรษฐกิจ การค้า วัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนบุคลากร อีกทั้งความสัมพันธ์ไมตรีของประชาชนทั้งสองประเทศที่กระชับแน่นแฟ้นขึ้นเป็นลำดับ

1.1 ฝ่ายยูন্নานได้เสนอให้การเยี่ยมเยือนไปมาหาสู่กันระหว่างจังหวัดเชียงรายและมณฑลยูนนานเป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

1.2 ฝ่ายไทยได้ขอบคุณรัฐบาลมณฑลยูนนานและท่านผู้ว่าการมณฑลยูนนาน ในการจัดงาน China-South Asia Expo ครั้งที่ 3 และ China Kunming Import and Export Fair ครั้งที่ 23 เมื่อเดือนมิถุนายน ที่ให้ความอนุเคราะห์พื้นที่ในการจัดบูธนิทรรศการให้แก่ผู้ประกอบการจังหวัดเชียงราย เข้าร่วมจัดบูธนิทรรศการในงานดังกล่าวฯ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์พื้นที่ในปีต่อไป และ เสนอเรียนเชิญมณฑลยูนนานเข้าร่วมในกิจกรรมการสัมมนาโลจิสติกส์นานาชาติ “Northern Logistics Forum และการจัดงาน Northern Logistics Fair” ในเดือนมีนาคมเป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่วนราชการ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการในกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง (GMS) รับทราบผลความคืบหน้าการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของภาคเหนือเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในพื้นที่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) และประชาคมอาเซียน (AC)

- ประเด็นที่ 2 การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร เนื่องจากจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพในด้านการเกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ มีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน 1 ล้านกว่าไร่ สามารถรองรับความต้องการผลผลิตด้านเกษตรอินทรีย์ของมณฑลยูนนาน และมีเส้นทางคมนาคมขนส่งสินค้าที่หลากหลาย เสนอให้มีการแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านการเกษตรระหว่างกันทั้ง 2 ฝ่าย

- ประเด็นที่ 3 การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง

3.1 ฝ่ายไทยเสนอให้ส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยว การบริการ และการอำนวยความสะดวกในด้านการท่องเที่ยว เพื่อสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในทุกๆปี โดยจังหวัดเชียงรายได้จัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในจำนวน 2 จุด ที่ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวงและสะพานมิตรภาพเชียงของ – ห้วยทราย โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯคอยให้บริการข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางโดยเครื่องบินหรือขั้รถยนต์ตามเส้นทาง R3A และเรียนเชิญมณฑลยูนนานเข้าร่วมงานไทรกีฬานานาชาติ โดยส่งนักกีฬาจากมณฑลยูนนานเข้าร่วมแข่งขันในงานดังกล่าวฯ

3.2 ฝ่ายยูন্নานเสนอให้เกิดการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามเส้นทางประวัติศาสตร์ เช่น เขตปกครองตนเองชนชาติไตสิบสองปันนา ซึ่งมีวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกับจังหวัดเชียงราย และเสนอให้ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษา

สาธารณสุข การกีฬาและเยาวชน โดยมีโครงการเชิญเยาวชนจังหวัดเชียงรายเดินทางเยือนมณฑลยูนนาน ตามเส้นทางทางบก R3A ขอให้จังหวัดเชียงรายให้การสนับสนุน

**สรุปสาระสำคัญการดำเนินงานการเดินทางแลกเปลี่ยนเยี่ยมเยือนระหว่างกันกับ สป.จีน
(เมืองพี่เมืองน้อง) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**

เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559 คณะจังหวัดเชียงรายนำโดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย เดินทางเยือนเขตปกครองตนเองชนชาติไตสิบสองปันนา ร่วมหารือกับผู้ว่าการเขตฯและคณะผู้บริหารของเขตปกครองตนเองชนชาติไตสิบสองปันนา ในประเด็นต่างๆดังนี้

1. พัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษของทั้งสองฝ่าย
2. ความร่วมมือในการส่งเสริมการส่งออกข้าวหอมมะลินทรีย์ของไทยผ่านด่านการค้าด้านจังหวัดเชียงรายไปยังจีนตอนใต้ได้โดยตรงด้วยระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ผ่านเส้นทาง R3A จากจังหวัดเชียงรายถึงจีนตอนใต้ โดยดำเนินการผ่านกลไกของภาคเอกชนคือหอการค้าของเขตฯสิบสองปันนาและหอการค้าจังหวัดเชียงรายหรือระบบสหกรณ์ของทั้งสองฝ่าย และให้เขตปกครองตนเองชนชาติไตสิบสองปันนาเป็นพื้นที่นำร่องทดลองการอนุญาตนี้
3. การอำนวยความสะดวกในการดูแลระดับน้ำที่ปล่อยจากเขื่อนจิ่งหงให้สามารถขนส่งสินค้าผ่านทางแม่น้ำโขงได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

4. ความร่วมมือในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน

เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2559 คณะจังหวัดเชียงรายนำโดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย เดินทางเยือนนครคุนหมิง มณฑลยูนนาน สป.จีน เยี่ยมคารวะและหารือร่วมกับรองผู้ว่าการมณฑลและคณะผู้บริหารมณฑลยูนนาน สรุปประเด็นหารือดังนี้

1. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนนักศึกษาของทั้งสองฝ่าย
2. สนับสนุนและส่งเสริมให้นักลงทุนชาวจีนในมณฑลยูนนานเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย
3. ความร่วมมือในการส่งเสริมการส่งออกข้าวหอมมะลินทรีย์ของไทยผ่านด่านการค้าด้านจังหวัดเชียงรายไปยังจีนตอนใต้ได้โดยตรง โดยผ่านกลไกของภาคเอกชนหรือสหกรณ์ของทั้ง 2 สองฝ่าย

4. ความร่วมมือในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน และความร่วมมือในด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศ GMS เชื่อมโยง ๔ ประเทศ (ไทย – ลาว – เมียนมา – จีน)

เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2559 รองประธานสภาประชาชนประจำมณฑลยูนนานและคณะฯ เดินทางเยือนจังหวัดเชียงรายพร้อมทั้งหารือร่วมกับคณะผู้บริหารจังหวัดเชียงราย สรุปประเด็นหารือดังนี้

1. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัดเชียงรายและมณฑลยูนนานให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนนักศึกษาของทั้งสองฝ่าย
3. สนับสนุนและส่งเสริมให้นักลงทุนชาวจีนในมณฑลยูนนานเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย
4. ความร่วมมือในการส่งเสริมการส่งออกข้าวหอมมะลินิพันธ์ของไทยผ่านด่านการค้าด้านจังหวัดเชียงรายไปยังจีนตอนใต้ได้โดยตรง
5. ความร่วมมือในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน
6. การพัฒนาความร่วมมือในด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศ GMS เชื่อมโยง 4 ประเทศ (ไทย – ลาว – เมียนมา – จีน) โดยเสนอความร่วมมือแลกเปลี่ยนการท่องเที่ยวรูปแบบคาราวานรถยนต์ระหว่าง 4 ประเทศร่วมกัน ให้สามารถเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวได้ตามเส้นทางดังกล่าว

เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2559 ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย เข้าร่วมการประชุมหารือระดับผู้ว่าราชการจังหวัด (GMS Governor's Forum) และร่วมงานแสดงสินค้านำเข้าและส่งออกคุนหมิงแฟร์ (China Kunming Import & Export Commodities Fair) ครั้งที่ 24 พร้อมทั้งหารือร่วมกับรองผู้ว่ากรมณฑลยูนนาน สป.จีน สรุปประเด็นได้ดังนี้

1. มติการประชุมเวทีหารือระดับผู้ว่าราชการจังหวัดจะก่อให้เกิดความร่วมมือกระชับความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาค เกิดช่องทางขยายโอกาสในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน เทคโนโลยี สังคมและวัฒนธรรม โดยส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือในระดับพหุภาคหรือทวิภาค โดยใช้ช่องทางของรัฐบาลท้องถิ่นแต่ละประเทศในการขับเคลื่อนการปฏิบัติในระดับแผนกลยุทธ์โครงการที่สำคัญ
2. การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าจีน-เอเชียใต้และงานคุนหมิงแฟร์ฯ จะสามารถนำมาปรับใช้และต่อยอดพัฒนาเป็นแนวความคิดสำหรับการส่งเสริมการค้าการส่งออกและงานการแสดงสินค้าของจังหวัดได้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจในเวทีระดับประเทศและอนุภูมิภาค เกิดการสร้างเครือข่ายและช่องทางการติดต่อประสานงานระหว่างกัน
3. ความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องระหว่างมณฑลยูนนานและจังหวัดเชียงราย มีความใกล้ชิดแน่นแฟ้น ยิ่งขึ้น มีการหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลความก้าวหน้าในโครงการต่างๆ ลดช่องว่างและอุปสรรคในการเจรจาการค้าปัญหาาร่วมกัน

- ประเด็นที่ 4 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

4.1 ฝ่ายไทยเสนอข้อมูลความคืบหน้านโยบายรัฐบาลไทยในการพัฒนาจังหวัดเชียงรายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ขณะนี้ได้มีการประกาศให้อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย สำหรับสิทธิประโยชน์ของนักลงทุนที่จะลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะได้รับสิทธิตามที่กฎหมายไทยได้กำหนดไว้ให้ เช่นการยกเว้นภาษี ยกเว้นอากรขาเข้า การจัดหาที่ดินของรัฐให้เช่าระยะยาว ซึ่งถือว่าเป็นสิทธิที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง จึงขอเชิญชวนนักลงทุนจีนเข้ามาลงทุน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย โดยจังหวัดเชียงรายได้กำหนดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (OSS) ไว้รวม 4 จุด โดยจะให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนหรือผู้มาติดต่อ ทั้งในการดำเนินธุรกิจ คำแนะนำต่างๆ ในเรื่องพื้นที่ที่เหมาะสม กิจการเป้าหมาย รวมทั้งข้อมูลอื่นๆ

4.2 ฝ่ายยูนิคานเสนอให้ทั้งสองฝ่ายส่งเสริมวิสาหกิจเข้าไปลงทุนในนิคมและเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งกันและกัน เสนอให้ส่งเสริมให้หน่วยงานด้านเศรษฐกิจการค้าจัดตั้งโครงการความร่วมมือและกำหนดทิศทางร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความร่วมมือและได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย

4) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายจังหวัดเชียงราย

- การประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2556 มีมติเห็นชอบแนวทางการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ที่มีศักยภาพ ซึ่งรวมพื้นที่จังหวัดเชียงรายใน 3 อำเภอ คือ แม่สาย เชียงแสน และเชียงของ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดำเนินการ โดยใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 50 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างบริษัทที่ปรึกษาทำการศึกษาวิจัยความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- และเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2556 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ถือเป็นเครื่องมือหรือกลไกสำคัญของรัฐบาลในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเป็นครั้งแรก

กรอบแนวคิดการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย

- ความหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ในระเบียบดังกล่าว ได้ให้ความหมายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษว่า “บริเวณพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษซึ่งรัฐจะสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ”

- แนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 4 แนวทาง ดังนี้

- 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่
- 2) การจัดระบบสิทธิประโยชน์และมาตรการสนับสนุน
- 3) การขยายฐานเศรษฐกิจในพื้นที่ให้มีขนาดใหญ่และเข้มแข็ง
- 4) การวางระบบบริหารจัดการเพื่ออำนวยความสะดวกและดำเนินการพัฒนาพื้นที่เขต

เศรษฐกิจชายแดน

- เหตุผลความจำเป็นในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายได้ทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทสนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ขยายโอกาส ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 มีสภาพปัญหาความต้องการของพื้นที่ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม และได้กำหนดตำแหน่งการพัฒนา (Positioning) ใน 3 ด้าน คือ

- (1) เป็นเมืองส่งเสริมการค้าชายแดนเพื่อรองรับการค้าและการลงทุน เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอาเซียนและ GMS
- (2) เป็นเมืองเกษตรกรรม รองรับตลาดอาหารสุขภาพ เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหาร และสินค้าเกษตรของภูมิภาค และยกระดับมาตรฐานสู่ผู้บริโภคระดับบน
- (3) เป็นเมืองท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่กลุ่มประเทศอาเซียนและ GMS โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์/เชิงเกษตร, เชิงประวัติศาสตร์/ศิลปวัฒนธรรม/ชาติพันธุ์ และเชิงสุขภาพ

- กรอบแนวคิดด้านพื้นที่การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายได้ดำเนินการว่าจ้างคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษาในโครงการศึกษาความเหมาะสมและจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน จังหวัดเชียงราย ในช่วงปี 2554-2555 โดยได้กำหนดให้มีการจัดตั้งครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ บทบาทของแต่ละเมืองนั้นมีความต่างกันไปดังนี้

อำเภอแม่สาย ศูนย์กลางทางการค้าการบริการ ท่องเที่ยว รวมไปถึงการเป็นศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า (Trading City)

อำเภอแม่สาย เป็นอำเภอที่มีจุดแข็งในด้านการค้าชายแดน เป็นประตูแรกที่มุ่งไปสู่ระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ มีด่านพรมแดนถาวรแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก เป็นแหล่งการค้าและการท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม ข้อได้เปรียบนี้ ถือเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด เนื่องจากมีการขยายตัวด้านการค้าที่เพิ่มขึ้นทุกปี สินค้าส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคและวัสดุก่อสร้างส่วนสินค้านำเข้าคือสินค้าประเภทของป่า และทรัพยากรธรรมชาติ

นอกจากนี้ แม่สายยังมีข้อได้เปรียบทางด้านการคมนาคม เนื่องจากมีโครงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน 4 ช่องจราจร) อีกทั้งเป็นแหล่งของการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่สำคัญ และยังเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เช่น เชิงเกษตร เชิงนิเวศน์ เชิงศิลปะวัฒนธรรมที่เน้นความหลากหลายของชาติพันธุ์ เป็นต้น ซึ่งศักยภาพข้างต้นสามารถนำมาสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวร่วมกันได้

ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาของแม่สายคือ เมืองแห่งการค้า GMS (Trading City) มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างการเชื่อมโยงระหว่างประเทศในกลุ่ม GMS เช่นโครงการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 นอกจากโครงสร้างพื้นฐานแล้ว ยังมีโครงการอีกหลายโครงการที่เป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการผลักดันให้เป็นเมืองแห่งการค้า ตัวอย่างโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการตลาดการค้าชายแดน โครงการตลาดสินค้าเกษตรและสินค้าพื้นเมืองชายแดน ปัจจัยที่สำคัญอีกประการคือ การกำหนดนโยบายสนับสนุน และการแก้ไขกฎระเบียบจากภาครัฐ เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว การถือครองที่ดิน และการเคลื่อนย้ายเงินทุน เป็นต้น

อุปสรรคต่อการพัฒนาพื้นที่ชายแดนของอำเภอแม่สายที่สำคัญคือ ปัญหาการเมืองภายในและกลุ่มอิทธิพลของประเทศพม่าที่เรียกเก็บเบี้ยบ้ายรายทาง ส่งผลต่อต้นทุนในการขนส่งสินค้า ทำให้ผู้ประกอบการเลี่ยงไปใช้เส้นทางอื่นแทน นโยบายการจำกัดสินค้านำเข้า และส่งออกก็เป็นอีกข้อจำกัดหนึ่งที่ทำให้การค้าในพื้นที่นี้ยังไม่สะดวกมากนัก

อำเภอเชียงแสน เป็นเมืองท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และเมืองโลจิสติกส์ท่องเที่ยวทางแม่น้ำโขง (Port City)

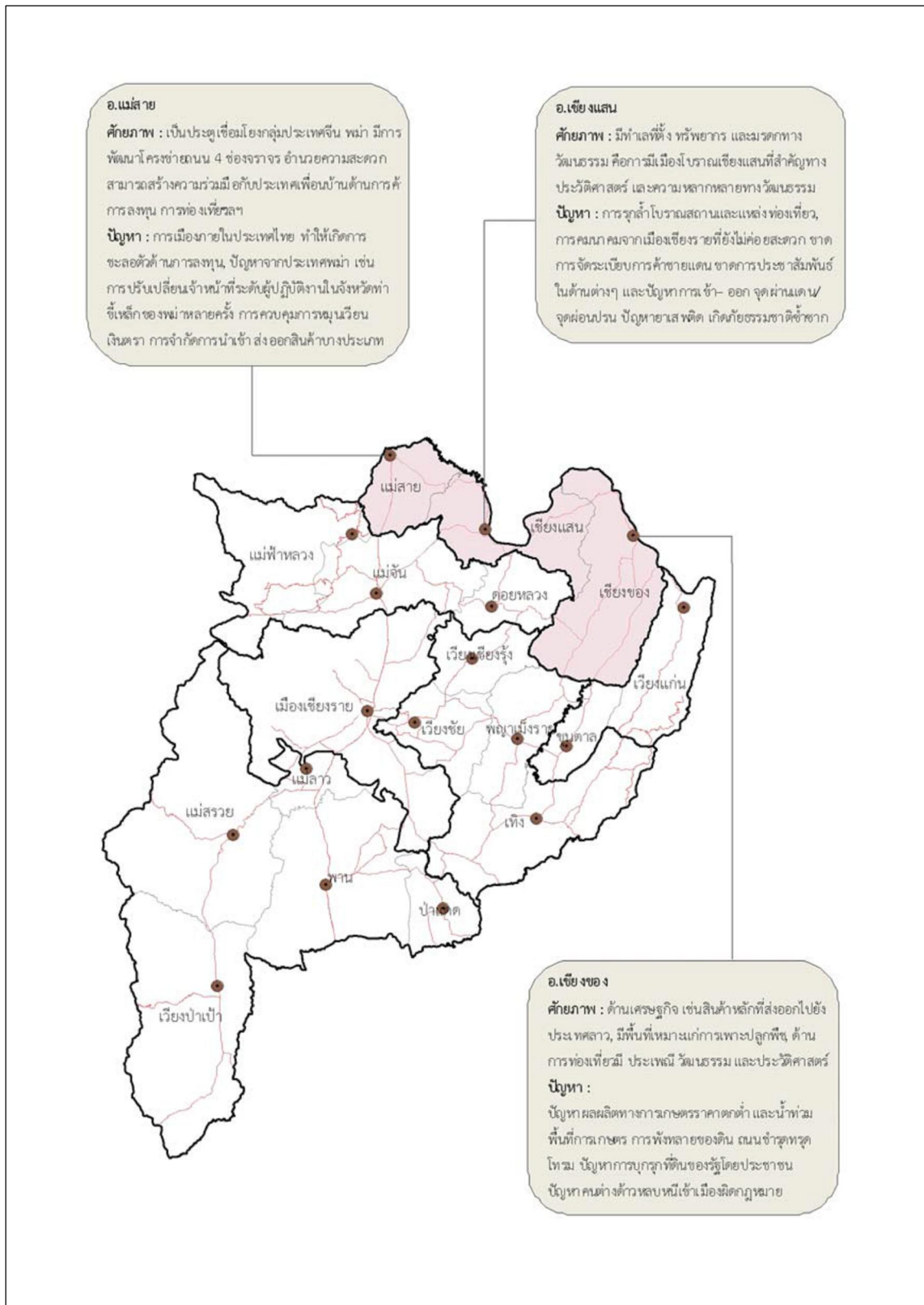
โดยอำเภอเชียงแสน มีข้อได้เปรียบทางทำเลที่ตั้งติดแม่น้ำโขง ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ในการขนส่งสินค้าที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ สินค้านำเข้าที่สำคัญ ผักผลไม้สด โดยเฉพาะแอปเปิ้ลและสาลี่ สินค้าส่งออกที่สำคัญคือ น้ำมันปาล์ม ลำไยอบแห้ง ยางแผ่นรมควัน นอกจากนี้อำเภอเชียงแสนยังเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และยังมีสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ สามเหลี่ยมทองคำ

อำเภอเชียงของ เป็นเมืองโลจิสติกส์และบริการขนส่ง และเมืองแวะผ่านสำหรับนักท่องเที่ยว (Logistics City)

ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาของเชียงของคือ การเป็นเมืองศูนย์กลางการเปลี่ยนถ่ายและกระจายสินค้า (Logistic City) โดยมีโครงการรองรับอยู่หลายโครงการด้วยกัน เช่น โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในส่วนของถนนโครงการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 (คาดว่าจะแล้วเสร็จกลางปี 2556) โครงการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณ (โครงการศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้าเชียงของที่อยู่ในขั้นตอนของการสำรวจออกแบบโครงการด้านศุลกากรเชียงของแห่งใหม่ที่ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการ) อย่างไรก็ตามการเจรจาผ่านกฎระเบียบ และการสร้างความร่วมมือทางการค้าและการขนส่ง ก็ถือเป็นอีกประเด็นสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม

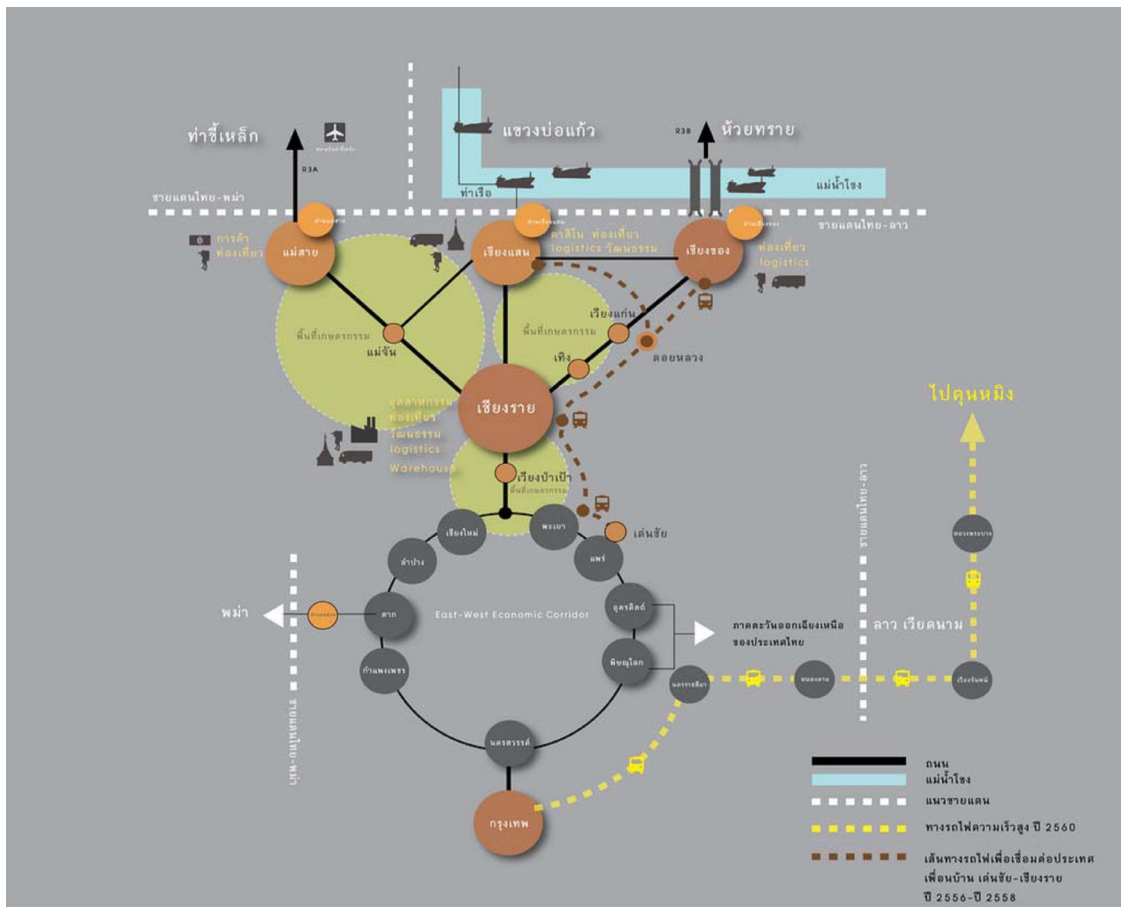
อุปสรรคที่สำคัญของอำเภอ คือ ปัญหาทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นราคาผลผลิตทางการเกษตรที่ตกต่ำ อุทกภัยที่สร้างความเสียหายให้กับพื้นที่เกษตรกรรม ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ชำรุด ไม่พร้อมต่อการรองรับการเปิดสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 และปัญหาแรงงานต่างด้าว เป็นต้น จากข้อมูลทั้ง 3 อำเภอข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 16 กลุ่มอำเภอเศรษฐกิจชายแดน

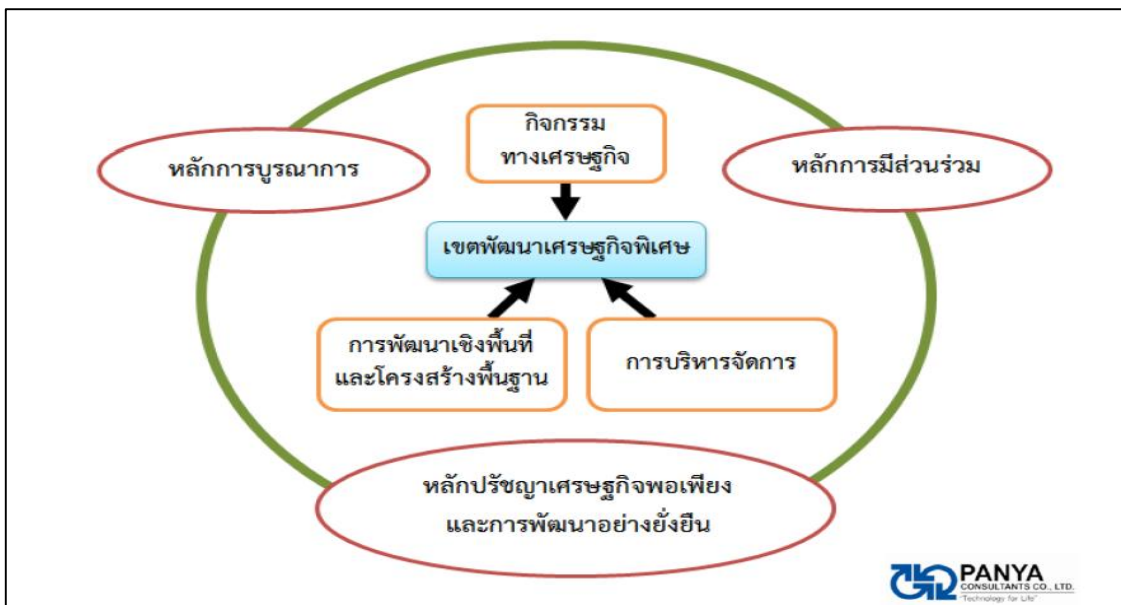
ที่มา: คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2559.

ภาพที่ 17 ผังแนวคิดระบบโลจิสติกส์และการยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

ที่มา : คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2559.

ภาพที่ 18 กรอบแนวคิดหลักในการศึกษาการจัดทำร่างแผนแม่บทเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ที่มา : บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด, 2559.

การเตรียมความพร้อมของจังหวัดเชียงราย

1) การเตรียมการด้านบริหารจัดการ

- มติการประชุม กรอ.จังหวัดเชียงราย ครั้งที่ 1/2556 เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2556 เห็นชอบให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ทำหน้าที่ประชุมหารือ และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลศักยภาพ โอกาส ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ในพื้นที่อำเภอแม่สาย เชียงแสน เชียงของ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

- ประกาศจังหวัดเชียงราย ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2556 แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายเป็นประธานกรรมการ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานส่วนภูมิภาค ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาในพื้นที่

- ประกาศจังหวัดเชียงราย ลงวันที่ 9 กันยายน 2556 แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างแผนแม่บทเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย (ด้านเศรษฐกิจและสังคม) เป็นประธานคณะทำงาน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำหน้าที่ยกร่างแผนแม่บทเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงรายตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายฯ กำหนด

โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดว่า หน่วยงานที่ประสงค์จะจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้ยื่นข้อเสนอพร้อมทั้งร่างแผนแม่บทต่อคณะกรรมการนโยบายฯ เพื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในส่วนของจังหวัดเชียงราย คณะทำงาน ได้ดำเนินการยกร่างแผนแม่บทซึ่งมีหัวข้อสำคัญ 8 ข้อ ดังนี้

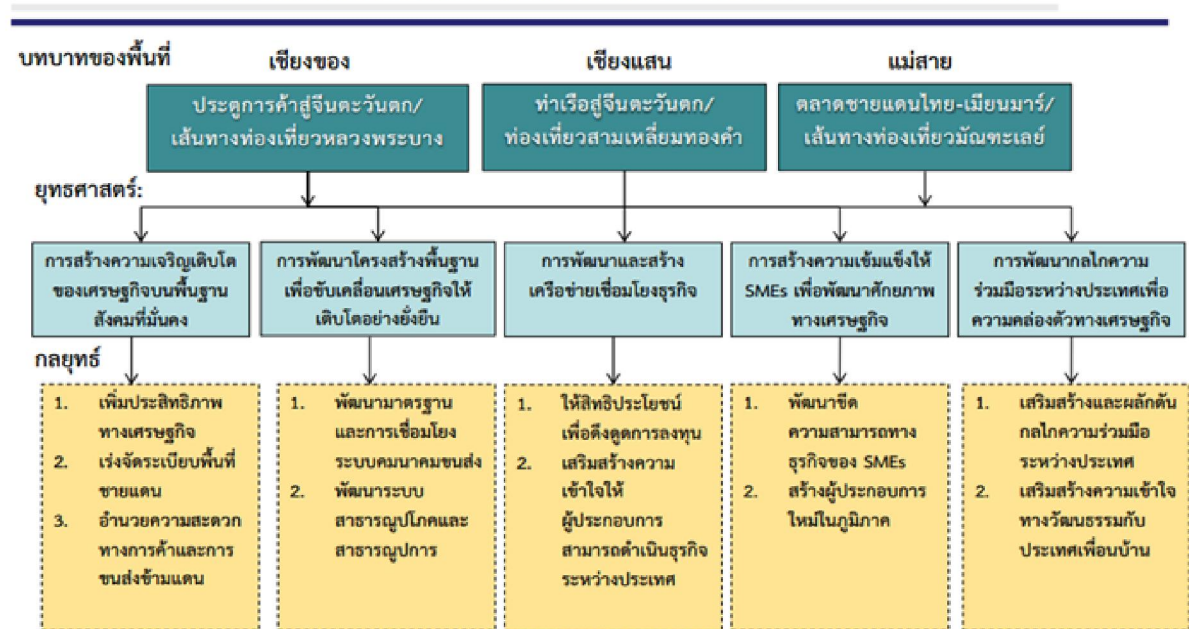
1. เหตุผลความจำเป็นในการขอรับการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
2. บริเวณพื้นที่ที่สมควรกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งและการดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
4. แนวทางการพัฒนาและใช้ประโยชน์พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่กำหนดไว้ในผังเมือง ตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง
5. สิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่สมควรจัดให้แก่ผู้อาศัยและผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
6. แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค การขนส่ง การสื่อสาร โทรคมนาคม และด้านการพลังงานที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนหรือ

ข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่นๆ หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และกรอบเวลาดำเนินการ

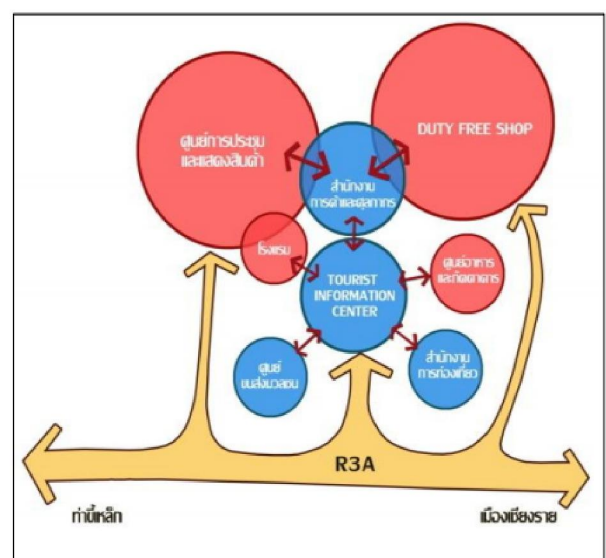
7. รูปแบบ วิธีการ มาตรฐาน และแนวทางในการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ รวมทั้งการประเมินผลและการเปิดเผยผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการให้บริการ
8. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยของประชาชน และสังคม ที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจ ตลอดจนแนวทางและงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันแก้ไข และเยียวยาผลกระทบนั้น

ภาพที่ 19 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
อำเภอเชียงของ อำเภอเชียงแสน และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

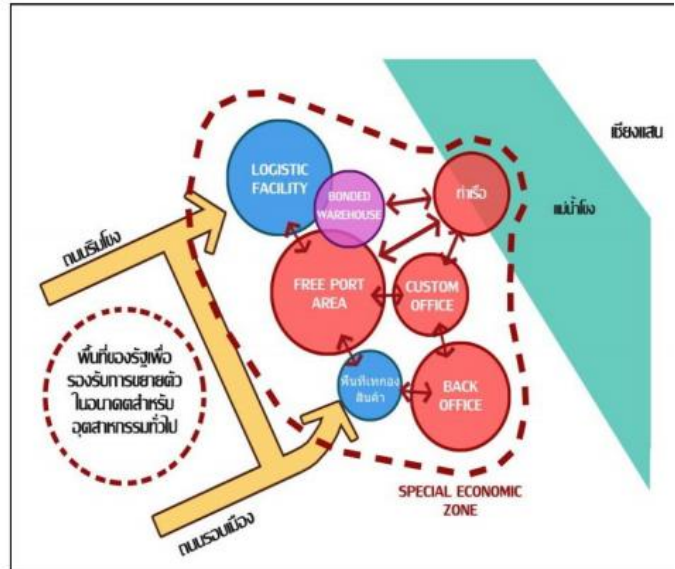
- ◆ แนวทางการพัฒนา เพิ่มศักยภาพด้านการค้าเดิมในการพัฒนาให้เป็นด่านชายแดนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและการค้าเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว
- ◆ กิจกรรมหลักของพื้นที่ การพัฒนาพื้นที่ชายแดนแม่สาย-ท่าขี้เหล็กให้เป็นเขตการค้าปลอดภาษีพร้อมปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เป็นตลาดการค้าชายแดนที่มีความทันสมัยและมีระบบการจัดการที่มีมาตรฐาน พร้อมจัดสรรพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์ขนส่งมวลชน เพื่อการเชื่อมโยงระหว่างด้านการค้าชายแดนกับเมืองเชียงรายด้วยรถ Shuttle Bus สำนักงานการท่องเที่ยว เพื่อให้บริการด้านข้อมูลและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ศูนย์อาหารและภัตตาคาร โรงแรม และศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติ เป็นต้น
- ◆ การกำหนดองค์ประกอบของพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมหลัก
 - ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
 - ศูนย์ขนส่งมวลชน เพื่อการเชื่อมโยงระหว่างด้านการค้าชายแดนกับเมืองเชียงราย ด้วยรถ Shuttle Bus
 - สำนักงานการท่องเที่ยว เพื่อให้บริการด้านข้อมูลและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
 - ศูนย์อาหารและภัตตาคาร
 - โรงแรม
 - สำนักงานการค้าและศุลกากร
 - ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติ

ภาพที่ 20 รูปแบบการพัฒนาหลักกิจกรรมหลักในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมหลักภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

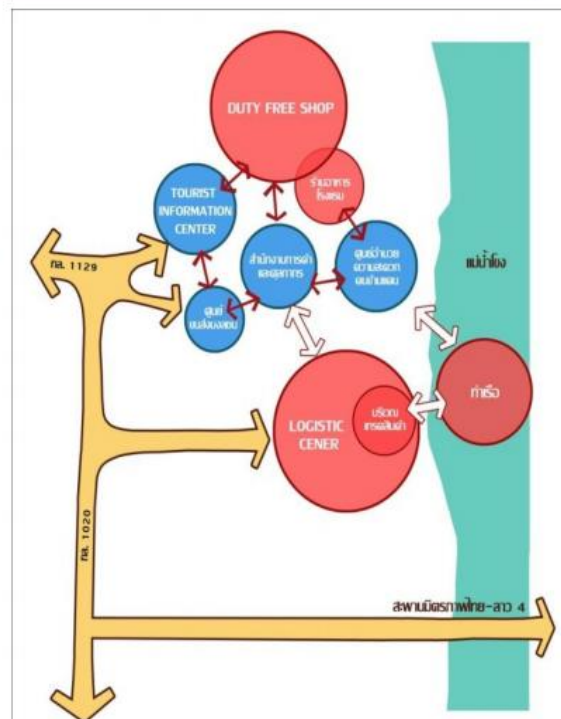
- ◆ แนวทางการพัฒนา เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมในด้านการคมนาคมขนส่งทั้งทางถนนและทางน้ำ
- ◆ กิจกรรมหลักของพื้นที่ การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชียงแสน-ห้วยทรายให้เป็นเขตการค้าปลอดภาษีพร้อมปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เป็นตลาดการค้าชายแดนที่มีความทันสมัยและมีระบบการจัดการที่มีมาตรฐาน พร้อมจัดสรรพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์ขนส่งมวลชนเพื่อการเชื่อมโยงระหว่างด้านการค้าชายแดนกับเมืองเชียงราย พัฒนาท่าเรือเพื่อการท่องเที่ยว และศูนย์โลจิสติกส์การขนส่งเพื่ออำนวยความสะดวกสินค้าผ่านแดน
- ◆ การกำหนดองค์ประกอบของพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมหลัก
 - ท่าเรือขนส่งสินค้า
 - สำนักงานศุลกากร
 - คลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับสินค้าผ่านแดน
 - พื้นที่ Free Port
 - ศูนย์ขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบเพื่อเชื่อมโยงการขนส่งทางถนนและทางน้ำ
 - ย่านการค้าระหว่างประเทศ
 - สำนักงานและคลังสินค้า

ภาพที่ 21 รูปแบบการพัฒนากิจกรรมหลักในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมหลักภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

- ◆ แนวทางการพัฒนา รองรับกิจกรรม 3 ประเภทบริเวณชายแดน ได้แก่ การค้าระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว และศูนย์การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ
- ◆ กิจกรรมหลักของพื้นที่ การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชียงของ-ห้วยทรายให้เป็นเขตการค้าปลอดภาษีพร้อมปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เป็นตลาดการค้าชายแดนที่มีความทันสมัยและมีระบบการจัดการที่มีมาตรฐาน พร้อมจัดสรรพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์ขนส่งมวลชน เพื่อการเชื่อมโยงระหว่างด้านการค้าชายแดนกับเมืองเชียงราย พัฒนาท่าเรือเพื่อการท่องเที่ยว และศูนย์โลจิสติกส์การขนส่งเพื่ออำนวยความสะดวกสินค้าผ่านแดน
- ◆ การกำหนดองค์ประกอบของพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมหลัก
 - ท่าเรือเชียงของ
 - ศูนย์ขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ และบริเวณเทกองสินค้า เพื่อรองรับตู้คอนเทนเนอร์แบบ Container Yard
 - ศูนย์ขนส่งมวลชน เพื่อเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงของบุคคลกับเมืองเชียงรายด้วย Shuttle Bus
 - สำนักงานศุลกากร
 - ศูนย์อำนวยความสะดวกสินค้าผ่านแดน
 - ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว
 - ร้านอาหารและโรงแรมเพื่อการธุรกิจ
 - ร้านค้าปลอดภาษี

ภาพที่ 31 รูปแบบการพัฒนากิจกรรมหลักในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

กรอบทิศทางการพัฒนา

นโยบายรัฐบาลของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

1. การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
2. การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ
3. การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ
4. การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
5. การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข และสุขภาพของประชาชน
6. การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
7. การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน
8. การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม
9. การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
10. การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
11. การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

1. การสร้างความเป็นธรรมในสังคม
2. การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน
3. การสร้างความเข้มแข็งภาคการเกษตร ความมั่นคงของอาหาร และพลังงาน
4. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน
5. การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม
6. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
7. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานของรัฐวิสาหกิจ ให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในการใช้บริการอย่างแท้จริง
8. การปรับปรุงระบบโทรคมนาคม เทคโนโลยีของชาติให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนในอนาคต ให้ทัดเทียมอาเซียนและประชาคมโลก
9. การป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)

“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

1. ความมั่นคง
2. การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
4. การสร้างโอกาสและความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
5. การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6. การปรับสมดุลและการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564

1. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
2. การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
3. การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
4. การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
5. การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน
6. การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย
7. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
8. การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม
9. การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
10. ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

1. พัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและความยั่งยืน มีธุรกิจบริการต่อเนื่องกับการท่องเที่ยว บริการสุขภาพและการศึกษาที่ได้มาตรฐาน รวมทั้งผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง
2. พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร และสร้างมูลค่าเพิ่มภายใต้แนวคิดเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ควบคู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปให้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
3. พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสมดุลแกระบบนิเวศ เพื่รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
4. พัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุรองรับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของภาคเหนือที่เร็วกว่าระดับประเทศ 10 ปี

**แผนยุทธศาสตร์บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (พ.ศ. 2558 – 2569) ตามมติคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2558**

1. ยุทธศาสตร์การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค
2. ยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต (เกษตรและอุตสาหกรรม)
3. ยุทธศาสตร์การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย
4. ยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพน้ำ
5. ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน
6. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

**การดำเนินงานตาม Road Map ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามมติ
คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2558**

1. การช่วยเหลือปัจจัยการผลิต การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร การสนับสนุนสหกรณ์
ชุมชน การช่วยเหลือเรื่องโรงสี โรงอบ ศูนย์แปรรูปในชุมชน โครงการฟู้ดนิ่ง (โดยภาคเอกชน) และ
การดำเนินการเกี่ยวกับ Social Business
2. การบริหารจัดการน้ำเพื่อบรรเทาภัยแล้ง การขุดบ่อน้ำบาดาล การขุดลอกคูคลอง และ
การรองรับน้ำฝนนอกเขตพื้นที่เขื่อน
3. การจัดระเบียบการประมงให้ครอบคลุมทั้งการประมงน้ำลึ การประมงน้ำตื้น การประมง
ทะเลชายฝั่ง การประมงทะเลนอกชายฝั่ง การประมงน้ำจืด
4. การคืนพื้นที่ป่า และจัดหาที่ดินให้แก่ผู้ไม่มีที่ทำกิน
5. การจัดให้มีร้านขายสินค้าราคาถูกในทุกพื้นที่
6. การจัดหาพื้นที่เพื่อทำการค้า
7. การช่วยเหลือ SMEs
8. การแก้ไขปัญหาหนี้ภาคครัวเรือน และ Nano-Finance
9. การแก้ไขปัญหาด้านการศึกษา ทั้งในเรื่องของคุณภาพการสอนของครู หนี้สินครู คุณภาพ
ของนักเรียน หลักสูตรการเรียนการสอน ระบบการประเมินการเรียนการสอน
10. การดูแลประชาชนเรื่องที่อยู่อาศัย
11. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2556 – 2560)

1. ฝึกกำลังทุกภาคส่วนเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของคน ชุมชน และพื้นที่เป้าหมายอย่าง
ยั่งยืน
2. การจัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน
3. เสริมสร้างวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชุมชน การจัดการโดยสันติวิธี

4. การพัฒนาฐานข้อมูลและองค์ความรู้ด้านความมั่นคง
5. เสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน
6. การบริหารจัดการที่มีเอกภาพและประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. 2557 – 2561)

1. การเตรียมพร้อมของทุกภาคส่วนให้พร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติ
2. การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและศักยภาพให้คน ชุมชน และสังคม
3. การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ
4. การผนึกกำลังและบูรณาการแผนในทุกระดับ
5. การบริหารจัดการที่มีเอกภาพและประสิทธิภาพ

นโยบาย Thailand 4.0

การพัฒนาประเทศจากเดิมที่เป็นประเทศผู้ผลิตที่มีประสิทธิภาพให้กลายเป็นประเทศผู้ผลิตที่

1. มีความสร้างสรรค์
2. มีนวัตกรรมที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูง
3. มีการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ
4. มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
5. สามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำในด้านรายได้ของประชากร

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน) ประจำปี

พ.ศ. 2561 - 2564

วิสัยทัศน์ (Vision)

“ประตูการค้าสากล โดดเด่นวัฒนธรรมล้านนา สินค้าเกษตรปลอดภัย ประชาชนร่วมใจ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ”

พันธกิจ (Mission)

1. ส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์เชื่อมโยงสู่สากล
ให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น
2. ส่งเสริมพัฒนาการและสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเกษตร อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่า
3. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม อารยธรรมแห่งล้านนาตะวันออก
ดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นอัตลักษณ์และสุขภาพ
4. อนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มี
ความสมบูรณ์ ดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด (Strategic Issues)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาสภาพแวดล้อมในการพัฒนาการค้า การลงทุน และโลจิสติกส์เชื่อมโยงกับต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีศักยภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาและสนับสนุนการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และสุขภาพ เพื่อเป็นการสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นกลุ่มจังหวัดสีเขียว

2.3 การวิเคราะห์ SWOT

ปัจจัยภายใน (Internal Factors)

พบว่าจุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) สามารถสรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

1. ท่าเล ที่ตั้งเป็นจุดศูนย์กลางเชื่อมโยงกับประเทศ GMS มีเส้นทางคมนาคมสะดวก ทั้งทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ
2. มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ความหลากหลายทางชีวภาพของชนิดพันธุ์พืช และสัตว์ป่า
3. มีพื้นที่การเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ สามารถผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่สำคัญ อาทิ ข้าวหอมมะลิ กาแฟ ชา ลำไย ลิ้นจี่ สับปะรดภูแล สับปะรดนางแล ปลานิล ส้มโอเวียงแก่น ข้าวเหนียวเขี้ยวงู และโคขุน
4. ที่ตั้ง มีภูมิประเทศและภูมิภาคน้ำน้อย มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียง รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศน์ สามารถเชื่อมโยงไปยังกลุ่ม ท่องเที่ยว GMS และกลุ่ม ASEAN +6,+3
5. มีสถาบันการศึกษาบุคลากรการศึกษาภาครัฐทุกระดับ ประชากรได้รับโอกาสทางการศึกษาที่ทั่วถึง สถาบัน ศึกษามีส่วนช่วยสนับสนุนการพัฒนาของจังหวัด
6. มีปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย สามารถใช้เป็นต้นแบบในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
7. มีสถานบริการด้านสุขภาพที่ได้มาตรฐาน มี โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลเอกชน สถานบริการในระดับอำเภอ และระดับตำบลครอบคลุมทุกพื้นที่ ตลอดจนภูมิปัญญาและการแพทย์ทางเลือก
8. ต้นทุนด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนาและชาติพันธุ์ เป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่น

9. มีสินค้าผลิตภัณฑ์ OTOP สินค้าวิสาหกิจชุมชนที่มีคุณภาพและเป็นเอกลักษณ์ ที่มีศักยภาพ และเป็นโอกาสในการสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน
10. ภาคประชาสังคมและประชาชนมีการรวมกลุ่มและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสังคม ศิลปวัฒนธรรม ศาสนาและประเพณีท้องถิ่นร่วมกันทำให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข
11. มีหน่วยงานด้านความมั่นคงที่มีความเข้มแข็ง สามารถบูรณาการ การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดอ่อน (Weakness)

1. มีแหล่งน้ำต้นทุนสูง แต่มีพื้นที่ชลประทานเพียงร้อยละ 23.63 พื้นที่ส่วนใหญ่ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง เกษตรกรขาดการดูแลเอาใจใส่การบำรุงรักษาแหล่งน้ำ
2. ทรัพยากรดินเริ่มเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมีจากระบบการเกษตรบนพื้นที่สูงที่ไม่ถูกต้อง การเผา ก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว ส่งผลต่อปัญหาหมอกควัน ปัญหาการปนเปื้อนทางสารเคมี
3. ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร เกษตรกรขาดเอกสารสิทธิ์ ที่ดินทำกินรายได้เฉลี่ยต่อคนต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของประเทศ ทำการเกษตรแบบขาดการบริหารจัดการด้านการผลิต
4. ผู้ประกอบ SME ขาดศักยภาพในการเชื่อมโยงด้านการค้าการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ
5. แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมีข้อจำกัดไม่สามารถเที่ยวได้ตลอดปี (low season)
6. ประชาชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรค และขาดการป้องกันปัจจัยเสี่ยงที่มีต่อสุขภาพ
7. ประชาชนขาดความตระหนักในด้านความปลอดภัย และวินัยจราจร
8. ภาคธุรกิจและภาคเอกชน ขาดแคลนแรงงานระดับล่าง
9. ประชาชนขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พื้นที่ป่าไม้ และขาดองค์ความรู้ในการรับมือกับภัยพิบัติ
10. มีปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนเมือง เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาน้ำเสีย และ มลพิษทางอากาศ
11. สภาพภูมิศาสตร์มีแนวชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งทางบกและทางน้ำเป็นอุปสรรคต่อการป้องกันปัญหาด้านความมั่นคง
12. ความเหลื่อมล้ำทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์
13. ความเจริญของเมืองทำให้เกิดประชากรแฝง

ปัจจัยภายนอก (External Factors)

พบว่าโอกาสหรือทิศทางการพัฒนาและข้อจำกัด ที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรค สามารถสรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

โอกาส (Opportunities)

1. เป็นพื้นที่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจ เหนือ – ใต้ ตามกรอบความร่วมมือ GMS
2. รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย
3. รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
4. รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขทุกระดับ ส่งเสริมการแพทย์แผนไทย และธุรกิจบริการ สุขภาพ
5. ภาครัฐและเอกชนสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับนานาชาติ
6. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนสร้างค่านิยมในคนไทยปลูกจิตสำนึก และภูมิใจด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ฯลฯ
7. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนโยบายประชารัฐ
8. รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (โซนนิ่งการเกษตรกรรม)
9. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน เพื่อลดภาวะการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
10. กระแสนิยมของผู้บริโภค เน้นอาหารเพื่อสุขภาพ
11. รัฐบาลมีนโยบายเน้นหนักในด้านการป้องกันและปราบปรามแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง และการจัดระเบียบสังคม

ข้อจำกัด (Threats)

1. การนำสินค้าจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาแข่งขันกับผู้ประกอบการท้องถิ่น โดยเฉพาะพืชผัก ผลไม้เมืองหนาว เป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแข่งขันของจังหวัด
2. ภาวะเปียบทางค้า การขนส่งใน GMS
3. การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสินค้าเกษตรและอาหารของประเทศคู่ค้าในตลาดการค้าโลกมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี
4. เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีตามกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ส่งผลให้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าเคลื่อนย้าย เข้า-ออก ภายในประเทศ
5. ปัญหาด้านสังคมและความมั่นคงที่เกิดจากประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ แรงงานต่างด้าว อาชญากรรมข้ามชาติ และการลักลอบเข้าเมืองของคนไร้รัฐ ปัญหาคนขอทาน/คนไร้ที่พึ่ง

6. ภาครัฐมีเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายการรักษาพยาบาลชาวต่างด้าวเพิ่มขึ้น เกิดโรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำความไม่ปลอดภัยด้านอาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพ
7. ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม ปัญหาภาวะโลกร้อน ส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว ภัยแล้ง อุทกภัย ดินถล่ม ภัยหนาว หมอกควันไฟป่า
8. ผลกระทบจากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ไม่สามารถควบคุมปัญหามลพิษได้ เช่น ปัญหาหมอกควันข้ามแดน ขยะอิเล็กทรอนิกส์ สารเคมีอันตราย สารเคมีทางการเกษตร บรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตรจากจีน
9. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ ปัญหาภัยแล้ง/ความแห้งแล้ง เกิดขึ้นต่อเนื่อง และมีแนวโน้มรุนแรงและบ่อยขึ้น ส่งผลกระทบถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความเสียหาย ปริมาณน้ำดื่มที่เข้าระบบชลประทานลดลงจำเป็นต้องศึกษา และหาแนวทางในการป้องกันฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น การวางแผนพัฒนาเมืองและผังเมืองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
10. ภาวะคุกคามทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยมนุษย์ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและลดปริมาณลงเรื่อยๆ ส่งผลกระทบกับความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการดูแล ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวดยิ่งขึ้น เกิดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ที่ดิน
11. ภาวะคุกคามของระบบเศรษฐกิจ ที่มุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้มีการดึงเอาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปใช้โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบ ทำให้ทรัพยากรเกิดความเสื่อมโทรมลงเรื่อยๆ หน่วยงานต้องมีภาระในการแก้ไข ปัญหาเรื่องร้องเรียนมลพิษสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

จุดแข็งภายในองค์กร + โอกาสภายนอก

- เมืองเขตเศรษฐกิจพิเศษเชื่อมโยงกลุ่มประเทศ GMS
- เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพระดับโลก (ข้าวหอมมะลิ กาแฟ ชา) และเป็นแหล่งผลิตสินค้าเฉพาะ (สับปะรดนางแล สับปะรดภูแล ข้าวเหนียวเขี้ยวงู และ ส้มโอเวียงแก่น)
- เป็นเมืองศิลปิน
- เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เชิงนิเวศน์ เชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรม เชื่อมโยงกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS)
- เป็นเมืองที่น่าอยู่ Green city และ food safety
- ความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สนับสนุนด้านการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวในพื้นที่

จุดแข็งภายในองค์กร + อุปสรรคภายนอก

- ส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และกลุ่มประเทศ GMS และ ASEAN+6 เพื่อกำหนดมาตรการสังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานระดับสากล และบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร ตามเขตเศรษฐกิจ (Zoning)
- ส่งเสริมมาตรฐานฝีมือแรงงาน และพัฒนามาตรฐานแรงงานระดับฝีมือ (Skill labour)
- สร้างมาตรการที่เข้มงวดในการควบคุมการเคลื่อนย้ายของประชากรแฝง แรงงานและผู้ติดตามเพื่อป้องกันปัญหาสังคม
- ส่งเสริมมาตรฐานบรรจุภัณฑ์ และคุณภาพสินค้า OTOP สู่อุตสาหกรรมและ GMS

จุดอ่อนภายในองค์กร + โอกาสภายนอก

- บริหารจัดการทรัพยากรการผลิต ให้มีประสิทธิภาพเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (น้ำ ดิน พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ คน เทคโนโลยี ฯลฯ)
- พัฒนาผู้ประกอบการและเสริมสร้างเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ
- ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปีและสร้างรายได้ให้ชุมชนอย่างยั่งยืน
- ส่งเสริมการทำของเสียให้เป็นของดีและมีมูลค่าเพิ่ม
- พัฒนาระบบสร้างสุขภาพภาคประชาชน
- การบริหารจัดการศูนย์อำนวยความสะดวกทางถนน
- ส่งเสริมมาตรการนำเข้าแรงงานระดับล่างตามกฎหมายพัฒนาส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อทดแทนการใช้แรงงาน
- อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่ป่าไม้ตามแนวพระราชดำริ
- พัฒนาระบบรับมือภัยพิบัติทุกภาคส่วน

จุดอ่อนภายในองค์กร + อุปสรรคภายนอก

- ส่งเสริมการวางแผนการผลิตสินค้าตามเขตเกษตรเศรษฐกิจ
- ส่งเสริมการผลิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่
- ส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพสถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการ
- ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ (Positioning)

แนวทางการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัดเชียงราย มี 3 ด้าน ดังนี้

1. เมืองการค้าการลงทุนระหว่างประเทศในกลุ่ม GMS+6 และ AEC

เหตุผล/ข้อมูลสนับสนุน

จังหวัดเชียงรายมีทำเลที่ตั้งเป็นจุดยุทธศาสตร์ทางด้านการคมนาคมขนส่งสู่กลุ่มประเทศ GMS และ AC เป็นจังหวัดชายแดนที่เป็นประตูสู่การค้า การลงทุนการท่องเที่ยว และ Logistics สู่ประเทศ สปป.ลาว ประเทศพม่า และประเทศจีน ตอนใต้

นโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมจังหวัดให้เป็นเมืองเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน GMS และ ASEAN+6 ตามกรอบความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมเอื้อต่อกิจกรรมการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีโอกาสในการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน

2. เมืองเกษตรกรรมสีเขียวและอาหารปลอดภัย

เหตุผล/ข้อมูลสนับสนุน

จังหวัดเชียงรายมีพื้นที่การเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ เอื้อต่อการเป็นแหล่งพัฒนาพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ สามารถผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่สำคัญของภาคเหนือ รวมทั้งมีพืชเฉพาะถิ่นที่มีคุณภาพได้มาตรฐานระดับสากลเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคระดับบน เช่น ข้าวหอมมะลิ ข้าวเหนียวเขียวงู ชา กาแฟ สับปะรดภูแล สับปะรดนางแล ลำไย ลิ้นจี่ ส้มโอเวียงแก่น ปลานิล และโคเนื้อ

3. เมืองท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาเชื่อมโยงสู่ GMS และ AEC

เหตุผล/ข้อมูลสนับสนุน

จังหวัดเชียงรายมีที่ตั้งภูมิประเทศ และภูมิอากาศที่น่าอยู่ มีทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียง ได้แก่

3.1. การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ และสปา เช่น น้ำพุร้อนในพื้นที่อำเภอแม่จัน อำเภอเมือง อำเภอเวียงป่าเป้า และมีธุรกิจ สปาของเอกชนที่มีชื่อเสียงหลายแห่งในพื้นที่

3.2 การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ เช่น โบราณสถาน อำเภอเชียงแสนวัดพระแก้ว หมู่บ้านศิลปิน บ้านดำ วัดพระธาตุดอยตุง วัดร่องขุน หมู่บ้านชนเผ่าซึ่งอาศัยอยู่แบบดั้งเดิม

3.3 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เช่น หมู่บ้านท่องเที่ยวชุมชน และ หมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP ที่หลากหลาย การล่องแพ อุทยานแห่งชาติภูชี้ฟ้า ดอยแม่สลอง ดอยตุง ล่องเรือในลำน้ำกก/รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ อาทิ สนามกอล์ฟหลายสนามในพื้นที่ ซึ่งมีความพร้อมและเป็นที่ยอมรับของชาวไทยและต่างชาติ นอกจากนั้นสามารถเชื่อมโยงไปยังกลุ่มท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) เช่น การท่องเที่ยวตามเส้นทาง R3A,R3B และการท่องเที่ยวลำนํ้าโขง เป็นต้น